

5.
Sınıf

TANE TANE

SOSYAL BİLGİLER

DEFTER TADINDA **BOL ALIŞTIRMALI**
ETKİNLİKLİ **YENİ NESİL SORU BANKASI**

Ahmet Kartal
Mustafa Petek
ALTIN NOKTA
NARTEST

SOSYAL BİLGİLERİ
TANE TANE ÖĞRENECEKSİNİZ

Copyright©NARTEST
ISBN 978-625-7865-07-4

KAYNAK KİTAPLAR
5. SINIF TANE TANE SOSYAL BİLGİLER

Bu kitabın her hakkı saklıdır.
Tüm hakları NARTEST YAYINEVİ'ne aittir.
Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metinler, kitabı yayımlayan kurumun önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Kitapta yer alan oyun, bulmaca, soru, metin ve resimlerin sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir.

Genel Yayın Yönetmeni
Halil İ. AKÇETİN

Yayın Editörü
Leyla GÜNDOĞDU

Dizgi & Kapak
Altın Nokta Grafik

Yayın - Dağıtım
Altın Nokta Basım Yayın Dağıtım
3/18 Sokak No: 2/N BUCA - İZMİR
+90 232 502 52 94 / +90 507 470 24 98

www.nartest.com.tr - www.altinnokta.com.tr
www.nokta2000.com - www.kitapana.com.tr
www.bilimselkitaplar.net

nartest@nartest.com.tr - altinnokta@altinnokta.com.tr
nokta@nokta2000.com - kitapana@kitapana.com.tr
destek@bilimselkitaplar.net

Basım
Birleşik Matbaacılık
Buca OSB Mah. 3/20 Sk. No:17 K:-3 Buca / İZMİR
Tel: 0 232 433 68 66 Sertifika No: 14892

Eylül – 2020
1. Basım

ÖN SÖZ

Değerli meslektaşlarımız ve sevgili öğrenciler,

Tane Tane Öğreniyorum

Kitabımız, Sosyal Bilgiler dersini daha eğlenceli ve öğrenilebilir bir hale getirmek için Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayımlanmış olduğu kazanımlara uygun olarak büyük bir emek sonucunda hazırlanmıştır. Bu kapsamda kitabımızda, konunun öğrenciler tarafından daha iyi öğrenilmesini sağlamak için kazanımlara uygun olarak hazırlanmış öğreten sorular, MEB ders kitaplarına paralel olarak hazırlanmış tane tane kazanım testleri ve ünite değerlendirme testleri bulunmaktadır. Ayrıca kitabımız, MEB tarafından yayımlanan Beceri Temelli Sorulara uygun olarak hazırladığımız yeni nesil sorular içermektedir.

"Tane Tane Öğreniyorum" adını verdiğimiz kitabımızda konuların öğrencilerimiz tarafından tane tane öğrenilmesini, öğrencilerimizin okuduğunu anlama, yorum yapabilme becerilerinin yanında analiz, sentez ve muhakeme yeteneklerinin gelişmesini amaçlamaktayız. Yeni sınav sistemi ezberci anlayıştan uzak, verilen bilgilerin doğru yorumlanması mantığına dayandığından bu kitabımızda daha çok yorum sorularına yer vermiş bulunmaktayız.

Kitabımız şu bölümlerden oluşmaktadır:

Öğreten Sorular Bölümü: Kazanımlara %100 uyumlu olarak hazırladığımız öğreten sorular ile öğrencilerimiz konuyu daha iyi kavrayacak, kazanımın bir sonraki aşaması olan çoktan seçmeli sorular bölümüne geçmeden önce konu ile ilgili var olan bilgilerini pekiştirecektir.

Tane Tane Öğren Bölümü: MEB tarafından yayımlanan kazanımların öğrencilerimizde kalıcı hale getirilmesi için hazırlanmış olan bu bölümde konunun pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Kolaydan zora doğru sıralanan sorulardan oluşan bu bölümün öğretmenlerimiz tarafından öğrencilerimize ödev olarak verilip konunun pekiştirilmesi için kullanılabileceği düşünülmüştür.

Ünite Değerlendirme Testi Bölümü: Üniteye bağlı olan bütün konuları kapsayacak şekilde hazırlanmış olan bu bölüm ünitenin genel olarak değerlendirilmesi amacıyla uygun olarak kullanılabilecek testlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerimiz, bu bölümde yer alan testlerdeki genel duruma bakarak öğrencilerinin konuyu öğrenme düzeylerini belirleyebilir ve gereken müdahaleleri zaman kaybetmeden yapabilirler.

Beceri Temelli Sorular Bölümü: Sözel mantık ve muhakeme, yorumlama, çıkarımda bulunma, tablo yorumlama, grafik okuma ve yorumlama, harita okuma ve yorumlama yeteneğini ön plana çıkaran soruların olduğu bölüm MEB tarafından yayımlanan beceri temelli sorular örnek alınarak hazırlanmıştır.

Sevgili öğrencilerimiz, sınavda başarılı olmak akılcı, planlı ve verimli çalışmaktan geçmektedir. Bunun yanında sınava hazırlanırken kullanacağınız kaynaklar da çok önemli bir noktadır. Sınava hazırlanma konusunda en doğru tercihi yaparak aldığınız bu kitap Sosyal Bilgiler dersi açısından hedeflediğiniz başarıya ulaşmanızı sağlayacaktır.

Çok titiz bir çalışmanın ürünü olan kitabımızın tüm meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize faydalı olması temenni ederiz.

Sosyal Bilgiler Yazarları

İÇİNDEKİLER

1. Ünite: Birey ve Toplum

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz

Öğreten Sorular	9
Tane Tane Test 1	11
Olaylar ve Sonuçları	
Öğreten Sorular	13
Tane Tane Test 1	15
Haklarımız ve Sorumluluklarımız	
Öğreten Sorular	17
Tane Tane Test 1	19
Çocuk Hakları	
Öğreten Sorular	21
Tane Tane Test 1	23
Ünite Değerlendirme Testi 1	25
Ünite Değerlendirme Testi 2	27
Beceri Temelli Sorular 1	29
Beceri Temelli Sorular 2	31

2. Ünite: Kültür ve Miras

Uygarlıkları Öğreniyorum

Öğreten Sorular	35
Tane Tane Test 1	39
Tane Tane Test 2	41

Çevremizdeki Güzellikler

Öğreten Sorular	43
Tane Tane Test 1	45

Kültürel Zenginliğimiz

Öğreten Sorular	47
Tane Tane Test 1	49

Kültürümüzü Tanıyalım-Geçmişten Günümüze Kültürümüz

Öğreten Sorular	51
Tane Tane Test 1	55
Ünite Değerlendirme Testi 1	57
Ünite Değerlendirme Testi 2	59
Beceri Temelli Sorular 1	61
Beceri Temelli Sorular 2	63

3. Ünite: İnsanlar, Yerler ve Çevreler

Yeryüzü Şekilleri

Öğreten Sorular	67
Tane Tane Test 1	71
Tane Tane Test 2	73

İklimin İnsan Faaliyetlerine Etkisi

Öğreten Sorular	75
Tane Tane Test 1	77
Tane Tane Test 2	79

Nüfus ve Yerleşme

Öğreten Sorular	81
Tane Tane Test 1	85
Tane Tane Test 2	87

Afetler ve Çevre Sorunları

Öğreten Sorular	89
Tane Tane Test 1	93
Tane Tane Test 2	95

Doğal Afetlerin Yaşamımıza Etkileri

Öğreten Sorular	97
Tane Tane Test 1	99
Ünite Değerlendirme Testi 1	101
Ünite Değerlendirme Testi 2	103

Beceri Temelli Sorular 1	105
Beceri Temelli Sorular 2	107

4. Ünite: Bilim, Teknoloji ve Toplum

Teknoloji ve Toplum

Öğreten Sorular	111
Tane Tane Test 1	113

Doğru ve Güvenilir Bilgi - Sanal Ortamda Güvenlik

Öğreten Sorular	115
Tane Tane Test 1	117
Tane Tane Test 2	119

Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri

Öğreten Sorular	121
Tane Tane Test 1	123

Bilimsel Etik

Öğreten Sorular	125
Tane Tane Test 1	127

Ünite Değerlendirme Testi 1	129
Ünite Değerlendirme Testi 2	131
Beceri Temelli Sorular 1	133
Beceri Temelli Sorular 2	135

5. Ünite: Üretim, Dağıtım, Tüketim

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler	
Öğreten Sorular.....	139
Tane Tane Test 1.....	141
Ekonomik Faaliyetler Meslekleri Etkiler	
Öğreten Sorular.....	143
Tane Tane Test 1.....	145
Ekonomi ve Sosyal Hayat	
Öğreten Sorular.....	147
Tane Tane Test 1.....	149
Üretim, Dağıtım ve Tüketim Ağı	
Öğreten Sorular.....	151
Tane Tane Test 1.....	153
Yeni Fikirler Geliştirelim	
Öğreten Sorular.....	155
Tane Tane Test 1.....	157
Bilinçli Tüketici	
Öğreten Sorular.....	159
Tane Tane Test 1.....	161
Ünite Değerlendirme Testi 1	163
Beceri Temelli Sorular 1	165
Beceri Temelli Sorular 2	167

6. Ünite: Etkin Vatandaşlık

Halka Hizmet Veren Kuruluşlar	
Öğreten Sorular.....	171
Tane Tane Test 1.....	173
Tane Tane Test 2.....	175
Yaşadığımız Yerin Yönetimi	
Öğreten Sorular.....	177
Tane Tane Test 1.....	179
Tane Tane Test 2.....	181
Temel Haklarımı Öğreniyorum	
Öğreten Sorular.....	183
Tane Tane Test 1.....	185

Bayrağımız ve İstiklal Marşı

Öğreten Sorular.....	187
Tane Tane Test 1.....	189
Ünite Değerlendirme Testi 1	191
Beceri Temelli Sorular 1	193
Beceri Temelli Sorular 2	195

7. Ünite: Küresel Bağlantılar

Yaşadığımız Yerin Ülke Ekonomisine Katkısı

Öğreten Sorular.....	199
Tane Tane Test 1.....	201
Ekonomik İlişkilerde Teknoloji	

Öğreten Sorular.....	203
Tane Tane Test 1.....	205
Turizm ve Uluslararası İlişkiler	

Öğreten Sorular.....	207
Tane Tane Test 1.....	209

Ortak Mirasımız

Öğreten Sorular.....	211
Tane Tane Test 1.....	213
Ünite Değerlendirme Testi 1	215

Beceri Temelli Sorular 1	217
Beceri Temelli Sorular 2	219

Tane Tane Test Cevap Anahtarı	221
-------------------------------------	-----

BİREY VE TOPLUM

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Olay ve Sonuçlar

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Haklarımız ve Sorumluluklarımız

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Çocuk Hakları

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Ünite Değerlendirme Testi 2

Beceri Temelli Sorular 1

Beceri Temelli Sorular 2

1. Ünite

Kazanımlar

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz

- ⇒ Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimimize katkısını fark ederiz.

Olaylar ve Sonuçları

- ⇒ Yakın çevremizdeki yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklarız.

Haklarımız ve Sorumluluklarımız

- ⇒ Sahip olduğumuz hakların farkında olan bir birey olarak katıldığımız gruplarda aldığımız rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranız.

Çocuk Hakları

- ⇒ Çocuk olarak haklarımızdan yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler veririz.

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz

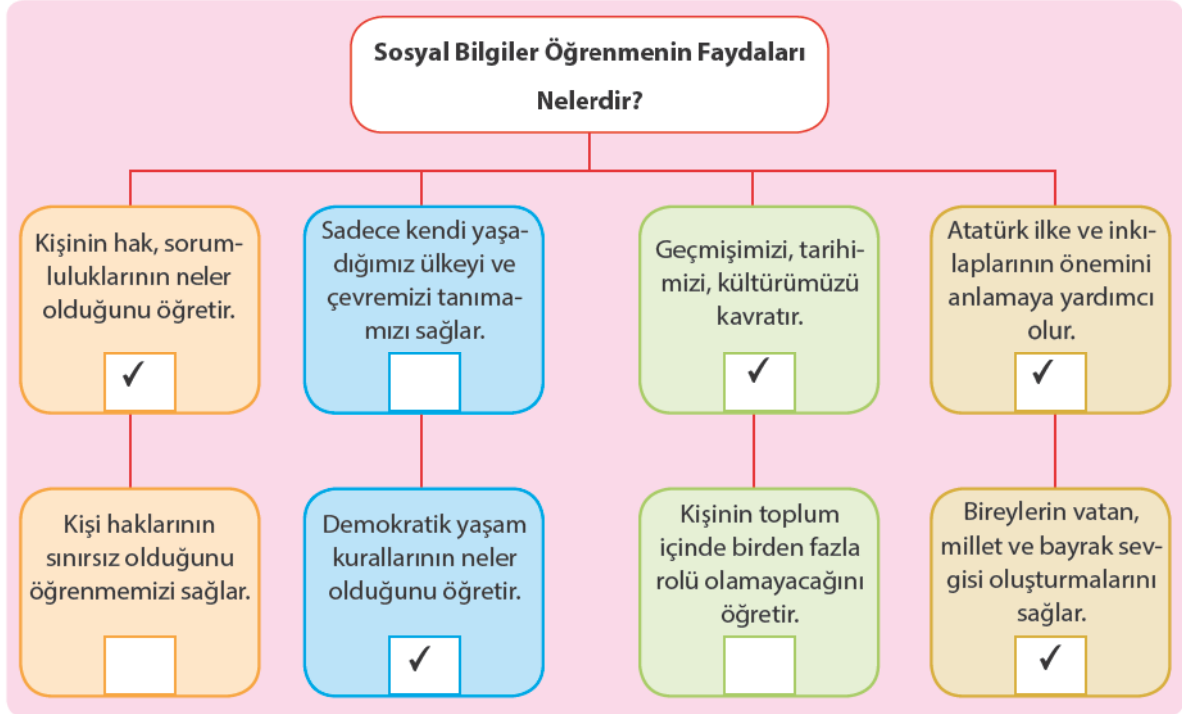
Sosyal Bilgiler dersinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak kendi gelişimimize katkısını fark ederiz.

Öğreten Sorular

1

Sosyal Bilgiler dersini öğrenmenin faydaları ile ilgili olarak kullanılan ifadelerin doğru olanlarını "✓" yanlış olanlarını "X" ile bilginin altındaki kutucuklara işaretleyiniz.

2

Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" ve yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

- ☒ 1. Sosyal Bilgiler dersi sayesinde atalarımızın kurduğu devletleri, bu devletlerin dünya kültür ve uygarlığı üzerindeki etkilerini, nesilden nesile aktarılan günümüze ulaşan gelenek ve göreneklerimizimizi öğreniriz.
- ☒ 2. Sosyal Bilgiler, sadece bizim yaşadığımız çevreyi ve yurdumuzun özelliklerini tanımamıza yardımcı olur.
- ☒ 3. Sosyal bilgiler dersi yasalara uyma, hoşgörülü olma, sorumluluklarını bilme gibi kazanımların edinilmesi için çalışır.
- ☒ 4. Sosyal Bilgiler dersinin amacını kavramış olan bir kişi; bireylerin farklılıklarını hoşgörü ile karşılaması gerektiğini bilir.
- ☒ 5. Etkin vatandaş; ülke yönetimine katılan, sorumluluklarının farkında olan ve karşılaştığı sorunlara hukuki açıdan çözümler bulmaya çalışan kişidir.

3

Verdikleri bilgilere bakılarak öğrenci adları ile çalışmalarının ilgili olduğu sosyal bilim dalını eşleştiriniz.

Kerem

Öğretmenim bana yeryüzü şekillerinin neler olduğu ve bu şekillerin nasıl oluştuğu konusunu araştırma ödevi olarak verdi.

Asya

TBMM'nin açılışı ve Kurtuluş Savaşı yılları ile ilgili araştırma konum hakkında bilgiler toplamak için kütüphaneye gidiyorum.

Ahmet

Babam, ödev konumu araştırmam için tarihi eser bulmak için kazı çalışmalarını yaptığı alanlara götürecektir.

Bilgen

Tarihte ilk yazılı kanunları yapan uygarlık hakkında bilgi toplamam gerekiyor.

Güler

Hititliler ile Mısırlılar arasında yapılan ve tarihin ilk yazılı anlaşması olan Kadeş Barış Antlaşması'nı inceleme görevi bana verildi.

İbrahim

Tarihte kullanılan ilk paranın hangi uygarlığa ait olduğunu araştıracağım.

Alperen

İnsanların toplum içindeki karşılıklı ilişkilerinde belirleyici olan unsurların neler olduğu konusunda araştırma yapacağım.

Yağmur

Eski çağda yaşamış filozofların hayatlarını araştırmam gerekiyor.

2

Tarih

8

Felsefe

5

Diplomasi

3

Arkeoloji

7

Sosyoloji

6

Nüsmizmatik

4

Hukuk

1

Coğrafya

1. Sosyal bilgiler dersi, öğrencileri çevre, topluma ve insanlığa karşı sorumlu birer vatandaş olarak yetiştirme, vatandaşlık konularıyla doğrudan ilgili bilgi, beceri ve tutumları kazandırma olan bir derstir.

Buna göre Sosyal Bilgiler dersini öğrenen bir bireyin;

- I. İnsanların farklılıklarına hoşgörülü olarak yaklaşma
- II. Türk tarihinin ayrıntılarını öğrenme
- III. Sadece kendi yaşadığı çevredeki gelişmelerin farkında olma
- IV. Milli değerleri korumayı amaç edinme

kazanımlarından hangilerini edindiği söylenebilir?

A) I, II ve III

B) I ve III

C) I, II ve IV

D) I, II, III ve IV

2.

Buralar Osmanlı'nın izleri ile dolu. Bu izlerden biri de Mostar Köprüsü. Osmanlı mirasının zirve noktasında olduğunda bir dönemde inşa edilmiş olan köprü sadece Neretva Nehri'nin iki yakasının birleştirmiyor, geçmişten geleceğe kurulan bir köprü vazifesi de görüyor.

Yukarıda bahsedilenler Sosyal Bilgiler dersinin hangi seçenekteki kazanımı ile ilgilidir?

A) Kültürümüzün tarihimizin öğrenilmesini, ulusal bilincimizin geliştirilmesini, kültürel mirasın korunması konusunda da duyarlı olmamızı sağlar.

B) İnsana saygılı olmanın toplumsal ilişkilerdeki önemini fark ederiz.

C) Doğru karar vermek, sorunları çözerken kendimizi karşıımızdaki kişilerin yerine koymak gibi yaşamımıza yön veren değer ve beceriler kazanırız.

D) İnsan hakları, ulusal egemenlik ve demokrasi gibi kavramlarla tanışırız.

3.

Tarih	Coğrafya
Antropoloji	Arkeoloji

Sosyal Bilgiler dersi sayesinde bireyler;

- ✓ Geçmişte ülkemizde kurulmuş medeniyetler hakkında bilgi sahibi olabilmekte,
- ✓ Ülkemizde yaşanan iklim tipleri ve bitki örtülerinin neler olduğu öğrenebilmekte,
- ✓ Eski çağlardan kalan eserleri ortaya çıkarmak için yapılan kazılarla geçmiş hakkında bilgi sahibi olabilmektedir.

Yukarıdaki bilgilerde Sosyal Bilgiler dersini hangi bilim dalı ile olan ilişkisinden söz edilmiştir?

A) Tarih

B) Coğrafya

C) Antropoloji

D) Arkeoloji

4.

Haklarını ve sorumluluklarını bilen ve bunlara göre hareket eden kişilere etkin vatandaş denir. Etkin vatandaşlar;

- Seçim zamanı geldiğinde oy kullanır.
- Vergisini düzenli olarak öder ve askerlik görevini yerine getirir.
- Haklarını bilir ve bu haklarını gerektiğinde kullanır.

Buna göre etkin bir vatandaş hakkında;

- I. Ülke yönetimine katkı sağlar.
- II. Bağlı olduğu devlete karşı sorumlulukları vardır.
- III. Ekonomik ve siyasi yükümlülükleri bulunur.

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

5. Sosyal Bilgiler eğitimi alan bir öğrenci bazı kazanımları öğrenir.

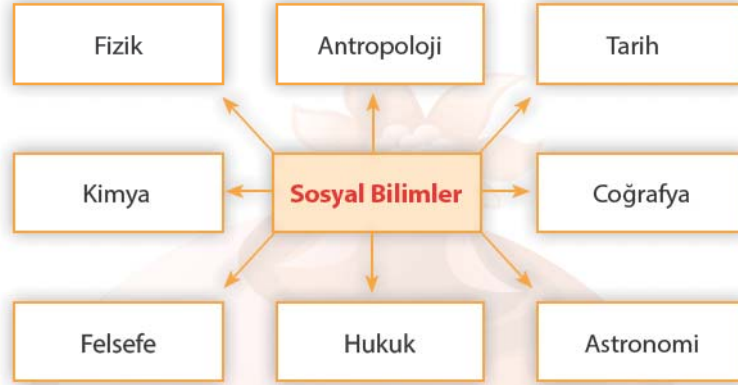
Sosyal bilgiler dersinin kazanımlarını edinmiş bir birey için:

- I. Ülkesini tanır.
- II. Farklılıklara saygı gösterir.
- III. İnsan vücudunun bölümlerini öğrenir. .

ifadelerinden hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I **B) Yalnız III** C) II ve III D) I,II ve III

- 6.

Sosyal Bilimler ile ilgili hazırlanmış olan yukarıdaki tablodan hangi bilim dallarının adlarının çıkarılması gerekmektedir?

- A) Felsefe - Antropoloji - Astronomi **B) Kimya - Astronomi - Fizik**
C) Hukuk - Coğrafya - Tarih D) Antropoloji - Tarih - Hukuk

- 7.

Yukarıda verilenlere bakılarak vatandaşlık sorumluluklarımızın;

- I. Siyasi
- II. Hukuki
- III. Güvenlik
- IV. Ekonomik

alanlarından hangileri ile ilgili olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV C) II, III ve IV **D) I, II, III ve IV**

Olaylar ve Sonuçları

Yakın çevremizde yaşanan bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Ayşe'nin anlatımına bakılarak aşağıda verilen yargılardan çok boyutluluğu ifade edenlerini "✓" ile işaretleyiniz.

"Yaşadığım kente geçen yıl şehir hastanesi için birçok bina yapıldı. Hastanenin açılmasıyla birlikte çok sayıda hastane çalışanı farklı yerlerden çalışmak için buraya geldi. Onların yerleşimi için yeni binalar yapıldı. Şehrimiz yeni gelenlerle birlikte kalabalıklaştı. Yaşadığımız yerdeki metro ve otobüs seferlerinde artış yaşandı. Ulaşımında güçlükler olmaması için yeni seferler de düzenlenecekti. Semtimizde birçok eczane ve tıbbi malzeme satan dükkanlar açıldı. Hastane yakınlarına yeni lokanta ve kafeler açıldığını gördüm. Ayrıca bizim mahalleye büyük bir alışveriş merkezi yapılıyor. Bahçesinde geniş bir park da yer alıyor. Geçen hafta annemle birlikte şehir hastanesine gittik. Oturduğumuz mahalleden doğrudan hastaneye giden bir otobüse bindik. Hastaneye giden yeni yollar yapmışlar. Hastaneyi ilk gördüğümde çok şaşırdım. Çok geniş bir alana kocaman bir hastane inşa edilmiş. İlk defa bu kadar büyük bir yapının içinde girmiştik."

1.	Yeni yapılan hastanenin kurulduğu kente olumlu ve olumsuz etkileri olmuştur.	✓
2.	Olayların nedenleri her zaman sonuçlarından daha önemlidir.	
3.	Ulaşımında güçlükler yaşanmaması için önlemler alınması herkesin yaşantısı üzerinde aynı etkiyi bırakır.	
4.	Olayların etkileri zaman içinde pek çok alanda ortaya çıkmıştır.	✓
5.	Yaşanan gelişmeler insanların yaşamları üzerinde değişikliklere neden olmuştur.	✓
6.	Çevremizde meydana gelen bir gelişme, bir çok kişiyi etkileyebilir ve bu gelişmenin birden çok nedeni ve sonucu olabilir.	✓
7.	Toplumda yaşayan insanlar bir olaydan farklı şekilde etkilenebilirler.	✓
8.	Gün içinde çevremizde karşılaştığımız gelişmelerin bazıları bizi doğrudan etkileyebilmektedir.	✓
9.	Olayların birden fazla sonucu olabilir ve sonuçları bir çok alanla ilgili olarak ortaya çıkabilmektedir.	✓

2

Aşağıdaki etkinlikte verilen soruların doğru cevaplarını "✓" ile işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki durumlardan hangisinin ortaya çıkardığı çok boyutluluk diğerlerine göre daha fazladır? İşaretleyiniz.

Trafik kazasının olması

☐

Okulda ders zili'nin çalması

☐

Ülke genelinde yağmur yağması

☒

2. Aşağıdaki durumlardan hangisinin ortaya çıkardığı çok boyutluluk diğerlerine göre daha azdır? İşaretleyiniz.

1. Dünya Savaşı'nın olması

☐

Korona Virüs Salgını yaşanması

☐

Köye kar yağması

☒

3. Aşağıdaki öğrencilerin çok boyutluluk ile ilgili söyledikleri cümlelerden doğru olanları işaretleyiniz.

Her olayın birden fazla nedeni olabilir.

☒

Her olayın bir tek sonucu vardır.

☐

Toplumsal olaylar her zaman aynı sonucu doğurmaz.

☒

Toplumsal olaylara kişilerin tepkileri hep aynı olur.

☐

Bir olayın birden çok nedeni ve sonucu olabilmesine olayların çok boyutluluğu denir.

☒

Olayların sonuçlarından herkes aynı etkilenmeyebilir.

☒

1. Her olayın birden fazla nedeni ve sonucu olması durumuna çok boyutluluk denir.

Bir olayın çok boyutlu olmasını ifade ederken:

- I. Olaylar tek bir nedene bağlı olarak ortaya çıkmayabilir.
- II. Her olayın bir ve birden fazla nedeni olabileceği gibi, bir ve birden fazla sonucu da olabilir.
- III. Olayların nedenlerinden ziyade sonuçları önemlidir.

anlatımlarının hangilerinin kullanımı doğru olmaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II

2.

Heyelan tek bir nedene bağlı olarak oluşmaz. Toprağın aşırı yağışlar nedeni ile suya doyması, arazinin eğiminin fazla olması, bitki örtüsünün sık olmaması gibi nedenler heyelanın oluşmasında etkilidir.

Yukarıdaki uzmanın üzerinde durduğu durum olayların hangi özelliğini yansıtır?

- A) Çok boyutluluğu
B) İnsanlar üzerindeki etkisi
C) Sonuçlarının çeşitliliği
D) Toplumsal alandaki yansıması

3.

"Bulunduğumuz mahalleye yeni ve çok büyük bir alışveriş merkezi açılacaktı. Bu alışveriş merkezinin mahallemizde birçok değişikliğe neden olacağını söylüyor babam."

Görseldeki çocuğun bahsettiği değişikliklere örnek olarak;

- I. İnsanlar için yeni iş olanaklarının ortaya çıkması
- II. Mahalle konut ihtiyacının ortaya çıkması
- III. Mahalle nüfusunun azalması

gelişmelerinden hangilerinin yaşanması beklenir?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III

4.

Yukarıda verilenlerden olayların çok boyutluluğu ile ilgili doğru bir bilgidir?

- A) 1, 2 ve 3
B) 1, 2 ve 4
C) 2, 3 ve 4
D) 1, 2, 3 ve 4

5.

Arizona'daki Kaibab adı verilen bir ceylan türü: "Bir zamanlar dengeli bir yaşam içinde iken oradaki halk bu ceylanları kurtlar ve sırtlanlardan koruyalım diyerek, çevredeki kurt ve sırtlanların tümünü öldürmüşler. Düşmanları ölen ceylanlar büyük bir hızla çoğalmaya başlamış ve sayıları o kadar artmış ki kendilerine o çevrede yiyecek yetmemeye başlamış. Yiyecek yokluğundan büyük sayılarda ölümler gerçekleşmiş. Tek tek kurt ve sırtlanların öldüreceği ceylandan çok daha fazlası, açlıktan sürüler halinde ölmüş. Ayrıca o çevredeki bitki örtüsü aç ceylanların her şeye saldırmasından büyük zarar görmüş." **Doğan Cüceloğlu, İlimizdeki Biz, s.56**

Bu bilgilere bakılarak;

- I. İnsanın doğaya müdahalesinin birçok sonucu ortaya çıkmıştır.
- II. Olayların birden fazla nedeni ve sonucu olabilir.
- III. Olaylar kişileri aynı şekilde etkileyebilmektedir.

çıkartımlardan hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

6. Matbaanın kullanılması sonucunda:

- Daha önceleri elle yazılan ve pahalıya mal olan kitaplar, bu alandaki gelişmeler sonucunda ucuzladı ve kişiler kitap okuma imkânını elde etti.
- Avrupa'da okuma ve yazma oranı yükseldi.
- Yazılı eserlerin çoğalmasıyla bilim ve kültür hızla yayıldı.
- İnsanların kültür seviyelerinin artması hayata bakış açılarını olumlu yönde değiştirdi.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Olayın birden fazla sebebi ve sonucu olabilir.
- II. Olayların etkileri zaman içinde birçok alanda görülebilir.
- III. Her toplumsal olayın aynı sonucu vardır.

çıkırımlarından hangileri yapılabilir?

- ☒ A) ve II ☐ B) I ve III
☐ C) II ve III ☐ D) I, II ve III

7.

Erzurum'da etkisini artıran kar yağışından dolayı kar kalınlığı 50 cm'ye ulaşınca valiliğin aldığı karar sonucu okullar il genelinde 2 gün tatil edildi. Kar yağışı ve tipiye bağlı olarak yolların kapanması ile Erzurum ilinin ilçeleri ile karayolu bağlantısı koptu. Kar yağışı ve tipiye yolda yakalanan onlarca kişi araçlarında mahsur kaldı. Erzurum'a yapılan uçak seferleri iptal edildi. Kar yağışının etkisi ile Palandöken kayak merkezi ziyaretçi akınına uğradı. Palandöken'deki tesislerin doluluğu %100'e yaklaştı. Bu durum bölgedeki işletmecilerin yüzünü güldürdü. Palandöken'e giden yol üzerindeki köy halkı yol kenarlarında bal, reçel vb. kendi yapımları olan ürünleri satarak önemli miktarda gelir elde ettiler.

Bu bilgilere bakılarak hangi seçenekteki sonuca ulaşılamaz?

- ☐ A) Olaylar kişileri farklı şekillerde etkileyebilir.
☐ B) Olayların birden fazla sonucu olabilir.
☐ C) Bir olaydan herkes aynı şekilde etkilenmez.
☒ D) Olaylar tümüyle birbirinden bağımsız gerçekleşir.

8.

Yağmur yeni yağmaya başlamış, asfalt ıslaktı. Aracının kontrolünü kaybeden bir sürücü ışıklarda durmuş olan araca çok sert bir şekilde çarptı. Araçlarda büyük maddi hasar meydana gelirken kazada can kaybı yaşanmadı. Trafik kazasına şahit olan kişilerden bazıları olayın şokuyla korkuya kapılırken, bazıları soğukkanlı davranarak hemen kazazedelere yardıma koştular. Kaza yapan kişilerin yakınları, akrabalarının sağlığından endişe duyup ve en kısa zamanda kaza yerine veya hastanelere ulaşmaya çalıştılar.

Yukarıdaki olaya bağlı olarak hangi seçenekteki yargıya ulaşılamaz?

- ☒ A) Olayların sonuçları her zaman nedenleri kadar etkili olmayabilir.
☐ B) Toplumda yaşayan insanlar bir olaydan farklı şekilde etkilenebilirler.
☐ C) Yaşanan olaylar sadece bir kişiyi değil farklı kişileri etkiler.
☐ D) Bir olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilir.

9.

Denizciler pusula bulunmadan önce kaybolmamak için kıyıları takip ediyorlardı. Pusulanın bulunmasıyla birlikte uzak yerlere yolculuklara çıktılar. Bu yolculuklar sonucunda yeni kıtalar keşfettiler. Keşfedilen yerlerdeki zenginlikleri Avrupa'ya taşıdılar. Avrupa'da ekonomik kalkınmayla birlikte bilim, sanat ve edebiyat da hızla gelişti. Bu gelişmelerin yaşandığı döneme "yeniden doğuş" anlamına gelen Rönesans adı verildi. Rönesans'la akıl ve bilim ön plana çıktı ve dogmatik düşünceler sorgulanmaya başlandı. Nihayet Reform adı verilen sürecin ardından Katolik Kilisesi kendisini düzeltmek, siyasi ve ilmi alanlardan elini çekmek zorunda kaldı.

Buna göre hangi seçenekteki yargıya ulaşılamazı mümkün değildir?

- ☐ A) Bir olayın sonucu başka bir olayın sebebi olabilir.
☐ B) Olaylar birbirine bağlı olarak ortaya çıkabilirler.
☐ C) Olayların birden çok sebebi ve sonucu olabilir.
☒ D) Toplumsal olaylar her zaman aynı sonucu doğururlar.

Haklarımız ve Sorumluluklarımız

Sahip olduğumuz hakların farkında olan bir birey olarak katıldığımız gruplarda aldığımız rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranırız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki tanımlara bakarak verilen örneklerin kurum olanlarına “K”, grup olanlarına ise “G” harfini işaretleyiniz. Verilen örnek hem kurum hem de gruba uyuyorsa ise iki harfi birden işaretleyiniz.

Grup: Ortak bir amaç için bir araya gelen, en az iki veya daha fazla kişiden oluşan, aralarında ilişki ve işbirliği bulunan topluluğa denir.

Kurum: Evlilik, aile, ortaklık, mülkiyet gibi köklü bir yapıyı içeren, genellikle devletle ilişkisi olan yapı veya birliğe verilen addır.

Aile K G ☒ ☒	Halk Oyunları Ekibi K G ☐ ☒	Futbol Takımı K G ☐ ☒	Hastane K G ☒ ☐
İş Arkadaşları K G ☐ ☒	Okul K G ☒ ☐	Oyun arkadaşları K G ☐ ☒	Belediye K G ☒ ☐

2

Aşağıda verilen sorumlulukların hangi alan ile ilgili olduğunu doğru olarak eşleştiriniz.

1.	Genel ve yerel seçimler ile referandumlarda oy kullanmak.
2.	Çevremizi kirleten kişilere gereken uyarıları yapmak.
3.	Ödevlerimizi zamanında ve eksiksiz olarak yapmak.
4.	Aile içinde bizlere verilen görevleri yerine getirmek.
5.	Okul malzemelerini onlara zarar vermeden kullanmak.
6.	Kazancımız üzerinden belli bir oranda vergi vermek.
7.	Zor durumda kalan insanlara yardımcı olmak.
8.	Odamızın tertip ve düzen içinde olmasını sağlamak.
9.	Okul kütüphanesinin kurallarına uygun hareket etmek.
10.	Toplu taşıma araçlarında veya otoparklarda engelli vatandaşlarımız için ayrılmış olan bölümleri işgal etmemek.

Okuldaki
Sorumluluklar

3, 5, 9

Evdeki
Sorumluluklar

4, 8

Ülkeye Karşı
Sorumluluklar

1, 6

Toplumsal
Sorumluluklar

2, 7, 10

3

Aşağıda verilenlerin hak olanlarını "H", sorumluluk olanlarını ise "S" harfi ile belirtiniz.

Hak: Bireylere içinde yer aldıkları grup ve kurumlar içinde tanınmış olan yetkidir.

Sorumluluk: Bireyin kendi yaptıklarının sonuçlarını üstlenmesidir.

H	1. Aldığı cep telefonu bozuk çıkan Mert Bey'in gerekli evraklar ile telefonu aldığı mağazaya gidip yeni telefon talep etmesi
S	2. Ali'nin ders zili çaldığında hemen sınıfına giderek ders için hazırlık yapması
S	3. Çalıştığı şirketin müdürü olan Aysel Hanımın işe her gün zamanında gitmesi
S	4. Esnaf olan Murat Bey'in yıllık vergilerini ödemesi
H	5. Öğretmen olan Ahmet Bey'in yaz tatilinde ailesi ile birlikte Antalya'ya tatile gitmesi
S	6. Belediyede temizlik görevlisi olan Hakan Bey'in her sabah semtinin sokaklarını süpürmesi
H	7. Işıl Hanım'ın apartmanda yapılan yöneticilik seçiminde aday olması
H	8. Patronlarının zam teklifini beğenmeyen işçilerin grev yapması
H	9. Doktor olan Can Bey'in öğle arasındaki mola sırasında dinlenmesi
S	10. Apartman görevlisinin günde iki kez servise çıkması

1. **MEHMET:** Bir sorun ile karşılaşırsam hakkımı yasal yollardan ararım.

TAHA: Seçimlerde oy kullanarak ülke yönetimine katkıda bulunurum.

MERVE: Sorumluluklarımın bilincinde olan bir kişi olarak görevlerimi yerine eksiksiz olarak getiririm.

Yukarıdaki ifadeleri kullanan kişilerin hangilerinin etkin vatandaş oldukları söylenebilir?

- A) Mehmet ve Taha
B) Taha ve Merve
C) Taha ve Mehmet
D) Taha, Mehmet ve Merve

2. Vatandaş olarak yerine getirmemiz gereken siyasi, hukuki, ekonomik bir takım görevlerimiz bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi vatandaş olarak yerine getirmemiz gereken ekonomik sorumluluklar arasında yer alır?

- A) Askere gitmek
B) Kanunlara uymak
C) Seçimlerde oy kullanmak
D) Vergi vermek

3.

Kurum, toplumun sürekli ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan kalıcı ve resmi yapılardır. Eğitim, sağlık, çevre gibi pek çok konuda hizmet sunan kurumlar bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi kurum olarak nitelendirilemez?

- A) Büyükşehir belediyesi
B) Milli Eğitim Bakanlığı
C) Mahalle futbol takımı
D) İlçe Emniyet Müdürlüğü

4. () Rollerimiz, üye olduğumuz gruplar değişse bile aynı kalır.
() Her mesleğin üzerine düşen sorumlulukları vardır.
() İnsan hak ve özgürlükleri anayasaların koruması altındadır.

Yukarıda verilen bilgilerin doğru ve yanlış olarak ifade edilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) (Doğru)	B) (Yanlış)
(Yanlış)	(Doğru)
(Doğru)	(Doğru)
C) (Doğru)	D) (Doğru)
(Doğru)	(Yanlış)
(Doğru)	(Yanlış)

5.

Haklarımız

1. Temiz bir çevrede yaşamak
2. Eğitim görmek
3. Seçimlerde oy kullanmak (Sorumluluk)
4. Düşüncelerimi ifade edebilmek

Yukarıda tabloya bakıldığında;

- I. Kişilerin hakları tek bir alanla ilgili değildir.
- II. Seçimlerde oy kullanmak hak olmanın yanında aynı zamanda sorumluluktur.
- III. İnsanların haklarını kullanırken sorumluluklarını yerine getirmek zorunda değildir.
- IV. Kişiler fikirlerini açıklama hakkına sahiptirler.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) I, III ve IV
D) II, III ve IV

6.

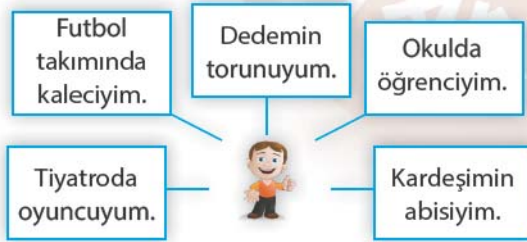

(I) Ailesiyle birlikte Ankara'da yaşayan Fatma, ev işlerinde aile büyüklerine yardım etmeyi çok sever. (II) Ailesinin, kendisini ilgilendiren konularda ona fikirlerini sorması hoşuna gider. (III) Okuldan eve geldikten sonra günlük konu tekrarı yapan Fatma, ödevlerini aksatmadan hemen yapar. (IV) Yatmadan önce en büyük eğlencesi olan kitap okumayı yapar. (V) Sabah erkenden okula gideceği için akşam en geç saat 21.30'da uyumak için odasına gider. (VI) Sabah kahvaltısında çok sevdiği yumurtayı iştahla yer.

Fatma'nın yukarıda numaralandırılan bölümlerde bahsedilen davranışlarını hak ve sorumluluk olarak eşleştirilmesi hangi seçenekte uygun biçimde yapılmıştır?

	Hak	Sorumluluk
A)	I, II ve III	IV, V ve VI
B)	II, IV ve VI	I, III ve V
C)	I, III ve V	II, IV ve V
D)	II, IV ve V	I, III ve VI

7.

Yukarıdaki görsele bakılarak;

- Kişiler aynı anda farklı gruplarda yer alabilirler.
- Kişiler farklı gruplarda farklı rollere sahip olurlar.
- Bireylerin bazı gruplardaki rolleri diğerlerinden daha önemlidir.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- (A) I ve II
(C) II ve III

- (B) I ve III
(D) I, II ve III

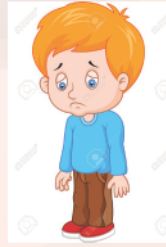
8.

Evimizi temiz ve düzenli tutmalı, ev işlerini yaparken aile büyüklerimize yardımcı olmalı, aile bireylerine sevgi ve saygı göstermeliyiz Okulla ilgili çalışmaları zamanında ve eksiksiz yapmalı, okul eşyalarını özenli bir şekilde kullanmalı, okulun ortak bir yaşam alanı olduğunu bilerek hareket etmeli, okul kurallarına uymalıyız. Sağlıklı ve dengeli beslenmeli, kişisel temizliğimizi yapmalı, zamanında ve yeterince uyumalıyız.

Yukarıdaki metinde hangi seçenekteki yargıya ulaşılabilir?

- A) Kendimize karşı sorumluluklarımız vardır.
B) Aile içinde yerine getirmemiz gereken sorumluluklarımız bulunur.
C) Okul ile ilgili sorumluluklarımız vardır.
(D) Bireyler ülkeye karşı sorumluluklarını yerine getirmekle yükümlüdür.

9.

"Okul başkanlığı seçimleri için hazırladığım konuşmayı yapma diğer başkan adayları izin vermedi. Hazırladığım broşürleri dağıtmam da sorun oldu. Sırf karışısına rakip olarak çıktığım için bazı arkadaşlarım benim futbol maçına girmemi istemediler."

Yukarıdaki öğrencinin;

- Düşüncelerini ifade etme
- Eğitim görme
- Oyun oynama
- Sağlık hizmeti alma

haklarından hangilerini kullanamadığı ifade edilebilir?

- A) I, II ve III
(B) I ve III
C) II ve IV
D) II, III ve IV

10.

Birey, toplum içinde farklı rollere sahiptir. Kişinin üstlendiği rolleri gibi sorumlulukları da değişebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde bireyin diğerlerinden farklı bir grup içindeki sorumluluğu verilmiştir?

- A) Odasını temiz tutmak
(B) Derslerini dikkatlice dinlemek
C) Yatağını toplamak
D) Ev eşyalarını korumak

Çocuk Hakları

Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler veririz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki görseli inceleyerek soruları cevaplayınız.

1. Yukarıda görseldeki öğrencinin kullandığı haklar nelerdir?

- ☒ Eğitim ☒ Sağlık ☒ Beslenme ☒ Oyun oynama

2. Yukarıdaki görsele bakılarak görseldeki kişi ile ilgili hangi yorumlara ulaşılabilir?

- ☒ Haklarını kullanırken sorumluluklarını da yerine getirmektedir.
☒ Beslenmesine dikkat ederken ödevlerini yapma konusunda da bilinçlidir.
☐ Öğrenci olarak sorumluluklarının tamamını yerine getirmemektedir.
☒ Evde çocuk ve abi, okulda ise öğrenci rolündedir.

3. Görseldeki kişi hakkında verilen bilgilerde doğru olan bilgiye "✓", yanlış olan bilgiye ise "X" işaretini koyunuz.

- ☒ Öğrenci kahvaltısını okula gitmeden önce yapmaktadır.
☒ Okuldan eve dönen öğrenci önce ödevlerini yapıp sonra futbol oynamaktadır.
☒ Resim yapmayı sever, yatmadan önce diş temizliğini yapmaya dikkat eder.

2

Aşağıda verilen Çocuk Hakları Sözleşmesi maddeleri ile bu maddelerin hangi alan ile ilgili olduğunu gösteren eşleştirmeyi yapınız.

1. Devletler, çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabayı gösterirler.

2. Devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını tanır.

3. Taraf devletler, çocuğun dinini ve inançlarını açıklamaya özgürlüğüne saygı gösterirler.

4. Çocuğun her tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.

5. Taraf devletler, çocuğun; çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi ve belge edinmesini sağlarlar.

6. Taraf devletler, çocuğun olabilecek tıbbi bakım ve iyileştirme hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanır.

A
Düşünce ve ifade özgürlüğü

B
Din ve vicdan özgürlüğü

C
Bilgi edinme hakkı

D
Güvenlik hakkı

E
Sağlık hakkı

F
Yaşama Hakkı

1 F

2 A

3 B

4 D

5 C

6 E

3

Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" ve yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

✓	1. Her yıl 20 Kasım günü tüm dünyada "Çocuk Hakları" günü olarak kutlanmaktadır.
X	2. Çocuklar aileleri onlara izin verirse düşüncelerini açıklama hakkına sahiptirler.
✓	3. Dünyadaki bütün çocuklar eşit haklara sahiptir.
✓	4. Çocuklar kendi haklarını korumayı her zaman bilemeyebilirler; bunun için de önlem alınmalı, onlara yardımcı olunmalıdır.
✓	5. Herkes için en önemli hak yaşama hakkıdır.
✓	6. Çocuk Meclisi çocukların kendi kararlarını aldıkları, demokratik bir yerdir.
✓	7. Dünya üzerinde birçok çocuk ya savaş ya da açlık ortamında yaşamını sürdürmektedir.
X	8. Çalışıp para kazanmak çocukların aile içindeki en önemli sorumlulukları arasında yer alır.

1. Dünyanın birçok yerinde çocuklar;

- Yeterli beslenememe
- Sağlık hizmetlerinden yararlanamama
- Eğitim hizmeti alamama
- Düşüncelerini ifade edememe

gibi sorunlar ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Çocuklar bazı haklarını kullanma konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar.
- II. Çocuk haklarının korunması konusunda yeterince hassasiyet gösterilmemiştir.
- III. Çocukların engellenen en önemli hakkı eğitim hakkıdır.

Çıkarımlarının hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız II D) II ve III

2. "Ülkemizde yaşanan iç savaş nedeni ile yaşadığımız topraklardan göç etmek zorunda kaldık. Günlerce aç ve susuz bir şekilde yürüdük. Birçok kez ölüm tehlikesi atlattık. Sonunda sınırı geçerek Türkiye'ye sığındık."

Yukarıdaki bilgileri veren kişinin;

- I. Beslenme
- II. Güvenlik
- III. Seyahat

haklarının hangilerinin ihlal edildiği söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

3.

"Anne ve babamız bir konuda karar alırken o konu ile ilgili benim fikrimin de ne olduğunu sorarlar."

Bu anlatımı yapan bir çocuğun ailesi hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisinin kullanılması doğru olmaz?

- A) Baskıcı B) Demokratik
C) Bilinçli D) Özgürlükçü

4.

Çocukların sadece insan olmalarından dolayı sahip olduğu bazı evrensel hakları vardır. Çocuk hakları anayasa ile güvence altına alınmıştır. 18 yaş altında olan bireyler çocuk olarak kabul edilir ve hakları da çocuk haklarına göre düzenlenir. Çocuk haklarının ihlali devlet tarafından engellenmelidir.

Buna göre;

- I. Çocuğun eğitim hizmetlerinin ücretsiz olarak karşılanması
- II. İlkokulu bitiren bir çocuğun çalışmak için eğitimi bırakması
- III. Çocukların spor yapması için ilçede spor salonu yapılması
- IV. Engelli çocukların bakımı için ailelere yardım yapılması

durumlarından hangilerinde çocuk haklarının ihlali söz konusu değildir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV
C) I, III ve IV D) II, III ve IV

5.

Dünyadaki bütün çocuklar din, dil, ırk, renk, cinsiyet ayrımı olmaksızın eşit haklara sahiptir. 20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul edilerek çocuk hakları güvence altına alınmıştır. Her yıl 20 Kasım günü dünyada "Çocuk Hakları" günü olarak kutlanmaktadır. Devletler bu sözleşmede belirtilen hakları çocuklara tanımakla yükümlüdür. Bu sözleşme 1990 yılında ülkemiz tarafından da imzalanmıştır.

Metinde geçen "Her yıl 20 Kasım günü dünyada "Çocuk Hakları" günü olarak kutlanmaktadır." ifadesi çocuk haklarının hangi özelliğini gösterir?

- A) Evrensel
B) Ulusal
C) Bölgesel
D) Kültürel

6. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ne bakılarak;

- Kişilerin kaç yaşına kadar çocuk olarak kabul edildiği
- Çocuklarında diğer insanlar gibi en temel haklarının ne olduğu
- Çocukların düşünce özgürlüğüne sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler ve maddeler eşleştirildiğinde hangi seçenekteki madde aşıktadır?

- A) Taraf devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler ve çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabayı gösterirler.
- B) Taraf devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını tanırlar.
- C) Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.
- D) Bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

7. Çocuk haklarının ihlal edildiği durumlarla karşılanmaktadır. Okul çağına gelmiş çocukların okula gönderilmemesi durumunda çocukların1..... hakları ihlal edilir. Devlet kurumları tarafından ücretsiz olarak uygulanan aşıların aksatılması veya hiç yaptırılmaması hâlinde çocuğun2..... hakkını kullanması engellenir. Çocukların sokaklarda yaşamak zorunda kalması ile de onların3..... hakkı elinden alınmış olur.

Bu bilgilerde numaralandırılmış olan bölümlere yazılması gereken kavramlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	Eğitim	Sağlık	Barınma
B)	Sağlık	Eğitim	Barınma
C)	Barınma	Eğitim	Sağlık
D)	Sağlık	Barınma	Eğitim

8. Tarım İşçilerinin Çocuklarına Okul Öncesi Eğitim

Adana'da mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuklarına yönelik okul öncesi eğitim sınıfı kuruldu. Yüreğir Belediyesinden yapılan yazılı açıklamaya göre Doğankent Mahallesi'nde, tarım işçilerinin çocuklarına okul öncesi eğitim vermek üzere sınıf açıldı. Her gün 25 çocuğun kaldıkları yerlerden araçla alınarak sınıfa getirildiği, öğrencilerin çeşitli etkinliklere katıldığı belirtildi. Yüreğir Belediye Başkanı'nın bu konudaki görüşlerine kulak verelim: "Çocukların zihinsel ve bedensel gelişiminin sağlıklı bir şekilde tamamlanması için bu yaşta verilen eğitimler çok önemli. Sabahtan akşama kadar tarlada çalıştıkları için mevsimlik tarım işçilerinin bir kısmı çocuklarıyla yeterince ilgilenemiyorlar. Bu nedenle mevsimlik işçilerimizin çocuklarını bulundukları yerlerden alıyoruz, hazırladığımız sınıflarda onlara okul öncesi eğitimi veriyoruz ve sağlık kontrollerini yapıyoruz. Onları mutlu görmek bizi de mutlu ediyor. Bu hizmetleri imkânlarımız elverdiği ölçüde devam ettireceğiz."

(Genel Ağ Haberinden düzenlenmiştir.)

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Tarım işçilerinin çocuklarının eğitimi konusunda duyarlılık gösterilmiştir.
- II. Mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitimden uzak kalması sorununa çözüm üretilmiştir.
- III. Belediye, çocukların eğitim konusundaki haklarının ihlal edilmemesi için çalışma yapmıştır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

9.

....., Dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla Birleşmiş Milletler Teşkilatı, tarafından kurulan, çalışmalarını uluslararası alanda yapan bir yardım kuruluşudur.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi seçenekteki kurumun adı yazılmalıdır?

- A) UNESCO
- B) KIZILAY
- C) UNICEF
- D) Çocuk Esirgeme Kurumu

1. **Etkin vatandaş;** Devlet veya kurumların geleceklerini belirlenmesinde rol oynayan, kişisel haklarının farkında; devlete ve topluma olan sorumluluklarının da bilincinde olan bireydir.

Buna göre etkin vatandaş olan bir kimse için;

- I. Seçim zamanında oyunu kullanarak ülke yönetiminde etkili olur.
- II. Haklarının ve sorumluluklarının neler olduğunu bilir.
- III. Devletin tüm çalışmalarını yaparken ondan izin alması gerektiğini düşünür.

yargılarından hangilerinin yapılması mümkün değildir?

- A) Yalnız III
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Yaşadığımız ülkeyi, çevremizi ve dünyayı tanıamızı sağlayan sosyal bilgiler dersi sayesinde aynı zamanda geçmişimizi, tarihimizi, kültürümüzü öğreniriz. Yine sosyal bilgiler dersi insan ve toplum ilişkilerinin, sosyal davranışların ve toplumsal kuralların incelenmesine yardımcı olur.

Yukarıdaki anlatımda Sosyal Bilgiler dersinin;

- I. Tarih
- II. Psikoloji
- III. Sosyoloji
- IV. Coğrafya

bilimlerinden hangileri ile olan ilişkisinden bahsedilmiştir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) I, III ve IV
D) I, II, III ve IV

3. ✓ Olayın birden fazla sebebi ve sonucu olabilir.
✓ Bir olay insanlar üzerinde farklı etkiler ortaya çıkmasına neden olabilir.
✓ Olayların etkileri pek çok alanla ilgili olarak ortaya çıkabilir.
✓ Aynı olay birçok insanı farklı şekilde etkileyebilir.

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi çok boyutlulukla ilgilidir?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

4.

Kurum ve Grubun Özellikleri		
	Kurumun Özellikleri	Grubun Özellikleri
I	Çalışanların sorumluluğu kanunla belirlenmemiştir.	Çalışanları sorumluluğu kanunla belirlenmiştir.
II	Üyeleri gönüllü çalışırlar.	Üyeleri maaş karşılığında çalışırlar.
III	İşleyişleri hukuki kurallara bağlıdır.	İşleyişleri hukuki kurallara bağlı değildir.

Yukarıdaki tablonun tam olarak doğru olabilmesi için hangi numaralı bölümlerin karşılıklı yer değiştirmesi gerekir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

5. 5. sınıfa giden Ayten'in okulda çeşitli sorumlulukları ve hakları bulunur. Haklarını kullanan Ayten okul içindeki sorumluluklarını da yerine getirmesi gerektiğinin farkındadır.

Buna göre Ayten'in okuldaki sorumlulukları arasında;

- I. Okulda işlenen konularla ilgili ödevler vermek.
- II. Sınıfın temiz tutulmasına yardımcı olmak.
- III. Okul yönetiminin aldığı kararların bazılarını uymak.
- IV. Derslere zamanında girmek ve derslerde düzeni bozmamak.

maddelerinde verilenlerin hangileri yer almaz?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

6. 23 Nisan 1920'de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, kuruluşundan çok kısa süre sonra kendisine karşı çıkarılan birçok isyan ile uğraşmak zorunda kalmıştır. Türk milletinin bağımsızlık mücadelesi verdiği bir dönemde ortaya çıkan isyanlar millî kuvvetlere zaman ve insan kaybettirdi; millî kuvvetlerin savaş gücünü zayıflattı. Millî Mücadele'nin uzamasına ve Yunan işgalinin Anadolu'nun içlerine kadar yayılmasına sebep oldu. Millî birlik ve beraberliğin sağlanmasında, sosyal hayatta ve savaşıma gücünde derin yaralar açtı. Bütün bu olumsuzluklara rağmen meclis, tüm isyanları bastırarak otoritesini güçlendirdi ve Anadolu'da tek hâkim güç haline geldi.

Yukarıdaki bilgiler olayların çok boyutluluğu açısından değerlendirildiğinde hangi seçenekteki yargıya ulaşılabilir?

- A) Olayların olumlu ve olumsuz görünen sonuçları ortaya çıkabilmektedir.
B) Olayların nedenleri sonuçlarından daha önemlidir.
C) Olaylar tek bir nedene bağlı olarak ortaya çıkar.
D) Bir olayın sonucu başka bir olayın nedeni olabilmektedir.

7. 20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul edilerek çocuk hakları güvence altına alınmıştır. Devletler bu sözleşmede belirtilen hakları çocuklara tanımakla yükümlüdür. Çocuk Hakları Sözleşmesi 1990 yılında ülkemiz tarafından da imzalanarak kabul edilmiştir.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Çocuk hakları ulusal ve uluslararası alanda koruma altına alınmıştır.
II. Birleşmiş Milletler çocuk haklarının uluslararası alanda korumayı amaçlamıştır.
III. Türkiye çocuk hakları ile ilgili alınan kararlara uyum göstermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8. Sosyal bilgiler dersini kazanımlarını kavramış bir kişi çevresine karşı ilgili ve duyarlıdır. Çevresinde bulunan tarihî yapılardan: cami, köprü, çeşme, hamam, müze, kervansaray, arkeolojik kazı alanları gibi millî değerlerimizi tanır, bu değerlere sahip çıkar. Anadolu, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış büyük bir coğrafyadır. Bu özelliğine bağlı olarak birçok tarihî mirası da bünyesinde barındırır. Bu mirası tanımak, bu mirasa sahip çıkmak, her vatandaşımızın asli görevidir.

Buna göre "tarihi mirasa sahip çıkmak" ifadesine örnek olarak;

- I. Ali'nin, mahallesindeki tarihi mekâna zarar veren çocukları uyarması
II. Arkeoloji öğrencisi olan Meral'in tarihi alanlarda yapılan kazılara gönüllü olarak katılması
III. Mühendis Selim Bey'in site inşaatı için yaptığı kazılarda bulduğu tarihi eserleri müze yöneticilerine teslim etmesi

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

9. Sosyal Bilgiler dersinde öğretmen akılı tahtada aşağıdaki görselleri açmıştır.

Buna göre öğretmenin işlediği derste öğrencilerin hangi kazanımı elde ettikleri söylenebilir?

- A) Farklılıklara karşı ön yargılı olmaz.
B) Atatürk'ü ve diğer Türk büyüklerini tanır.
C) Ülkesini ve yaşadığı dünyayı yakından tanır.
D) Çevre sorunlarına karşı duyarlı olur.

1. Bir zamanlar bir köyde yaşayan köylüler kümeslerine dadanan ve birçok tavuğu öldüren tilkilerle savaşı açtılar. Tilkileri öldüren ve kürklerini satan köylüler, hem tavuklarını kurtardıklarını ve hem de kazanç elde ettiklerini düşünerek tilki avını artırdılar. Zamanla bölgede tilki nesli yok olacak noktaya geldi. Bu seferde tilkilerin besin kaynakları arasında yer alan fare ve diğer sürüngenleri sayısı iyice arttı. Bu kemirgenler tarlalarda ekili olan ürünlere ciddi hasarlar vermeye başladılar. Bu kemirgenler işi ilerleterek evlere girmeye ve evdeki yiyeceklerle zarar vermeye başlayınca köylüler nasıl bir yanlış yaptıklarını anladılar ve tilki avını durdurarak sayılarının çoğalmasını temenni etmeye başladılar.

Bu anlatıma bakıldığında;

- Olayların olumlu ve olumsuz sonuçları ortaya çıkabilir.
- Zaman içinde olayların farklı sonuçları ortaya çıkmaktadır.
- Her olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilir.

Çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Suriye’de yaşanan iç savaşta tüm ailesini kaybeden Mahmut amcasının ailesi ile birlikte günlerce yürüyerek Türkiye’ye ulaşmıştır. Yaşadıklarını anlatan Mahmut şunları söylemiştir; “Hava saldırısında evimiz yıkıldı. Tüm ailemi kaybettim. Evimin yakınlarında bulunan okuluma bombardımanda yerle bir oldu. Aç ve susuz kaldık. Can güvenliğimiz kalmayınca günlerce yürüyerek Türkiye’ye sığındık. Türkiye’ye ve Türk halkına çok şükran borcumuz var.”

Paragrafa göre Mahmut’un;

- Eğitim
- Beslenme
- Güvenlik
- Barınma

haklarından hangilerinin kısıtlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) I, II ve IV
D) I, II, III ve IV

3.

24 Ocak 2020’de ülkemizde meydana gelen Elazığ depreminde onlarca bina yıkılmış veya hasar görmüş, insanlar hayatını kaybetmiş, sakat kalmış ya da yaralanmıştır. Bu durumun sebebi deprem olarak görülse de binaların yapıldığı zeminin sağlam olmaması, kalitesiz ve eksik malzeme kullanması, bina yapımı için izin verilen kat sayısının üzerinde binaların yapılması binaların yıkılması ve insanların zarar görmesinde etkili olmuştur. Deprem sonuçlarına bakıldığında ise Elazığ ekonomisinin zarar görmesi, bölgedeki eğitim faaliyetleri aksaması, depremin zararlarını karşılamak için devletin önemli harcamalar yapması, depremi yaşayan insanların psikolojik sorunlar yaşaması gibi sonuçları da vardır.

Bu bilgilere bakılarak hangi seçenekte çıkarım yapılamaz?

- A) Deprem verdiği zararlar tek bir nedene bağlanamaz.
B) Binaların sağlam zemine yapılmaması depremin en önemli nedenidir.
C) Deprem zararları farklı alanlarda ortaya çıkmıştır.
D) Bir olayın görünen nedenlerinin haricinde farklı nedenleri de olabilir.

4. **Sorumluluk duygusu gelişmiş kişilerin özellikleri şunlardır;**

- Öz güveni tamdır.
- İşlerini yarım bırakmaz, sonuçlandırır.
- Kararlarının arkasında durur.
- Hayatıyla ilgili kararları başkaları verir.
- Kendi hatalarını başkasına yüklemeye çalışmaz.
- Yaşadığı çevrenin değer yargılarını önemsemez.

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi sorumluluk duygusu gelişmiş kişilerin özellikleri arasında yer alır?

- A) 3
B) 4
C) 5
D) 6

5. İnsanlar tekerlek icat edilmeden önce eşyalarını taşımakta zorlanıyorlardı. Uzaklara yolculuk yapacaklarında ise ya yürüyerek ya da binek hayvanı sırtında yolculuk yapıyorlardı. İlk devirlerde insanlar yerleşik hayata geçmemişti. Sürekli göç hâlinde yaşıyorlardı. Göç hâlinde yaşayan bu insanlar, ailelerini ve farklı eşyalarını bir yerden bir yere taşıırken hayli zorlanıyorlardı. Tekerleğin bulunması ile birlikte insan hayatı birçok alanda daha kolay bir hâle geldi. Gelişen teknoloji ile birlikte tekerlek, bilye ve farklı dişli sistemleri geliştirildi. Geliştirilen bu teknoloji fabrikalarda seri üretim için kullanıldı. Günümüzde tekerleğin kullanımı birçok alanda karşımıza çıkmakta ve hayatımızı kolaylaştırmaktadır. İlk zamanlarda yük ve eşya taşımak için kullanılan tekerlek, şimdi günlük hayatımızın her yerindedir.

Yukarıdaki metinde altı çizili olan bölüm;

- I. Olayların çok boyutlu olması
- II. Olayların tekrar etmesi
- III. Olayların nedenlerinin daha önemli olması

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

6. Ülkemizde 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren Çevre Kanunu kapsamında yapılan düzenleme uyarınca naylon alışveriş poşetleri ücretlendirildi. Doğal çevrede 400 yıl boyunca yok olamayan naylon poşetlerin kullanımının azaltılması ile doğanın korunması hedeflenmektedir. Marketlerde alışverişlerden sonra alınan poşetlerin ücretlendirilmesini "Eskiden kese kâğıdı vardı, file torbalar vardı. Bunlar çevreye zarar vermezdi. Son zamanlarda ise plastik poşetler kullanılıyor ve sokaklar, piknik alanları her yer naylon poşet ile dolu." insan ve çevre sağlığı için yararlı bir adım olarak gören vatandaşlarımız var. Bunun yanında poşet ücretini ödemeye tepki gösterenler de oldu.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Vatandaşlar uygulamaya farklı tepkiler göstermiştir.
- II. Çevre sağlığına önem veren bir gelişme yaşanmıştır.
- III. Çevre kirliliğinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7.

Bursa'da Heyelan

Dün 16.35 sularında Yıldırım İlçesi Kurtbasan Mahallesi'nde meydana geldi. Mahallede bulunan ve oldukça eğimli olduğu görünen boş arazide yaşanan heyelan sonucunda bazı araçlar toprak altında kalırken, mahallenin diğer bölgelerle bağlantısını sağlayan yol birkaç saatliğine kapandı. Kaza sonrası sağlık ekipleri ve polis hemen duruma müdahale etti. Heyelanda can kaybı yaşanmazken toprak altında kalan araçlarda önemli oranda maddi hasar yaşandı. Yetkililer bölgedeki tehlikenin geçtiğini, bu tarz bir olayın bir daha beklenmediğini söylediler. Heyelana eğimli arazi ve iki gündür sürekli yağın yağmurun neden olduğunu söylediler."

Yukarıda verilen haber değerlendirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Olay herkesi aynı şekilde etkilemiştir.
B) Yetkili kişiler olaya müdahale etmiştir.
C) Olay birden fazla nedene bağlı olarak ortaya çıkmıştır.
D) Olay sonucunda maddi kayıplar yaşanmıştır.

8.

Fatma 6. Sınıfa gitmektedir. Ailesinin maddi durumu kötü olan Fatma okuldan çıkınca bir tekstil atölyesinde çalışmaktadır. Yaşına ve gücüne göre çok ağır gelen bu iş aslında ona hiç uygun değildir. Maddi durumları iyice kötüleşen Fatma, ilerleyen süreçte okulunu bırakıp oldukça ağır bir işte tam gün olarak atölyede çalışmaya başlamıştır. Fakat dersleri iyi olan Fatma okula gitmek istemektedir. Öğretmenleri başarılı bir öğrenci olan Fatma'nın okula devamı için ailesi ile görüşmüş, ancak bir sonuç alamamışlardır.

Buna göre Fatma'nın Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde geçen;

- I. Çocuklar ihtiyaçlarına, ilgilerine ve yeteneklerine uygun kalitede bir eğitim görme hakkına sahiptir.
- II. Çocuklar olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve iyileştirme hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkına sahiptir.
- III. Çocuklar yaşlarına ve gelişimlerine uygun olmayan işlerde çalıştırılmama hakkına sahiptir.

haklarından hangileri ihlal edilmiştir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

1. Öğretmen Sosyal Bilgiler dersinde aşağıdaki görsellerin yer aldığı konuları işlemiştir.

Buna göre görseller ile derste verilmek istenen kazanımların eşleşmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	Sosyal Bilgiler dersi, millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri ve süreçleri kavramamıza, millet olma bilincimizin gelişmesine katkı sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, yaşadığımız çevrenin coğrafi özelliklerini tanımamızı, insanlar ve doğal çevre arasındaki ilişkileri anlamamızı sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini öğrenmemizi sağlar.
B)	Sosyal Bilgiler dersi, yaşadığımız çevrenin coğrafi özelliklerini tanımamızı, insanlar ve doğal çevre arasındaki ilişkileri anlamamızı sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri ve süreçleri kavramamıza, millet olma bilincimizin gelişmesine katkı sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini öğrenmemizi sağlar.
C)	Sosyal Bilgiler dersi, bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini öğrenmemizi sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, yaşadığımız çevrenin coğrafi özelliklerini tanımamızı, insanlar ve doğal çevre arasındaki ilişkileri anlamamızı sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri ve süreçleri kavramamıza, millet olma bilincimizin gelişmesine katkı sağlar.
D)	Sosyal Bilgiler dersi, millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri ve süreçleri kavramamıza, millet olma bilincimizin gelişmesine katkı sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini öğrenmemizi sağlar.	Sosyal Bilgiler dersi, yaşadığımız çevrenin coğrafi özelliklerini tanımamızı, insanlar ve doğal çevre arasındaki ilişkileri anlamamızı sağlar.

- 2.

Ortaya çıkan, olup biten şey ya da durum; dikkati çeken ya da çekebilecek olan her türlü oluşuma denir.

Hakan
Işıl

Çocuklar bana şu iki kavramın tanımını yapabilir misiniz?

Bir olayın birden fazla neden ve sonuca bağlı olmasına denir.

Yukarıda öğrencilerin tanımını yaptığı kavramlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Hakan: Olay
Işıl: Çok boyutluluk
- B) Hakan: Çok boyutluluk
Işıl: Olay
- C) Hakan: Kurum
Işıl: Çok boyutluluk
- D) Hakan: Grup
Işıl: Kurum

3. Etkin vatandaş, bir ülkede yaşayıp bu ülkenin kurallarına tam olarak uyan, çevresine karşı örnek olan, devlete karşı sorumluluklarını bilen ve yerine getiren kimselere denir.

Buna göre:

- I. Vergisini kendi belirlediği miktara göre olarak ödemek
- II. Seçim zamanı geldiğinde oy kullanmak
- III. Kanunlara uymak
- IV. Sorumluluklarının bilinciyle hareket etmek

davranışlarından hangilerini etkin vatandaşların yapması beklenir?

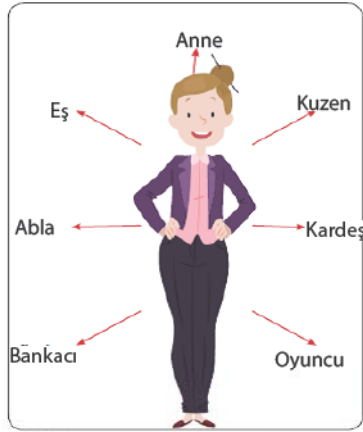
A) I, II ve III

B) I, II ve IV

C) II, III ve IV

D) I, III ve IV

4.

1

Kişi aynı anda birden çok farklı rolleri üstlenebilir.

2

Kişilerin üstlenmiş oldukları rollerin bir kısmı hazır doğuştan getirilmektedir.

3

Üstlenmiş olduğumuz bir kısım roller kişinin kendi isteği ile elde edilmektedir.

4

Kişinin üstlenmiş olduğu rollerden biri diğerlerinden daha önemlidir.

Üstteki görsele bağlı olarak verilen yargılardan doğru olanları hangi seçenekte verilmiştir?

A) 1, 2 ve 3

B) 1, 2 ve 4

C) 2, 3 ve 4

D) 1, 2, 3 ve 4

Düzeltilme var

5.

Rize'de bugün aşırı yağış eğime bağlı olarak gerçekleşen heyelanda 12 katlı, 48 daireli bir site toprak altında kaldı. Daha öncede tedbir amacıyla tahliye edilen alanda, toprak altında kalan otomobillerin çıkarılması için çalışma başlatıldı. Bölgeye gelen yetkililer oluşan maddi hasarı tespit etmeye çalışıyorlar. Ayrıca bölgede incelemelerde bulunan Rize valisi bu olay nedeni ile evlerini kaybedenlerin yaşadıkları mağduriyetin en kısa süre içinde giderileceğini belirtti. Olayda evlerini kaybeden bazı vatandaşlar göz yaşlarına boğulurken, bazıları da "Bununla geçmiş olsun." demekle yetindiler.

Yukarıdaki görselde yer alan habere bakıldığında;

- I. Her olayın birden fazla nedeni olabileceği gibi, birden fazla sonucu da olabilir.
- II. Olaylar tek bir nedene bağlı olarak ortaya çıkarlar.
- III. Olayların nedenlerinden çok sonuçları ön plandadır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

B) I ve III

D) II ve III

C
olacak

1.

Sosyal bilgiler dersinde öğrendiklerinizin size ne gibi kazanımları olmuştur?

Sarp Sosyal Bilgiler dersi sayesinde tarihimiz, ülkemiz ve dünya kültürlerini tanırım.	Nil Sosyal Bilgiler dersi sayesinde, kendime ait bir bütçe oluşturmayı öğrendim.
Mete Sosyal Bilgiler dersi sayesinde buharlaşmanın nasıl gerçekleştiğini anlatabilirim.	Ülkü Sosyal Bilgiler dersi sayesinde hak ve sorumluluklarımın neler olduğunu bilirim.

Öğretmenin sorduğu sorulara hangi öğrenciler doğru cevap vermiştir?

- A) Sarp, Nil, Mete ve Ülkü B) Nil, Mete ve Ülkü **C) Sarp, Nil ve Ülkü** D) Sarp, Nil ve Mete

2.

Adım Asya. Atatürk Ortaokulu 5. sınıf öğrencisiyim. Geçen hafta yapılan başkanlık seçimlerinde aday oldum. Daha iyi bir okul için neler yapabileceğimi anlattığım bir konuşma yaptım. Geçen gün teneffüste arkadaşlarım ile oyun oynarken düşüp dizimden yaralanınca okul doktoru tarafından tedavi edildim.

Buna göre Asya bir çocuk olarak;

- I. Eğitim görme
- II. Düşüncelerini ifade etme
- III. Sağlık hizmeti alma
- IV. Oyun oynama

haklarından hangilerini kullanmıştır?

- A) I, II ve III **B) I, III ve IV** C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

3.

Mustafa Kemal, küçük yaşta devam babasını kaybetti. Ali Rıza Efendi'nin vefatından sonra geçim sıkıntısı çeken Zübeyde Hanım, erkek kardeşi Hüseyin Ağa'nın çalıştığı çiftliğe taşındı. Mustafa köyde dayısının verdiği görevleri yerine getiriyordu. Ancak annesi okula devam etmesinden yanaydı. Bu nedenle Selanik'te bulunan halasının yanında okula devam etmesine karar verildi. Böylece Mustafa Kemal Selanik Mülkiye Rüştîyesine başladı.

Bu bilgilere bakılarak çocuk Mustafa Kemal'in bir süre de olsa hangi hakkından mahrum kaldığı söylenebilir?

- A) Sağlık B) Barınma **C) Eğitim** D) Beslenme

4. Öğretmen Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerine “Sosyal Bilgiler Dersi Bizlere Neler Katmaktadır?” konusunu anlatırken onlara aşağıdaki görselleri göstermiştir.

Topkapı Sarayı

1

Şelale ve göl

2

Bu ders sonunda öğrencilerin;

- I. Tarihini tanımak, tarihî ve kültürel mirasına sahip çıkmak
- II. Farklılıklara karşı ön yargılı olmamak
- III. Yaşama ve canlılara karşı saygılı olmayı öğrenmek

kazanımlarından hangilerini edinmesi beklenir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

5.

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI GÖREVLERİ	
KIZILAY	Sel, deprem, yangın gibi doğal felaketlerde zarar gören kişilere yiyecek, giyecek ve barınma yardımı yapar. Afetzedelerin birçok konudaki ihtiyacını giderir.
TEMA	Türkiye tarım alanlarının erozyonla mücadelesine destek sağlar, ormanları korur, yeni ağaçlandırma çalışmalarını yapmaya teşvik eder, doğa bilincinin oluşmasına yönelik çalışmalar yapar.
AKUT	Doğa koşullarında meydana gelen kaybolma ve kaza olaylarında, deprem, sel gibi doğal afetlerde ve büyük kazalarda, gönüllü olarak ulaşır; yardım eder; arama ve kurtarma çalışması yapar.

NAR HABER

1. Karabük'te kamp yapmak için gittikleri dağda mahsur kalan 3 üniversite öğrencisi kurtarıldı.
2. Elazığ ve çevresindeki depremzede vatandaşların sıcak yemek ihtiyacı karşılandı.
3. “Türkiye Çöl Olmasın” sloganıyla yapılan etkinliğe birçok vatandaş katılım gösterdi.

Haberler ve ilgili oldukları sivil toplum kuruluşlarının eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	Kızılay	Tema	Akut
B)	Tema	Kızılay	Akut
C)	Akut	Tema	Kızılay
D)	Akut	Kızılay	Tema

KÜLTÜR VE MİRAS

UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

ÇEVREMİZDEKİ GÜZELLİKLER

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

2. Ünite

Ünite Değerlendirme Testi 1

Ünite Değerlendirme Testi 2

Beceri Temeli Sorular 1

Beceri Temeli Sorular 2

Kazanımlar

UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

- ☞ Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark ederiz.

ÇEVREMİZDEKİ GÜZELLİKLER

- ☞ Çevremizdeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve eserleri tanırız.

KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ

- ☞ Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığımız çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirleriz.

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM

- ☞ Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz ederiz.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

- ☞ Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendiririz.

Uygarlıkları Öğreniyorum

Somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki faaliyetleri hangi uygarlığın gerçekleştirdiğini kutucuklara uygun şekilde yazınız.

1. Kralları Hammurabi'nin kanunları ile bilinirler.
2. Dünya uygarlığına yazı, tekerlek, takvim gibi buluşlar ile katkı sağladılar.
3. Bilinen ilk kütüphaneyi inşa ederek bilginin arşivlenmesi bilincini geliştirdiler.
4. Ticaretle geçimlerini temin edip "Karum" adı verilen pazar yerleri kurdular.
5. Şehir devleti olarak yaşadılar ve krallarına patesi adını verdiler.
6. Başkentlerini asma bahçeleri ile donatıp dünyanın en muhteşem şehirlerinden biri yaptılar.
7. Kayseri'deki Kaniş Karum'u ticaret yapmak için kullandılar.
8. Zigguratları hem okul hem gözlemevi hem de tarım ürünlerinin saklandığı depolar olarak kullandılar.
9. Tanrı'ya ulaşabilmek adına çok büyük bir kule yapmışlardır.

Sümerler		
2	5	8

Asurlar		
3	4	7

Babiller		
1	6	9

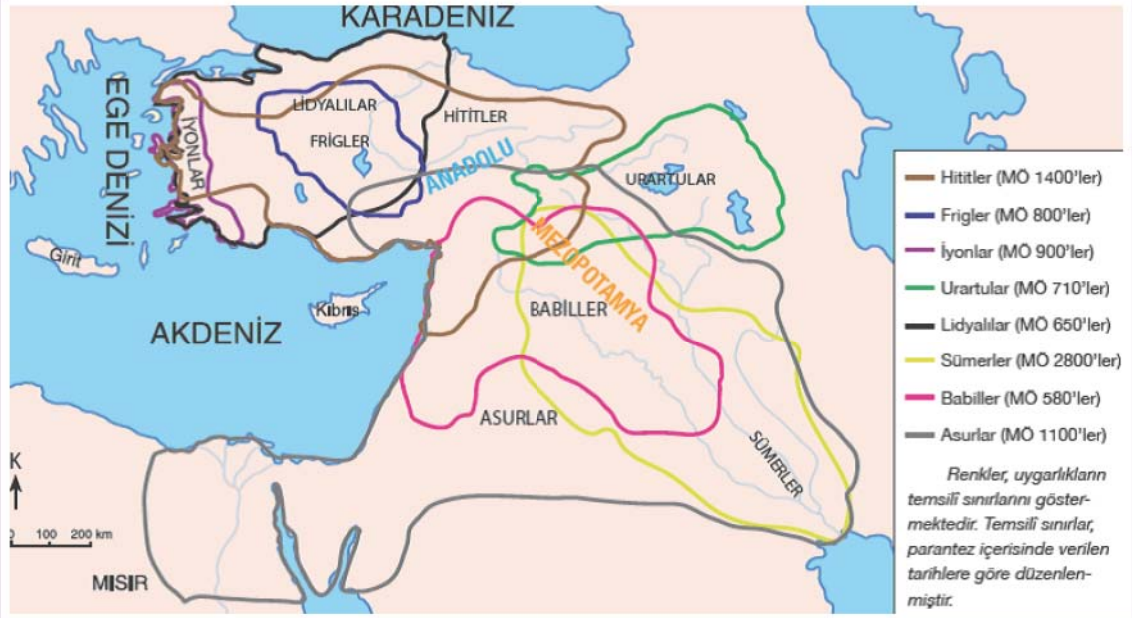
2

Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

- ☒ 1. Asurlu tüccarlar Anadolu'nun içlerine kadar yolculuk eder, Mezopotamya'da pek bulunmayan kereste ve değerli madenlerden alırlardı.
- ☒ 2. Sümerlerin yüksek yapılarda Ay'ı, gezegenleri ve yıldızları gözlemlemesi Astronomi bilimin gelişmesini sağlamıştır.
- ☒ 3. Tarih boyunca insanlar Seyhan ve Ceyhan nehirleri arasındaki bölgeyi yerleşim merkezi olarak seçmişlerdir.
- ☒ 4. Kayseri'deki Karum (pazar) Babilliler'in Anadolu'daki ticaret merkezidir.
- ☒ 5. Mezopotamya uygarlıkları ile araştırma yapan bir kişinin konuları arasında Hititler'in olması beklenmez.
- ☒ 6. Dünya'daki ilk kütüphane bir Anadolu uygarlığı olan Asurlular tarafından Ninova yakınlarında kurulmuştur.
- ☒ 7. Babil Hükümdarı Hammurabi'nin kanunları kişinin işlediği suç ile cezalandırılmasını öngören kısasa kısas esasına dayanmaktaydı.
- ☒ 8. Mezopotamya uygarlıklarından günümüze çok eser kalmamasının sebebi binaların taştan inşa edilmesidir.

3

Aşağıda Anadolu Uygarlıkları ile ilgili olarak yöneltilen soruları doğru olarak cevaplayınız.

Anadolu'da Kurulan Uygarlıklar					Mezopotamya'da Kurulan Uygarlıklar		
Hititler MÖ 2000-700	Frigler MÖ 1200-676	İyonlar MÖ 1200-546	Urartular MÖ 900-600	Lidyalılar MÖ 700-547	Sümerler MÖ 3500-2000	Babiller MÖ 2105-338	Asurlar MÖ 2000-612

1. En uzun süre hüküm süren Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıklarının adları nelerdir? İşaretleyiniz.

Hititler
Babiller

Frigler
Sümerler

İyonlar
Asurlar

Lidyalılar
Asurlar

2. Hangi uygarlık Anadolu Uygarlıkları arasında yer almaz? İşaretleyiniz

Lidyalılar

Sümerler

Urartular

İyonlar

3. Haritaya ve verilen bilgilere bakılarak doğru olan yargıya "✓", yanlış olan bilgiye ise "X" işaretini koyunuz.

Lidyalılar Hititlere göre daha kısa yaşasalar da geniş alana hükmetmişlerdir.

Anadolu Uygarlıkları ile Mezopotamya Uygarlıklarının tamamı aynı dönemde yaşamamıştır.

Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıklarının hepsinin içinde en geniş sınırlara Asurlar ulaşmıştır.

Babiller günümüze en yakın tarihte yaşamış uygarlık olmuştur.

4

Aşağıda özellikleri verilen İlk Çağ Anadolu uygarlıklarının adlarını doğru bir şekilde yazınız.

Hititler - Lidyalılar - Urartular - Frigler - İyonlar

Hititler

- ✓ Tarihin bilinen ilk yazılı antlaşması olan Kadeş Antlaşması'nı imzalamışlardır.
- ✓ Krallarının yazdırdığı "anallar" tarih yazıcılığı açısından önemlidir.
- ✓ Anadolu medeniyetleri içinde en güçlü olan devlettir.

İyonlar

- ✓ Ege Denizi kıyısında yerleşip deniz aşırı ticaretle uğraştılar.
- ✓ Ülkede özgür düşünce ortamı olduğu için bilim ve düşünce alanında çok geliştiler.
- ✓ Efes ve Milet gibi şehir devletleri halinde yaşadılar.

Urartular

- ✓ Van Gölü civarında kuruldular.
- ✓ Başkentleri Tuşpa'ya kale, su kanalları, barajlar inşa ettiler.
- ✓ Usta madenciler olup çanak çömlek ve mobilya yapımında ün kazandılar.
- ✓ Ahiret inancına sahiptiler.

İLK ÇAĞ ANADOLU UYGARLIKLARI

Frigler

- ✓ Tarım ve hayvancılık ile uğraştılar.
- ✓ Öküz kesene, tarım aleti kırana ceza verdiler.
- ✓ Maden, dokuma ve mobilyacılık alanlarda ustalaştılar.
- ✓ En ünlü kralları Midas'tır.

Lidyalılar

- ✓ Parayı bularak ticarete değiş-tokuş usulüne son verdiler.
- ✓ Anadolu'dan Mezopotamya'ya uzanan Kral Ticaret Yolu yaptılar.
- ✓ Paralı askerlerden oluşan orduları nedeni ile kısa sürede yıkıldılar.

TANE TANE ÖĞREN

5

Aşağıda boş bırakılmış olan bölümleri verilen kelimeler ile doğru bir şekilde doldurunuz.

Tavananna

bilimsel

maden işlemeciliği

tapates

Frig

1. Elbiselerini tutturmak için kullandıkları fibula denilen demir çengelli iğnenin varlığı Frigler'in **maden işlemeciliği** alanında geliştiklerinin göstergesidir.
2. Hititlerde **Tavananna** adı verilen kraliçenin meclis toplantılarına katılması kadınların ülke yönetiminde söz sahibi olduğunun göstergesidir.
3. Hipokrat, Heredeot ve Pisagor gibi kişilerin varlığı İyonların **bilimsel** alanda ilerlemiş olduklarını kanıtlar.
4. Geçim kaynakları tarım olan **Frig** toplumunda bereket tanrıçası olan Kibele en önemli tanrıları durumundadır.
5. Dokumacılık alanında ilerleyen Frigler' in **tapates** adı ile anılan halıları çok ünlüdür.

6

Aşağıda verilen bilgilere bakılarak o uygarlığın hangi alanda gelişim gösterdiğini doğru olarak eşleştiriniz.

1

Friglerin yaptığı fibula denen ve demirden yapılan çengelli iğne, günümüzde kullanılan çengelli iğnelerin tarihteki ilk örneği olarak kabul edilir.

2

Mısırlılar ile Hititler arasında yapılan Kadeş Antlaşması, insanlık tarihinin ilk yazılı antlaşması olarak bilinir.

3

Lidyalılar, Kral Yolu sayesinde ticarete merkez konumuna gelmişlerdir. Kral Yolu, Doğu ile Batı arasında ticaretin gelişmesine katkı sağlamıştır.

4

Günümüze ulaşan birçok Urartu eseri veya kalıntısı mevcuttur. Bunun en güzel örneği Urartular'dan kalma Van Kalesi'dir.

3

Ekonomi

1

Madencilik

2

Diplomasi

4

Mimari

7

Aşağıda verilen bilgilere bakılarak Zigguratların hangi alanlarda faaliyet gösterdiğini eşleştiriniz.

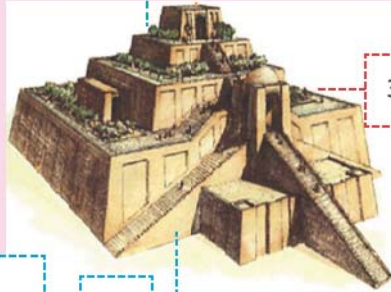
ZİGGURATIN BÖLÜMLERİ

Orta katların bir bölümü ibadethane olarak kullanılırdı.

2

1

Üst katlar gökyüzünün gözlemlenmesi amacı ile rasathane olarak kullanılırdı.

3

Orta katların bir bölümü okul olarak hizmet vermektedir.

En alt katlar tarım ürünlerinin depolandığı alanlar olarak kullanılırdı.

4

3

Eğitim

1

Astronomi

4

Ekonomi

2

Din

1. Sümerler ziggurat denilen büyük tapınaklar inşa etmişlerdi. Bu yapılar piramide benziyordu. Zigguratlar hem okul hem gözlemevi hem de tarım ürünlerinin saklandığı depolardı.

Bu bilgilere bakılarak Zigguratların;

- I. Bilim
II. Eğitim
III. Ekonomi

alanlarının hangileri ile ilgili hizmette bulundukları söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Tarihte değiş-tokuş usulü son vererek ticarete yeni bir anlayış getirecek olan bir buluşa imza atmışlardır.

Yukarıda bahsedilen uygarlık ve buluşun adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Sümerler - Yazı
B) Lidyalılar - Para
C) Çinliler - Matbaa
D) Sümerler - Tekerlek

3.

1	Van sınırlarındaki başkentleri Tuşpa'ya kale, su kanalları, barajlar inşa ettiler.
2	Tarım, hayvancılık yapmış; "Tapates" adı verdikleri halıları ile ün kazanmışlardır.
3	Kendi ülkelerinden başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan Kral Yolu sayesinde zenginlediler.

Yukarıdaki kutucuklar ile uygarlık adını eşleştirdiğinde hangi seçenek açıkta kalır?

- A) Hititler
B) Urartular
C) Lidyalılar
D) Frigler

4. Babil krallarından Hammurabi kendi adını taşıyan kanunları ile ünlüdür. Hammurabi, kanunlarını büyük bir taşta çivi yazısı ile yazdırmıştır. Bu kanunlar oldukça ayrıntılıdır. İşte size kanun maddelerinden biri: "Bir kimse mısırlarını sulamak için kanal açarsa; ancak dikkatsizliği nedeniyle sular komşusunun tarlasını bozarsa, o zaman komşusunun mısır kaybını öder."

Yukarıdaki ifadeye bakılarak;

- I. Babiller, hukuk alanında çalışmalar yapmışlardır.
II. Hammurabi kanunları kısas esasına dayanır.
III. Babiller, kanun alanında başka toplumları etkilemişlerdir.

çıkarımlarının hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III

5. Deniz kıyısında yaşadıklarından gemilerle birçok yerle ticaret yaptılar. Başta Efes olmak üzere kurdukları şehirleri eserlerle donattılar. Şehirlerine büyük tiyatrolar inşa ettiler. Filozof Tales, tıp biliminin kurucusu Hipokrat, ilk dünya haritasını çizen Hekataios ve tarihin babası Herodot burada yaşadılar.

Yukarıda verilen bilgilere bakılarak İyonlar hakkında hangi seçenekteki bilgiye ulaşılamaz?

- A) Mimari alanında gelişim göstermişlerdir.
B) Önemli bilim insanları yetiştirmişlerdir.
C) Ekonomik faaliyet olarak ticaretle sınırlı kalmışlardır.
D) Şehirlerine kültürel binalar inşa etmişlerdir.

6. Anadolu'nun tarihsel süreci incelendiğinde; bu değerli topraklarda birçok medeniyetin kurulduğu, yaşadığı ve yıkıldığı görülür. Peki, Anadolu'da neden bu kadar çok farklı medeniyetin kurulduğu ve yaşadığı bir coğrafya olmuştur?

Yukarıdaki soruya hangi seçenekteki cevap verilirse Anadolu'nun hem coğrafi konumu hem de ekonomik yönü üzerinde durulmuş olur?

- A) Anadolu'nun toprakları verimlidir.
B) Anadolu'nun yeryüzü şekilleri hayvancılık ve tarım gibi faaliyetlere son derece uygundur.
C) Anadolu'nun iklimi çok sert olmayıp yaşamaya elverişlidir.
D) Anadolu doğu ile batının kesişim noktası olup, ayrıca Anadolu bölgelerarası ticaretinde merkezidir.

7. Friglerin yaşadığı bölgede yapılan kazılarda şu eserlere ulaşılmıştır;

- ✓ Saban
✓ Tapates halısı
✓ Demir çengelli iğne (Fibula)

Çıkarılan eserler göz önüne alındığında Friglerin aşağıdaki alanların hangisinde gelişim gösterdiği yargısına ulaşamaz?

- A) Madencilik
B) Mobilyacılık
C) Dokumacılık
D) Tarım

8.

Geçen yıl ailesi ile birlikte Anadolu turuna çıkan Mert, ilk çağ Anadolu uygarlıklarından Urartuların eserleri ile karşılaşmıştır.

Buna göre Mert'in;

- I. Aspesdos Antik Kenti
II. Van kalesi
III. Şamran Kanalı

gibi eserlerden hangilerini görmesi beklenmez?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

9.

Hitit medeniyeti, Orta Anadolu'da yaşamış geniş alanlara yayılmış güçlü bir uygarlıktır. Hititlerin başkenti, Çorum yakınlarındaki Hattuşa'dır. Hattuşa, Hititler zamanında zengin mimari yapısıyla ön plana çıkan bir bölgedir. Hititler'de dinî inanışın etkisi sosyal hayata doğrudan etki etmektedir. Hititler, önemli gördükleri olayları Anal adı verilen yıllıklara kaydederlerdi. Kil tabletler üzerine yazılan bu bilgilerde Tanrı'ya hesap verme amacı ön planda olduğu için doğru bilgiler yer almaktaydı. Hititlerin yazdığı bu anıllar (yıllıklar) aynı zamanda tarihî bilgiler içerdiği için tarih kitabı niteliğinde de değerlendirilmektedir. Tarıma önem veren Hititler, günümüze kadar ulaşan taş barajlar inşa etmişlerdir. Çorum yakınlarında bulunan Hattuşa'da yapılan kazılarda Hititlere ait tapınak, saray ve şehir surlarına ait çok sayıda kalıntı bulunmuştur.

Bu bilgilere bakılarak Hititler hakkında;

- I. Anadolu'nun iç kesimlerinde kurulmuşlardır.
II. Dini inanışları yaptıklarını kayıt altına almalarına neden olmuştur.
III. Tarım ve mimariye önem vermişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

10. Sümerlerin tarihte bıraktıkları en önemli eserler arasında çivi yazısı ve inşa ettikleri Zigguratlar gelir. Yazıyı ilk kez kullanarak insanlığın tarihi devirlere girmesini sağlayan Sümerler tapınak, gözlemevi, okul ve tarım ürünlerinin saklandığı depo olarak kullandıkları Zigguratları da yaparak mimari alanda ne kadar ileride olduklarını göstermişlerdir.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak;

- I. Sümerlerin dünya medeniyetine pek çok alanda katkıları olmuştur.
II. Zigguratlar tek bir amaca hizmet etmemiştir.
III. Sümerliler eğitim ve bilimle ilgili çalışmalarda bulunmuşlardır.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

1. Hititlerin, topraklarını güneye doğru büyütmesi sonucunda Mısırlılarla mücadeleye giriştiler. Mısırlılarla yapılan mücadele sonunda iki devlet arasında Kadeş Antlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşma tarihte yapılan ilk yazılı anlaşma olması açısından önemlidir.

Parçada geçen "iki devlet arasında Kadeş Antlaşması imzalanmıştır." tarihe yardımcı olan hangi bilim dalının ortaya çıkışı hakkında bilgi vermektedir?

- A) Nüvizmatik
B) Diploması
C) Coğrafya
D) Kronoloji

2. Hititler'de kralın eşine Tavananna denirdi ve Tavananna ülke için çok önemli kararların alındığı Pankuş Meclisi toplantılarına katılırdı. Pankuş Meclisi tarihte ilk olması açısından da önemlidir. Bu mecliste kanunlar yapılmış, insanlar düşüncelerini özgürce söylemişlerdir. Hitit kralları başkomutan, başrahip ve başyargıç gibi unvanlara da aynı anda sahip olmuşlardır. Hititler taş yapımında oldukça ilerlemişlerdir. Hititlerden kalmış olan taş barajlar, varlığını günümüze kadar korumuş önemli yapıtlardandır. Hititlerden kalma tapınak ve saraylar ise görülmeye değer diğer tarihi miraslar arasında yer alır.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Tavananna ve Pankuş Meclisi ülke yönetimde söz sahibidir.
- II. Kralın siyasi, askeri, dini ve hukuki yetkileri bulunmaktadır.
- III. Hititler günümüze kadar ulaşan mimari eserler inşa etmişlerdir.
- IV. Yaşadıkları dönemde Anadolu'da en güçlü ve teşkilatlı devlet Hititlerdir.

çıkartımlardan hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

3. (I) Urartular, Doğu Anadolu'da güçlü bir devlet kurmuşlardır. (II) Urartular, yetiştirdikleri ürünleri sulamak için kanallar inşa ettiler. Akarsular üzerine barajlar kurdular. Bu medeniyet el işçiliğinde de önemli eserler ortaya koymuştur. (III) Urartu kralları yapmış oldukları önemli eserleri dikili taşlar üzerine yazdırarak halkın duyurusuna sunarlardı. (IV) Urartular, doğadan elde ettikleri farklı madenleri işleme konusunda da hayli ustalaşmış bir medeniyetti.

Bu bilgilere bakılarak

- a. Hangi konuda ustalaşmışlardır?
- b. Nerede kurulmuşlardır?
- c. Tarımsal gelişim için neler yapmışlardır?
- d. Duyuruları halka hangi yöntemle yapmışlardır?

soruları ile bu sorulara cevap olacak maddelerin numaraları hangi seçenekte doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	a	b	c	d
B)	d	c	b	a
C)	b	c	d	a
D)	c	a	b	d

4. İyonlar, Lidyalılardan parayı, Fenikelilerden alfabe-yi almışlardır. Günümüzde kullanılan Latin alfabesinin gelişiminde İyonların da katkısı vardır.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Alfabenin gelişimine birçok uygarlığın katkısı olmuştur.
- II. İyonlar, kültürel ve ekonomik alanda farklı uygarlıklardan etkilenmişlerdir.
- III. Fenikelilerin icat ettiği Latin alfabesi günümüze kadar ulaşmıştır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

5. Lidyalılar, Anadolu'nun batısında Ege'nin verimli arazilerine yerleşen bir topluluktur. Çok tanrılı bir din anlayışını benimsemişlerdir. Tarihî Kral Yolu, Lidyalıların ekonomik olarak kalkınmasını sağlamıştır. Lidyalılar, ticarete önem veren bir medeniyettir. Ülke sınırlarından başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan Kral Yolu'nu Lidyalılar en verimli şekilde kullanmışlardır. Ticari hayatta aktif olan bu medeniyet, ticaretteki takas usulünü kaldırarak para kullanımına geçmişlerdir yani parayı tarihte icat edip ilk kez kullanan Lidyalılar olmuştur. Lidyalılar kendi dönemlerinde çok sayıda altın ve gümüş para yapmışlardır.

Bu bilgilere bakılarak Lidyalılar hakkında;

- I. Yaptıkları Doğu ile Batı arasında ticaretin gelişmesine katkı sağlamıştır.
- II. Ticari hayatta kullanılan değiş-tokuş usulünü sona erdirmişlerdir.
- III. Dini inanışları ticari faaliyetlerini etkilemiştir.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- (A) I ve II
(B) I ve III
(C) II ve III
(D) I, II ve III

6. Babiller, Fırat Nehri kenarında kurulmuş bir uygarlıktır. Babillerin hüküm sürdüğü toprakların üzerinde günümüzde Irak Devleti bulunmaktadır. Babillerin başkenti, Babil'dir. Babiller krallıkla yönetildi. En önemli kralları Hammurabi'dir. Hammurabi, tarihte ilk anayasa olarak kabul edilen Hammurabi Yasaları'nı yapmıştır. Bu yasalara göre suç işleyenler sert şekilde cezalandırılırdı. Hukuk devleti anlayışının ilk defa Babiller döneminde ortaya çıktığı söylenebilir. Babil'in Asma Bahçeleri ve Babil Kulesi en önemli eserleridir. Bu eserlerin günümüzde ancak kalıntıları vardır.

Bu bilgilere bakılarak Babillerin;

- I. Hukuk sistemleri
- II. Kuruldukları bölge
- III. Mimari yapıları
- IV. Askeri düzenleri

gibi unsurlardan hangileri hakkındaki bilgilere ulaşılabilir?

- (A) I, II ve III
(B) I, II ve IV
(C) II, III ve IV
(D) I, II, III ve IV

7. Asurlar Mezopotamya'dan Mısır'a kadar büyük bir imparatorluk kurdular. Bu kadar büyük bir imparatorluğu yönetebilmek için gelişmiş bir orduya, çok sayıda memura gerek duymuşlar. Asurlar su ihtiyacını karşılamak için çok uzun kanallar inşa etmişler. Suyun akışını düzenlemek için de kanalların önüne küçük barajlar yapmışlar. Asurlar bu yapıların yanında kanun, destan, şiir türlerinde eserlerin olduğu bir kütüphane de inşa etmişler. Asurlu tüccarlar ihtiyaç duydukları malları almak için Anadolu'nun içlerine kadar yolculuk ederlerdi. Mezopotamya'da pek bulunmayan kereste ve değerli madenlerden alırlardı. Kayseri'deki Karum Kaniş Asurların Anadolu'daki ticaret merkeziydi.

Bu bilgilere bakılarak Asurlar hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- (A) Hâkimiyet alanlarını Mezopotamya dışına taşımışlardır.
(B) Sınırlarının genişlemesi askeri alandaki ihtiyaçlarını artırmıştır.
(C) Anadolu'nun tüm ticari ihtiyaçlarını karşılamışlardır.
(D) Suya yön vermişler, kültürel alanda faaliyet gösteren bir yapı inşa etmişlerdir.

8. (I) Sümerler, bilime önem verirlerdi. Öğretim işi, öğretme - öğrenci ilişkisi ile okullarda sürdürüldü. (II) Sümerler, çok tanrılı bir dinî inanışa sahiptir. Sümerler, Mısır Piramitleri'ne benzer zigurat denen yüksek yapılar yaptılar. Bu yapıların üst taraflarında ay ve yıldızlar gibi gök cisimlerini gözlemlediler. (III) Sümerler, yapmış oldukları gözlemler sonucunda ay yılını esas alan ay takvimini buldular. (IV) Sümerler, yapmış oldukları zigguratları aynı zamanda bir okul gibi de kullanmışlardır. (V) Son yapılan araştırmalarda ilk tekerlek örneklerinin Sümer ustalarınca geliştirildiği bulgularına rastlanılmaktadır.

Yukarıda verilen bilgilerde hangi numara ile gösterilen bilgiler Sümerler'in buluşları ile dünya medeniyetine olan katkılarından bahsedilmiştir?

- (A) I, II ve III
(B) II ve IV
(C) III ve V
(D) IV ve V

Çevremizdeki Güzellikler

Çevremizdeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesneleri ve eserleri tanırız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilenlerden doğal varlık olanları "D" tarihi nesne ve mekân olanları ise "T" harfi ile işaretleyiniz.

Dolmabahçe Sarayı

T

Ağrı Dağı

D

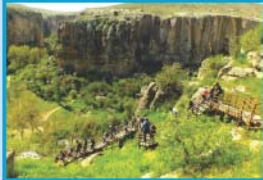
Malabadi Köprüsü

T

Ardeşen Yaylası

D

Ihlara Vadisi

D

Kapadokya Peribacaları

D

Aspendos Tiyatrosu

T

Karain Mağarası

D

İshakpaşa Sarayı

T

Van Gölü

D

2

Aşağıda harfleri karışık şekilde dizilmiş ve hakkında bilgiler verilmiş olan doğal güzelliklerimiz ve tarihi eserlerimizin adlarını kutucuklara doğru şekilde yazınız.

KARIŞIK HARFLER	BİLGİ	ARANAN KELİME
KAMKU PEML	Denizli sınırları içinde yer alır. Yeraltından çıkan sıcak suların kireç biriktirmesi ile oluşmuştur.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 P A M U K K A L E
OKPAY ADKA	Doğa ve tarihin dünyada en güzel bütünleştiği Peribacaları'nı içinde barındıran bölgenin adıdır.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 K A P A D O K Y A
BYAE RATEN	İstanbul'un görkemli tarihsel yapılarından biri olup İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak için yapılan sarnıçtır.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 Y E R E B A T A N
KEHAN YASF	Mardin sınırları içindeki bu yer Roma, Bizans, Artuklu, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait eserleri barındırır.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 H A S A N K E Y F
GULUN ZLÖ	Trabzon'un Çaykara ilçesi sınırları içinde yer alan bölge sık ormanları ve doğal güzellikleri ile ünlüdür.	1 2 3 4 5 6 7 U Z U N G Ö L
MSEYİ LİE	Mimar Sinan'ın ustalık eserim dediği Edirne sınırları içinde yer alan camiidir.	1 2 3 4 5 6 7 8 S E L İ M İ Y E
ĞARID ĞİA	Türkiye'nin en büyük dağı olup dağcıların rağbet gösterdiği bir yerdir.	1 2 3 4 5 6 7 8 A Ğ R I D A Ğ I
MNAG AVTA	Antalya sınırları içinde yer alan şelale Türkiye'nin en önemli doğal güzelliklerinden biridir.	1 2 3 4 5 6 7 8 M A N A V G A T
KASIL EKNT	Fethiye-Antalya arasındaki 18 km. uzunluğundaki bölge, olağanüstü güzellikler sunan bir vadi olarak karşımıza çıkıyor.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 S A K L I K E N T

1. Ülkemiz; tarihî eserler yönünden oldukça zengin bir mirasa sahiptir.

Yukarıda bahsedilen durumun nedenleri arasında;

- I. Ülkemizde Osmanlı, Selçuklu, Roma gibi birçok devlete ait eserler bulunması
- II. Anadolu'nun tarihsel geçmişinin çok eskilere dayanması
- III. İnsanlığın ilk zamanlarından bugüne kadar birçok uygarlığa ev sahipliği yapması

durumlarının hangileri yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. 528 yılında inşa edilmiş olup, İstanbul'un önemli simgelerinden biridir

Yukarıda bahsedilen mimari yapı hangi seçenekte gösterilmiştir?

- A) Süleymaniye Camii
- B) Galata Kulesi
- C) Ulu Camii
- D) Akdamar Kilisesi

3. Aşağıdaki tabloda tarihi ve doğal güzelliklerimiz verilmiştir.

	Yer - Mekan	Tarihi	Doğal
I	Manavgat Şelalesi	√	
II	Topkapı Sarayı		√
III	Abant Gölü		√
IV	Perge Antik Kenti	√	

Yukarıdaki tablonun doğru olabilmesi için hangi numara ile gösterilen bölümlerin yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II
- B) II ve IV
- C) II ve III
- D) I ve IV

4. Anadolu verimli toprakları, ikliminin uygunluğu, akarsuların bolluğu, önemli geçiş, göç ve ticaret yollarının üzerinde olması, Asya ve ile Avrupa kıtalarını birbirlerine bağlaması gibi nedenlerden dolayı tarihin eski zamanlarından itibaren birçok köklü medeniyete ev sahipliği yapmıştır.

Buna göre;

- I. Anadolu'nun yerleşim alanı olarak tercih edilmesinde coğrafi şartlar etkili olmuştur.
- II. Anadolu birçok uygarlık tarafından yaşama alanı olarak tercih edilmiştir.
- III. Anadolu, dünyanın doğal ve tarihî olarak zengin kültüre sahip sayılı coğrafyalarından biri olmuştur.

Çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5. Edirne'deki yapı hakkında Mimar Sinan "Ustalık eserim." demiştir. Bu eser, Osmanlı padişahı II. Selim adına yapılmıştır. Çok uzaklardan görülebilen dört minaresi, 71 metreyi bulan boyu ile ülkemizin en yüksek minareli camisidir. Cami; taş, mermer, çini ve ahşap işlemeleri ile tarihe damgasını vurmaktadır. Eser, UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen tarihi güzelliğimizin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Selimiye Camii
- B) Süleymaniye Camii
- C) Fatih Camii
- D) Muradiye Külliyesi

6. İzmir'in Selçuk ilçesindeki Efes Antik Kenti binlerce yıllık tarihî geçmişi ile birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Günümüze ulaşan eserler ise genelde Roma medeniyetine aittir. Efes; kütüphanesi, tiyatrosu, hamamı, caddeleri, çeşmeleri, evleri ile bizi tarihe yolculuk yaptırır.

Bu bilgilere bakılarak Efes Antik kenti hakkında;

- I. Kültür ve sanat faaliyetleri
- II. Temizlik faaliyetleri
- III. Mimari yapıları

konularından hangileriyle ilgili bilgi sahibi olunabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

Göçmen kuşların göç yolları üzerinde olan millî parkımızdır. Her yıl iki milyonun üzerinde kuş misafirini ağırlamaktadır. Benzersiz güzelliğiyle bu tabiat harikası olan doğal alanımız tüm dünyaca da tanınmaktadır. Evliya Çelebi bu gölü bakın şu şekilde anlatmıştır: "Türkmenler buraya Manyas derler. O kadar derin değil, suyu hayat vericidir. Kışın bu göl; kaz, kuğu, bozbakkal, yeşilbaş, saka ve diğer güzel kuşlarla dolar. Her gece kaz ve kuğu sesinden, kanat şakırtısından Manyas sahrası titrer."

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen doğal güzelliğimizin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) İhlara vadisi
- B) Uludağ Milli Parkı
- C) Manyas Kuş Cenneti
- D) Pamukkale Travertenleri

8. Kapadokya, Nevşehir, Aksaray, Niğde, Kayseri ve Kırşehir'i de içine alan doğal güzelliklerimizden biridir. Volkanik yanardağların püskürmesi sonucu etrafı tuf denilen yapılar kaplamış. Bu tüfler doğal yağmur, rüzgâr vb. etkiler sonucu aşınmış, yıllar içinde bacaya benzeyen oluşumlar ortaya çıkmıştır. Çevre halkı bu oluşumları şekillendirmiş ve evler yapmıştır. Oyulan evlerde yaşayan bölge insanı, kayadan oyma depoları yiyeceklerini saklamak için kullanıyor. Bu kayalar, kış aylarında sıcak, yaz aylarında ise serin olduğu için ek bir maliyet getirmeden doğal soğuk hava deposu gibi kullanılıyor. Bölgenin bu özelliklerini ve doğal yapısını görmek için her yıl milyonlarca turist burayı ziyaret etmektedir.

Buna göre Kapadokya hakkında hangi seçenekteki yargıya ulaşamaz?

- A) Birden fazla şehrimize yayılmış olan doğal güzellik alanlarımızdandır.
- B) Bölge halkı volkanik alanı kendi yaşamına uygun hale getirmiştir.
- C) Bölge, özellikleri ve doğal yapısı nedeni ile turistler tarafından tercih edilen bir turistik alan olmuştur.
- D) Bölgenin volkanik yapısında zaman içinde değişim görülmemiştir.

9. İstanbul; cami, saray, türbe, hamam, konak gibi çok sayıda tarihî esere ev sahipliği yapmaktadır. Bu eserlerden ziyaretçileri en çok etkileyen Mimar Sinan'ın yaptığı'dir. Estetik açıdan son derece zarif dört minaresi ile çok uzaklardan dahi görülebilmektedir. Avlusu, şadırvanı ve yüksek kubbesi ile son derece etkileyicidir. İstanbul'da çok sayıda müze bulunmaktadır. Bunların en önemlisi bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin de yönetildiği'dir. Bu müzede antika saat, mutfak eşyası, tablo gibi hayranlık uyandıracak pek çok tarihi eser bulunmaktadır. Şehir doğal varlıklar bakımından da zengindir. Şehri ikiye ayıran....., çevresindeki tarihî yapılarla eşsiz bir manzara sunmaktadır. Ziyaretçilerin sıklıkla uğradığı bir yerdir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere hangi seçenekteki kavramın yazılması beklenmez?

- A) Süleymaniye Camisi
- B) Topkapı Sarayı
- C) Adalar
- D) İstanbul Boğazı

46
NAR TEST

Kültürel Zenginliğimiz

Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığımız çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirleriz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki etkinlikte halk oyunları görsellerini ve hakkında verilen bilgileri doğru olarak eşleştiriniz.

1

El ele tutuşarak kemençe eşliğinde oynanır. Baştan ayağa hızlı hareketleri olan oyun Karadeniz'in hırçın dalgalarını andırır.

2

El ele ya da omuz başlarından tutuşarak oynanır. Hızlı, seri hareketleri olan oyuna genel olarak davul zurna eşlik eder.

3

Tek kişi ile ya da grupla oynanır. Kollar omuz hizasında, eller başla aynı hizada olacak şekilde iki yana açılır. Ağır hareketler ile genellikle Ege'de oynanır.

4

Ülkemizin birçok yöresinde davul ve zurna eşliğinde oynanır. Diğer halk oyunlarından farkı düğün, kına gecesi, gibi etkinliklerde de oynanabilmesidir.

5

Kadın ve erkeklerin çiftler oluşturarak oynadıkları Trakya yöresine ait bir halk oyunudur. Çiftlerin karşılıklı olarak toplanmasıyla grup hâlinde oynanır.

A

Karşılama

B

Horon

C

Halay

D

Zeybek

E

Bar oyunu

1

2

3

4

5

B

E

D

C

A

2

Boş bırakılan yerleri kutucular içinde verilen kelimeler ile doldurunuz.

Halıcılık

Halk Oyunları

Düğünler

Bayramlar

Kültür

Tarihi Evler

El sanatları

1. Toplumların kendilerine özgü olan ve gelecek nesillere aktardıkları maddi veya manevi değerlerin tamamı ..**Kültür**..... olarak adlandırılır.
2. **Bayramlar**..... milletçe birlik ve beraberliğimizi güçlendiren, aile üyeleri, akrabalar, arkadaşlar ve komşular ile bir araya geldiğimiz kültürel bir değerdir.
3. El emeği göz nuru deyimi ile anlatılan **el sanatları**..... bölgeler arasında farklılıklar gösterir.
4. Gördes, Milas, Kula, Bünyan ve Hereke gibi çeşitleri olan **halıcılık** Orta Asya'dan Anadolu'ya taşıdığımız, kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel unsurlarımız içinde yer almaktadır.
5. Kültürümüzün en önemli öğelerinden olan **düğünler**..... eskiden daha çok köy ve kasaba meydanlarında yapılırken artık daha çok salonlarda yapılmaktadır.
6. Konusunu toplumsal olaylardan alan **halk oyunları**..... figürleri, kıyafetleri, müzikleri açısından bölgeden bölgeye değişiklikler gösterir.
7. Her yöremizde rastlayabileceğimiz **tarihi evler**..... bizlere atalarımızın günlük hayatları ile ilgili

bilgiler verir.

DÜZELTME VAR.

3

Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

- ☒ 1. Milletçe kutladığımız bayramlar, kültürel değerlerimizden biri olup, insanları bir araya getirerek birlik ve beraberliğimizi güçlendirir.
- ☒ 2. Ramazan ve Kurban Bayramları'nda aileler, akrabalar, komşular ve arkadaşlarımızla bir araya geliriz.
- ☐ 3. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı milletçe kutladığımız dini bayramlar arasında yer alır.
- ☐ 4. Birbirine çok yakın yerleşim yerlerinde kültürel farklılıkların görülme ihtimali bulunmaz.
- ☐ 5. Paskalya Bayramı milletçe bir arada yaşamamızda önemli bir yere sahip olan, birlik ve beraberliğimizi güçlendiren kültürel öğelerimizden biridir.
- ☒ 6. Ülkemizin pek çok yöresinde çevre köy ve ilçelerden pek çok kişinin katılımıyla gerçekleşen şenliklerde halkın bir araya gelmesi ülke olarak birliğimizi kuvvetlendirir.
- ☒ 7. Geleneksel el sanatlarımızın başında gelen halıcılık Orta Asya'dan Anadolu'ya taşıdığımız kültür öğemiz olup kuşaktan kuşağa binlerce yıldır tezgâhlarda dokunmaya devam etmektedir.

1.

Şanlıurfa, Hatay, Gaziantep et yemekleri ile ünlüdür. Lahmacun Şanlıurfa'dan, tepsi kebabı Hatay'dan, Ali Nazik kebabı ve yuvalama çorbası Gaziantep'ten ülkemize yayılan meşhur lezzetlerdir. Sadece ülkemizde değil, yurt dışında da bilinen ve özellikle ülkemize gelen yabancı turistler tarafından da çok sevilen baklava, Gaziantep yöresine ait bir tatlıdır.

Dağlık araziye sahip olması ve iklim koşullarının uygun olmaması nedeniyle Erzurum ve Kars çevresinde tarım yeterince gelişmemiştir. Bu yerlerde hayvancılık insanların temel geçim kaynağıdır. Bu nedenle Erzurum ve Kars çevresinde yaşayan insanların beslenme alışkanlıklarında kırmızı et önemli yer tutar. Erzurum'a özgü olan cağ kebabı oldukça meşhurdur. Cağ kebabı, etin yatay bir şiş üzerinde odun ateşinde pişirilmesiyle hazırlanır.

Yukarıdaki bilgilere ve görsellere bakılarak hangi seçenekteki yargıya ulaşamaz?

- A) Bölgelerin doğal ortam özellikleri insanların beslenme alışkanlıklarını etkilemektedir.
- B) Ülkemizde yemek kültürü ilden ile değişiklik göstermektedir.
- ☒ C) İnsanların yemek kültürünü ekonomik gelir düzeyleri şekillendirmektedir.
- D) Yaşanılan coğrafya yemek kültürü üzerinde etkili olmaktadır.

2. Kültür; bir milletin geçmişten geleceğe aktardığı maddi ve manevi değerlerin tümüdür.

Aşağıdakilerden hangisi Türk kültürüne ait bir özellik değildir?

- A) Yöreden yöreye benzerlikler ve farklılıklar gösterir.
- B) Binlerce yıldır kuşaktan kuşağa aktararak devam etmektedir.
- C) Geçmişten günümüze süregelen geleneklerimizin yaşatıldığı değerlerimizi içinde barındırır.
- ☒ D) Türkülerimiz, Türk toplumuna ait maddi değerlerimiz arasında yer alır.

3. Ülkemiz çok sayıda uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu sayede zengin bir kültüre sahiptir. Ülkemizin el sanatları, mimarisi, giysileri, müzikleri, yemekleri yöreden yöreye benzerlikler ve farklılıklar gösterir. Geleneksel el sanatlarımızın başında halıcılık gelir. Orta Asya'dan Anadolu'ya taşıdığımız bu kültür ögemiz kuşaktan kuşağa binlerce yıldır tezgâhlarda dokunmaya devam ediyor. Bu gelenek ülkemizin pek çok yerinde benzer tekniklerle ancak farklı renk ve desenlerle sürdürülüyor. Dokunan halılar Milas, Gördes, Kula, Bünyan ve Isparta gibi yörenin ismiyle biliniyor. Halılara çok çeşitli motifler işleniyor. Karnıyarık, eli belinde, gonca gül, kartal, bulut gibi yüzlerce motif halının ilmeklerinde can buluyor. Her motifin anlamı farklı. Örneğin koçboynuzu motifi gücü, yiğitliği; üçgen motifi izdivacı; el motifi bereketi dile getiriyor.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Halıcılık Orta Asya'dan bu yana devam eden çok eski bir Türk sanatıdır.
- II. Anadolu insanı kendini renklerle, motiflerle ifade etmeyi tercih etmiştir.
- III. Ülkemizdeki halılar dokunduğu bölgenin adı ile anılmıştır.
- IV. Kültürel değerlerimiz bölgeden bölgeye değişim göstermektedir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
- B) I, II ve IV
- C) II, III ve IV
- ☒ D) I, II, III ve IV

4. Aşağıda çeşitli bilgiler verilmiştir.

- I. Kültürel öğeler milli birlik ve beraberliğimizi sağlayan önemli bir özelliktir.
- II. Kültür, bir millete ait maddi ve manevi tüm değerleri kapsar.
- III. Kültürel özelliklerimiz bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedirler.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5.

BİLGİ
Yaşadığımız yerdeki kültürel özellikler, ülkemizin bir başka yerindeki kültürel özelliklere benzeyebilir veya bu yerdeki kültürel özelliklerden farklı olabilir. Bu durumun oluşmasında; I. İklim şartları II. yeryüzü şekilleri III. ekonomik faaliyetler IV. gelenek ve görenek gibi faktörler etkilidir.
DURUM
Ülkemizde zeytin, hava koşullarının müsait olduğu Ege ve Akdeniz kıyılarında bolca yetiştirilir. Bu yerlerde sebze yemekleri genellikle zeytinyağı kullanılarak yapılır.

Yukarıdaki durum bölümünde anlatılan olay kültürel olayların üzerinde hangi kavramın etkili olduğunu göstermektedir?

- A) İklim şartları
B) Yeryüzü şekilleri
C) Ekonomik faaliyetler
D) Gelenek ve görenekler

6. İstanbul'da doğup büyüyen Yusuf akrabalarının düğünü için Ege'nin köylerinden birine gider. Düğünde damadın ailesinin gelini evinden almak için davul ve zurna eşliğindeki bir kalabalık ile geldiğini görür. Gelin ile damadın üzerine pirinç ve şeker serpiştirildiğine, gelinin evden çıkarıldıktan sonra ata bindirildiğine şahit olur. Köy meydanında tüm köylünün ve çevre köylerden gelenlerin katıldığı büyük bir düğüne ilk kez katılan Yusuf, yaşadığı yerdeki düğünlerden çok farklı gelen bu evlilik törenini şaşkınlıkla izlese de çok eğlenir.

Yukarıdaki anlatıma bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Köy düğünleri günümüzde unutulmaya yüz tutmuştur.
B) Türkiye kültürel zenginliğin olduğu bir ülkedir.
C) Bölgeler arasında kültürel farklılıklar olabilmektedir.
D) Ülkemizde, aynı törenler farklı şekillerde yapılabilmektedir.

7. NAR TEST

"Horon, benim yaşadığım Karadeniz yöresine ait olan ve genellikle kemençe müziği eşliğinde oynanan bir halk oyunudur. Hızlı hareketlerle oynanan horonun Karadeniz'in dalgalı denizini ve yaşama şartları zor doğasını yansıttığı söylenir."

"Biz Egeliyiz. Zeybek, bizim oralara ait olan bir halk oyunudur. Yiğitliği, mertliği ve cesareti simgeler. Tek kişi tarafından oynandığı gibi birkaç kişinin çember şeklinde bir araya gelmesiyle toplu hâlde de oynanabilir."

Bu anlatımlara bakılarak;

- I. Zeybek daha çok ülkemizin doğu kısımlarında oynanan bir halk oyunudur.
- II. Ülkemizin değişik yörelerinde oynanan halk oyunları birbirinden farklılık gösterir.
- III. Halk oyunlarımız daha çok hızlı ritimler eşliğinde icra edilmektedir.

çıkarımlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM - GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz ederiz. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendiririz.

Öğreten Sorular

1

Boş bırakılan yerleri kutucuklar içinde verilen kelimeler ile doldurunuz.

Cumhuriyet

Kültürel

sözlü

Türküler

birlik ve beraberlik

1. Kültürümüzün öğelerinden biri olan **Türküler**..., mutlulukları, hüzneleri, bir arada yaşayan halkımızın ortak anlarını içinde barındırır.
2. Çok sayıda uygarlığa ev sahipliği yapmış olan ülkemiz bu sayede zengin bir **kültürel** mirasa sahip olmuştur.
3. Dargın olanların barıştığı, ülke içindeki **birlik ve beraberlik**..... duygularının güçlendiği bayramlar hoşgörü ve yardımlaşmayı da artırır.
4. **Cumhuriyet** Bayramı ülkemizde kutlanan milli bayramlar içinde yer alır.
5. Türkülerimiz, manilerimiz, ninnilerimiz **sözlü** kültür unsurlarımız arasında yer alır.

2

Aşağıda verilen cümlelerde Türk kültürüne ait olan öğeleri "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

Ramazan ayında
Karagöz ve Hacivat
oylatmak

Cadılar bayramını
kutlamak

Nevruzda ateş
üzerinden atlamak

Akrabalarla sanal
ortam aracılığı ile
görüşmek

Şükran Gününde
aile büyükleri ile
yemek yemek

El emeği halılar
dokumak

Gelen konuklara
misafirperverlik
göstermek

Kına gecelerinde
eğlenceler
düzenlemek

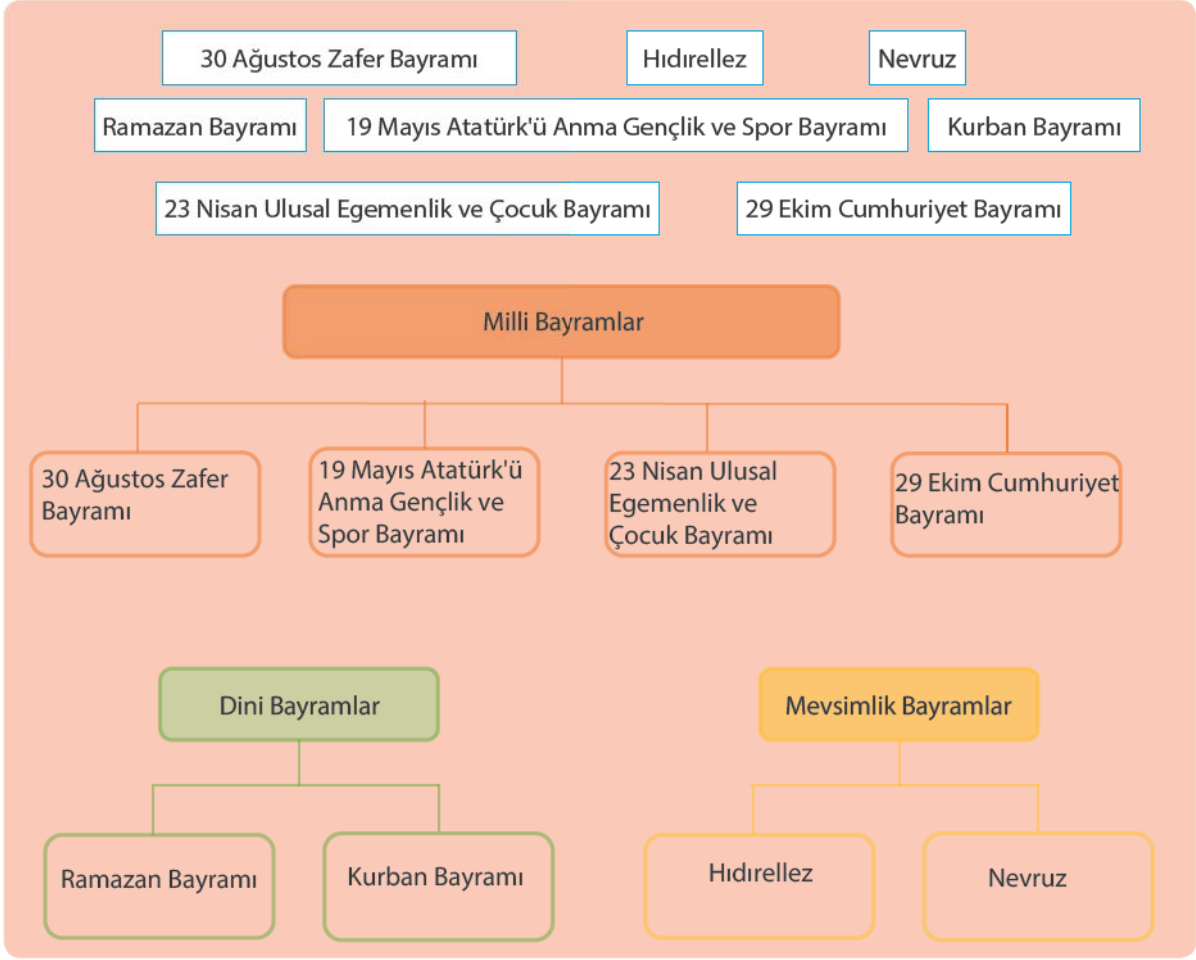

Paskalya Bayramı
kutlamalarına
katılmak

3

Aşağıda verilenleri milli bayram, dini bayram ve mevsimlik bayram olarak eşleştiriniz.

4

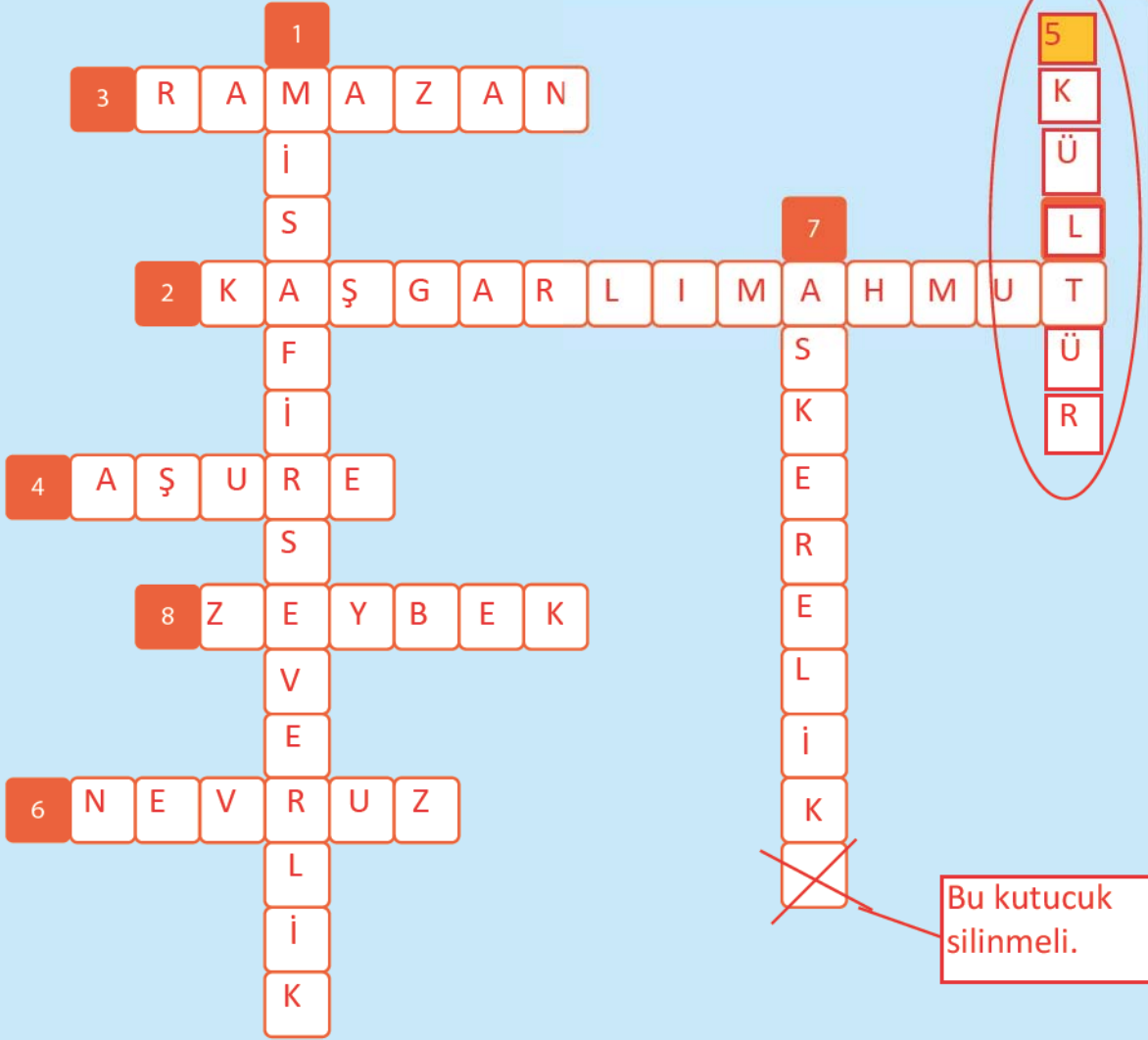
Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

- ☒ 1. Nevruz, baharın gelişini temsil eden bir bayramdır ve her yıl 21 Mart'ta kutlanır.
- ☒ 2. Horon, Ege Bölgesi'nin halk oyunu olup tek ya da toplu oynanır. El ve ayak figürleri yavaş tempoda sergilenir.
- ☒ 3. İnsanlar yaşadıkları bölgenin şartlarına göre farklı konut tipleri yapmışlardır.
- ☒ 4. Kültürel değerlerine sahip çıkmayan örf ve âdetlerini unutan milletler güvenle geleceğe bakamazlar.
- ☒ 5. Hıdırellez ve Nevruz gibi dinî bayramlarımız toplumun en önemli birleştirici unsurlarındandır.

Kutucuklar eklenmeli

5

Aşağıdaki bulmacayı verilen kelimeler ile doğru bir şekilde doldurunuz.

TANE TANE ÖĞREN

1. Türk halkının asırlardır süren kültürel değerlerimizden olup bu kavramın karşılığı konukseverliktir.
2. Arapçanın Türkçeden daha üstün olduğunu göstermek için yazılan Divânü Lügati't-Türk adlı eserin yazarı olan kişidir.
3. "..... ve Kurban Bayramları Türk toplumunu bir araya getiren dini bayramlardır." ifadelerinde boş bırakılan bölüme yazılması gereken bayramın adıdır.
4. Ona özgü olarak adlandırılan bir ayın olduğu ve bu ayda komşuların birbirlerine ikram ettiği genellikle tatlı olarak yapılan yiyecektir.
5. Bir milletin geçmişten geleceğe aktarmış olduğu maddi ve manevi değerlerin tümüne verilen addır.
6. Her yıl 21 Mart tarihinde mevsimlik kutlanan bir bayramımızdır. "Baharın müjdecisi" olarak bilinir.
7. Ülkemizde, yirmi yaşına giren her erkek Türk vatandaşı için bir yükümlülüktür. Kutsal bir görev olarak kabul edilir.
8. Ege yöresine ait olan ve genellikle ağır ritimlerle oynanan halk oyununun adıdır.

6

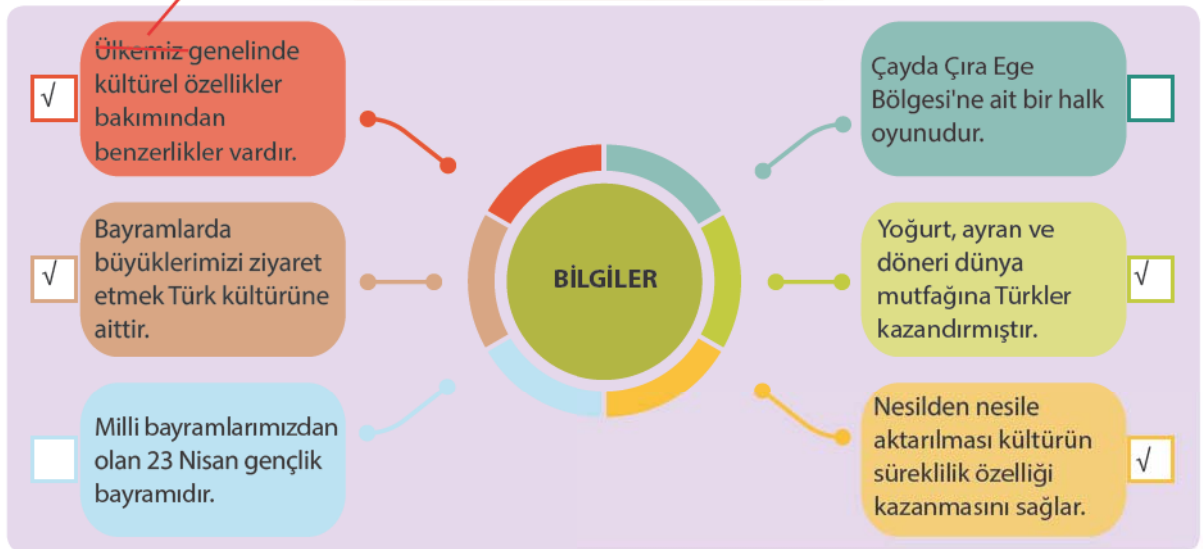
Aşağıda boş bırakılan yerleri uygun kelimeler ile doldurunuz.

El sanatları	Halk oyunları	Düğünler
Gelenekler	Mimari yapı	
Geçmişten Günümüze Gündelik Hayatımızdaki Kültürel Unsurların Değişimi ve Sürekliliğine Örnekler		
Kültür unsuru	Geçmiş dönem	Günümüz
Düğünler	Zeybek, halay, horon, karşılama vb. oyunlar oynanırdı.	Geçmişten gelen halk oyunlarımız devam ederken hayatımıza modern danslar da girmiştir.
Gelenekler	Bayramlarda aile büyüklerine ve akrabalara gidip bayramlaşırdı.	Yüz yüze bayramlaşmaya ek olarak hayatımıza telefonda konuşarak veya kısa mesaj yollayarak bayramlaşma girmiştir.
Düğünler	Evlerin önünde kır düğünü şeklinde 2-3 gün süren düğünler yapılırdı.	Düğün salonlarında yaklaşık 3-4 saat süren düğünler yapılmaktadır.
Mimari yapı	Ahşap, taş veya kerpiçten genelde iki veya üç katlı evler yapılırdı.	Çok katlı betonarme evler yapılmaktadır.
El sanatları	Bakırcılık, kalaycılık, semercilik, sepetçilik, çinçilik, yazmacılık vb. el sanatları yapılırdı.	Geleneksel el sanatları sanayileşme ile yok olmaya başlamıştır ve günümüzde daha çok hobi amaçlı yapılmaktadır.

Ülkemizin

7

Aşağıda verilenlerden doğru olanlara "✓" işaretini koyunuz.

TEST - 1

1 ve 2. Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Dinî, millî veya mevsimlik bayramlarımız bir arada yaşamamıza katkı sağlayan kültürel öğelere örnektir. Ramazan ve Kurban Bayramı dinî bayramlarımızdır. Dinî bayramlarda aile bireyleri bayramlaşır; akrabalar, komşular, arkadaşlar ziyaret edilir. Büyükler ziyaret edilerek elleri öpülür. Bayramlarda sofralar kurulur, akraba ve komşularla bir arada yemekler yenilir. Birbirine dargın insanlar barışır. Uzun süre birbirini görmeye fırsat bulamayanlar bayramlarda birbirlerini ziyaret eder. Eve gelen misafirlere ikramlarda bulunulur. Bayramlarda kimsesiz çocukların kaldığı yurt ve yuvaları, yaşlıların kaldığı huzurevlerini ziyaret etmek, oralarda kalanların bayramını kutlamak da güzel bir davranıştır. Bayramlar toplumu oluşturan bireylerin ortak duygu ve düşüncelerle hareket etmesini sağlar. Birlik ve beraberliğimiz, sevgi ve saygı duyguları bayramlarda güçlenir.

1. Bu bilgilere bakılarak bayramlar;

- I. Toplumda birlik ve beraberliğin artmasını sağlamaktadır.
- II. Ülkemizde dini ve milli niteliklere sahip olan bayramlar bulunmaktadır.
- III. Türk misafirperverliğinin gözler önüne serilmesine olanak sağlamaktadır.
- IV. Toplumu bir arada tutan duyguların ortaya çıkmasına ortam oluşturmaktadır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

2. Parçada geçen "Eve gelen misafirlere ikramlarda bulunmak ve yaşlıların kaldığı huzurevlerini ziyaret etmek" ifadelerine bakılarak Türk toplumu hakkında;

- I. Konukseverlik özelliğine sahiptir.
- II. Büyüklere karşı saygı ve sevgi duygularıyla yaklaşmaktadır.
- III. Toplumu bir arada tutan gelenek ve görenekleri bulunmaktadır

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

3 ve 4. Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Nevruz, her yıl 21 Mart tarihinde mevsimlik kutlanan bir bayramımızdır. Nevruz Bayramı "baharın müjdecisi" olarak bilinir. Nevruz "yeni gün" anlamına gelir. İlkbahar mevsiminin gelmesiyle havalar ısınmaya, ağaçlar çiçek açmaya ve toprak yeşermeye başlar. Nevruz'un, Anadolu'da ve Orta Asya'da köklü ve zengin bir kültürel geçmişi bulunmaktadır. İnsanlarımız bu bayramda birlik ve beraberlik içinde hareket eder. Nevruz bayramında insanlar bir arada halk oyunları oynar. Geleneksel yemekler yapılır, kıyafetler giyilir. Orta Asya, Ortadoğu ve Anadolu'da kutlanan Hıdırellez önemli bayram ve şenlikler arasında yer alır. Her yıl 6 Mayıs tarihinde kutlanan Hıdırellez, halk arasında ölümsüzlük sırrına erdiklerine ve darda kalanların yardımına koştuklarına inanılan Hızır ve İlyas peygamberin bulunduğu günün kutlamasıdır. İnsanlar bu bayramı kutlamak için bir araya gelir, oyunlar oynar, yemekler yer ve sohbet eder. Halk o gün saflığın rengi olarak adlandırılan beyaz elbiseler giymeyi tercih eder.

3. Bu bilgilere bakılarak;

- I. Ülkemizde mevsimsel olarak kutlanan bayramlar bulunmaktadır.
- II. Nevruz kutlamalarının kökeni çok eskilere dayanmaktadır.
- III. Nevruz ve Hıdırellez kutlamaların toplumun bir araya gelmesine ve kaynaşmasına imkân sağlamaktadır.
- IV. Nevruz ve Hıdırellez bayramları geleneklerimizin yaşatılması açısından çok önemli bir rol üstlenmektedir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

4. Verilen bilgilerde bakılarak Hıdırellez ve Nevruz hakkında;

- I. Kutlama ve etkinliklerinin yılın belli dönemlerinde yapıldığı
- II. Nevruzun daha çok mevsimsel bayram özelliği taşıırken Hıdırellez'in dini nitelikler içeren bir gelişme olduğu
- III. Toplumsal birlik ve beraberliğin sağlanmasına katkı sağladıkları
- IV. Sadece Türk toplumuna ait bayram olma özelliği taşıdıkları

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

5. Toplum, insanların bir araya gelmesiyle oluşan bir bütündür. Bu bütünlüğü sağlayan temel etkenlerden biri de kültürdür. Kültürü oluşturan unsurlar bizlerin bir arada yaşamasını sağlamaktadır. İnançlarımız, ortak değerlerimiz, bayrak ve vatan sevgimiz, bayramlarımız; kültürümüzü zenginleştirmekte ve millî birliğimizi güçlendirmektedir. Kültürel unsurlar; milletin kaynaşmasını, dayanışmasını, birlik ve beraberlik içinde yaşamasını sağladığı için önemlidir.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Kültür toplumu birlik ve beraberlik içinde tutmaya yarayan bir unsurdur.
- II. Kültürümüzü zenginleştiren birçok özellik bulunur.
- III. Bayramlarımız en önemli kültürel değerimizdir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

6. Elâzığ yöresine ait halay türünden bir halk oyunudur. Dünyada "Mumlu Dans" olarak da bilinir. Genellikle sazsız olarak, türküler eşliğinde oynanır.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen halk oyununun adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Çayda çıra
B) Horon
C) Ata barı
D) Zeybek

7. Milletçe bir arada yaşamamızda önemli bir yere sahip olan, birlik ve beraberliğimizi güçlendiren kültürel öğelerimiz bulunmaktadır. Bunlar şunlardır;

- ✓ Geleneklerimiz ve göreneklerimiz
- ✓ Dini ve Milli bayramlarımız
- ✓ El sanatları
- ✓ Mimari eserler
- ✓ Giysiler
- ✓ Müzik ve halk oyunları
- ✓ Yemekler

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi kültürel öğelerimiz arasında yer alır?

- A) 4
B) 5
C) 6
D) 7

8. Kültürel unsurlarımızdan biri de yemeklerimizdir. Et yemekleri ve hamur işleri Türk mutfağının temelini oluşturur. Ülkemizde iklim çeşitliliğinin fazla olması ve yer şekillerinin farklılaşması, yemek kültürünün değişmesine sebep olmuştur. Türk mutfağında genelde sulu yemekler yapılır. Başlangıç olarak çorba tercih edilir. Yemekten hemen sonra tatlı tüketilir. Aile üyeleri yer sofrası etrafında toplanır. Yemek çeşitleri birer tabağa konur ve tek bir tabaktan yenir. Günümüzde bu uygulama azalmaktadır. Aile üyeleri bir masa etrafında toplanmakta ve herkes kendine ait tabaktaki yemeği yemektedir.

Yukarıdaki bilgiler arasında;

- I. Türk mutfağının temelini oluşturan yemeklerimizin adları nelerdir?
- II. Türklerin yemek alışkanlığında geçmişten günümüze yaşanan değişim nedir?
- III. Ülkemizde yemek kültürünün bölgesel değişimine sebep olan etkenler nelerdir?

sorularından hangilerinin cevaplarına ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

1. Sümerler, Asurlar ve Babiller Mezopotamya uygarlıkları olup bu uygarlıklardan günümüze nerede ise hiç eser kalmamıştır. Bu durumun nedenleri ise şunlardır; ...

Yukarıdaki bölümün devamına;

- I. Bölgedeki iklim koşullarının yerleşmeye uygun olması
- II. Mezopotamya bölgesinin çok fazla istilaya uğraması
- III. Bölgede taş olmadığı için mimari yapıların daha az sağlam olan malzemelerden yapılmış olması

bilgilerinden hangileri ile devam etmesi gerekmektedir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

1. Tarihin ilk yazılı kanunları Sümer Kralı Urukina tarafından yapılmıştır.
2. Babiller tanrılarına ulaşmak için 90 metre genişliğe ve 90 metre yüksekliğe sahip olan ve 7 kattan oluşan Babil Kulesini inşa ettiler.
3. Asurlular Anadolu'da Karum adı verilen pazar yerleri kurdular. Bu Karumların en büyüğü Kayseri sınırları içindeki Kültepe'deki Kaniş'tir.

Yukarıdaki verilen bilgilere bakılarak Mezopotamya Uygarlıklarının gelişim gösterdikleri alanların eşleştirmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	1	2	3
A)	Hukuk	Mimari	Ekonomi
B)	Mimari	Hukuk	Ekonomi
C)	Ekonomi	Mimari	Hukuk
D)	Hukuk	Ekonomi	Mimari

3. - Cirit
- Buz Hokeyi
- Güreş
- Basketbol
- Ata biniciliği

Yukarıdaki spor dallarının kaç tanesinin Türk kültürü ile ilgili olduğu söylenebilir?

- A) 2
B) 3
C) 4
D) 5

4. Aşağıda kültürel öğelerimiz ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

1.

Türk mutfağı, dünyanın en zengin mutfaklarından biridir. Cağ kebabı, hamsili pilav, mantı, baklava bunlardan bir kaçıdır.

2.

Kendine özgü hareketleri olan ve genellikle müzik eşliğinde oynanır. Ülkemizin farklı yerlerinde horon, zeybek gibi türleri vardır.

3.

Bir toplumun nesilden nesile aktarılan alışkanlıkları, davranışları ve yaşam tarzıdır.

Yukarıdaki açıklamalar kültürel öğelerin eşleştirilmesi yapıldığında hangi seçenek açıkta kalır?

- A) Yemeklerimiz
B) Halk oyunlarımız
C) Bayramlarımız
D) Gelenek ve göreneklerimiz

5. Anadolu ve Mezopotamya bölgesinin geçmişten günümüze kadar birçok uygarlık tarafından yerleşim yeri olarak tercih edildiği görülmektedir.

Yukarıda bahsedilen bu durumun nedenleri arasında;

- I. Adı geçen toprakların sulak ve verimli olması
- II. İklim koşullarının insan yaşamına elverişli olması
- III. Bölgelerin birçok kez istilaya uğramış olması

durumlardan hangileri yer alır?

- ☒ A) I ve II ☐ B) I ve III
☐ C) II ve III ☐ D) I, II ve III

6. İlk Çağ Uygarlıklardan;

- Urartular Şamran adı verilen sulama kanallarını yapmışlardır.
- Hititler, günümüze kadar ulaşan taş barajlar inşa etmişlerdir.
- Frigler, saban ve tırmık gibi aletleri kıranlara ölüm cezası vermişlerdir.

Verilen bilgiler adı geçen uygarlıkların aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisiyle uğraştıklarını gösterir?

- ☒ A) Hayvancılık ☐ B) Madencilik
☐ C) Tarım ☐ D) Ticaret

- 7.

ZEYBEK

Ege Bölgesi'nin halk oyunudur. Tek ya da toplu oynanır. El ve ayak figürleri yavaş tempoda sergilenir. Ankara ve civarında Seğmenlerin oynadığı halk oyununa ise Ankara Zeybeği denir.

HORON

Bir kişi ile ya da toplu olarak kemeçe eşliğinde oynanan bir oyundur. Karadeniz'in hareketli yaşamını, duygularını bu oyunun figürlerinde hissetmek mümkündür.

Bu bilgilere göre hangi seçenekteki yargıya ulaşamaz?

- ☐ A) Ülkemizin farklı yörelerinde farklı halk oyunu kültürleri vardır.
- ☐ B) Halk oyunları, milletimizin duygu düşünce ve yaşantılarını anlatan ritmik hareketlerdir.
- ☐ C) Zengin bir kültür yapısı halk oyunlarımızda da görülmektedir.
- ☒ D) Halk oyunları sadece geleneksel kıyafet giyilerek yapılmaktadır.

- 8.

Mezopotamya, Dicle ile Fırat Nehirleri arasında kalan geniş verimli toprakların adıdır. Eski zamanlarda insanlar bu verimli topraklara yerleşerek tarım, hayvancılık ve ticari faaliyetlerde bulunmuşlardır. Mezopotamya'da kurulan medeniyetler bilimsel araştırma ve gelişmelere büyük önem vermişlerdir. Mezopotamya medeniyetleri birçok icada imza atmışlardır. Mezopotamya kültürü, Anadolu ve Mısır kültürünü yakından etkilemiştir. Tarihte ilk yazılı anlaşılanın yapıldığı yer Mezopotamya'dır. Bu bölgede Sümerler, Asurlar ve Babiller yaşamışlardır. Tarihte yazıyı ilk bulan, tekerleği ilk kullanan medeniyet de Sümerlerdir.

Parçada geçen "Mezopotamya medeniyetleri birçok icada imza atmışlardır." ifadesine kanıt olarak hangi seçenekteki bilgi verilebilir?

- ☐ A) Tarihte yazının ilk yazılı anlaşmanın yapıldığı yer Mezopotamya'dır.
- ☒ B) Tarihte yazıyı ilk bulan, tekerleği ilk kullanan medeniyet de Sümerlerdir.
- ☐ C) Mezopotamya'da kurulan medeniyetler bilimsel araştırma ve gelişmelere büyük önem vermişlerdir.
- ☐ D) Mezopotamya kültürü, Anadolu ve Mısır kültürünü yakından etkilemiştir

- 9.

Devletin başkenti olan Babil, dünyaca ünlü Asma Bahçeleri'yle donatılmıştır. Babil kralı, eşinin yeşil alanlarda yaşayamadığına çok üzüldüğü için Babil Asma Bahçeleri'ni yaptırmıştır. Tanrılarına ulaşmak için yaptıkları Babil Kulesi'nin boyu 90 metreyi geçmektedir. Babil hükümdarlarından en ünlü olanı Hammurabi'dir. Hammurabi, kendi adını taşıyan kanunlar yaptırmıştır. Bu kanunlar Hammurabi Yasaları olarak bilinmektedir.

Bu bilgilere bakıldığında Babiller hakkında;

- I. Mimari alanda önemli eserler ortaya koymuş büyük bir medeniyettir.
- II. Hukuk alanında çalışmalar yapmışlardır.
- III. Tek bir alanda gelişim göstermemişlerdir.

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- ☐ A) I ve II ☒ B) I ve III
☐ C) II ve III ☒ D) I, II ve III

1. (I) Misafirperverlik bizi biz yapan, asırlardır süren kültürel değerlerimizdendir. Evimize gelen misafirlerimizi en iyi şekilde ağırlamaya çalışırız. Onlara ikramlarda bulunuruz. Misafirlere kolonya sunmak da geleneklerimizden biridir. (II) Kolonyanın ilk olarak Almanya'nın Köln şehrinde icat edildiği söylenir. İsmi de şehrin Fransızca adından Cologne yani kolonyadan almıştır. Ülkemizde 1880'lerde üretilmeye başlanmış ve hızla kullanımı yayılmıştır. (III) Kolonyadan önce ülkemizde misafirlere gülsuyu sunulurdu. Ferahlatıcı özelliğiyle, gülsuyu ile yaptığı yarışı kazanan kolonya, günlük yaşamımızdaki yerini aldı. Ancak gülsuyu eskisi kadar olmasa da kullanılmaya devam ediyor.

- a) Kolonya ve gülsuyunun rekabeti
b) Türk konukseverliği
c) Kolonyanın serüveni

Yukarıdaki bilgiler ile o bilgileri özetleyen ifadelerin eşleştirmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	a	b	c
B)	b	c	a
C)	c	b	a
D)	c	a	b

2. El sanatları toplumumuzun duygularını, beğenilerini, kültürünü yansıtan başlıca değerlerimizdendir. Yıllar içinde bazı meslekler bazı değişikliklere uğrayarak günümüze kadar gelebilmiştir. El sanatları halkımızın kültürel kimliğinin canlı belgeleri sayılabilir. Maalesef bazı el sanatı yapan meslekler günümüzde yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadırlar.

Yukarıda bahsedilen el sanatları arasında;

- I. Bakırcılık
II. Ahşap işçiliği
III. Grafik tasarımcılığı
IV. Halı dokumacılığı

verilenlerden hangileri yer alır?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

3.

Özel olarak hazırlanmış suyun üzerine fırça ve çeşitli aletler yardımıyla istenilen desenlerin yapılması ve bunların kâğıt üzerine aktarılmasıyla yapılır. Osmanlı Devleti döneminde önemli bir iş kolu olan bu sanat, eski önemini yitirmiştir. Günümüzde insanlar bu sanatla hobi amaçlı uğraşmaktadır.

Yukarıda görseli ve bilgileri paylaşılan el sanatımızın adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Nakkaşlık
B) Çeşm-i Bülbül
C) Ebru
D) Telkârî

4. Her birinin hikâyesi farklıdır. Doğduğu yerin özelliğini taşır. Halkın yaşantısını kültürünü anlatır. Başlangıçta sahibi bellidir. Zamanla dilden dile dolaşarak, halka mal olur. Bu kültürü yaşatan kişilere âşık denir. Kültürümüzde âşık denince ilk akla gelen kişi ise Âşık Veysel'dir.

Yukarıda özellikleri verilen kültürel öge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türküler
B) Orta oyunu
C) El sanatları
D) Bayramlar

5. Günümüzde eski kültürel öğeleri canlandırmak için çeşitli faaliyetler yapılmaktadır. Bu faaliyetler özellikle Ramazan aylarındaki şenliklerde çıkıyor karşımıza. Bu şenliklerde Hacivat ve Karagöz oyununu oynatılıyor, insanlara lokma ve lokum ikram ediliyor, Çeşm-i bülbül ve çini sanatın ait ürünler sergileniyor. Geleneksel kostümler içinde zeybek, horon gibi yöresel oyunlar sergileniyor.

Buna göre yukarıdaki metinde;

- I. El sanatları
- II. Geleneksel sahne sanatı
- III. Yemek ve giyim
- IV. Halk oyunları

kültürel öğelerin hangilerinden bahsedilmiştir?

- A) I, II ve III
- C) II, III ve IV

- B) I, II ve IV
- D) I, II, III ve IV

6. Mert tatilde gittiği yerlerde;

- Sümela Manastırı
- Manavgat Çayı
- Pamukkale
- İshakpaşa Sarayı

gibi unsurları görmüştür.

Buna göre Mert hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çok sayıda tarihi eser ve doğal güzellik görmüştür.
- B) Farklı illeri ve bölgeleri ziyaret etmiştir.
- C) Dini nitelikli bir tarihi yapıyı görme şansını elde etmiştir.
- D) Daha çok doğal güzellikler ile karşılaşmıştır.

7. Dinî ve millî bayramlarımız toplumun en önemli birleştirici unsurlarındandır. Bu özel günlerde insanlar bir araya gelir, millî ve dinî duygularımız toplumsal kardeşliğe yön verir. Ramazan ve Kurban Bayramlarında ihtiyaç sahiplerine yardım edilir. Akraba ve büyükler ziyaret edilir. Uzakşehirlerde yaşayan eski dostlar, bu özel günlerde birbirlerini görme fırsatı elde ederler. Bayramlarda komşular ziyaret edilir. Bu sayede toplumsal bağlar güçlenir. Dostluk ve kardeşlik duyguları sağlanabilir.

Buna göre bayramlar ile ilgili olarak;

- I. Birlik ve beraberliğimizi artırır.
- II. Yardımlaşma ve dayanışma bağlarımızı güçlendirir.
- III. Toplumsal ayrışmalara son verilmesini kolaylaştırır.
- IV. Millet içinde olan fikir ayrılıklarının belirginleşmesini sağlar.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III
- C) II, III ve IV

- B) I, II ve IV
- D) I, II, III ve IV

8. Toplumumuzun en önemli değerlerinden biri de selamlaşmaktır. Selamlaşmanın tarihi çok eskidir. Eski Türk kaynaklarında farklı telaffuzlarda söylenen selamlaşma örneklerini görmek mümkündür. Türklerin İslamiyet'le tanışıp Müslüman olmasından sonra telaffuz edilen selam kelimelerinde bazı değişiklikler olmuştur. Günümüzde farklı selamlaşma örnekleri vardır. "Esen kal." cümlesi günümüzde hâlâ kullanılan selamlaşma ifadelerindendir. Bu ifadenin tarihi araştırıldığında kelimenin kökeninin eski Türk tarihine kadar indiğini görürüz.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Selamlaşma Türk toplumunda çok eski dönemlerden beri süregelen bir alışkanlıktır.
- II. Yaşanan din değişikliği Türklerin selamlaşmada kullandığı kavramlarda değişikliğe neden olmuştur.
- III. Selamlaşma Türklerin geçmişten günümüze kültürel devamlılığı olan bir unsuru haline gelmiştir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- C) II ve III

- B) I ve III
- D) I, II ve III

1. Aşağıda Mezopotamya Uygarlıkları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

1

Mezopotamya'da kurulmuş ilk uygarlık olarak bilinir. Site adı verilen şehir devletleri hâlinde yaşadılar.

2

Çivi yazısını Anadolu'ya getirerek Anadolu uygarlıklarının yazı ile tanışmalarını sağladılar.

3

Asma Bahçeleri ve Kuleleri en önemli eserleridir. Bu eserlerin günümüzde ancak kalıntıları vardır.

4

En önemli kralları Hammurabi olup bu kral tarihte ilk anayasa olarak kabul edilen Hammurabi Yasaları'nı yapmıştır.

5

Dünya'nın ilk kütüphanesini kurarak bu kütüphanede çivi yazısıyla yazılmış önemli eserleri bir araya topladılar.

6

Çivi yazısını icat ederek insanlık tarihine önemli katkılar sağladılar.

Bilgiler ile uygarlıkların adlarının eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

A)

B)

C)

D)

Sümerler

1 ve 6

Babiller

3 ve 4

Asurlar

2 ve 5

1 ve 2

3 ve 4

5 ve 6

2 ve 5

1 ve 4

3 ve 6

3 ve 4

5 ve 6

1 ve 2

2. Anadolu'da yapılan arkeolojik kazılarda sırası ile aşağıdaki eserler bulunmuştur.

İlk para

Güneş Kursu

Fibula

Buna göre kazı ekibinin bulduğu eserlerin ait olduğu uygarlıkların adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	Lidyalılar	Frigler	Hititler
B)	Hititler	Lidyalılar	Urartular
C)	Lidyalılar	Hititler	Frigler
D)	lyonlar	Frigler	Lidyalılar

3. Geçmişte yaşamış insan topluluklarına ait kalıntıların bulunduğu yapı ve alanlara tarihî mekân adı verilmektedir. Geçmiş uygarlıklardan kalan kalıntı ve eserlere tarihî eser denir. Bizlere miras kalan tarihî eserler geçmişe ışık tutar. Geçmişten bizlere kalan ve tarihî değer taşıyan eşyalar tarihî nesne olarak adlandırılır.

Yukarıda verilenleri tarihî eser, tarihî mekân ve tarihî nesne olarak eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

	I	II	III
A)	Tarihî nesne	Tarihî eser	Tarihî mekân
B)	Tarihî nesne	Tarihî mekân	Tarihî eser
C)	Tarihî mekân	Tarihî nesne	Tarihî eser
D)	Tarihî eser	Tarihî mekân	Tarihî nesne

4. Doğada insan eli değmeden oluşan, gezilip görülebilecek eşsiz güzellikteki yerler ve unsurlar doğal varlık olarak nitelendirilir.

Nevşehir ilinde yer alan doğal bir varlıktır. Yağmur ve sel sularının volkanik araziye şekillendirmesiyle oluşmuştur. Her yıl yurt içinden ve yurt dışından sayısız turistin ilgi odağı olmakta ve ekonomiye katkı sağlamaktadır.

Yukarıdaki görsel ve bilgide bahsedilen doğal güzelliğin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Pamukkale
B) Kapadokya (Peribacaları)
C) Uzungöl
D) Düden Şelalesi

5. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne giden bir öğrenci grubu ilk Çağ Anadolu Uygarlıklarından kalma çok sayıda tarihî eser sergilendiğini görmüşlerdir.

Buna göre öğrencilerin bu müzede hangi seçenekte belirtilen uygarlığa ait eserlerini görmeleri beklenmez?

- A) İyonlar
B) Frigler
C) Sümerler
D) Hititler

1. Aşağıda Türk kültürüne ait bazı etkinliklerden örnekler verilmiştir.

Bayram tatillerini büyüklerimizin yanında geçirmek	Düğünlerde gelin çiçeği yakalama etkinliği yapmak	Hasta ziyaretlerinde bulunmak
1	2	3
Paskalya ve cadılar bayramını kutlamak	Büyüklerimize karşı saygı göstermek	Düğünlerde yöresel kıyafetler giymek
4	5	6

Verilen etkinliklerin hangi numaralar ile gösterilenlerinin Türk kültürüne ait olduğu söylenebilir?

- A) 1, 2, 4 ve 5 B) 2, 3 ve 6 C) 1, 3, 5 ve 6 D) 3, 4, 5 ve 6

- 2.

"Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır." Bu ifadeyi duymayan yoktur. Bir fincan kahveye sığdırılmış kırk yıllık sevgi ve hatırı seli. Bizim kültürümüzde tanıdık ve dostlarımıza kahve ya da çay ikram etmek önemli bir alışkanlıktır. Dini, dili, ırkı ne olursa olsun evimize gelen misafiri yemek ikram etmeden yemek sonrası ise çay veya kahve içirmeden uğurlamayız. Çay kültürü sadece bizim kültürümüze ait bir özellik değildir. İngiliz ve Çinlilerde de çay kültürü önemlidir. Çay ilk defa Çin'de bulunmuş bir içecektir. Çay kültürü Anadolu'da önemli bir yere sahiptir. Anadolu'nun köylerinde yaygın olan kahvehaneler çay üzerine kurulmuş yerlerdir. Bu kahvehanelerde sıcak çaylar yudumlanırken sohbetler edilir, televizyondan günün haberleri izlenir ve tatlı muhabbetlerle konuşmalar devam eder.

Yukarıdaki bilgilere bakıldığında;

- I. Kahve ve çayın Türk kültüründe çok bir önemli bir yeri olduğu,
- II. Türk halkının konukseverliğinin evrensel bir özellik taşıdığı
- III. Çinlilerin çay kültürünü Türklerden aldığı
- IV. Çay ve kahvenin Türk halkının günlük hayatında önemli bir rol oynadığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

3 ve 5. Soruları aşağıdaki görselle bakarak cevaplayınız.

GÖBEKLİTEPE UNESCO DÜNYA MİRAS LİSTESİ'NDE

Dışişleri Bakanlığı, Şanlıurfa'daki Göbeklitepe arkeolojik alanının, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Dünya Miras Listesi'ne girmesiyle Türkiye'nin söz konusu listeye kayıtlı alanlarının sayısının 18'e yükseldiğini duyurdu

8-30 metre çapında dünyanın en eski tapınak kalıntıları

İLK KEZ 1963'TE FARK EDİLEN GÖBEKLİTEPE'DE BUGÜNE KADAR GÜN YÜZÜNE ÇIKARILAN BAZI ESERLER:

Çok sayıda yabancı hayvan figürü, insan heykeli

65 cm

Yaklaşık 12 bin yıl öncesine ait olduğu belirtilen 65 cm uzunluğunda insan heykeli

3-6 metre

Neolitik döneme ait, boyları 3-6 metre, ağırlıkları 40 - 60 ton yabancı hayvan figürlü "T" biçimli dikili taşlar

Göbeklitepe, "Dünyanın en eski tapınak merkezi" kabul ediliyor

6 yıl önce UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alındı

42'nci Dünya Miras Komitesi Toplantısı'nda UNESCO Dünya Kültür Miras Listesi'ne kabul edildi

3. Yukarıdaki bilgilere bakılarak hangi seçenekteki çıkarım yapılamaz?

- A) Ülkemizde UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne ait 18 alan bulunmaktadır.
- B) Göbeklitepe'nin Geçici Miras Listesinden Kültür Miras Listesine geçişi 6 yıl içinde olmuştur.
- ☒ C) Dünya üzerindeki Miras Listesi'ne ait en çok eser Türkiye'ye ait olduğu görülmüştür.
- D) Göbeklitepe'nin tarihi çok eskilere dayanmaktadır.

4. Görseldeki "Dünyanın en eski tapınak merkezi kabul ediliyor." ifadesi Göbeklitepe'nin hangi açıdan önemini ortaya koymaktadır?

- A) Ekonomi B) Siyaset C) Eğitim ☒ D) Din

5. Bu bilgilere bakılarak Göbeklitepe halkının hangi konularda eser verdikleri söylenemez?

- A) Mimari B) Heykeltçilik C) Resim ☒ D) Müzik

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Yeryüzü Şekilleri

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

İklimin İnsan Faaliyetlerine Etkisi

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Nüfus ve Yerleşme

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Afetler ve Çevre Sorunları

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Doğal Afetlerin Yaşamımıza Etkileri

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Ünite Değerlendirme Testi 2

Beceri Temelli Sorular 1

Beceri Temelli Sorular 2

3. Ünite

Kazanımlar

Yeryüzü Şekilleri

- Haritalar üzerinde yaşadığımız yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklarız.

İklimin İnsan Faaliyetlerine Etkisi

- Yaşadığımız çevrede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantısından örnekler vererek açıklarız.

Nüfus ve Yerleşme

- Yaşadığımız yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler veririz.

Afetler ve Çevre Sorunları

- Yaşadığımız çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgularız.

Doğal Afetlerin Yaşamımıza Etkileri

- Doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklerle açıklarız.

Yeryüzü Şekilleri

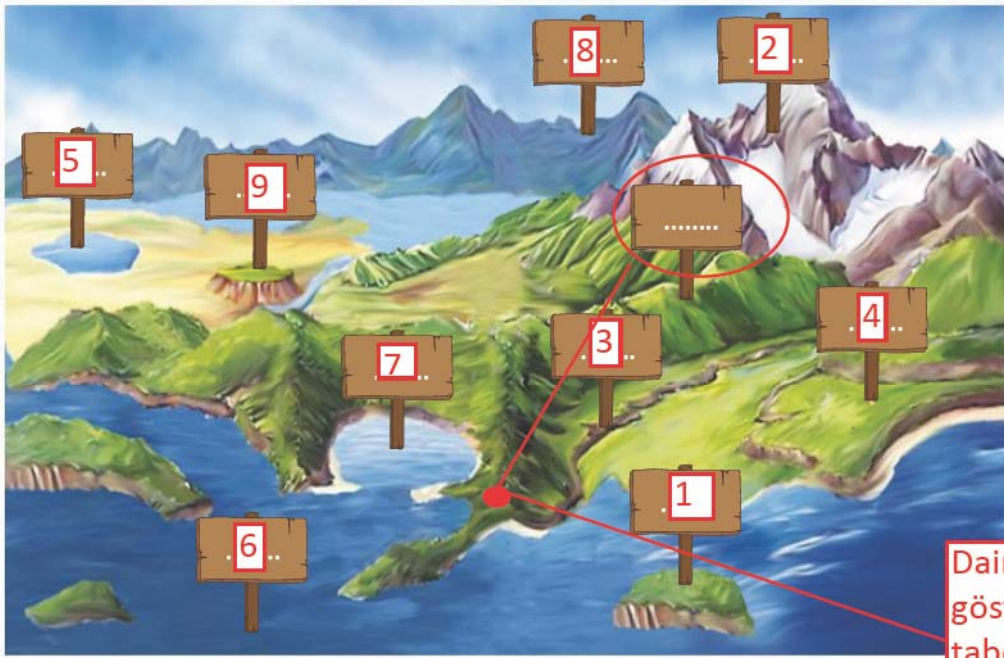
Haritalar üzerinde yaşadığımız yer ve çevresinin yeryüzü şekillerini genel olarak açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki görselde yer alan yeryüzü şekilleri ile tanımları doğru olarak eşleştiriniz.

Daire içinde gösterdiğim tabelayı nokta ile işaretlediğim yere alalım.

NO	TANIMLAR
1. Ada:	Dört tarafı sularla çevrili kara parçasıdır.
2. Dağ:	Çevresine göre yüksek olan ve tabandan zirveye doğru yamaçları eğimli yeryüzü şekilleridir.
3. Vadi:	Akarsuların yatağını aşındırarak oluşturduğu yüzey şeklidir.
4. Ova:	Çevresine göre alçakta kalmış ve akarsu vadilerinin derin olmadığı düzlüktür.
5. Göl:	Karalardaki çukurlarda birikmiş durgun sulara denir.
6. Deniz:	Yerkabuğunun çukur bölümlerini dolduran, birbiriyle bağlantılı olarak yeryüzünün beşte üçünü kaplayan tuzlu su kütesidir.
7. Körfez:	Denizlerin karaların içine girinti yaptığı yeryüzü şekilleridir.
8. Tepe:	Yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen yamaçları yatay yüzey şekline denir.
9. Plato:	Çevresine göre yüksekte kalmış ve derin akarsu vadilerinin bulunduğu geniş düzlüktür.
10. Vadi:	Akarsuların yatağını aşındırarak oluşturduğu yüzey şekline denir.

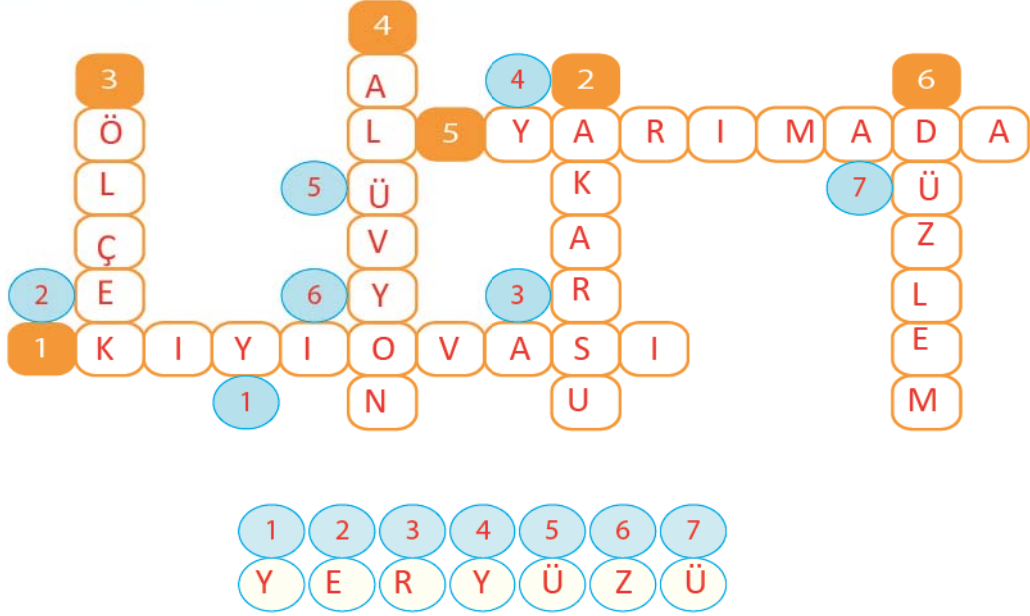
Vadi iki kez yazılmış, onun için yeniden düzenledim.

Yarımada Üç tarafı sularla çevrili kara parçasıdır.

2

Aşağıdaki bulmacayı çözerek verilen şifreyi bulunuz.

SORULAR

1. Adına delta denilen yeryüzü şeklidir.
2. Yağmurların, eriyen kar sularının ve kaynaklarda oluşan suların yeryüzünde eğim boyunca akması ile oluşur.
3. Haritadaki küçültme oranına verilen addır.
4. Akarsular tarafından taşınan kil, kum, çakıl taşı gibi kütle parçalarının, suyun akış hızının azalması sonucu elverişli yerlere birikmesiyle meydana gelen tortulardır.
5. Üç tarafı deniz ile çevrili adaya verilen addır.
6. Bir çizimin harita olabilmesi için aktarılması gereken yer.

3

Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

☒	1. Haritada kullanılan özel işaretlerin ne anlama geldiğini gösteren bölüme lejant denir.
☒	2. Ülkemizde bulunan en yüksek dağ 5000 metreden fazla yüksekliği ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Ağrı Dağı'dır.
☒	3. Yeryüzünün tamamının ya da bir bölümünün belirli bir oranda küçültülerek bir düzleme aktarılması ile kroki oluşur.
☒	4. Çevresine göre yükseltisi fazla olan engebeli yerlere ova, yükseltisi daha az olan bölgelere ise tepe denir.
☒	5. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili olan bir yarımada durumundadır.
☒	6. Marmara Bölgesi'nin yüzey şekilleri genel olarak yükseltisi az ovalardan oluşur.

4

Aşağıdaki boşlukları uygun kavramlar ile doldurunuz.

Akarsu

Ölçek

Lejant

Harita

Fiziki

1. Harita çizilirken yeryüzü şekillerinin gerçek ölçüleri istenilen oranda, yani belirli bir **ölçek** oranında küçültülür ve yeryüzü şekilleri çizim yapılacak alana sığdırılır.
2. Yükselti basamaklarına göre yeryüzü şekillerinin dağılışını gösteren haritalara **fiziki** harita denir.
3. Yeryüzünün tamamının ya da bir bölümünün kuş bakışı görünüşünün belli bir ölçek dâhilinde küçültülerek bir düzlem üzerine aktarılmasına **harita** denir.
4. Haritalarda kullanılan özel işaretlerin ne anlama geldiğini gösteren bölüme haritanın dili anlamına gelen **lejant** denir.
5. **Akarsu**, yağmurların, eriyen kar sularının ve kaynaklarda oluşan suların hemen hemen hepsi yeryüzünde eğim boyunca akmasıyla oluşur.

5

Aşağıdaki Türkiye haritası ile ilgili verilen bilgileri doğru veya yanlış olarak değerlendiriniz

NO	BİLGİ	DOĞRU	YANLIŞ
1.	Fiziki haritalar herhangi bir yerin dağlarını, ovalarını, platolarını, akarsularını gösteren haritalardır.	☒	☐
2.	Ülkemizin ortalama yükseltisi batıdan doğuya gidildikçe artmaktadır.	☒	☐
3.	Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrili olup Marmara Denizi Türkiye'nin içdenizi durumundadır.	☒	☐
4.	Marmara Bölgesi'nin yükseltisi daha çok deniz seviyesine yakındır.	☒	☐
5.	Ülkemizin en büyük gölü olan Van Gölü'nün etrafı oldukça dağlıktır.	☒	☐

6

Kullanım amaçlarına göre haritaları tanımları ile eşleştiriniz.

1. Ülkelerin başka ülkelerle olan sınırlarının gösterildiği haritalardır.

2. Yeryüzü şekillerinin fiziki yapısını, dağılışı ve yükseltilerini gösteren haritalardır.

3. Belirli bir konu için özel olarak hazırlanan haritalardır. (Meteoroloji haritası gibi.)

4. Nüfus, göç, yerleşme, tarım, hayvancılık, sanayi, vb. dağılışını gösteren haritalardır.

a. Beşeri ve Ekonomik Haritalar

b. Siyasi Haritalar

c. Özel Haritalar

d. Fiziki Haritalar

7

Bir çizimin harita olabilmesi için aşağıdaki özelliklerden hangilerine sahip olması gerektiğini işaretleyiniz.

Kuşbakışı görünüşe göre çizilmesi

Çizimin kaba taslak olması

Bir düzlem üzerine aktarılması

Gerçek ölçülerde çizilmesi

Bir ölçek dâhilinde küçültülmesi olması

Küçültme oranı olmaması

1

2

3

4

5

6

1. (I) Siyasi haritalarda dağ, ova, ırmak gibi coğrafi şekilleri görebiliriz. (II) Bir dağın yüksekliğini veya bir denizin ne kadar derin olduğunu haritadaki renklendirme sayesinde anlayabiliriz. (III) Renklerin ve işaretlerin ne anlama geldiğini ise harita işaretleri bölümünden öğrenebiliriz. (IV) Harita üzerinde koyu renkler arttıkça yükseltinin de arttığını anlarız.

Haritalar ile ilgili verilen numaralandırılmış cümlelerin hangisi yanlıştır?

- (A) I (B) II (C) III (D) IV

2. Öğretmen derste öğrencilerden yer şekilleri ile ilgili tanımlamalar yapmalarını istemiştir.

NAZ: Karalardaki çukurlarda birikmiş durgun sulara deniz denir.

BEREN: Çevresine göre alçakta kalmış düzlüklere ova denir.

MERT: Platolar çevresine göre yüksekte kalmış geniş düzlüklerdir.

TAHA: Dört tarafı deniz ile çevrili kara parçasına ada denir.

Hangi öğrencinin yaptığı tanımlamanın doğru olduğu söylenemez?

- (A) Naz (B) Beren
(C) Mert (D) Taha

3. Harita yeryüzünün tamamını veya bir kısmının belli oranda küçültülerek kâğıda çizilmesidir. Farklı kullanım amaçları için hazırlanmış farklı harita türleri vardır. Belli bir bölgedeki gezilebilecek yerleri gösteren turizm haritaları, ulaşım yollarını gösteren yol haritaları, bunlardan bazılarıdır. Her haritanın kullanım amacını gösteren bir başlığı vardır. Haritalardaki özel işaretlerin ne anlama geldiği harita işaretleri adı verilen bölümde gösterilir.

Yukarıdaki bilgilerde "harita işaretleri adı verilen bölüm" olarak adlandırılan kavram hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- (A) Ölçek (B) Lejant
(C) Harita (D) Kuşbakışı

4. Bir çizimin harita olabilmesi için gerekli koşullar vardır. Bu koşullar şunlardır;

- Haritası çizilecek yerin tam tepeden görünüşü dikkate alınmalıdır.
- Yapılan çizimler düz bir alana aktarılmalıdır.
- Yeryüzü şekilleri düz alan üzerine belli bir oranda küçültülerek aktarılmalıdır.
- Yükseltilerin ne anlama geldiğini gösteren bir bölüm olmalıdır.

Yukarıdaki bölümdeki bilgilerin hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

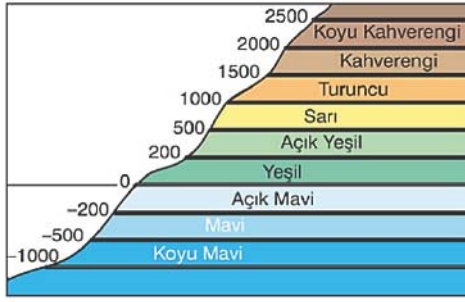
- (A) I, II ve III (B) I, II ve IV
(C) II, III ve IV (D) I, II, III ve IV

5. Fiziki haritada verilen renkler, bir yerin deniz seviyesinden ne kadar yüksekte olduğunu gösterir. Sıfır metre ile gösterilen kısım ise deniz seviyesini gösterir. En yüksek yerler koyu1..... ve beyaz ile gösterilir. En alçak yerleri göstermek için ise2..... renk kullanılır.

Yukarıda numaralandırılmış olan bölümlere yazılması gereken renkler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2
(A)	Siyah	Mavi
(B)	Kahverengi	Yeşil
(C)	Kahverengi	Sarı
(D)	Turuncu	Yeşil

6.

Bu görsele bakılarak;

- I. Yükseltisi fazla olan yerler kahverenginin tonları ile gösterilir.
- II. Deniz seviyesine yakın yerler yeşil rengin tonlarıyla ifade edilir.
- III. Yükselti arttıkça sarı ve kahverenginin tonlarıyla ifade edilir.

çıkarmılarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7. Bir grup öğrenci sınıflarındaki fiziki haritayı inceledikten sonra şunları söylemişlerdir;

Seher

Ülkemizde yükselti batıdan doğuya gittikçe artmaktadır.

Taha

Ülkemizde en yüksek bölge-miz Doğu Anadolu'dur.

Hasan

Karadeniz kıyıları ise girintili çıkıntılı bir yapıya sahiptir.

Yukarıda adı geçen öğrencilerden hangilerinin yorumları doğrudur?

- A) Seher ve Taha
B) Seher ve Hasan
C) Taha ve Hasan
D) Seher, Taha ve Hasan

8. Yeryüzünün, çevresine göre yüksek olan ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümleridir. Birbirini takip edip bir sıra hâlinde uzananlarına da rastlanmaktadır.

Yukarıda bahsedilen yeryüzü şeklinin görseli hangi seçenekte verilmiştir?

A)

B)

C)

D)

9. Marmara Bölgesi'nde yer alan Bursa'nın Marmara Denizi'ne kıyısı vardır. Bursa çok geniş ve verimli ovaların olduğu bir kent olmakla beraber en yüksek yeri 2500 metreyi aşan Uludağ da Bursa sınırları içinde yer alır. İznik ve Uluabat Gölleri ilimizin su zenginliğini gösterir.

Bu bilgilere bakıldığında Bursa ili hakkında;

- I. Yeryüzü şekillerinden bahsedilmiştir.
- II. Hangi bölgede yer aldığı vurgulanmıştır.
- III. En yüksek yeri belirtilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

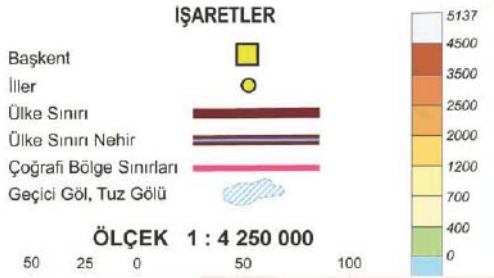
- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

1. Fiziki harita üzerinde yapılan renklendirmeler bir yerin deniz seviyesinden yüksekliğini belirtmektedir. Deniz seviyesine yakın yerler daha çok yeşil renk ile gösterilmekte iken yükselti arttıkça renkler önce sarı ve turuncuya sonrasında ise kahverengiye dönmektedir.

Buna göre Türkiye fiziki haritasında aşağıda adı geçen yerlerden hangisinin yükseltisinin kahverengi tonlar ile gösterilmesi beklenir?

- A) İzmir
B) Adana
C) İstanbul
D) Erzurum

2.

Yukarıdaki görseli inceleyen bir kişinin;

- I. Haritadaki küçültme oranı
II. Haritadaki ülkenin idari merkezi
III. Haritanın basıldığı yer
IV. Haritada yer alan coğrafi şekiller

gibi bilgilerden hangilerine ulaşması beklenebilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

3. (I) Fiziki haritalarda dağ, ova, ırmak gibi coğrafi şekilleri görebiliriz. (II) Bir dağın yüksekliğini veya bir denizin ne kadar derin olduğunu haritadaki renklendirme sayesinde anlayabiliriz. (III) Renklerin ve işaretlerin ne anlama geldiğini ise harita işaretleri bölümünden öğrenebiliriz. (IV) Haritanın ölçeği de yani küçültme oranını da bu bölümde görebiliriz.

Buna göre yukarıda belirtilenlerin hangileri lejant yani harita anahtarı ile ilgilidir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II, III ve IV

4. Yürüyüşe çıkan bir grup doğasever;

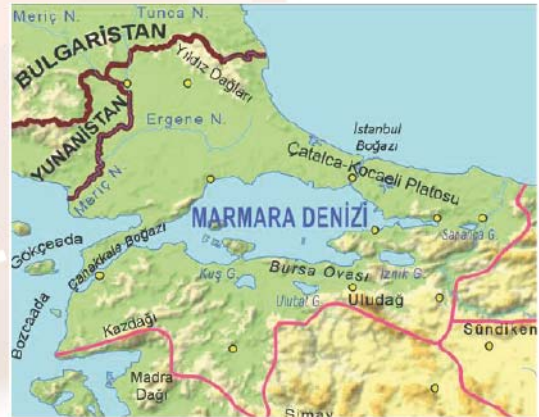
- I. Çevresine göre yüksek olan ve tabandan zirveye doğru yamaçları eğimli yeryüzü şekli
II. Akarsuların yatağını aşındırarak oluşturduğu yüzey şekli
III. Çevresine göre yüksekte kalmış ve derin akarsu vadilerinin bulunduğu düzlük bir alan görüldü.

Buna göre doğasever kişilerin gördükleri yeryüzü şekilleri doğru bir şekilde hangi seçenekte verilmiştir?

	I	II	III
A)	Dağ	Vadi	Plato
B)	Tepe	Ova	Vadi
C)	Körfez	Vadi	Plato
D)	Dağ	Ova	Vadi

5.

Aşağıdaki haritada Marmara Bölgesi ve çevresi gösterilmektedir.

- I. **Yarımada:** Bir tarafından ana karaya bağlı, üç tarafı denizlerle çevrili kara parçası
II. **Plato:** Çevresine göre yüksekte kalmış ve derin akarsu vadilerinin bulunduğu geniş düzlüklerdir.
III. **Dağ:** Çevresine göre yüksekte kalan ve genellikle bir doruğu olan yükseltilerdir.

Yukarıda tanımları yapılan yeryüzü şekillerinin hangileri harita üzerinde bulunmaktadır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

6. Aşağıda haritalardaki renklendirmelerin hangi yükseklikleri ifade ettiğini gösteren renk basamakları ve Türkiye haritası verilmiştir.

Yükselti Aralığı	Kullanılan Renk
0 - 200 m	Yeşil
200 - 500 m	Açık Yeşil
500 - 1000 m	Sarı
1000 - 1500 m	Turuncu
1500 - 2000 m	Açık Kahverengi
2000 m üstü	Koyu Kahverengi

Eğim miktarı arttıkça yol yapım masrafları da artmaktadır.

Buna göre hangi iki merkez arasında yol yapım masrafları diğerlerinden daha fazla olur?

- A) 1 ve 2 arasında
B) 3 ve 4 arasında
C) 5 ve 6 arasında
D) 7 ve 8 arasında

7. Türkiye Fiziki haritasına bakıldığında;

- Birbirinden farklı yeryüzü şekilleri bulunmaktadır.
- Yükseltiler bölgelere göre değişiklik göstermektedir.
- Farklı iklim tipleri ve buna bağlı olarak farklı bitki örtülerine rastlanılmaktadır.
- Doğudan batı istikametine doğru gidildikçe yükseltide artış görülmektedir.

çıkartımlarından hangilerinin yapılması doğru olmaz?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

8. Aşağıda Türkiye haritasının bir bölümü gösterilmiştir

Bilgen

Ben bu harita üzerinde gösterilen yerlerin bazılarını ziyaret ettim. Dört tarafı sularla çevrili olan bölgeyi gördüm. İki deniz birbirine bağlayan su geçidinin üzerindeki köprüden geçtim. Ege Bölgesi'nin en gelişmiş şehrinde denizin karalar içine sokulduğu alanı yakından görmüştüm.

Buna göre Bilgen'in gördüğü ve görmediği yerlerin adları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	Gördüğü Yerler	Görmediği Yerler
A)	Gökçeada İstanbul Boğazı İhlara Vadisi	İzmir Körfezi Teke Yarımadası İnceburun
B)	Teke Yarımadası İnceburun İhlara Vadisi	Gökçeada İstanbul Boğazı İzmir Körfezi
C)	Gökçeada İstanbul Boğazı İzmir Körfezi	Teke Yarımadası İnceburun İhlara Vadisi
D)	İzmir Körfezi Teke Yarımadası İnceburun	Gökçeada İhlara Vadisi İstanbul Boğazı

İklimin İnsan Faaliyetlerine Etkisi

Yaşadığımız çevrede görülen iklimin, insan faaliyetlerine etkisini, günlük yaşantımızdan örnekler vererek açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Verilen bilgilerin hangi numara ile gösterilen iklim bölgesine ait olduğunu doğru bir şekilde işaretleyiniz.

NO	BİLGİ BÖLÜMÜ
1.	Yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık geçer.
2.	Ülkemizde en yaygın olarak görülen iklim tipidir.
3.	Yazlar serin, kışlar ise ılık geçen iklim tipinde her mevsim yağış görülür.
4.	Bu iklimin görüldüğü alanlarda turuncgiller, zeytin, pamuk gibi ürünler yetiştirilir.
5.	İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Marmara'nın iç kısımlarında görülür.
6.	Bitki örtüsü küçük boylu ağaç ve çalılıklardan oluşan makidir.
7.	En fazla yağışın ilkbaharda görüldüğü iklim tipinde buğday, arpa, şeker pancarı gibi soğuğa dayalı tarımsal ürünler yetiştirilir.
8.	Karadeniz kıyıları ile Marmara'nın kuzey kıyılarında görülen iklimde daha çok yamaç yağışı görülür.
9.	Mevsimler arasında sıcaklık farkı fazla olmayıp, bitki örtüsü ormandır.
10.	İklimin görüldüğü alanlarda çok kar yağışı olup, kar uzun süre yerde kalır.
11.	Sıcaklığın 0 derecenin altına pek düşmediği iklim bölgelerinde seracılık yaygındır.
12.	Bu iklim tipinin görüldüğü alanlarda olgunlaşma döneminde yaz kuraklığı isteyen buğday yetiştirilemez.

Karasal İklim			
2	5	7	10

Karadeniz İklimi			
3	8	9	12

Akdeniz İklimi			
1	4	6	11

2

Aşağıda kullanılan ifadelerin hava durumu veya iklim ile ilgili olanlarını gerekli alana "✓" ile işaretleyiniz.

İFADE	İklim	Hava Durumu
Bugün hava güneşli ve çok sıcak olacak gibi duruyor.		✓
Trabzon'da her mevsim yağışlı geçer.	✓	
Rüzgar gerçekten çok sert esiyor.		✓
Doğu Anadolu Bölgesi'nde kış ayları çok soğuk ve kar yağışlı geçer.	✓	
Karadeniz kıyıları her mevsim yağışlıdır.	✓	
Benim yaşadığım yerdeki bitki örtüsü boyları çok uzun olmayan ot topluluklarıdır.	✓	
Bugün öğleden sonra bulutlar oluştu ve yağmur yağdı, gece hava tekrar açtı.		✓
Geniş bölgelerde ve çok uzun zaman için aynı kalan ortalama hava şartlarıdır.	✓	

3

Aşağıda boş bırakılmış olan bölümleri verilen kelimeler ile doğru bir şekilde doldurunuz.

maki	hava durumu	iklim	bozkır	Karadeniz iklimi
kerpiç	karasal	taş	buğday	Akdeniz iklimi

- Her mevsim çok yağışlı geçen **Karadeniz iklimi**'nin görüldüğü alanlarda mısır, çay gibi tarımsal ürünler yetiştirilir.
- Bir yerde uzun bir süre boyunca gözlemlenen sıcaklık, nem, hava basıncı, rüzgar, yağış, yağış şekli gibi meteorolojik olayların ortalamasına **iklim** denir.
- Ülkemizde en çok görülen iklim çeşidi olan **karasal** .. iklim, en kurak iklim çeşidi olup bu iklimde yaz ayları oldukça sıcak ve kurak geçerken kış aylarında sert soğuklar ve etkili kar yağışı ile birlikte don olayları görülmektedir.
- Akdeniz ikliminin bitki örtüsü olma özelliği taşıyan **maki** kısa boylu ağaçlardan oluşur.
- ... **Akdeniz iklimi** ...'nin etkili olduğu yerlerde yaz mevsiminin uzun sürmesi yaz turizminin gelişimini sağlamıştır.
- Bir kişi, "Bugün hava günlük güneşlik olacakmış." derse **hava durumu** hakkında bilgi vermiş olur.
- Daha çok karasal iklimin görüldüğü yerlerde yetiştirilen **buğday** yetiştirme döneminde yağmura, başaklarının olgunlaşma döneminde ise sığağa ihtiyaç duyar.
- Karasal iklimin bitki örtüsü ilkbahar yağışlarıyla yeşeren, yaz sıcaklıklarıyla kuruyan otlardan oluşan **bozkır**'dır.
- Akdeniz iklimin görüldüğü yerlerde evler genellikle **taş** malzemeden yapılır.
- Karasal iklimin görüldüğü yerlerde evler genellikle **kerpiç** ten yapılır.

1.

Doğuda Kar Çilesi Batıda Deniz Keyfi

Türkiye'nin doğusunda kar yağışı etkili olurken Muğla'nın Bodrum ilçesinde yazdan kalma günler yaşanıyor.

(İnternet haberi)

Yukarıdaki habere bakılarak;

- I. Ülkemizde aynı zamanlarda farklı hava olayları yaşanmaktadır.
- II. İklim her bölgemizde aynı etkileri ortaya çıkarır.
- III. Hava koşulları bölgeden bölgeye değişim yaşanmaktadır.

çıkarmalarının hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve III D) I, II ve III

2.

Bu iklim tipinde;

- ✓ Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuktur.
- ✓ Bitki örtüsü ilkbahar yağışlarıyla yeşeren, yaz sıcaklıklarıyla kuruyan otlardan oluşan bozkırlardır.
- ✓ Evler genellikle kerpiçten yapılır.
- ✓ Kışın yoğun kar yağışı sebebiyle yollar kapanabilir.

Yukarıda özellikleri verilen ve ülkemizde görülen iklim tipinin adı nedir?

- A) Akdeniz İklimi
 B) Karasal iklim
 C) Muson iklimi
 D) Akdeniz İklimi

3.

Hava Durumu: Belirli bir yerde ve kısa bir süre de etkin alan atmosfer koşullarına verilen addır.**İklim:** Bir yerdeki hava olaylarının uzun yıllar ortalamasına verilen addır.**Buna göre hangi seçenekteki ifadelerden hangisi iklim ile ilgili değildir?**

- A) Bursa'da bugün hava güneşli.
 B) Erzincan'da kışlar kar yağışlı geçer.
 C) Karadeniz kıyıları her mevsim yağışlıdır.
 D) Akdeniz kıyılarında yaz ayları her gün güneşlidir.

4.

Dünya'yı saran atmosfer tabakasında çeşitli hava olayları meydana gelmektedir. Kar, dolu ve yağmurun yağması, rüzgârın esmesi, fırtına ve sisin oluşması hava olaylarına örnektir. Bu olaylar insanların günlük yaşamlarını etkilemektedir. Bu nedenle insanlar hava olaylarını önceden bilmek ve hava olaylarının olumsuz etkilerine karşı tedbir almak isterler. Belirli bir ülke, bölge veya merkezde, belirli zaman dilimi içinde görülebilecek hava olaylarının gözlem ve analizlere dayanarak öngörülme çalışmaları hava tahmini olarak adlandırılır.

Yukarıdaki bilgiler;

- I. Hava tahmini nedir?
- II. Hava olayları nelerdir?
- III. Hava olaylarının insan yaşamına olan etkileri nelerdir?

sorularından hangilerine ait cevapları içinde barındırmaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II
 C) I ve III D) II ve III

5.

Geniş bölgelerde, uzun yıllar boyunca hava olaylarının gösterdiği ortalama duruma1.... denir. Bir bölgenin iklimi, o bölgeye ait 40-50 yıllık hava olaylarının ortalamasıdır. Yeryüzünde görülen iklim tiplerini, iklimlerin özelliklerini ve insan yaşamına etkilerini inceleyen bilim dalına2.... (iklim bilimi) adı verilir. Bu alanda çalışan uzmanlar ise3.... (iklim bilimci) olarak adlandırılır.

Yukarıdaki numaralandırılmış olan bölümlere yazılması gereken kavramlar hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	İklim	Klimatoloji	Klimatolog
B)	Klimatoloji	İklim	Klimatolog
C)	Klimatolog	Klimatoloji	İklim
D)	İklim	Klimatolog	Klimatoloji

6. Akdeniz ve Ege kıyılarında yaz aylarında hava sıcaklığı yüksektir. Bu durum Akdeniz ve Ege kıyılarına turizm yatırımı yapılmasını sağlamış ve yaz turizmi gelişmiştir. Turizm sektörünün gelişmesi bu çevredeki iş imkânlarını artırmıştır. Bu nedenle yaz turizminin geliştiği yerlerde insan nüfusu artar.

Yukarıda bilgiler iklimin;

- I. Ulaşım
- II. Nüfus
- III. Ekonomik faaliyetler
- IV. Giyim

kavramlarından hangilerinin üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- ☒ C) II ve III
- D) III ve IV

7. Karadeniz ikliminin görüldüğü köylerde orman bol olduğundan ahşap evler, karasal iklimin görüldüğü yerlerde yağışın az olmasından dolayı kerpiç ve toprak evler yaygındır. Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde ise yazları serin tutan taş evler görülür.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Konut tipleri iklime göre değişebilmektedir.
- II. İklim, yetiştirilen tarım ürünlerini etkiler.
- III. İklim inşaatlarda kullanılan malzemelerin belirlenmesinde etkili olmaktadır.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- ☒ C) I ve III
- D) II ve III

8. Karasal iklimin hâkim olduğu Erzurum'da yerlerde kışın yoğun kar yağışı görülür. Kar yağışından dolayı insanlar kalın kıyafetler giymeyi tercih eder. Özellikle bu dönemde Erzurum'un köyler ile bağlantısını sağlayan yollar bazen ulaşımına kapanır. Bu durum şehir merkezinden uzakta yaşayan insanların yaşamını olumsuz etkiler.

Buna bilgilerde iklimin hangi iki kavram üzerindeki etkisinden bahsedilmiştir?

- ☒ A) Giyim ve ulaşım
- B) Ulaşım ve ekonomik faaliyetler
- C) Giyim ve yiyecek
- D) Ulaşım ve haberleşme

9.

Bu iklimin görüldüğü yerlerde evler genellikle kerpiçten yapılır. Bu malzemeler hava sıcakken evin serin, soğukken sıcak olmasını sağlar. Karasal iklimin görüldüğü yerlerde kışın yoğun kar yağışı sebebiyle yollar kapanabilir. Buğday, daha çok karasal iklimin görüldüğü yerlerde yetiştirilir. Yetiştirme döneminde yağmura, başaklarının olgunlaşma döneminde ise sıcağa ihtiyaç duyar.

Bu bilgilerde özelliğinden bahsedilen iklim tipinin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Karadeniz iklim
- B) Tropikal iklim
- ☒ C) Karasal iklim
- D) Akdeniz iklimi

10. Karadeniz iklimi her mevsim yağışlı olduğundan mısır yetiştirmek için uygundur. Bu nedenle Karadeniz ikliminin görüldüğü yerlerde mısır unuyla yapılan yiyecekler yaygındır. Bunun yanında dağlık araziye sahip olması ve iklim koşullarının uygun olmaması nedeniyle Erzurum ve Kars çevresinde tarım yeterince gelişmemiştir. Bu yerlerde hayvancılık insanların temel geçim kaynağıdır. Bu nedenle Erzurum ve Kars çevresinde yaşayan insanların yiyecekleri arasında kırmızı et önemli yer tutar.

Buna göre;

- I. İklim, insanların beslenme alışkanlıklarını etkiler.
- II. İklim yetiştirilen tarım ürünlerini belirlenmesinde önemli bir etkidir.
- III. Bir bölgedeki bitki örtüsü iklim özelliklerine göre değişiklik gösterir.

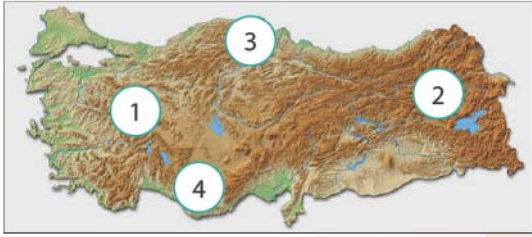
yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- ☒ A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1.

"Benim adım Tuğrul, yaşadığım yerde yazların sıcak ve kurak geçmesi, uzun güneşlenme süresi kıyı turizminin gelişmesini sağlamıştır. Bölgemizde kışların ılık ve yağışlı geçmesi nedeniyle portakal, mandalina, limon vb. turuncgiller yetiştirilmektedir. Ayrıca burada zeytin ağaçlarından zeytin toplamak, defne ağaçları ve lavanta bahçeleri arasında dolaşmak insana büyük keyif veriyor."

Yukarıda verilen özellikler harita üzerindeki numaralandırılmış yerlerden hangisine aittir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2.

Yoğun kar yağışı nedeni ile ulaşımda çok büyük zorluklar çekiliyor. Çiğ düşmesi sonucu bir köyde 3 ev karlar altında kaldı. Çiğ altında mahsur kalanlar kısa sürede kurtarıldığı için can kaybı yaşanmadı.

Yukarıdaki haberin yapıldığı bölgemiz hakkında;

- I. Karasal iklim hüküm sürmektedir.
- II. Kış şartları hayatı olumsuz yönde etkilemektedir.
- III. İklimle bağlı olarak yaşanan doğal afet insan hayatını tehdit etmektedir.

Çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

3.

Babam tarım işçisi olarak çalışıyor. Soğuk hava şartlarında çalışmaktan dolayı sağlığı bozuldu. İklim sert, hava şartları çalışmak için iyi değil. Babam, iklimin ılıman olduğu, yılda birkaç kez ürün alınan bir yere taşınmamız gerektiğini söylüyor.

Buna göre görseldeki kişinin ailesi ile birlikte hangi ilimize gitmeleri yanlış bir seçim olur?

- A) Adana B) Bursa
C) Rize D) Van

4.

Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde daha çok ...1.... evler görülür. Kışın havalar çok soğuk olmadığından ısınma önemli bir problem değildir. Yazın ise bu evlerin içi serin olur. Karasal iklimin görüldüğü yerlerde evler genellikle2..... kullanılarak yapılır. Bu malzemeler hava sıcakken evin serin, soğukken sıcak olmasını sağlar. Karadeniz ikliminde ise bitki örtüsü genellikle ormandır. Bu nedenle özellikle kırsal kesimdeki evlerin yapı malzemesi olarak3.... kullanılır.

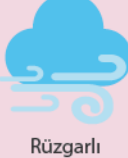
Yukarıda numaralandırılmış olan bölümlere yazılması gerekenler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	Ahşap	Kerpiç	Taş
B)	Kerpiç	Ahşap	Taş
C)	Taş	Kerpiç	Ahşap
D)	Ahşap	Taş	Kerpiç

5.

Ben Eda. Sınıftaki arkadaşlarımla pikniğe gitmeyi düşünüyoruz. Bunun için havanın elverişli olduğu bir günü seçmek istiyoruz. Günlerdir hava durumu ile ilgili haberleri takip ediyorum. Takip ettiğim haber sitelerinde hava tahminlerini hepsi aşağıdaki gibidir;

Gün	Tahmini Sıcaklık	Tahmini Hava Olayı
2 Nisan Perşembe	+ 12	 Yağmurlu
3 Nisan Cuma	+ 15	 Rüzgarlı
4 Nisan Cumartesi	+ 20	 Güneşli
5 Nisan Pazar	+ 17	 Parçalı bulutlu

Buna göre Eda ve arkadaşlarının hangi gün pikniğe gitmeleri daha uygun olur?

- A) Perşembe B) Cuma
C) Cumartesi D) Pazar

6.

Kar yağışının fazla olduğu yerlerde okullar kapanır. Aşırı yağışın olduğu yerlerde yağışa bağlı olarak oluşan heyelanlar yolları kapatabilir. Kurak geçen bir mevsimde suya duyulan ihtiyaç artabilir.

Bu bilgilere bakılarak hangi seçenekteki sonuca ulaşılamaz?

- A) İklim insan hayatını farklı yönlerden etkiler.
B) İklimler her bölgede aynı etkiyi bırakmazlar.
C) İklim insan yaşamı üzerinde etkilidir.
D) İklim en çok eğitim faaliyetlerini etkiler.

7.

Meral

Yaşadığım yerin iklimi yaz turizmine çok uygundur. Bende turizm bölümü okuyorum. Okul bitince bir otelde çalışmayı düşünüyorum.

Metehan

Ben Ziraat mühendisi olmak için okuyorum. Yaşadığım ilde buğdayın varlığına bağlı olarak bolca un fabrikası var. Orada çalışmak istiyorum.

Mesut

Orman Fakültesinde okuyorum. Orman mühendisi olup her yanı orman kaplı memleketimde kolayca iş bulmak istiyorum.

Buna göre yukarıdaki anlatımı yapan kişilerin yaşadıkları yerler hangi seçenekte doğru eşleştirilmiştir?

	1	2	3
A)	Meral	Metehan	Mesut
B)	Meral	Mesut	Metehan
C)	Metehan	Mesut	Meral
D)	Mesut	Metehan	Meral

Nüfus ve Yerleşme

Yaşadığımız yer ve çevresindeki doğal özellikler ile beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler veririz.

Öğreten Sorular

1

Ülkemizde nüfusun dağılışını etkileyen faktörlerin doğal ve beşerî olarak ayrımını yapınız.

1	Tarım	2	Turizm	3	Bitki Örtüsü
4	İklim	5	Sanayi	6	Nüfus
7	Yer şekilleri	8	Su kaynakları	9	Toprak verimi
10	Madenlerimiz	11	Ticaret	12	Haberleşme

Yükselti

2

Aşağıda verilen yargıların doğru olanlarını "✓" yanlış olanlarını "X" ile işaretleyiniz.

☒	1. Ülkemizde sanayi ve ticaret faaliyetlerinin en çok geliştiği bölge olan Marmara en kalabalık nüfusa sahip olan bölge olma özelliğın de taşır.
☒	2. İnsanlar iklimi uygun, verimli topraklara ve su kaynaklarına sahip olan alanlara yerleşmeyi tercih ederler.
☒	3. Ülkemizde, nüfus yoğunluğu yani kilometre kareye düşen insan sayısı her bölgemizde eşit olarak ortaya çıkmıştır.
☒	4. İç Anadolu Bölgesi'nde nüfusun önemli bir kısmı kıyı kesiminde toplanmıştır.
☒	5. Akdeniz Bölgesi'nde nüfusu artmasında kıyı kesiminde yapılan turizm faaliyetleri ve Çukurova civarında yapılan pamuk üretimi etkili olmuştur.

3

Verilen bilgilerin hangi bölgemize ait olduğunu işaretleyiniz.

BİLGİ	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Marmara	Karadeniz	Güneydoğu Anadolu	Akdeniz	Ege
Adana Bölümü tarımsal amaçlı göçlerle, Antalya Bölümü turistik amaçlarla gelen nüfusa bağlı olarak yaz mevsiminde nüfuslarını artırır.						✓	
Marmara Bölgesi'nden sonra en çok göç alan bölge olup nüfus kıyıda yoğunlaşmıştır.							✓
Türkiye'de sanayi sektöründe çalışan kişi sayısının ve oranının en fazla olduğu bölgedir.			✓				
Kırsal nüfusun kentsel nüfustan fazla olduğu, dağınık yerleşmenin en fazla görüldüğü bölgedir.				✓			
Gaziantep; ulaşım kolaylığı, gelişmiş sanayi ve tarımıyla bölgenin yoğun nüfuslu şehirlerindedir.					✓		
Bölgenin coğrafi konumu gereği bölgede Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklimler görülür. Bu nedenle bölgede görülen iklime geçiş iklimi denir.			✓				
Yağışlı bir iklime sahip olması nedeni ile bütün bölgede gür ormanların bulunur; bölgede çay ve fındık gibi bu yöreye özgü bitkiler yetişir.				✓			
Bölgedeki sanayinin gelişmemesinde yükseltinin fazla olması, iklim şartlarının elverişsizliği ve ulaşımın gelişmemesi etkili olmuştur.	✓						
Kent nüfusu ve sanayi sektöründe çalışan nüfusun en fazla olduğu bölgemizdir. Ayrıca diğer bölgelerden en fazla göç alan bölgemizdir.			✓				
Bölgedeki tarım alanlarının sınırlı oluşu, hızlı nüfus artışı, endüstrinin gelişmemesi, açık deniz balıkçılığının yapılamayışı, bölgeden diğer bölgelere yoğun göçlere neden olmaktadır.					✓		
Çukurova pamuk tarımı nedeniyle, Güneydoğu ve Doğu Anadolu illerinden mevsimlik göç alır.						✓	
	✓						

Aşağıda verilen bilgiler ile bölge haritalarını doğru şekilde eşleştiriniz.

Doğu Anadolu Bölgesi

Marmara Bölgesi

Ege Bölgesi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Karadeniz Bölgesi

Akdeniz Bölgesi

1. Yükseltisi en az olan bölge olduğu için, bölgede ulaşım kolaydır. Verimli tarım alanlarının yanı sıra ılıman bir iklime sahiptir. Sanayisi en gelişmiş bölgedir. Ticaret, bankacılık, ulaşım ve turizmin merkezidir. İş imkânlarının fazlalığı, eğitim, sağlık imkânları ve sosyal imkânların gelişmişliği nedeniyle bölge sürekli göç alır. İstanbul hem bölgenin hem de ülkemizin en kalabalık kentidir. İstanbul haricinde Bursa ve Kocaeli şehirleri bölgenin nüfus açısından kalabalık kentleridir.
2. Bölgenin kapladığı alana göre nüfusu azdır. Nüfus yağış alan dağların eteklerinde ve akarsu boylarında toplanmıştır. Bölgenin kurak olan iç kesimleri tenhadır. Türkiye'nin en kalabalık ikinci kenti Ankara bölgede yer alır. Ankara'nın nüfusunun fazla olmasının nedenleri, şehrin başkent olması, gelişmiş sanayisinin varlığı ve ulaşım kolaylıklarının bulunması, eğitim-sağlık gibi hizmetlerin de çok gelişmiş olmasıdır.
3. Bölgenin büyük bir bölümü yüksek dağlar ve platolarla kaplıdır. Adana, nüfusun yoğun olduğu bir ildir. Adana'da bulunan Çukurova, bölgenin tarımsal üretim merkezidir. Tarım ürünlerinin çeşitliliği, tarıma dayalı sanayi ve ticaret nüfusun fazla olmasına neden olmuştur. Mersinde; liman, sanayi kuruluşları, seracılık, tarım faaliyetleri ve ulaşım kolaylığı nüfusu yoğun hale getirmiştir. Antalya'nın ise son yıllarda turizme bağlı olarak nüfusu artmaktadır.
4. Bölgede yer şekilleri engebeli, iklim sert olduğu için nüfus azdır. İnsanlar genellikle verimli topraklarla kaplı ve iklimin daha elverişli olduğu ovalarda yaşar. Ulaşımın zor olması sanayi ve ticaretin gelişmesini, bu duruma bağlı olarak ta nüfusun fazla olmasını engellemiştir. Van, Doğu Anadolu Bölgesi'nde nüfusun yoğun olduğu bir ildir. Bu ilde hayvancılık, ticaret ve sanayi gelişmiştir.
5. Bölge geniş, verimli ova ve platolarıyla yerleşmeye elverişlidir. Ancak kuraklık ve ana yollardan uzak olması nedeniyle en az nüfusa sahip bölgedir. Nüfus daha nemli olan batı kesimde akarsu boylarında ve yağışın fazla olduğu dağ eteklerinde toplanmıştır. Gaziantep; ulaşım kolaylığı, gelişmiş sanayi ve tarımıyla bölgenin yoğun nüfuslu şehirlerindedir.
6. Bölgedeki iklimin uygunluğu, geniş ve verimli ovaların, tarım için elverişliliği; sanayi, ulaşım, ticaret ve turizm de gelişmiş olması Ege Bölgesi'nde insanların yerleşmek için daha çok kıyı kesimleri tercih etmelerine neden olur. İç kesimlere doğru gidince yükseltinin artması ve iklimin sertleşmesi nüfusun azalmasına neden olur. Bölgenin en büyük kenti İzmir'dir. Doğal bir limanı olması, ulaşımın kolay olması İzmir'i büyük bir sanayi ve ticaret merkezi haline getirmiştir.
7. Yerleşmek için düzlükler az olduğundan yerleşim yamaçlarda bulunan düzlüklerde yoğunlaşmıştır. O yüzden evler birbirinden uzak ve dağınıktır. Bölgenin bu özellikleri nüfusunun az olmasına neden olmuştur. Samsun'da bulunan liman, Bafra ve Çarşamba Ovaları, tarım, ticaret ve sanayi faaliyetleri ile birlikte nüfusunu da artırmıştır. Zonguldak'ın nüfusu maden kömürü yataklarının bulunmasıyla nedeniyle artmıştır.

5

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanları "✓" ile işaretleyiniz.

Sınırları belli bir alan içinde yaşayan insan sayısına nüfus denir.

İnsanlar yaşamlarını sürdürmek için genellikle iş imkânlarının bulunduğu alanlara yerleşir.

Türkiye'de nüfus dağılışı her bölgede aynı şekilde olmuştur.

☐

Yeryüzü şekilleri, iklim, bitki örtüsü, nüfusun dağılışını etkileyen beşeri unsurlardır.

☐

Hakkâri, Kars, Tunceli gibi illerde ise nüfus, iklimle bağlı olarak azdır.

Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu Muş ve Artvin gibi illerimizin nüfusu fazladır.

☐

İnsan elinin değmediği, kendi kendine oluşan yerlere beşeri ortam denir

☐

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de nüfus dağılımı eşit değildir.

Turizmin gelişmiş olduğu yerlerde mevsimlik de olsa nüfus artar.

İnsanlar yaşamlarını sürdürmek için doğal ortamları değiştirerek ondan yararlanırlar.

Karadeniz kıyılarında nüfus yoğunluğu fazla iken bölgenin iç kesimleri seyrek nüfusludur.

Türkiye'de sanayi sektöründe çalışan kişi sayısının ve oranının en fazla olduğu bölge Akdeniz'dir.

☐

1.

ALİ: Benim yaşadığım bölgede dağlar kıyının hemen gerisinden başlayarak denize paralel uzanır. Yerleşmek için düzlükler azdır. Bu nedenle biz de yamaçlarda bulduğumuz düzlüklerde tarlalarımızı açar ve evlerimizi buralara yaparız.

DENİZ: Benim yaşadığım bölge yükseltisi en az olan bölgedir, bu nedenle ulaşım kolaydır. Verimli tarım alanlarının yanı sıra ılıman bir iklime sahiptir. Sanayisi en gelişmiş olan bölge ticaret, bankacılık, ulaşım ve turizmin merkezidir.

Kişilerin verdiği bilgilere bakılarak hangi bölgelerde yaşadıkları söylenebilir?

	ALİ	DENİZ
A)	Karadeniz	Ege
B)	Marmara	Karadeniz
C)	İç Anadolu	Akdeniz
D)	Karadeniz	Marmara

2. İnsanlar yaşadıkları doğal çevreyi değiştirerek ondan faydalanırlar.

Aşağıdaki görsellerden hangisi insanların doğal çevreyi değiştirmesine örnek olarak gösterilemez?

A)

Baraj

B)

Tünel

C)

Dağ

D)

Maden

3.

Bölgede dağlar ve platolar geniş yer kaplar. Bölgede denize kıyısı olan illerin, nüfusu ve nüfus yoğunluğu fazladır. Adana, bölgenin yoğun nüfuslu illerindendir. Adana'da bulunan Çukurova tarımsal üretimin merkezidir. Tarım alanlarının yaygınlığı, turizmin gelişmiş olması Antalya'yı da yoğun nüfuslu iller arasına sokmaktadır. Bölgenin büyük illerinden biri olan Mersin; liman, sanayi ve tarımsal faaliyetlerden dolayı yoğun nüfuslu illerindendir.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen bölgenin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Marmara Bölgesi
- B) Akdeniz Bölgesi
- C) Karadeniz Bölgesi
- D) Ege Bölgesi

4.

Karadeniz Bölgesi'nde yer şekillerine bağlı olarak nüfusun büyük bir bölümü kıyıda toplanmıştır. Karadeniz'de dağlar kıyıya paralel uzandığı için yerleşim alanları azdır. Bu yüzden bölgede dağınık yerleşme görülür. Bölgenin kırsal nüfusu, düz alanlara ev yaptıkları için yerleşim genelde dağınıktır. Trabzon ve Samsun, bölgenin yoğun nüfuslu illerindendir. Samsun Limanı, bölgedeki ticari faaliyetleri canlandırmakta buna bağlı olarak da bölgenin nüfusu her geçen gün artmaktadır. Bafra ve Çarşamba Ovalarında yapılan tarımsal üretim, bölgenin nüfusunu artıran diğer faaliyet kollarındandır. Zonguldak'ta çıkarılan taşkömürü bölgeye işçi göçünü çekmekte buna bağlı olarak da bölgenin nüfus yoğunluğu artmaktadır. Karadeniz'in doğu tarafında yer alan illerde ise dağınık yerleşme görülür.

Bu bilgilere bakılarak Karadeniz Bölgesi hakkında;

- I. Yer şekilleri nüfusun dağılışı üzerinde etkili olmuştur.
- II. Ticari faaliyetler bölgenin nüfusunun artmasını sağlamıştır.
- III. Tarımsal üretim ve madencilik faaliyetleri bölge nüfusunu artırmıştır.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve III

5. Türkiye’de nüfusun dağılışı üzerinde yeryüzü şekilleri ve yer altı kaynakları etkili olmaktadır.

Bu etkilere örnek olarak;

- I. Ulaşımın kolay olması, büyük bir sanayi ve ticaret merkezi haline gelmesi nedeni ile İzmir’in yoğun nüfuslu olması
- II. Zonguldak’ın nüfusunun maden kömürü yataklarının bulunmasıyla nedeniyle artması.
- III. Delta ovaları çevresinde nüfus yoğunluğunun fazla olması

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) I ve III

6.

Kırsal kesimlerde erkeklerin iş imkânları nedeni ile büyük kentlere göç etmesi nedeni ile erkek nüfusu az, kadın nüfusu fazladır. Sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde erkek nüfus oranının kadın nüfus oranına göre yüksek olması beklenir.

Buna göre aşağıda verilen şehirlerin hangisinde erkek nüfus oranı kadın nüfus oranına göre daha az olması beklenir?

- A) Bursa
B) Artvin
C) İzmir
D) Kocaeli

7. Ege Bölgesi’nde dağlar denize dik uzandığı için denizin etkisi iç kesimlere kadar etkili olmaktadır. Bölgenin bu özelliği nüfus dağılımını da doğrudan etkilemektedir. Nüfusunun büyük bir kısmı kıyı ovalarda toplanmıştır. Kıyı ovalar verimli olduğu için buralarda nüfus yoğundur. Bölgenin iç kesimlerine doğru gidildikçe nüfus yoğunluğu azalmaktadır. Ticaret, sanayi ve turizme bağlı olarak İzmir, bölgenin yoğun nüfuslu illerindendir. Bölgenin diğer illerinden Aydın’da ise tarımsal üretim ve ticaret faaliyetlerine bağlı olarak nüfus yoğunluğu görülmektedir.

Parçada geçen “Nüfusun büyük bir kısmı kıyı ovalarda toplanmıştır.” ifadesi nüfusun dağılışıyla ilgili hangi unsurun etkili olduğunu göstermektedir?

- A) Yüzey şekilleri
B) Doğal bitki örtüsü
C) Endüstri kuruluşları
D) Turizm Tarımsal

8. Ülkemizdeki göçlerin daha çok küçük kentlerden çok büyük kentlere doğru yöneldiği görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasına etki eden birçok neden vardır.

Yukarıda bahsedilen durumun ortaya çıkmasına;

- I. Ulaşım imkânlarının gelişmiş olması
- II. İş olanaklarının daha çok olması
- III. Tarımsal üretimin fazla olması

gibi durumlardan hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

9. Yükseltisi en az olan bölgemizdir. Bölgede ulaşım kolay ve gelişmiştir. Bölge verimli tarım arazilerine sahiptir. Sanayisi en gelişmiş bölgedir. Ticaretin ve turizmin merkezidir. Sosyal ve kültürel imkânları gelişmiştir. Tüm bu gelişmelere bağlı olarak bölgenin nüfusu kalabalık ve yoğundur. İstanbul, Kocaeli ve Bursa gibi iller bölgenin ve ülkemizin en gelişmiş illerindendir. Bölgenin ılık bir iklime sahip olması da nüfusu olumlu etkileyen diğer nedenlerdendir. Bölgede, Akdeniz ve Karadeniz iklimi etkili olduğu için yer yer maki yer yer de ormanlık alanlar görülür.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen bölgenin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Doğu Anadolu Bölgesi
B) Karadeniz Bölgesi
C) Marmara Bölgesi
D) İç Anadolu Bölgesi

10. İnsanların bir yeri yaşama alanı olarak seçmesinde doğal ve beşeri unsurlar etkilidir.

Buna göre bir bölgenin yaşam yeri seçilmesinde etkili olan doğal unsurlara örnek olarak;

- I. İklim
- II. Yer şekilleri
- III. Sanayi
- IV. Turizm

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve IV

1. İç alanlar nüfus yoğunluğu kıyı kesimlerine göre az olan bölgelerimizdendir. Kırsal bölgelerde nüfus su kaynaklarına yakın yerlerde yoğunlaşmıştır. İç Anadolu Bölgesi ülkemizin orta kısmında yer aldığı için tüm bölgelerimizin kara yolu olarak geçiş güzergâhında yer alır. Bölgede ulaşım, eğitim ve sosyal imkânlar gelişmiştir. Ankara ve Konya bölgenin kalabalık nüfuslu illerindendir. İç Anadolu Bölgesi'nin iç kesimleri kurak iklime bağlı olarak تنها bir nüfusa sahiptir.

Buna göre;

- I. Nüfus yoğunluğu suyun varlığı ve ulaşım imkânlarına bağlı olarak artmıştır.
- II. kuraklığın olduğu bölgeler az nüfuslanmıştır.
- III. İç Anadolu Bölgesi'nin nüfusu kapladığı alana göre azdır.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- ☒ A) I ve II
- ☐ B) I ve III
- ☐ C) II ve III
- ☐ D) I, II ve III

2.

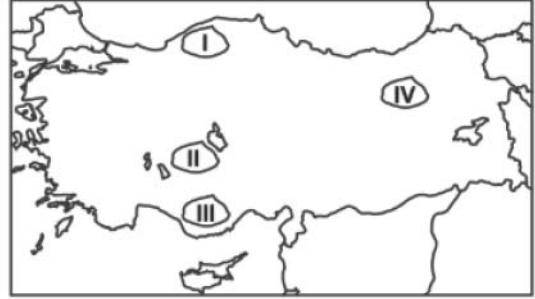
Nüfusun Dağılımını Etkileyen Beşeri Faktörler

Yukarıdaki tablonun doğru olabilmesi için hangi unsurların tablodan çıkarılması gereklidir?

- ☒ A) Bitki örtüsü ve iklim
- ☐ B) Tarım ve ulaşım
- ☐ C) Madencilik ve iklim
- ☐ D) Turizm ve bitki örtüsü

3. Kentin nüfus yoğunluğu geçmişte az iken taşkömürü madeninin varlığına bağlı olarak artmaya başlamıştır.

Yukarıda bahsedilen özellikler hangi numara ile gösterilen yer için geçerlidir?

- ☒ A) I
- ☐ B) II
- ☐ C) III
- ☐ D) IV

4. Antalya, Muğla, Bodrum gibi yerler özellikle yaz aylarında nüfus yoğunluğunun arttığı yerlerdir.

Bu durumun ortaya çıkmasında adı geçen yerlerin hangi özelliğinin etkisi vardır?

- ☐ A) Çeşitli sanayi faaliyetlerin olması
- ☒ B) Turistik değerlere sahip olması
- ☐ C) İklimin kurak olması
- ☐ D) Bitki örtüsünün maki olması

5.

Ailem mevsimlik işçi olarak çalışmaktadır. Ailem ile birlikte bu yaz ilk olarak pamuk toplamak için Çukurova'ya gideceğiz. Buradaki işimiz bitince Karadeniz'e fındık bahçelerine çalışmak için gideceğiz.

Yukarıda adı geçen ailenin hangi numaralar ile gösterilen yerlere gitmeleri beklenir?

- ☐ A) 1 ve 2
- ☐ B) 2 ve 3
- ☒ C) 1 ve 4
- ☐ D) 3 ve 4

6.

Ova ve plato gibi düz alanlar tarım, sanayi ve ulaşım gibi ekonomik faaliyetleri yapmak için daha uygundur. Örneğin; düz bir alana sahip olan Adana, Konya ve Bursa gibi illerimizin nüfusu fazladır. Bu illerimizde hem tarım hem de sanayi gelişmiştir. Bu illerdeki yeryüzü şekilleri ulaşımı olumsuz etkilemez. Buna karşın dağlık ve engebeli alanlar insanların ekonomik faaliyetleri yapmasını zorlaştırır. Bu nedenle dağlık ve engebeli arazi üzerine kurulmuş yerleşim birimlerinde nüfus daha azdır. Örneğin; yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu Muş ve Artvin gibi illerimizin nüfusu azdır.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak nüfusun dağılışı üzerinde hangi unsurun etkili olduğu söylenebilir?

- A) İklim
B) Yeryüzü şekilleri
C) Su kaynakları
D) Toprağın yapısı

7. İklimin insan faaliyetlerine etkisi bulunmaktadır.

Buna göre iklimin;

- I. Tarım faaliyetleri
II. Yer altı kaynakları
III. Beslenme alışkanlıkları
IV. Giydiğimiz kıyafetleri

gibi insan faaliyetlerinin hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

8.

Öğretmen derste öğrencilerine "Hangi özelliklere sahip yerlerde nüfus yoğunluğu fazla olmaktadır?" sorusunu yöneltmiştir.

Öğretmenin sorusuna verilen cevaplardan hangisi doğru değildir?

- A) Ali: Yeryüzü şekillerinin dağlık ve engebeli olması
B) Işıl: İklimin ılıman olması
C) Bartu: Su kaynaklarının bol olması
D) Hande: Eğitim ve sağlık gibi sosyal imkânların fazla olması

9.

İnsan elinin değmediği, kendi kendine yetebilen, farklı bitkiler ve hayvanlara ev sahipliği yapan ortamlara doğal ortam denir. İnsanlar yaşamlarını sürdürmek için doğal ortamları değiştirerek ondan yararlanırlar. Örneğin insanlar;

- I. Barınma ihtiyaçlarını karşılamak için konutlar inşa eder.
II. Bir yerden başka bir yere gitmek için yollar ve köprüler yapar.
III. İçme suyu ihtiyacını karşılamak, tarım alanlarını sulamak ve enerji üretmek için barajlar yapar.

İnsanların doğal yaşama müdahalesi ile ilgili olarak verilen bilgiler ve görsellerin eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

- A) I - ♣; II - ■; III - ●
B) I - ♣; II - ●; III - ■
C) I - ●; II - ♣; III - ■
D) I - ■; II - ♣; III - ●

10.

- I. Toprağın verimsiz olması
II. Arazinin dağlık olması
III. İş olanaklarının az olması

Yukarıda verilen özelliklerden hangileri bir yerin az nüfuslu olmasında etkilidir?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

NARTEST

Afetler ve Çevre Sorunları

Yaşadığımız çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgularız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen sonuçlar ile doğal afetleri doğru bir şekilde eşleştiriniz.

1. Bir bölgedeki okulların, hastanelerin, binaların yıkılmasına, kimi zaman ise bir bölgenin haritadan silinmesine neden olur.
2. Özellikle yaz aylarında, aşırı sıcak dönemlerde ormanlık alanların kısmen veya tamamen yok olmasına neden olur.
3. Başta Karadeniz Bölgesi olmak üzere yolları tıkeyip ulaşım ve taşımacılık hizmetlerinin akmasına neden olur.
4. Tarım alanları sular altında kaldığından, kırsal alanda yaşayanlar ekonomik açıdan darbe alır.
5. Verimsizleşen ve yok olan tarım arazileri üzerinde yaşayanları besleyemez duruma gelip, kırsal kesimden kentlere doğru göçü arttırarak, büyük ekonomik ve toplumsal sorunlara yol açar.
6. Taşınan verimli topraklar, baraj göllerini doldurarak barajların ömürlerini kısaltır. Toprağın verimli kısmının elden gitmesine sebebiyet verir.
7. Ormanlık alanlarda yaşayan canlıların yok olmasına ve canlı çeşitliliğinin azalmasına neden olur.
8. Hayvanların kar altında kalmasına sebep olarak bölgedeki hayvancılığa ve bölge ekonomisine büyük zarar verir.
9. Yer kabuğunda çatlaklar oluşur ve yerleşim alanları büyük ölçüde zarar görür.
10. Yerleşim yerleri sular altında kalır.
11. Kırsal kesimdeki yerleşim alanlarının karlar altında kalması ile can kayıpları yaşanır.
12. Tarla, bağ ve bahçeler ile içlerinde ekili bulunan ağaç ve bitkiler sökülerek yamaç aşağı taşınmasına sebep olur.

Erozyon

5

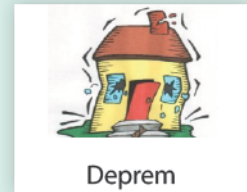
6

Çığ

8

11

Deprem

1

9

Orman Yangını

2

7

Heyelan

3

12

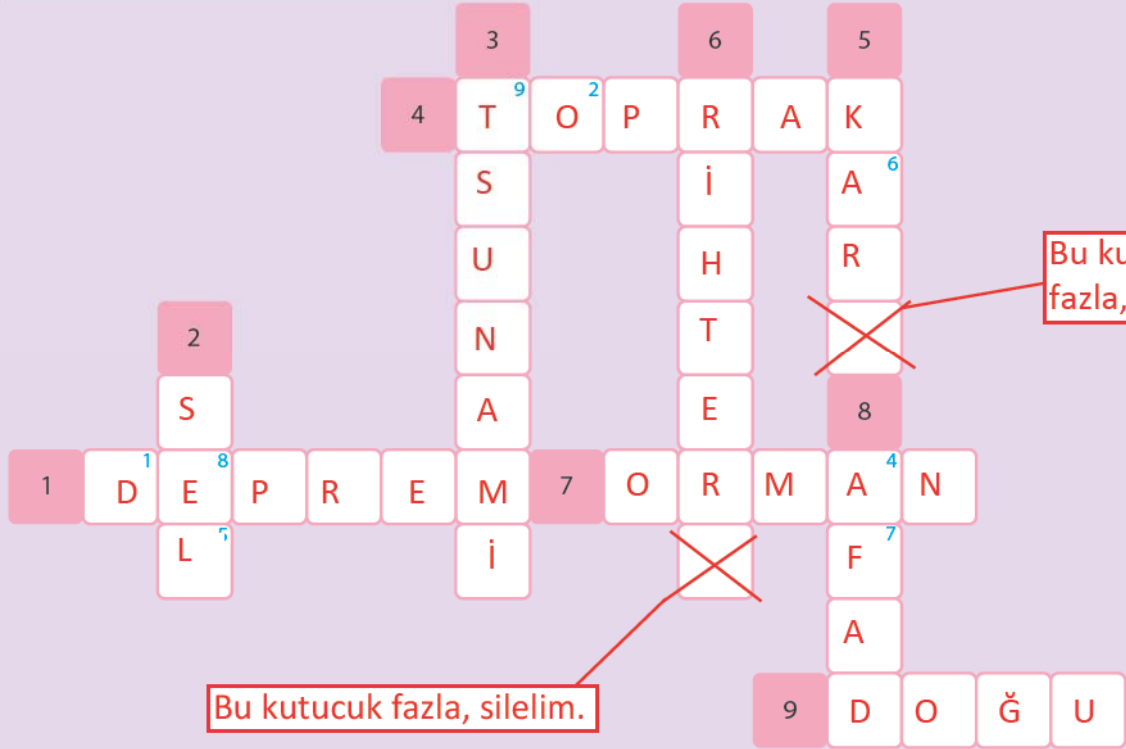
Sel

4

10

2

Aşağıdaki bulmacayı çözerek rakamlar ile gösterilen yerlerdeki harfleri bir araya getirerek bulmacayı çözünüz.

SORULAR

- 17 Ağustos 1999'da meydana gelen ve birçok vatandaşımızın hayatını kaybetmesine neden olan doğal afetin adı nedir?
- Bir bölgede toprağı belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan; ani, büyük ve düzensiz su akıntılarına ne denir?
- Japoncada liman dalgası anlamına gelen dev dalgalara verilen ad nedir?
- "..... kayması da denilen heyelan önemli bir doğal afettir." Cümlesinde boş bırakılan yere hangi kelime gelmelidir?
- Çığ felaketinin oluşmasına neden olan ana maddenin adı nedir?
- Depremi ~~şiddetini ölçmeye yarayan aracı~~ adı nedir?
- Binlerce bitki ve hayvan türünün ölümüne neden olan yangının çıktığı alana verilen addır?
- Ülkemizde doğal afetlere müdahale etmek için kurulmuş olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın kısa adı nedir?
- "Ülkemizde çığ felaketi ihtimalinin en fazla olduğu bölgemiz Anadolu'dur." cümlesinde boş bırakılan yere yazılması gereken kelime nedir?

şiddet ölçüğünün

3

Aşağıdaki boşlukları verilen uygun olan kelimeler ile doldurunuz.

tünel

tarım

köprü

çevreyi

maden

kanal

baraj

bina

doğal

liman

1. İnsanlar yaşadıkları doğal **çevreyi** değiştirerek ondan faydalanırlar.
2. İnşaat mühendisi olan Ali Bey ve ekibi, yol yapımı sırasında mesafelerin kısalmasını sağlamak ve önlerine çıkan engelleri aşmak için **tünel** açtılar.
3. Karayolları Genel Müdürlüğü yaptığı açıklamada bu yıl vadinin üzerinden geçen yolların birleştirilmesi için Türkiye çapında yüzden fazla **köprü** inşa edeceklerini açıkladı.
4. İnsanlar su ve enerji ihtiyaçlarını gidermek için akarsuların önüne **baraj** yaparlar.
5. Ülkemizde özellikle kırsal kesimdeki insanlar ... **tarım** ile uğraşır, toprağı işleyerek ürün yetiştirirler.
6. İnsanlar, yer altından çıkardığı **maden** ...leri işleyerek bir çok yeni ürün ortaya çıkarırlar.
7. Belediye yetkilileri kentsel dönüşüm gerekçesi ile bir çok eski **bina** nın yıkılarak yerlerine yenileri inşa edileceğini duyurdu.
8. İnsanlar bazen **doğal** çevreyi değiştirirken ve ondan yararlanırken bu dengeyi olumsuz olarak etkileyecek şekilde davranırlar.
9. Tarımdaki sulama sorununu gidermek için kimi zaman çok uzun mesafeler aşarak **kanal** vasıtası ile bölgelerin su ihtiyacı karşılanır.
10. **Liman** gemilerin çeşitli ihtiyaçlarının karşılandığı, bakım ve onarımlarının veya inşaatlarının gerçekleştirildiği, depolama imkanları bulunan, dalga ve akıntı etkisine karşı doğal veya yapay olarak korunmuş kıyı ve su alanlarıdır.

4

İnsanların doğal ortamı değiştirmesi ile ilgili verilen bilgilerdeki boşlukları uygun kelimeler ile doldurunuz.

yollar

binalar

barajlar

köprüler

tüneller

1. Barınma ihtiyaçlarını karşılamak için **binalar** yaparlar.
2. Deniz, vadi, ırmak gibi doğal engelleri aşmak için **köprüler** inşa ederler.
3. Yerleşim alanlarının birbirlerine bağlanmasını sağlayarak **yollar** yaparlar.
4. Ulaşımı kısaltmak, aşılmaz dağların içinden geçmek için **tüneller** yaparlar.
5. Enerji elde etmek, sulama ve içme suyu temini kolaylaştırmak için **barajlar** inşa ederler.

5

Aşağıda doğal afetlerle ilgili doğru olan cümleleri "✓" ile işaretleyiniz.

 Deprem Yerkabuğun- daki kırılma- ların çıkardığı titreşimlerin, dalgalar halin- de yer yüzeyini sarsmasıdır.	 Heyelan Toprak kayma- sı, bir yamacın yerçekimi, eğim, su ve benzeri kuv- vetlerin etki- siyle aşağıya doğru hareket etmesidir.	 Sel Bir bölgeyi tamamen ya da kısmen su altında bırakan, ani ve düzensiz su akıntısıdır.	 Çığ Yerçekiminin etkisiyle, tutunamayan kar kütlelerinin eğimli yamaç- lardan aşağıya doğru hareket etmesidir.	 Kuraklık Bir bölgedeki nem miktarı- nın geçici den- gesizliğinden kaynaklanan su kıtlığıdır.	 Fırtına Çok şiddetli rüzgarlardır. Fırtınalardan daha şiddetli, hızı saatte 120 kilometre aşan çok tehlikeli ve yıkıcı rüzgarlara ise kasırga adı verilir.
---	--	---	---	--	---

Doğal afet, can ve mal kaybına yol açan doğal olaylardır.

Doğal afetlerin ilk özelliği doğal olması, ikincisi can ve mal kaybına neden olmasıdır.

Doğal afetler önceden alınan önlemler sayesinde önlenemezler.

Doğal afetler başladıktan sonra insanlar tarafından engellenemezler.

Ülkemizde heyelan eğimin ve yağışın fazla olması nedeni ile İç Anadolu'da görülür.

Ülkemizde çığ olayı en fazla kar yağışının ve eğimin fazla olması nedeniyle Doğu Anadolu'da görülür.

6

Aşağıdaki bilgilerde boş bırakılan bölümleri uygun şekilde doldurunuz.

su

Küresel ısınma

toprak

hava

1. Sağlık açısından zararlı olan gazların havadaki miktarının normalden fazla olmasına **hava** kirliliği denir.
2. Evsel atıkların doğaya rastgele bırakılması, tarımda aşırı gübreleme ve sanayi atıkları **toprak** kirliliğine neden olmaktadır.
3. Sanayi tesislerinin atıkları, kanalizasyon atıkları, konutlarda ve sanayide oluşan atık yağlar **su** kirliliğinin sebeplerinden bazılarıdır.
4. **Küresel ısınma**, sera etkisindeki artışla birlikte Dünya atmosferinin ortalama sıcaklığının artması durumudur.

1. Heyelan, yağışın fazla olduğu yerlerde, dik yamaçlardan aşağıya doğru toprak örtüsünün kaymasıdır. Bu daha çok eğimli ve ağaçlandırılmamış yamaçlarda görülür.

Yukarıdaki bilgiye bakılarak hangi numara ile gösterilen alanda heyelan ihtimali diğerlerinden daha fazladır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

2. Doğal çevrede meydana gelen değişimlerin bazıları doğal yolla gerçekleşirken, bazıları da beşeri etkilerle ortaya çıkmaktadır. Bir yeri yaşam alanı olarak seçen insanlar o yerdeki doğal kaynakları kullanır. İnsanlar bunu yaparken bazen çevreye zarar verirler, doğal dengeyi bozarlar. Doğal denge bozulmasıyla da çevre sorunları ortaya çıkar. Bu çevre sorunlarından biri de atmosferde zararlı gazların insanlara ve diğer canlılara zarar verecek miktara ulaşmasıdır.

Yukarıdaki metinde hakkında bilgi verilen çevre sorununun adı nedir?

- A) Hava kirliliği B) Su kirliliği
C) Toprak kirliliği D) Gürültü kirliliği

3. Yeryüzünde canlı yaşamını olumsuz etkileyen çeşitli olaylar meydana gelmektedir. Bu olayların bir kısmı insan etkisi ile gerçekleşirken bazılarınin gerçekleşmesinde insan etkisi yoktur. Doğada kendiliğinden meydana gelen, can ve mal kaybına neden olan olaylara doğal afet denir. Doğal afetlerin çeşitli özellikleri bulunur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğal afetlerin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Tamamının gerçekleşmesinde canlıların etkisi vardır.
B) Çoğu zaman engellenmesi mümkün değildir.
C) Can ve mal kaybına neden olabilen tehlikeli olaylardır.
D) Çok kısa bir zaman diliminde meydana gelir.

4. Yağmur suları toprak tarafından emilerek yavaşça nehirlerle karışır. Fakat yağmur aşırı yağarsa düşen yağmurun tamamı toprak tarafından emilemez. Toprak yağmur sularının ancak bir bölümünü emebilir, geri kalanı ise çevreye yayılır. Nehirler taşar. Bu doğal afetin adı seldir. Bu afet karşısında nasıl bir önlem alınabilir?

Yukarıdaki soruya cevap olarak;

- I. Doğal bitki örtüsü korunmalıdır.
II. Seli önlemek için barajlar su kanalları yapılmalıdır.
III. Binalar akarsulardan uzak yerlere yapılmalıdır.

İfadelerinden hangileri verilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

5. Çığlar çok dik bir yamaçta fazla miktarda kar birikmesi sonucu oluşur. Güçlü rüzgârlar hatta yüksek bir ses bile karın yamaçtan kopup çığ şeklinde düşmesine neden olabilir. Çığ yolları kapatır, bazen de bütün bir köyün kar altında kalmasına neden olabilir. Ülkemizde bu afet şeklinin en çok rastlandığı bölgemiz yükseltinin ve eğimin fazlalığı, kışın kar yağışının çok olması nedeni ile Doğu Anadolu Bölgesidir. Çığa karşı çeşitli önlemler almak ise elimizdedir. Yamaçlar ağaçlandırılmalı, çığın hızını azaltan bariyerler yapılmalıdır. Yamaçlarda biriken karlar kontrollü olarak düşürülmelidir.

Buna göre;

- I. Çığın oluşumunda bölgedeki iklim olayları ve yüzey şekilleri etkili olmaktadır.
II. Çığın birden fazla nedeni ve sonucu olabilmektedir.
III. Çığın oluşması iklim ve yeryüzü şekillerinden bağımsızdır.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

6. Öğretmen derste doğal afetler karşısında alınması gereken önlemlerden bahsederken şunları söylemiştir;

- ✓ Binanızın dayanıklılığının kontrol edilip edilmediğini öğreniniz.
- ✓ Aile bireyleri ile afet sırasında nasıl davranacağınızı konuşunuz.
- ✓ Yere yatma, başını koruma ve bir şeye tutunmayı öğreniniz.
- ✓ Kitaplık, yüksek mobilya gibi kolay devrilebilir eşyalar ile ağır eşyaları duvarlara veya döşemeye sıkıca bağlanıp bağlanmadığını kontrol ediniz.
- ✓ Eşyalarınızı üzerinize düşmeyecek şekilde yerleştiriniz.

Buna göre öğretmenin alınması gereken önlemleri saydığı doğal afetin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Sel
B) Tsunami
C) Deprem
D) Heyelan

7.

Orman yangını, genellikle insan etkisiyle bazen de doğal yollarla ormanların yanmasıdır. Yaz aylarında yaşanan sıcaklık ve kuraklıklar orman yangını riskini artırmaktadır. Akdeniz ve Ege bölgeleri yaz aylarında orman yangınlarının sık yaşandığı bölgelerimizdir. Orman yangınları ülkemizin ve dünyanın ciğerlerini yok eden en acımasız afetlerdendir. Orman yangınlarını yaşamamak için biz insanlara büyük görevler düşmektedir. Piknik alanlarında yaktığımız ateşleri iyice söndürmek, ormanlara sigara izmariti atmamak, tarlamızdaki anızları yakmamak bizim alabileceğimiz basit önlemlerden sadece birkaçıdır.

Yukarıdaki bilgiler hangi seçenekteki sorunun cevabını içinde barındırmaz?

- A) Orman yangını nedir?
B) Orman yangını ülkemizde daha çok hangi bölgelerimizde görülür?
C) Orman yangınına karşı hangi önlemler alınabilir?
D) Orman yangının sonuçları nelerdir?

8. Aşağıda depremle ilgili alınması gereken önlemler hakkında bilgiler verilmiştir.

- I. Sağlam bir masa, sıra, mobilya yanına çömelerek başınızı korumak
II. Hasar görmüş veya yıkılmış binalara girmemek
III. Tehlike oluşturacak eşyaları duvara sabitlemek

Buna göre yukarıdaki önlemlerin "Deprem öncesinde, deprem sırasında ve deprem sonrasında" olarak sınıflandırılması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	Deprem öncesinde	Deprem sırasında	Deprem sonrasında
A)	I	II	III
B)	III	I	II
C)	II	III	I
D)	I	III	II

9. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çeşitli doğal afetler meydana gelmektedir. Bu doğal afetlerden bazıları hakkında bilgi verelim.

- I. Heyelan dik yamaçlarda bulunan toprağın aşırı yağışın etkisi ile yamaçtan aşağıya doğru hareket etmesi ile oluşur.
II. Çığ, dağlık ve engebeli alanlarda sürekli kar yağması sonucu yamaçta biriken karın aşağı doğru inmesi ile oluşur.
III. Toprakların verimli üst kısımlarının rüzgâr, yağmur, sel ve akarsu gibi etkenlerle aşınarak taşınmasına erozyon denir.

Yukarıda bahsedilen doğal afetler ve sık görüldüğü yerler hangi seçenekte doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	a	b	c
B)	b	c	a
C)	c	b	a
D)	c	a	b

1. a) Denizlerin tabanlarında oluşan deprem sonucunda deniz ve okyanus sularının kabarak dev dalgalar hâlinde kıyı yerleşimlerini sular altında bırakmasına denir. Ülkemizde görülmeyen bir doğal afettir.
- b) Yer kabuğunun kırılıp yer değiştirmesi ya da yanardağ faaliyetleriyle oluşan büyük sarsıntılardır. Ülkemizin %96'sı bu afet kuşağındadır.
- c) Şiddetli yağın yağmurlar sonucu eğimli alanlardan akan sular, önüne çıkan her şeyi sürükler. Kanalların ve dere yataklarının tıkanmasına sebep olur.

1

2

3

Yukarıdaki afet türleri ile görsellerin eşleşmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	a	b	c
B)	c	a	b
C)	b	c	a
D)	b	a	c

2. Dünya nüfusunun son yıllarda hızla çoğalması ve sanayileşme süreciyle birlikte çevre sorunları artmıştır. Sağlık açısından zararlı olan gazların atmosferdeki miktarının normalden fazla olması olayıdır. Bu durum bitkilerin gelişimini olumsuz etkiler. İnsanlarda solunum yolları hastalıklarına, hayvanların yaşamlarını kaybetmelerine neden olabilir. Otomobillerin egzoz gazları, sanayi tesislerinin filtre edilmemiş bacalarından çıkan dumanlar, aşırı miktarda kullanılan deodorant ve spreyler bu sıkıntının sebeplerinden bazılarıdır.

Yukarıda bahsedilen çevre sorunun adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Su kirliliği B) Toprak kirliliği
C) Hava kirliliği D) Erozyon

3. Bitki örtüsü bakımından fakir ve eğimli yamaçlarda bulunan toprağın su, rüzgâr vb. etkilerle aşındırılarak başka yerlere taşınmasına erozyon denir. Erozyon sonucunda toprağın verimli olan üst kısmı başka yerlere taşınır. Ülkemizde ormanların az olduğu Konya ve Karaman çevresi erozyonun en çok görüldüğü yerlerdir. Erozyonu artıran nedenleri şöyle sıralayabiliriz: ...

Yukarıdaki metnin devamına;

- I. Aşırı ve şiddetli yağış
II. Bitki örtüsünün bilinçsizce yok edilmesi
III. Toprağın eğim yönünde sürülmesi
IV. Meralarda hayvanların aşırı otlatılması

bilgilerinden hangilerinin yazılması doğru olur?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV
C) I, III ve IV D) I, II, III ve IV

4., su kaynaklarındaki buharlaşma hızını artırır. Bu durum, canlıların içme ve kullanma suyuna ulaşmalarını önler. Dünya'mızın ortalama sıcaklığının artmasıyla birlikte buzullar erimeye başlar. Bu da buzullarda yaşayan canlıların yaşamını tehdit eder ve kıyıya yakın yerleşim birimlerinin sular altında kalmasına yol açabilir.

Yukarıda boş bırakılan bölüme hangi seçenekteki bilgi yazılması doğru olur?

- A) Orman yangını B) Hava kirliliği
C) Küresel ısınma D) Toprak kirliliği

5. Aşağıdaki tabloda afetler ve çevre sorunlarından bahsedilmiştir.

Doğal afetler ve çevre sorunlarının zararlarından korunmak için bizlere düşen görevler nelerdir?			
1	2	3	4
Piknik alanlarında yakılan ateşleri iyice söndürülmesi, ormanlara sigara izmariti atılmaması	Sanayi tesislerinin bacalarına filtre takılması, deodorant ve sprey kullanımına son verilmesi	Ormanlık alanların korunması, ağaçsız alanlara ağaç dikimi yapılması	Konutların içinde yeterli güvenlik önlemleri alınması, konutların inşaat yönetmeliklerine uygun yapılması

Yukarıdaki önlemlerin hangi doğal afet ve çevre sorunları için alınması gerektiği hangi seçenekte doğru olarak eşleştirilmiştir?

	1	2	3	4
A)	Orman yangınları	Hava kirliliği	Heyelan	Deprem
B)	Heyelan	Hava kirliliği	Orman yangınları	Deprem
C)	Hava kirliliği	Deprem	Orman yangınları	Heyelan
D)	Deprem	Heyelan	Hava kirliliği	Orman yangınları

- 6.

Yukarıdaki görsel hangi seçenekteki doğal afet ile ilgilidir?

- A) Deprem
B) Toprak kayması
C) Erozyon
D) Su taşkını

7. Erozyona karşı gerekli önlemlerin alınmaması yurdumuzu yakın gelecekte çöl olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakacaktır. Bu konuda çeşitli önlemler alınmalıdır. Bu önlemler şunlardır;

- Ormanlar korunmalı, eğimli yerler ağaçlandırılmalıdır.
- Eğimli tarlalar dikine sürülmelidir.
- Büyük akarsular üzerinde barajlar yapılarak seller önlenmelidir.
- Topraklar nadasa bırakılmamalıdır.

Yukarıda bahsedilen önlemlerden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

8. İnsanlar yerleşim alanı açmak ve bunun gibi çeşitli nedenlerle orman alanlarını yok ederler. Orman yangınlarında ormanlardaki bir çok canlı türü yok olur. Oysa ormanlar erozyonu önler. Ağaçlar ve bitki örtüsünden yoksun olan bölgelerde toprağın verimli kısmının rüzgâr ya da yağışla sürüklenmesi erozyona yol açar. Yine bitki örtüsünün zayıf olduğu dik yamaçlı alanlarda, toprağın bir bölümü ani olarak yer değiştirir ve heyelan oluşur.

Bu bilgilere bakılarak;

- İnsanlar doğal yaşama zarar verici faaliyetler yapabilirler.
- İnsanlar doğal afeti tek başlarına oluşturmaya da oluşumu için zemin hazırlarlar.
- Doğal afetlerden en çok hayvanlar etkilenir.
- Doğal afetler sadece insanların yaşamını olumsuz yönde etkilemez.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) II ve III
C) I, II ve IV
D) II, III ve IV

Doğal Afetlerin Yaşamımıza Etkileri

Doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklerle açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen soruların doğru cevaplarını “√” ile işaretleyiniz.

Doğal afetler dünya üzerindeki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de can ve mal kaybına neden olan yıkıcı etkilere sahiptir. Doğal afetlerin etkileri insanlarımız üzerinde derin izler bırakmaktadır. Afetlerden sonra milletimiz büyük bir dayanışma gösterir. Afete maruz kalmış insanların ilk önce barınma, gıda, giyim gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları ve halkımız elbirliğiyle yaraları sarar.

1. Yukarıdaki bilgilere bakılarak hangi seçeneğe ulaşamaz?

☐	Doğal afetler yıkıma neden olur.
☐	Doğal afetler insanları olumsuz etkilemektedir.
☐	Afetler Türk halkının birlik ve beraberlik duygusunun artmasını sağlamaktadır.
☒	Doğal afetlerde sorumluluk yalnızca devlete aittir.

2. 17 Ağustos 1999 sabahı, yerel saatle 03.02’de gerçekleşen, Kocaeli/Gölcük merkezli olay, can ve mal kaybına yol açtı. 17 Ağustos 1999’daki olay, başta Kocaeli, İstanbul ve Yalova olmak üzere geniş bir çevrede hissedildi. Yaklaşık 16 milyon insan, bu olaydan değişik düzeylerde etkilendi. Bu nedenle bu olay Türkiye’nin yakın tarihini derinden etkileyen en önemli olaylardan biridir. 7,4 şiddetinde gerçekleşen olayda resmî rakamlara göre 17 bin 480 kişi hayatını kaybetti.

Yukarıda sonuçlarından bahsedilen doğal afetin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

☒	Deprem	☐	Sel	☐	Heyelan	☐	Çığ
-------------------------------------	--------	--------------------------	-----	--------------------------	---------	--------------------------	-----

3. Aşağıda doğal afetlerin insan yaşamı üzerindeki etkilerine ait örnekler verilmiştir.

ÇARŞAMBA’YI SEL ALDI

Çarşamba’yı sel aldı
Bir yar sevdim el aldı
Keşke sevmez olaydım
Elim koynumda kaldı

DEPREM

Depremde yıkılmış bir köy... Şu yanda bir
çatının Çürük direkleri dehşetle fırlamış.
Tevfik FİKRET

Yukarıdaki örneklerle bakılarak doğal afetlerin insanlarımız üzerinde bıraktığı izler hangi alanlar üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

☐	Sanat	☒	Edebiyat	☒	Müzik	☐	Resim
--------------------------	-------	-------------------------------------	----------	-------------------------------------	-------	--------------------------	-------

koyu yazalım

2

Aşağıda doğal afetlerin toplum hayatı üzerindeki etkilerine ait örnekler verilmiştir. Bu örneklerin hangi alanla ilgili olduğunu işaretleyiniz.

3

Aşağıda verilen boşlukları uygun kelimeler ile doldurunuz.

Barınma

Deprem

Manevi

Sivil toplum

Kültürümüz

- Doğal afete maruz kalmış insanların ilk önce, barınma gıda, giyim gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması gerekir.
- Doğal afetler sonrasında devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları ve halkımız elbirliğiyle yaraları sararlar.
- Deprem, en fazla can ve mal kaybına neden olan doğal afettir.
- Doğal afetlerin türkülerimiz, şiirlerimiz, edebiyatımız kısacası kültürümüz üzerinde çok önemli etkileri bulunmaktadır.
- Yurdumuzda yaşanan doğal afetler maddi ve manevi kayıplara yol açmaktadır.

1. Antalya'da sel felaketi 55 bin dekar sera alanını vurdu. Antalya'da, geçen hafta yaşanan sel felaketi tarım arazilerine büyük zarar verdi. Konu ile ilgili görüşlerini belirten uzmanlar, sel felaketinde 55 bin dekardan fazla seranın sular altında kaldığını söylediler. Türkiye'de sera üretiminin önemli bir bölümünü karşılayan Antalya ve çevresinde sele bağlı mağduriyetin, vatandaşın sofrasına da zam olarak yansiyacağı ifade edilmektedir. Sera alanlarının büyük zarar gördüğünü ifade eden uzmanlar aradan 1 hafta geçmesine rağmen hâlâ seralardan suyun boşaltılmadığını kaydettiler.

(Genel Ağ Haberi)

Buna göre altı çizili bölüme bakılarak yaşanan doğal afetin halkı hangi konuda olumsuz etkileyeceği söylenebilir?

- A) Sosyal
B) Ekonomik
C) Hukuki
D) Siyasi

2. Rize'de etkili olan şiddetli yağış, Aktaş köyü İnce Mahalle'de saat 00.30 sıralarında heyelana yol açtı. Heyelanda iki kişinin yaşadığı ev, toprak altında kaldı. Komşuların haber vermesi üzerine AFAD, Jandarma ve Rize Arama Kurtarma Ekibi (RİKE) tarafından arama kurtarma çalışması başlatıldı. Pazar Kaymakamı heyelana dün, gün boyunca yağın şiddetli yağışların neden olduğunu belirtti. Heyelan altında kalan evde yaşayan 25 yıllık evli çiftin hayatını kaybettiğini dile getirdi.

(Genel Ağ Haberi)

Bu bilgilere bakılarak doğal afetler hakkında;

- I. Can ve mal kaybına neden olabilir.
II. İnsanların yaşamlarını olumsuz yönde etkileyebilir.
III. Ortaya çıkmasında insanların etkisi olabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III

3. Çalışmak için 1995 yılında ailesi birlikte İzmit'e gelen Mehmet Bey ve ailesi burada 17 Ağustos 1999 depremini yaşadılar. Depremden sağ kurtulan aile tüm birikimleri olan evlerinin ve arabalarını göçük atında bırakıp tekrar memleketleri olan Van'a döndüler. Çektikleri tüm sıkıntılara rağmen hayatlarını bir düzene sokan aile 23 Ekim 2011'de Van depremini yaşadı. Bu depremde de can kaybı yaşamayan ailenin evleri oturulamayacak derece de hasar gördü. Bu durum hakkında konuşan Mehmet Bey, "Depremden kaçtık, depreme yakalandık. Çok şükür ki ailemizden hayatını kaybeden olmadı. Van'a geri dönünce sıfırdan başlamıştık, yine başlarız. Sağ olsunlar şimdilik akrabaların yanında kalıyoruz."

Bu bilgilere bakılarak Mehmet Bey ve ailesi hakkında;

- I. Farklı tarih ve coğrafyalarda aynı doğal afet ile karşı karşıya kalmışlardır.
II. Doğal afetlere karşı önlem almamışlardır.
III. Her iki olayda da maddi kayıp yaşamışlardır.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

KIZILIRMAK TÜRKÜSÜ

Bahar gelir kudurursun,
Kızılırmak seni seni...
Ne uyursun ne durursun,
Kızılırmak seni seni...

Gelin yedin, kızlar yedin,
Nice ela gözler yedin,
Seksen doksan yüzler yedin,
Kızılırmak seni seni...

Aşık Veysel Şatıroğlu

Yukarıdaki şiirde hangi seçenekteki doğal afetten bahsedilmektedir?

- A) Heyelan
B) Deprem
C) Sel
D) Çığ

5.

Bursa'da Etkili Olan Sel ve Dolu Yağışı Ekili Arazileri Vurdu

Bursa'da etkili olan şiddetli yağmur, dolu yağışı ve fırtına tarım arazilerini vurdu. Bursa genelinde çeşitli bölgelerde ekili tarım arazileri %100'den %30'a kadar zarar görürken özellikle sebze ekili alanlarda ciddi zararlar oluştu. Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ekipleri de zarar gören bölgelerde zarar tespit çalışması ve incelemesine başladı.

Verilen habere göre Bursa'da etkili olan sel ve dolu yağışı hangi faaliyet ile uğraşan vatandaşları olumsuz etkilemiştir?

- A) Sanayi B) İnşaat
C) Tarım D) Turizm

6.

Çığ Düşen Yollar Yeniden Kullanıma Açıldı.

Erzurum'un Tortum ilçesinde çığ düşmesi sonucu kapanan köy yolları yeniden ulaşım açıldı. Erzurum il genelinde kar yağışının etkisini kaybetmesi ve havanın ısınması ile birlikte inen çığlar birçok köy yolunu ulaşım kapattı. İl Özel İdaresi yetkilileri kış mevsimi boyunca il genelinde 75 iş makinesi ve 100 personel ile karla mücadele ettiklerini belirttiler. Tortum ilçesinin köylerle bağlantısını sağlayan yola inen çığla mücadele eden ekipler, zorlu doğa koşullarına adeta meydan okudular. 4 köyde ikamet eden toplam 15 çocuğu okullarına götürmek isterken mahsur kalan servis aracı 4 saatlik çalışma sonucunda kurtarıldı. Yine maaşlarını çekmek için ilçeye inmek isteyen 6 vatandaş çığ düşen yolun ulaşım açılması ile birlikte zorlu bir yolcuğun ardından ilçe merkezine ulaştılar.

Buna anlatıma göre doğal afetler insanların;

- I. Ekonomik
II. Sağlık
III. Eğitim
IV. Ulaşım

alanlarından hangilerinde sorun yaşamalarına neden olmuştur?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV
C) I, III ve IV D) I, II, III ve IV

7.

Öğretmen öğrencilerine ödev olarak doğal afetler ile ilgili araştırma yapmalarını ve bu araştırmalarını sınıfta sunmalarını istemiştir. Öğrenciler sınıfta şu sunumları yapmışlardır;

Baha: "Ege Bölgesi 5,4 şiddetindeki depremle sarsıldı. Depremden korkan halk geceyi sokakta geçirdi."

İpek: "Aşırı yağışa bağlı olarak oluşan heyelanla üç ev toprak altında kaldı. Evlerini kaybeden insanlar büyük üzüntü yaşadılar."

Meltem: "Üç aracın karıştığı kazaya aşırı sürat ve dikkatsizlik neden oldu. Araçlarda bulunan 5 kişi kazayı küçük sıyrıklar ile atlattılar."

Buna göre yukarıdaki öğrencilerden hangileri doğal afetle ilgili bir sunum yapmıştır?

- A) Yalnız Baha B) Baha ve İpek
C) İpek ve Meltem D) Baha ve Meltem

NAR TEST

8.

Ünlü tatil beldesinde akşam saatlerinde çıkan orman yangını bölge halkını endişelendirildi. Kısa sürede ilerleyen alevler nedeniyle yüzlerce hektar ormanlık alan kül oldu. Pansiyonlar boşaltılırken ziyaretçiler tatil beldesinden ayrılmaya başladı. Rezervasyonlarda iptaller yaşandı.

Buna göre;

- I. Yangın doğaya büyük zarar vermiştir.
II. Belde halkı ekonomik kayba uğramıştır.
III. Yaşanan olayın etkileri tek bir alanda görülmüştür.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

1.

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için doğadan faydalanırlar. Ulaşım ve taşımacılık için yollar, tüneller açarlar. Her türlü araç, gereç ve eşyayı yapabilmek için doğadaki ham maddelerden yararlanırlar. Toprağı işleyerek tarım yaparlar. Binalar, yerleşim yerleri, fabrikalar kurarlar. Elektrik üretmek, içme ve kullanma suyu sağlamak için akarsu önlerine barajlar inşa ederler. Bunların hepsi birer beşerî unsurdur. Çünkü hepsi de insan etkisiyle oluşmuştur.

Buna göre;

- I. İnsan ve doğa arasında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur.
- II. İnsanlar yaşadığı doğal çevreyi çeşitli şekillerde etkileyip değiştirir.
- III. İnsanlar doğayı kendi ihtiyaçlarını karşılamak için değiştirirler.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2.

Okulda duvara asılı haritayı inceleyen öğrenciler harita üzerinde ölçek bölümünde 1/2.000.000 yazısının olduğunu fark ettiler. Haritada dağlar, ovalar, platolar ve göllerin olduğunu gördüler. Haritanın sağ alt köşesinde lejant diye bir bölümün olduğunu burada yükselti basamaklarının ne anlama geldiğinin gösterildiğini görmüşlerdir.

Buna göre çocuklarının incelediği harita hakkında;

- I. Siyasi bir harita olduğu
- II. Fiziki bir harita özelliği taşıdığı
- III. Belli bir küçültme oranı ile çizildiği
- IV. Harita anahtarı adı verilen bir bölüme sahip olduğu

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

3.

Eski çağlardan beri insanlar çevrelerini kendi ihtiyaçları doğrultusunda değiştirmişlerdir. İnsanlar tüm bunları yaparken doğal çevreye ve doğal dengeye özen göstermediğinden, gündün güne artan çevre felaketlerine yol açmaktadırlar. Çevremizde yapılan küçük değişiklikler bazen hiç beklenmeyen büyük çevre felaketlerine yol açabilir.

Buna göre altı çizili bölümdeki duruma örnek olarak;

- I. Ormanların aşırı kullanımı sonucu yok edilmesi çığ, sel, heyelan gibi doğal afetlerin etkisini artırır.
- II. Fabrikaların atıklarını denizlere, akarsulara bırakmaları pek çok canlı türünün yok olmasına neden olmaktadır.
- III. Balıkların yuva olarak kullanabilmesi için insanlar tarafından denizlere resiflerin inşa edilmesi

gelişmelerinden hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

4.

Hava olayları gün içerisinde değişiklik gösterebilir. Havada meydana gelen yağış, rüzgâr, sıcaklık gibi meteoroloji ile ilgili olaylara hava olayları denir. Hava durumu ise bir yerdeki hava olaylarının kısa süre içinde gösterdiği durumdur. Havanın yarın nasıl olacağını hepimiz merak ederiz ve bu konuda hava durumu raporlarına güveniriz. Radyo, gazete, televizyon ve internette verilen hava raporları bize havanın nasıl olacağını bildirir. Dışarı çıkarken nasıl giyineceğimize hava raporunu göz önüne alarak karar veririz. Özellikle çiftçiler, yol onarımında çalışanlar, pilotlar, balıkçılar gibi açık havada çalışanlar açısından çok yararlıdır. Kar, dolu, sel gibi ağır hava koşulları bekleniyorsa yetkililer uyarılarda bulunur. Böylece insanlar gerekli tedbirleri alırlar.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilen yorum yapılamaz?

- A) Hava durumu tahminleri insanların gününü planlamasına yardım eder.
- B) Hava durumu kısa süreler içinde gerçekleşen hava olaylarının değerlendirmesidir.
- C) Hava durumu ile ilgili haberlerden en çok tarımla uğraşan kişiler faydalanırlar.
- D) Hava raporları birçok iletişim araçları sayesinde öğrenilir.

5. Deprem sırasında yapılması ve yapılmaması gereken davranışlar vardır.

Buna göre deprem sırasında;

- I. Bina içinde iseniz deprem sırasında sakin olup cesaretinizi toplamak ve koşturmamak.
- II. Sağlam bir masa, sıra, mobilya yanına çömelerek başınızı korumak ve pozisyonunuzu sarsıntı geçinceye kadar değiştirmemek
- III. Bina dışında iseniz binalardan dökülecek yıkıntı ve camlardan, elektrik direk ve tellerinden uzakta, güvenli bir yerde depremin durmasını beklemek

davranışlarından hangilerinin yapılması beklenir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

6. Doğal afetin meydana gelmesinde doğrudan etkili olan durumlar vardır.

Yukarıdaki anlatıma örnek olarak;

- I. Denizaltı depremlerinin dev tsunamiler meydana getirmesi
- II. Eğimli alanlara aşırı kar yağışı olması sonucu çığ felaketinin oluşması
- III. Aşırı yağışlara bağlı olarak sel ve taşkınların yaşanması
- IV. Volkanik patlamalar sonucunda heyelanların oluşması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

7. Bu doğal afetin görüldüğü yerlerde;

- Tarımsal üretimin azalması
- Barajların kısa sürede dolması
- Verimli toprakların denize akması

gibi sonuçlar ortaya çıkar.

Yukarıda bahsedilen olaylar hangi doğal afetin sonuçları arasında yer alır?

- A) Deprem
B) Erozyon
C) Sel
D) Yangın

- 8.

Yeryüzü Şekilleri Tanımlar

- I. Kara üzerinde bulunan çukurların zaman içinde suyla dolması sonucu oluşan yeryüzü şeklidir.
- II. Denizin, karanın içine doğru sokulduğu küçük girintilerdir. Körfezin küçüğüdür.
- III. Çevresine göre yüksekte kalan, akarsular tarafından parçalanmış geniş ve engebeli yüzey şekilleridir.

Ülkemizdeki Yeryüzü Şekilleri

- a. Cihanbeyli Platosu
b. Van Gölü
c. Bademli koyu

Yukarıda verilen tanımlar ile ülkemizdeki yer şekillerinin eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	a	b	c
B)	b	c	a
C)	c	b	a
D)	a	c	b

9. Yurdumuzun farklı yerlerinde aynı günde değişik hava olayları yaşanabilmektedir. Kars'ta aşırı kar yağışına bağlı olarak yollar kapanmakta iken Antalya'da ise 25 dereceleri bulan sıcaklıkları gören halk denize girebilmektedir.

Yukarıda bahsedilen bu durumun nedeni hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Ülkemizde değişik iklim tiplerinin görülmesi
B) Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması
C) Ülkemizin kuzeyinde ve güneyinde dağlar denize paralel uzanmasına yüzünden denizin etkisi iç kesimlere ulaşmaması
D) Ülkemizin farklı yüzey şekillerinin görüldüğü bir coğrafyaya sahip olması

1. Türkiye'de Karadeniz ikliminde bitki örtüsü olarak orman, Akdeniz ikliminde ise bodur ağaç topluluğu olan maki görülür. Karasal iklimde baharda yeşeren otlar, yazın aşırı sıcak nedeniyle sararır. Bu tarz bitki örtüsüne ise bozkır denir.

Buna göre;

- İklimde görülen çeşitlilik, doğal bitki örtüsünü etkiler.
- Ülkemizde var olan iklim çeşitliliği bölgeler arasında bitki örtüsünün değişiklik göstermesine neden olur.
- Ülkemizde görülen iklim çeşitliliğini etkileyen en önemli unsur yükseltidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Karadeniz ikliminde her mevsim yağış görülür. Bu özelliğe bağlı olarak da bölge genellikle ormandır. Ormanın varlığına bağlı olarak kereste üretimi, ormancılık faaliyetleri bölgede yoğun olarak yapılır. Karadeniz Bölgesi'nin kırsal alanlarında yapılan evlerde genellikle ahşap malzemeler kullanılır. Çay, Karadeniz iklimine ait bir bitkidir. Çay, her mevsim yağışı seven bir bitki olduğu için bölge özelliklerine iyi uyum sağlamıştır. Çay, bölge halkının temel geçim kaynaklarından biridir. Bunun yanında yaz kuraklığına ihtiyaç duyan buğday bu iklim tipinde yetiştirilmez. Bunun yerine mısır yetiştirilir. Bu iklim tipinin olduğu bölgelerde yaşayan halk mısır yetiştirir. Bu nedenle buğday ekmeği yerine mısır ekmeği tercih edilir.

Buna göre bir bölgede görülen iklim o bölgedeki;

- Bina yapım malzemesi
- Yetiştirilen tarım ürünleri
- Beslenme alışkanlığı
- Ekonomik faaliyetleri

gibi durumlardan hangilerini etkilemektedir?

- A) I, II ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) I, II, III ve IV

3. Seracılık, güneşli gün sayısının fazla olduğu bölgelerde yaygın olarak görülen bir ekonomik faaliyet alanıdır. Kış aylarının ılık geçmesi seracılığın işini kolaylaştırmaktadır. Kış aylarında gündüz güneş süresinin uzun olması da bölgedeki seracılık faaliyetlerini olumlu etkilemektedir.

Buna göre hangi renk ile gösterilen alanda seracılık faaliyetlerinin yapılması daha kolaydır?

- A) B) C) D)

4. İklimin ılıman, yeryüzü şekillerinin düz, su kaynaklarının yeterli olduğu yerlerde tarım daha fazla gelişmiştir. Özellikle ülkemizdeki verimli ovalar tarımın rahatlıkla yapıldığı alanlardır. Bu tarım alanlarının çevresinde nüfus daha fazladır.

Yukarıdaki anlatıma örnek gösterilebilecek durum hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Ormanlık alanlarda insanların bir yerden başka bir yere ulaşımı, tarımsal faaliyetler yapması, konut inşaatı daha zor olduğundan yerleşim fazla görülmez.
- B) Çukurova, Bafra, Çarşamba, Gediz, Büyük Menderes Ovaları ve çevresi nüfusun fazla olduğu önemli yerleşim alanlarıdır.
- C) Yeryüzü şekillerinin düz ve sade olduğu İstanbul, Bursa, Gaziantep, İzmir ve Adana'da ulaşım daha rahat sağlandığı için nüfus fazladır.
- D) İstanbul, İzmir ve Antalya'da iklim koşulları uygun olduğu için nüfus buralarda daha fazladır.

5.

Buna göre yukarıdaki haritaya bakıldığında hangi seçenekteki çıkarım yapılamaz?

- A) Yer altında bulunan madenlerin çıkarıldığı alanlarda iş imkânları artmaktadır.
- B) Madencilik faaliyetlerinin yapıldığı yerlerde nüfus fazladır.
- C) Ülkemizde madenciliğin geliştiği yerler yerleşim için en çok tercih edilen yörelerdir.**
- D) Ülkemizde farklı bölgelerde farklı madenler çıkarılmaktadır.

6.

Yaşadığım çevrede yaz ayları kurak, kış ayları soğuktur. Bu nedenle karasal iklim görülür. Yeryüzü şekilleri sade ve düz alanlardan oluşur. Yağış azdır. Bitki örtüsü bakımından fakirdir. Orman varlığı azdır. Bozkır alanlar ise geniştir. Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ile Şanlıurfa, su sıkıntısından kurtulmuştur. Şanlıurfa'nın nüfusu son yıllarda hızla artmıştır. Türkiye'nin en fazla nüfuslu 10 ili arasına girmiş ve çevredeki diğer illerden göç almaya başlamıştır. Bulunduğum çevre düz bir alana sahip olduğu için ulaşım rahatlıkla yapılabilir.

Yukarıdaki parçada nüfus dağılımını etkileyen hangi unsurdan bahsedilmemiştir?

- A) Sanayi** B) İklim
- C) Su kaynakları D) Yeryüzü şekilleri

7.

Doğal Afetlerin Özellikleri

- I. Gerçekleşmesinde canlıların etkisi yoktur.
- II. Çoğu zaman engellenmesi mümkün değildir.
- III. Can ve mal kaybına neden olabilen tehlikeli olaylardır.
- IV. Çok kısa bir zaman diliminde meydana gelir.

Örnek Doğal Afet

17 Ağustos 1999 sabahı, yerel saatle 03.02'de gerçekleşen ve 45 saniye süren Kocaeli/Gölcük merkezli deprem, birçok evin yıkılmasına neden oldu. Resmî rakamlara göre 17 bin 480 kişi hayatını kaybetti. Durdurulamaz bir güce sahip olan 17 Ağustos 1999 depremi, başta Kocaeli, İstanbul ve Yalova olmak üzere geniş bir çevrede hissedildi. Yaklaşık 16 milyon insan, bu depremden değişik düzeylerde etkilendi. Bu nedenle Marmara depremi Türkiye'nin yakın tarihini derinden etkileyen en önemli olaylardan biridir.

Yukarıdaki örnek olay doğal afetlere ait hangi özelliklere sahiptir?

- A) I, II ve III B) I, II ve IV
- C) II, III ve IV **D) I, II, III ve IV**

8.

Bölgede dağlar denize dik uzandığı için denizin etkisi iç kesimlere kadar etkili olmaktadır. Bölgenin bu özelliği nüfus dağılımını da doğrudan etkilemektedir. Nüfusunun büyük bir kısmı kıyı ovalarda toplanmıştır. Kıyı ovalar verimli olduğu için buralarda nüfus yoğundur. Bölgenin iç kesimlerine doğru gidildikçe nüfus yoğunluğu azalmaktadır. Ticaret, sanayi ve turizme bağlı olarak İzmir, bölgenin yoğun nüfuslu illerindendir. Bölgenin diğer illerinden Aydın'da ise tarımsal üretim, sanayi ve ticaret faaliyetlerine bağlı olarak nüfus yoğunluğu görülmektedir. Bölgenin bir kısmında maki, bir kısmında ise kızılçam ormanları görülür.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen bölgenin adı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Karadeniz Bölgesi B) Akdeniz Bölgesi
- C) Marmara Bölgesi **D) Ege Bölgesi**

1. Öğretmen Sosyal Bilgiler dersinde akıllı tahtada açtığı görselin üzerine çeşitli yer şekillerinin adlarını yazmaktadır.

Öğretmenin görselde işaret ettiği yeryüzü şekli hangisidir?

- A) Deniz B) Çöl C) Akarsu D) Körfez

2.

Orman

Maki

Bozkır

Karasal iklim: Türkiye'de etki alanı en geniş iklimdir. Denize kıyısı olmayan yerlerde görülür. Ülkemizin doğusunda karasal iklim sertleşir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçer. Yağış en fazla ilkbahar mevsiminde düşer.

Karadeniz iklimi: Yazları serin, kışları ılık ve her mevsim yağışlıdır. Yağış en fazla sonbahar mevsiminde düşer. Nem fazla olduğu için günlük ve yıllık sıcaklık farkı azdır. Hava genellikle bulutludur.

Akdeniz iklimi: Akdeniz, Ege ve Marmara Denizi'nin kıyılarında görülür. Yazları sıcak ve kurak; kışlar, ılık ve yağışlıdır. Yağış en fazla kış mevsiminde düşer. Makiler kısa boylu çalılıklardır. Günlük ve yıllık sıcaklık farkları azdır. Güneşli gün sayısı fazladır.

Yukarıdaki bilgiler iklim özellikleri görseldeki bitki örtülerinin eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) 1 - ●; 2 - ■; 3 - ▲

- B) 1 - ■; 2 - ▲; 3 - ●

- C) 1 - ■; 2 - ●; 3 - ▲

- D) 1 - ▲; 2 - ■; 3 - ●

3. Aşağıdaki tabloda doğal ve beşerî özelliklerin nüfus ve yerleşme üzerindeki etkilerine örnekler verilmiştir.

	Nüfus ve Yerleşme Üzerindeki Etkilere Örnek	Etkili Olan Özellik	Doğal	Beşerî
1.	Eğimli yamaçların bulunduğu, yükseltinin fazla olduğu alanlar az nüfuslanmıştır.	?		
2.	Doğal ve tarihi güzelliklerin bulunduğu alanlar yerli ve yabancı birçok ziyaretçiyi çektiği için genellikle yoğun nüfusludur.	?		
3.	İş imkânları fazla olduğu için insanlar yerleşim yeri olarak fabrikaların kurulduğu alanları tercih ederler.	?		
4.	Ormanların gür olduğu yerlerde yerleşme az olduğundan buralarda nüfus yoğunluğu da azdır.	?		

Buna göre yukarıda boş bırakılan alanlara yazılması gereken doğal veya beşerî özellikler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A)	Yeryüzü şekilleri	✓	
	Turizm		✓
	Sanayileşme		✓
	Bitki Örtüsü	✓	

B)	Turizm	✓	
	Yeryüzü şekilleri	✓	
	Sanayileşme		✓
	Bitki Örtüsü	✓	

C)	Bitki Örtüsü		✓
	Sanayileşme		✓
	Turizm		✓
	Yeryüzü şekilleri	✓	

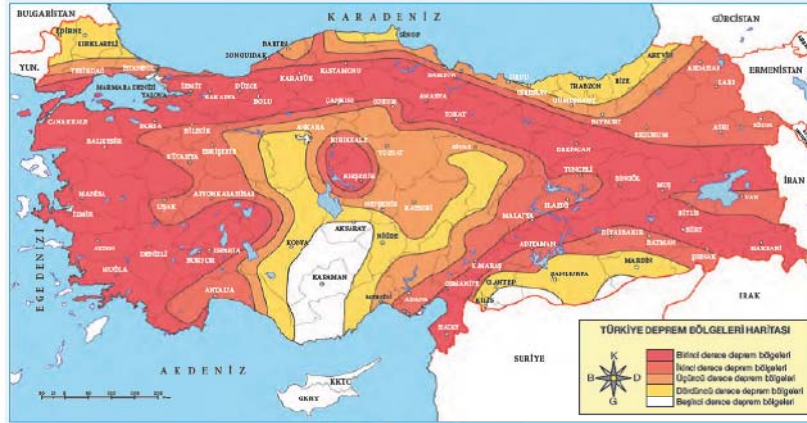
D)	Yeryüzü şekilleri		✓
	Turizm	✓	
	Bitki Örtüsü		✓
	Sanayileşme	✓	

4. Nüfusun yeryüzüne dağılışında insan etkisinin olmadığı faktörlere doğal faktörler denir. Doğal faktörler dünya üzerinde nüfusun dağılışında etkilidir.

Nüfusun dağılışında doğal faktörlerin etkili olduğuna hangi seçenekteki bilgiler örnek olarak gösterilemez?

- A) Nüfusun yeryüzüne dağılışını etkileyen temel faktörlerden biri su kaynaklarıdır. Çünkü her canlı, doğası gereği mutlaka suya ihtiyaç duyar. Bu nedenle su kaynaklarının bol olduğu yerlerde nüfus da fazladır.
- B) Ilıman ve nemli iklim bölgelerinde nüfus fazladır. Nüfusun genellikle kıyı bölgeler olmasında bu durumun büyük etkisi vardır. Kışları soğuk, yazları kurak geçen yerlerde ise nüfus fazla yoğun değildir.
- C) Sanayinin, ticaretin ve tarımın geliştiği yerlerde ekonomik hayat gelişir. Bu nedenle böyle yerlerde nüfus fazladır. Ayrıca turizm yapılan yerler de nüfusun fazla olduğu yerlerdir.
- D) Konya'da yer şekillerinin sade olması bölgede yerleşimin yoğun olmasında, Erzincan'da yükseltinin fazla olması nüfus yoğunluğunun az olmasına neden olmaktadır.

1.

Bu haritaya bakıldığında;

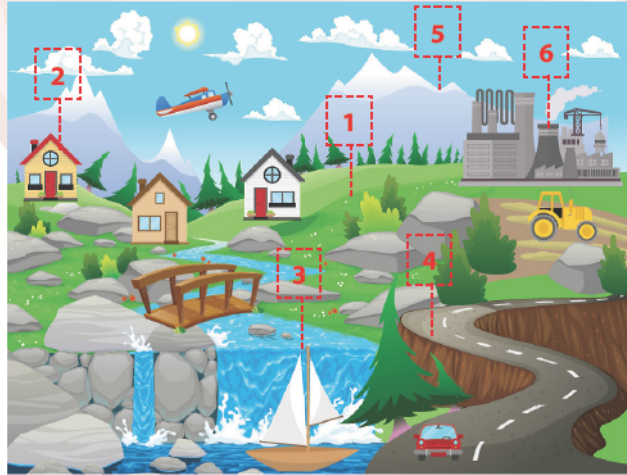
- I. Türkiye topraklarının neredeyse tamamı deprem kuşağı içinde yer almaktadır.
- II. Ülkemizin hemen hemen her yerinde depremler meydana gelme ihtimali bulunmaktadır.
- III. Türkiye topraklarının büyük bir bölümü deprem riski dışında kalmaktadır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

2.

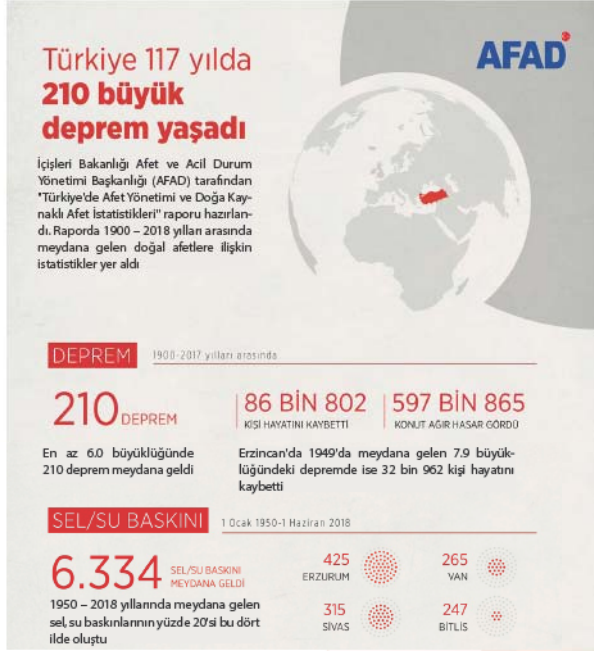
Yaşadığımız çevre doğal çevrenin bir parçasıdır. Ancak yaşadığımız çevrede hem doğal hem de beşeri unsurlar vardır. Çevremizde kendiliğinden var olan unsurlara doğal unsurlar denir. Beşeri unsurları ise insanlar ihtiyaçlarını giderebilmek için doğayı değiştirerek ortaya çıkarmışlardır.

Buna göre görselde verilenlerin doğal ve beşeri unsurlar olarak eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru olarak yapılmıştır?

	1	2	3	4	5	6
A)	Doğal unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur
B)	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur
C)	Doğal unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur
D)	Beşeri unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur	Doğal unsur	Beşeri unsur

3 ve 4. Soruları aşağıdaki görseldeki bilgilere göre cevaplayınız.

3. Bu bilgilere bakılarak;

- Türkiye'de en fazla yaşanan doğal afet toprak kaymasıdır.
- Çiğ olaylarının büyük bir çoğunluğu Doğu Anadolu Bölgemizde olmuştur.
- En fazla heyelan yaşanan ilimiz İç Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.
- Doğal afetlerin yaşandığı illerimiz daha çok doğu bölgelerimizdedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I, II ve III

B) I, II ve IV

C) I, III ve IV

D) I, II, III ve IV

4. Buna göre;

- Doğal afetler can ve mal kaybına neden olmaktadır.
- Yaşanan depremler diğer doğal afetlerden sayıca azdır.
- Ülkemizde sel felaketi en fazla Erzurum'da yaşanmıştır.
- Çiğ felaketi yağmurun fazlaca düştüğü alanlarda yaşanmaktadır.

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) I, II ve III

B) I, II ve IV

C) II, III ve IV

D) I, II, III ve IV

BİLİM TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Teknoloji ve Toplum

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Doğru ve Güvenilir Bilgi - Sanal Ortamda Güvenlik

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1
Tane Tane Test 2

Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Bilimsel Etik

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Ünite Değerlendirme Testi 2

Beceri Temelli Sorular 1

Beceri Temelli Sorular 2

4. Ünite

Kazanımlar

Teknoloji ve Toplum

- ⇒ Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışırız

Doğru ve Güvenilir Bilgi - Sanal Ortamda Güvenlik

- ⇒ Sanal ortamda ulaştığımız bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgularız.
- ⇒ Sanal ortamı güvenli kullanmaya önem gösteririz.

Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri

- ⇒ Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirleriz.

Bilimsel Etik

- ⇒ Yaptığımız çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranırız.

Teknoloji ve Toplum

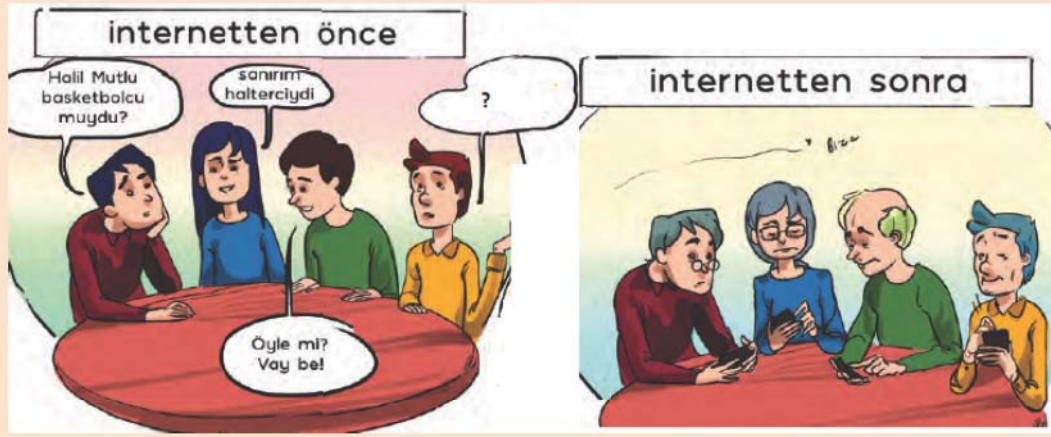
Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışınız

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen görseli inceleyiniz. Görsel hakkında verilen yargılardan doğru olanlara "✓", yanlış olanlara "X" sembolünü yazınız.

NO	YARGILAR	✓	X
1.	Günümüzde yüz yüze iletişim giderek azalmaktadır.	✓	
2.	Teknolojiyi hayatımızdan tamamen çıkarmamız gerekmektedir.		X
3.	Arkadaşlık ve dostluklar giderek sanal hale dönüşmektedir.	✓	
4.	Yüz yüze konuşmak yerine giderek elektronik cihazlara bağımlı hale gelmekteyiz.	✓	
5.	Teknoloji bağımlılığı sosyal hayattan soyutlanmamıza sebep olur.	✓	

2

Aşağıdaki görselde verilenleri inceleyerek yandaki soruları cevaplandırınız.

➤ Görselde teknoloji kullanımının hangi sonuçlarına dikkat çekilmektedir?

Aile içindeki bağların ve yüz yüze olan iletişimin azalması.

➤ Aile içi yüz yüze iletişimin artması için bireylerin neler yapması gerekmektedir?

Teknolojik aletleri sadece gerektiğinde kullanmaları, teknoloji bağımlısı olmamaya dikkat etmeleri gerekmektedir.

3

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara ise "Y" harfini yazınız.

NO	İFADELER	D / Y
1.	İnsanların geçmiş dönemlerde ortaya koyduğu buluşlar sonraki dönemlerde teknolojinin ilerlemesine engel olmuştur.	Y
2.	Teknolojinin insan hayatına olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır.	D
3.	Teknoloji, insanların kendilerini ilgilendiren konular hakkında kısa sürede bilgi edinebilmesini sağlamaktadır.	D
4.	Teknolojinin bilinçsiz kullanımı, kişiler arasındaki iletişimin azalmasına neden olmuştur.	D
5.	Teknoloji bağımlısı insanların sosyalleşme yeteneği daha fazladır.	Y

4

Teknolojinin insan hayatına olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır. Buna göre aşağıda verilen ifadeleri uygun şekilde gruplandırınız.

NO	İFADELER	OLUMLU	OLUMSUZ
1.	Bankacılık işlemlerini internet bankacılığı yoluyla birkaç tuşa basarak yapabiliyoruz.	☒	
2.	Sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar insanlarda şiddet ve saldırı-ganlık duyguları uyandırabilir.		☒
3.	Görüntülü görüşme ile uzaktaki tanıdıklarımızı yanımıza kadar taşıyor, coğrafi etkenleri ortadan kaldırıyoruz.	☒	
4.	Aşırı sanayileşme Küresel Isınma gibi çevre problemlerini ortaya çıkardı.		☒
5.	Otomobil, otobüs gibi taşıtlarla okula, işe daha hızlı ve rahat gidiyoruz.	☒	

5

Aşağıdaki teknolojik ürünlerin hayatımızda hangi alanda kolaylık sağladığını yazınız.

OTOBÜS

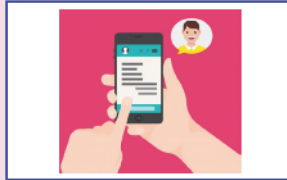
Ulaşım

EBA TV

Eğitim

CEP TELEFONU

İletişim

FABRİKA

Ekonomi

AŞI

Sağlık

ÇİFTÇİ

Tarım

1.

Teknolojik araçlar içinde televizyonun önemli bir yeri vardır. Televizyonun topluma özellikle de çocuklara olan etkisini iyi değerlendirmek gerekir çünkü televizyon bilgilendirme amaçlı kullanıldığı

gibi toplumun kültürel yapısını istenilen yönde değiştirmek için de kullanılır. Özellikle televizyonda yayımlanan reklamlar, toplumun bazı değerlerini yıpratır ya da tamamen değiştirebilir.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Televizyon izlemek her zaman zararlı bir davranıştır.
- ☒ B) Teknolojinin olumlu veya olumsuz yanları olabilir.
- C) Televizyon yalnızca bilgilendirme amaçlı kullanılır.
- D) Teknoloji yüz yüze iletişimi artırmıştır.

2.

İnsanların geçmiş dönemlerde ortaya koyduğu buluşlar sonraki dönemlerde teknolojinin ilerlemesini kolaylaştırmıştır. Günümüzde teknolojinin insan hayatına olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi teknolojinin olumsuz yönlerinden biridir?

- A) Aşılının yaygınlaşması salgın hastalıkların azalmasında etkili olmuştur.
- B) Ulaşım araçları sayesinde seyahatler oldukça kısa sürmektedir.
- ☒ C) Atom bombasının icadıyla silahların tahrip gücü artmıştır.
- D) Mutfaktaki işlerimizi küçük ev aletleri sayesinde daha hızlı yapabiliyoruz.

3.

Motorlu taşıtlar icat edilmeden önce insanların bir yerden başka bir yere gitmesi çok uzun zaman almaktaydı. Günümüzde tren, gemi, uçak, otomobil gibi ulaşım araçları sayesinde bu durum oldukça kısa sürmektedir. Ailelerinden uzakta yaşayan kişiler teknolojik araçlar sayesinde ailelerini ziyaret edebilmektedir.

Yukarıda verilen bilgide teknolojinin;

- I. Ulaşım
- II. Seyahat
- III. Sağlık

alanlarından hangilerini kolaylaştırdığı üzerinde durulmuştur?

- A) Yalnız III
- ☒ B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

Teknoloji, insanların kendilerini ilgilendiren konular hakkında kısa sürede bilgi edinebilmesini sağlamaktadır. İnsanlar yaşadıkları sıkıntıları ve dertleri yetkili mercilere teknoloji sayesinde daha rahat iletebilmektedir. Teknolojik gelişmeler sayesinde insanlar kamu hizmetlerinden daha rahat ve hızlı bir şekilde yararlanabilmektedir.

Buna göre aşağıda verilen;

- I. Sokaktaki çöplerin toplanmadığını gören Yasin Bey'in belediyeye e-posta yoluyla dilekçe göndermesi.
- II. Selim Bey'in faturalarını öderken bankaya gitmeden mobil bankacılık hizmetini kullanması.
- III. Ömer Bey'in sabahın erken saatlerinde sıra almak için hastaneye gitmesi.

örneklerinden hangileri teknolojik gelişmelerden faydalanmaya örnek gösterilemez?

- ☒ A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5.

16 Mart 2020 tarihinde Türkiye'de koronavirüs sebebiyle ilk ve orta düzeydeki okullar tatil edildi. Bunun üzerine MEB, okula gelinmesine gerek kalmadan bir uzaktan etkileşim platformu oluşturdu. Böylece TRT ve MEB işbirliğiyle 3 ayrı kanal kuruldu. Böylece salgın hastalık sebebiyle okullara ara verildiği dönemde çocukların derslerinden geri kalmasının önüne geçildi.

Buna göre Eba TV, teknolojinin hangi alandaki faydaları arasında yer alır?

- ☒ A) Eğitim ☐ B) Ulaşım
☐ C) Ekonomi ☐ D) Ticaret

6.

Akşam oturmaları dediğimiz bir güzellik vardı. Benim bile hatırlayabileceğim bir geçmiş zamana dayanan bu güzellikte komşulara gidilir ve gerçekten sohbet edilirdi. Çocuklar oyunlar oynar, büyükler demli çay kıvamında sıcak sohbetler ederdi. Ne zaman ki evlerin başköşesini televizyonlar almaya başladı, yavaş yavaş kopmaya başladık kendimizden.

Buna göre verilenlerden hareketle;

- Teknoloji toplumların yaşantılarını derinden etkileyebilmektedir.
- İnsanlar, televizyonun toplumsal yaşama girmesiyle sosyal ilişkilerden uzak kalmayı tercih etmiştir.
- Teknoloji insanların sosyalleşmesini kolaylaştırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- ☐ A) Yalnız III ☒ B) I ve II
☐ C) II ve III ☐ D) I, II ve III

7.

Teknolojinin bilinçsiz kullanımı, kişiler arasındaki iletişimin azalmasına neden olmuştur. İnsanlar misafirlğe gittikleri evlerde bile sosyal medya hesaplarını kontrol etmekte, cep telefonlarıyla oyun oynamakta, videolar izlemektedir. Aynı evde yaşayan insanlar dahi teknolojinin bilinçsiz kullanımından dolayı birbirleriyle yeterince vakit geçirememektedir. Sosyal medya hesaplarını sık sık kontrol eden bir öğrencinin ders çalışma, bir yetişkinin ise iş yapma verimi azalmaktadır.

Teknolojinin bilinçsiz kullanımını engellemek için;

- Teknolojik araçları yeri ve zamanında kullanma
- Sosyalleşmeye önem vermek, insanlarla iletişim halinde olma
- Sosyal medyaya daha fazla vakit ayırma

davranışlarından hangilerini sergilenmesi doğru olur?

- ☐ A) Yalnız III ☒ B) I ve II
☐ C) II ve III ☐ D) I, II ve III

8.

Bilgisayar birçok alanda hayatımızı kolaylaştırırken, gereğinden fazla kullanıldığında sosyal hayatımızda sorunlar yaşamamıza neden olur. Cep telefonu da iletişim alanında hayatımızı kolaylaştıran bir araçtır. Fakat yaydığı radyasyon nedeniyle uzun süre kullanıldığında sağlığımızı olumsuz yönde etkiler.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- ☐ A) Teknolojik gelişmelerin olumlu etkilerinin yanı sıra, olumsuz etkileri de olabilmektedir.
☐ B) Cep telefonunun uzun süre kullanılması sağlık problemleri oluşturabilir.
☐ C) Teknolojiyi doğru ve yerinde kullanmak karşılaşılabileceğimiz sorunları azaltır.
☒ D) Teknolojinin zararları, yararlarına oranla daha fazladır.

Doğru ve Güvenilir Bilgi - Sanal Ortamda Güvenlik

- ✓ Sanal ortamda ulaştığımız bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgularız.
- ✓ Sanal ortamı güvenli kullanmaya önem gösteririz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen görselde güvenli alışveriş hakkında bilgiler verilmiştir. Görseli de göz önünde bulundurarak yapılan yorumlamaları değerlendiriniz.

	Tercih edilen siteler SSL sertifikasına sahip olmalı.		Kişisel bilgisayarlar veya cep telefonu dışında başka bir cihazdan alışveriş yapılmamalı.
	Hiçbir internet sitesi kullanıcı şifresine ihtiyaç duymaz. Bunun yerine 3 haneli CCV kodu kullanılmalı.		3D secure ile alışveriş tamamlanmalı.
	Kredi kartı limiti ihtiyaca göre belirlenmeli.		Ürünle beraber garanti belgesi ve faturanın tarafınıza ulaştığına emin olun.

NO	İFADELER	D / Y
1.	Alışveriş yaparken birçok kişinin kullandığı bilgisayarlar tercih edilmelidir.	Y
2.	Alışverişten sonra ürünle ilgili fiş, fatura vb. belgeler alınmalıdır.	D
3.	Alışverişte isteklerden çok ihtiyaçlar önemlidir.	Y
4.	Parola ve şifre gibi bilgiler kimseyle paylaşılmamalıdır.	D
5.	Ödeme sayfasının adres çubuğunda "https" yazdığından emin olmak gereklidir.	D

2

Genel Ağ ortamında güvenilir bilgiye ulaşmak için tercih edilmesi gereken uzantılardan doğru olanları işaretleyiniz.

☐	edu	☒	gov	☒	meb.k12
☐	com				

3

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştiriniz.

Genel Ağ

eleştirel

medya

kaynakça

farklı

resmi

- A) İnsanlar arasında iletişimi sağlayan gazete, dergi, radyo, televizyon ve Genel Ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümü **medya** olarak adlandırılır.
- B) **Genel Ağ** sayesinde bilgiye ulaşmak oldukça kolaylaşmıştır.
- C) Sanal ortamda edindiğimiz bilgileri **eleştirel** bir bakış açısıyla değerlendirmeliyiz.
- D) Araştırma yaparken internet, ansiklopedi, kitap, dergi gibi ... **farklı** kaynaklardan yararlanmalıyız.
- E) Güvenilir bilgi veren Genel Ağ sitelerinin başında .. **resmi** .. siteler gelir.
- F) Araştırmalarımızda .. **kaynakça** ... belirtmek çalışmamızın güvenilir olduğunu gösterir.

4

Verilen cümlelerde Genel Ağ ortamında güvenli bilgiye ulaşmak için yapılması gerekenleri "✓", yapılmaması gerekenleri "X" sembolü ile işaretleyiniz.

NO	AÇIKLAMALAR	✓/X
1.	Araştırmamızda bir tane internet sitesinden faydalanmak yeterlidir.	X
2.	Araştırmamızda güncel internet sitelerinden yararlanmalıyız.	✓
3.	İnternette ulaştığımız bilgileri kitap, dergi, ansiklopedi vb. kaynaklarla karşılaştırmalıyız.	✓
4.	Resmî sitelerden veya üniversitelerin sitelerinden faydalanmalıyız.	✓
5.	Araştırdığımız konuyu tırnak içinde (" ") aramalıyız.	✓
6.	Sanal ortamda edindiğimiz bilgileri sorgulamadan kabul edebiliriz.	X

5

Bilinçli bir Genel Ağ kullanıcısının özelliklerinin yer aldığı cümleleri "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

Şifrelerin kolay tahmin edilemeyen büyük ve küçük harf, rakam, noktalama işaretleri içermesine dikkat eder.

Sosyal paylaşım sitelerinde telefon, T.C. kimlik numarası, anne kızlık soyismi gibi kişisel bilgilerini paylaşır.

Kullanıcıların ilgisini çeken "Kazandınız" ve "Bedava" gibi mesajlara karşı oldukça dikkatlidir.

Kişisel hesaplarının şifrelerini belli aralıklarda mutlaka değiştirir.

Sosyal ağlarda tanımadığı kişilerden gelen arkadaşlık tekliflerini reddeder.

1. Merak ettiğimiz bir haberdan, hazırlanacak ödevlere, hava durumundan, spor karşılaşması sonuçlarına kadar birçok konuda Genel Ağ'a başvurmak-tayız. Geçmişte bilgiye ulaşmak epey zamanımızı alıyordu. Bilgiye ulaşmak için kitaplara, dergilere, ansiklopedilere başvurmak gerekiyordu. Genel Ağ ile birlikte saniyeler içinde bilgiye ulaşabilmekteyiz.

Buna göre Genel Ağ ilgili olarak;

- I. Bilgiye ulaşmada zamandan tasarruf sağlamış-tır.
- II. İçeriğindeki tüm bilgiler doğrudur.
- III. Birçok alanda araştırma kolaylığı getirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3. İnternet sayesinde bilgiye ulaşmak oldukça kolaylaşmıştır ancak başka bir sorun ortaya çıkmıştır. Arama motoru bize çok sayıda bilgi sunmaktadır. "Bu bilgilerin hangileri doğru ve güvenilirdir?" sorusu akla gelmektedir. İnternette ulaştığımız bil-gilerin önemli bir kısmı kontrolden geçmiş de-ğildir.

Buna göre internette doğru bilgiye ulaşabil-mek için;

- I. edu
- II. gov
- III. com

adreslerinden hangilerini tercih etmek uygun olacaktır?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2.

Genel Ağ kullanımında bilinçli olan bir vatan-daşın yukarıda verilen mesaj karşısında hangi-sini yapması beklenemez?

- A) Mesajı gönderen kişileri yetkili kurumlara şikâyet eder.
- B) Sanal ortamda yapılan bedava tekliflere aldanmaz.
- C) Kendisine gelen bu tür mesajlara itibar etmez.
- D) Kendisinden talep edileni yaparak istenilen parayı gönderir.

4.

Kendimize ait hesaplar açar-ken şifrelerin kolay tahmin edilemeyen büyük ve küçük harf, rakam, noktalama işa-retleri içermesine dikkat edil-melidir. Ardışık harf ve sayı-lardan oluşan ifadeler (abcd,1234 gibi), doğum tari-hi (2003 gibi) ve önemli olayların gerçekleştiği yıl-ların tarihleri (1453, 1923 gibi) şifre olarak kullanıl-mamalıdır.

Yukarıdaki uyarının amacı hangisini önlemek-tir?

- A) Güvenli Ağ kullanımı
- B) Kimlik hırsızlığını
- C) E-ticaret kullanımı
- D) Bilimsel araştırmada bulunmayı

5.

Genel Ağ'ı yanlış amaçlarla kullanan kişiler; insanların kredi kartı veya kimlik bilgilerine ulaşmakta, bu bilgilerle sanal ortamda çeşitli

işlemler yapmaktadır. Kişisel bilgilerinizi ele geçiren bu kişiler, adınıza sahte kredi kartları çıkarabilir ve bu kredi kartlarıyla alışveriş yapabilirler.

Yukarıda anlatılan olumsuz durumla karşılaşmamak için aşağıdakilerden hangisinin yapılması beklenemez?

- A) Tanımadığımız kişilerden gelen e-postaları açmamalıyız.
- B) Sosyal medya hesaplarında kişisel bilgilerimizi ayrıntılı bir şekilde paylaşmamalıyız.
- C) Şifrelerimizi kolay tahmin edilemeyen sembollerden seçmeliyiz.
- D) Alışveriş yaparken ürünlerin en ucuz olduğu siteleri tercih etmeliyiz.**

6.

Genel Ağ'a bağlanmak tüm dünyadaki Genel Ağ bağlantılı teknolojik aletlerle iletişim hâlinde olmak demektir. Bu esnada virüsler, Genel

Ağ bağlantılı teknolojik aletlerimiz için önemli bir tehdit oluşturur. Virüsler, Genel Ağ bağlantılı teknolojik aletlerin olağan dışı çalışmasına, programlarının bozulmasına ve veri kaybına neden olabilir yazılımlardır.

Buna göre internette virüslerin oluşturacağı istenmeyen durumlarla karşılaşmamak için;

- I. Genel Ağ kullanılan cihazlara lisanslı anti-virüs programları yüklenmelidir.
- II. USB bellekleri kullanmadan önce virüs taraması yapılmalıdır.
- III. Bilgisayardaki önemli veriler mutlaka yedeklenmelidir.

uyarılardan hangilerine dikkat etmek gereklidir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III**

7.

Günümüzde bilgiye ulaşma araçlarının başında internet gelmektedir. Merak ettiğimiz bir haberden, hazırlanacak ödevlere, hava

durumundan, spor karşılaşması sonuçlarına kadar birçok konuda internete başvuruyoruz. Ancak bir internet sitesinin doğru ve güvenilir bilgi verip vermediği oldukça önemlidir.

Aşağıdakilerden hangisi internet sitesinin güvenilir olduğunu gösterir?

- A) Resmi kurumlar ya da üniversitelere ait olması.**
- B) Çok fazla kişi tarafından tıklanıyor olması.
- C) Arama motorlarında ilk sıralarda yer alması.
- D) İçerdiği bilgilerin kontrol edilmemiş olması.

8.

Ders: Sosyal Bilgiler

Araştırma ödevi: Bilim insanlarının ortak özellikleri

6. sınıf öğrencisi Berk yukarıda belirtilen ders ve konudan araştırma ödevi almıştır. Aldığı ödevle ilgili bilgi toplamak amacıyla Genel Ağ ortamından faydalanmıştır.

Buna göre Berk, ödevindeki bilgilerin doğruluğundan emin olmak için;

- I. Genel Ağ'da bulduğu bilgilere karşı şüpheli olmalıdır.
- II. Araştırmasında elde ettiği bilgileri kitap veya ansiklopedilerle karşılaştırmalıdır.
- III. Araştırmasında kullandığı internet sitelerinden güncel olanları tercih etmelidir.

ölçütlerinden hangilerini göz önünde bulundurmalıdır?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III**

NAR TEST

1. Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen internet sayesinde ihtiyacımız olan bilgiye bilgisayar, cep telefonu ve tablet cihazlardan çok hızlı bir şekilde ulaşabiliyor, ihtiyacımız olan her şeyi alışveriş sitelerinden kredi kartıyla alabiliyoruz. Ancak gerekli tedbirler alınmadığı takdirde internet için güvenli olduğunu söylemek doğru değildir. İnternet kullanıcısı kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirirse, internet güvenli hale gelebilir.

Buna göre aşağıdaki tutum ve davranışlardan hangisi güvenli internet ortamı için gerekli tedbirler arasında yer almaz?

- A) Kablosuz ağımızın şifresini paylaşmamak ve herkese açık şekilde bırakmamak.
B) Şüpheli bağlantı sayfalarını ve e-mailleri açmamak.
C) Çok kişinin kullandığı bilgisayarda, bankacılık işlemlerini yapmamak.
D) Üyelik istenen sitelerde kişisel bilgilerin tamamını paylaşmak.

2.

MEDYA OKURYAZARLIĞI

Teknolojinin hızla geliştiği günümüz dünyasında kitle iletişim araçlarının kullanımı ve işlevleri de hızla değişip çeşitlenmektedir. Bu değişime ayak uydurmak, yararlı taraflarını avantaj haline çevirip zararlı etkilerinin bilincinde olmak giderek önem kazanmaya başlamıştır. Bu nedenle medyayı doğru kullanabilmek için okullarda Medya Okuryazarlığı dersleri de verilmektedir.

Buna göre iyi bir medya okuryazarı hakkında;

- I. Eleştirel bakış açısıyla ulaştığı bilgileri değerlendirir.
II. Medyanın sunduğu ön yargıları, yanlış bilgileri ve yalan haberleri ayırt edebilir.
III. Gerçek hayatta yapılmaması gerekenleri sanal ortamda yapabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3.

İnternet üzerinden alışveriş günümüzde son derece yaygınlaştı. Alışveriş yaparken de bazı kişisel bilgileri kullanmadan işlemleri tamamlamak mümkün olmuyor. İnternette güvenli alışveriş yapmak için;

- I. İyi bilinen, güvenilir sitelerden alışveriş yapılmalı.
II. Alışveriş aşamasında bireysel cihazlar yerine internet kafe gibi internetin ortak kullanıldığı alanlar tercih edilmeli.
III. Ödeme sayfasının güvenli olduğunu anlamak için adres çubuğunda "https" yazdığından emin olunmalıdır.
IV. Parola ve şifre gibi bilgiler kimseyle paylaşılmalıdır.

Buna göre güvenli alışveriş için yapılması gerekenlerin yer aldığı bölümlerden hangisi hatalı verilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

4.

İnternette yaşanacak olumsuz durumlara karşı en etkili korunma yöntemlerinin başında şifreleme geliyor. Şifrenizi karmaşık seçmeniz çok önemli. Çünkü ne kadar karmaşık olursa, hesabınıza

erişmeleri de o denli güçleşir. En doğru şifreleme yöntemi harf, rakam ve özel karakterlerin birlikte kullanıldığı şifrelemedir.

Buna göre;

- I. 1234567
II. 9+5H1.4
III. ELA2020

şifrelerinden hangilerinin güvenilir olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

5.

Yücel Bey eşinin yaklaşan doğum günü için ona bir hediye almak ister. İnternette biraz araştırma yaptıktan sonra çanta almaya

karar verir. İyi bilinen bir sitenin adresini, adres çubuğuna doğrudan kendisi yazdı. Ödeme sayfasının güvenli olduğunu anlamak için adres çubuğunda "https" yazdığından emin oldu. Sanal klavye kullanmadan kart bilgilerini yazdı ve e-faturasını almayı da ihmal etmedi.

Buna göre Yücel Bey'in internet alışverişi sırasında yaptığı hatayı düzeltmek için;

- I. Sitenin adını doğrudan adres çubuğuna değil arama motorlarından birine yazması gerekirdi.
- II. Alışverişi sırasında sanal klavye kullanması gerekirdi.
- III. İnternet yerine gerçek mağazalardan alışveriş yapması gerekirdi.

davranışlarından hangilerinin yapılması uygun olur?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

6.

Geçmişte bilgiye ulaşmak günümüzdeki kadar kolay değildi, epey zamanımızı alıyordu. Bilgiye ulaşmak için kitaplara, dergilere, ansiklopedilere başvurmak gerekiyordu.

Günümüzde internetle birlikte saniyeler içinde bilgiye ulaşabilmekteyiz. Ancak internet bilgiye ulaşımı kolaylaştırırken güvenli ve doğru bilgi sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle araştırmalarımızda doğru bilgiye ulaşmak için resmi kurumların ya da eğitim kurumlarının sitelerini tercih etmek daha uygun olacaktır.

Buna göre aşağıda verilen internet sayfası uzantılarından hangisinin tercih edilmesi beklenemez?

A) www.eba.gov.tr

B) www.balikesir.edu.tr

C) www.eodev.com

D) www.ahmetmesutyilmaz.meb.k12.tr

7.

Selim Bey, Genel Ağ ortamında şifreler belirlerken tahmin edilemeyen büyük ve küçük harf, rakam, noktalama işaretleri içermesine dikkat etmektedir. Ayrıca; ardışık harf ve sayılardan oluşan ifadeler, doğum tarihi gibi rakamları şifre olarak kullanmamaktadır.

Buna göre Selim Bey hakkında;

- I. Kimlik hırsızlığına karşı tedbirler almıştır.
- II. Kişisel bilgilerin ifşasını engellemeye çalışmıştır.
- III. Bilinçli bir Genel Ağ kullanıcısıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

NAR TEST

8.

NAR HABER

Lüks bir otelin görsellerini kullanıp sahte internet sayfası açan dolandırıcılar, internet üzerinden tatil satın alan bir aileyi dolandırdı. İstanbul'dan yola çıkarak Bodrum'da bulunan otele giden aile, otel resepsiyonu tarafından "rezervasyonunuz bulunmamaktadır" cevabını alınca hayatının şokunu yaşadı. **(Genel Ağ haberi)**

Buna göre gazete haberinden hareketle;

- I. İyi bilinen, güvenilir sitelerden işlem yapılmalıdır.
- II. Her türlü sahte site tehdidine karşı dikkatli olmak gerekir.
- III. Reklam bağlantılarından ve e-posta ile gelen bağlantılardan siteye girilmelidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız II

B) I ve II

C) II ve III

D) I, II ve III

Bilim İnsanlarının Ortak Özellikleri

Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirleriz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen kutucuklarda bilim insanlarına ait özellikleri "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

☒ Çalışkan olmak		Araştırmacı olmak ☒
☐ Ön yargılı olmak		Çıkarıcı olmak ☐
☒ Sorgulayıcı olmak		Objektif olmak ☒
☒ Sabırlı olmak		Ümitsiz olmak ☐

TANE TANE ÖĞREN

2

Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştiriniz.

Mucit	Bilim	İcat	Keşif	Sağlık	Bilim insanı
-------	-------	------	-------	--------	--------------

1. Bir aleti, aygıtı ve yöntemi ilk kez bulma işine ... **icat** adı verilir.
2. Yeni bir buluş ortaya koyan (icat eden) kişiye **mucit** ... denir.
3. Evrenin veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgiler bütününe **bilim** ... denir.
4. Bilimsel bilgiye ulaşmak için sistematik olarak çalışan kişilere ... **bilim insanı** ... adı verilir.
5. Önceden var olan fakat ortaya çıkmamış şeylerin ortaya çıkarılması olayına **keşif** denir.
6. Röntgen, MR cihazı ve tahlil makineleri ... **sağlık** ... alanında yapılan icatlardır.

3

Aşağıda İbn-i Sina ile ilgili verilen metni okuyunuz. Verilen metinde hangi kişilik özelliklerinin vurgulandığını işaretleyiniz.

İBN-İ SİNA

Küçük yaşta matematik, astronomi, fizik, felsefe, kimya ve tıp gibi farklı bilimleri merak etmeye başladım. Zamanımın büyük bölümünü kitap okumaya ayırdım. Öğrendiklerimi sorguladım, doğruluğunu araştırdım. Bunun için farklı bitkileri kullanarak deneyler yaptım. Tıp alanında çalışmalara ağırlık verdim. Hastaları iyileştirmek için gece geç saatlere kadar sabırla yılmadan çalıştım. Hükümdarın hasta oğlunu iyileştirdiğimde hükümdardan yalnızca sarayın kütüphanesinde çalışmama izin vermesini istedim. Hiçbir zaman başarısızlıktan korkmadım ve çalışmaktan vazgeçmedim.

☒ İnsanlığın yararına çalışır.	☐ İşin kolayına kaçır.	☒ Kararlıdır.
☒ Deney ve gözleme önem verir.	☐ Hata yapmaktan korkar.	☒ Şüphesidir.

4

Aşağıda verilen bilim insanları ile onlar hakkındaki açıklamaları uygun şekilde eşleştiriniz.

1 Yaşamımızdaki birçok teknolojik aletin mucididir. Bu aletlerden biri de ampuldür. Başarısız geçen binlerce deneyden sonra ampulü yakmayı başarmıştır.	2 Fizik, matematik, astronomi bilginidir. Aynalı teleskobu geliştirdi. Yer çekimi kanununu bulmuştur. Çalışmalarından ötürü, kuvvet ve ağırlık birimine onun soyadı verilmiştir.	3 Mikroskop henüz icat edilmediği halde mikropların hastalıklara neden olduğunu bulmuştur. Tıp alanında önemli çalışmalara imza atmıştır.
4 DNA onarım mekanizmaları konusunda yaptığı buluş sayesinde 2015 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülmüştür.	5 Beyin ve sinir sistemi üzerinde çalıştı. Mikro cerrahi tedavisi ile beyin tümörlerini yok etti. "Dünya Beyin Cerrahları Birliği" tarafından "Yüzyılın Adamı" seçildi.	6 3 liralık bir cihazla yalnızca 1 damla kan kullanarak 20 dakikada kanser teşhisi yapılabilmesinin önünü açtı.
Isaac Newton 2	Edison 1	Aziz Sancar 4
Gazi Yaşargil 5	İbn-i Sina 3	Gözde Durmuş 6

1.

İnsanlar geçmişte ağır yükleri bir yerden başka bir yere kas gücüyle taşıyorlardı. Ardından yük taşımak için yuvarlanan ağaç kütüklerini kullanmaya başladılar. Bu sistem, ilerleyen yıllarda tekerleğin icadına katkı sağladı.

Buna göre tekerleğin icadı aşağıdaki alanlardan hangisine doğrudan kolaylık sağlamıştır?

- A) Tarım B) Ulaşım
C) Sanayi D) Eğitim

2.

İhtiyaçlarımızı karşılamak, yaşamımızı kolaylaştırmak, işlerimizi daha hızlı yapmak için birçok teknolojik ürün kullanırız. Bu kullandığımız ürünlerin ortaya çıkmasında birçok bilim insanının emeği vardır. Bilim insanlarının birçok ortak özelliği bulunmaktadır.

Bilim insanlarının ortak özellikleri arasında;

- I. Yeniliklere açık olmak
II. Risk almaktan korkmamak
III. Sabırlı olmak

durumlarından hangileri yer alır?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

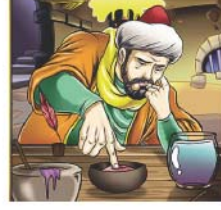
3.

(I) Makinelere olan merakım nedeniyle tersaneye gider, onları inceler, mühendislerle sorular sorardım. (II) En çok fizik alanında araştırmalar yaptım ve öğrendiklerimi deneyerek uygulamaya çalışırdım. (III) Dayanıklı ve ucuz bir lamba yapmak istiyordum. (IV) Bunun için başarısız geçen binlerce deney yaptım ama sonunda başardım.

Edison'un yaptığı çalışmalarda kararlı olduğunu gösteren cümle hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV

4.

Küçük yaşta matematik, astronomi, fizik, felsefe, kimya ve tıp gibi farklı bilimleri merak etmeye başladım. Öğrendiklerimi sorguladım, doğruluğunu araştırdım. Bunun için farklı bitkileri kullanarak deneyler yaptım. Hastaları iyileştirmek için gece geç saatlere kadar sabırla yılmadan çalıştım.

Buna göre İbn-i Sina hakkında;

- I. Çok yönlü bir bilim insanı olduğu,
II. Öğrendiklerini olduğu gibi kabul ettiği,
III. İnsanlara faydalı olmaya çalıştığı,
IV. Eleştirel bir bakış açısının olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve IV
C) II, III ve IV D) I, II ve IV

5.

Bilim insanlarının ortak özelliklerinin yer alacağı boşluklara hangisinin yazılması uygun değildir?

- A) Sorgulayıcıdır. B) Planlıdır.
C) Taraflıdır. D) Meraklıdır.

6. Evrende yalnız mıyız? Yoksa bizim dışımızda başka canlılar da var mı? Bu soruların yanıtını bulmak için Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) yeni bir araştırma ekibi kurdu. Üstelik bu ekibin bir üyesi 2017 yılından beri Arizona Üniversitesi Astronomi ve Moleküler Hücre Biyolojisi Bölümünde araştırma yapan Türk astrobiyolog Betül Kaçar. 2011 yılından beri NASA'nın çeşitli araştırmalarında görev alan Kaçar, şimdi de evrendeki yaşamı araştırmak üzere bu yeni ekibin bir parçası oldu. (Bilim Çocuk dergisi, Sayı: 267)

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. Betül Kaçar, gökbilimi konusunda araştırmalar yapmaktadır.
- II. Bilim insanlarını harekete geçiren şey evrendeki yaşamı merak etme duygusudur.
- III. Evren hakkında sorulan sorular, bilimsel çalışmaları engellemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7.

İBN-İ FİRNAS

Astronomi, müzik, mühendislik alanlarında çalışmalar yaptı. Bir planör yaparak uçmayı deneyen ilk bilim insanlarından biridir. İlk denemesindeki başarısızlığına rağmen tasarımı geliştirerek sonraki denemelerinde on dakikadan fazla uçmayı başardı.

Buna göre İbn-i Firnas'ın ilk denemeye rağmen uçmaktan vazgeçmemesi;

- I. Sabırlı
- II. Objektif
- III. Kararlı

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8. Ağaç altında otururken başımıza bir meyve düşse nasıl bir tepki verirdik? Newton başına elma düşünce sinirlenmek yerine elmanın neden düştüğünü sormuş kendine. Araştırmaya başlamış ve elmanın yer çekimi nedeniyle düştüğünü bulmuştur.

Buna göre Newton hakkında;

- I. Olaylara farklı bakış açısı ile yaklaşmıştır.
- II. Meraklı ve araştırmacı yönü; buluş ortaya koymasını sağlamıştır.
- III. Çevresinde olup biteni anlamlandırmaya çalışmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

9.

Bruno, evrende çok sayıda gezegen olduğunu savunduğundan mahkemeye çıkarıldı. Ölümle cezalandırılacağını bildiği halde "Gördüğüm hakikati gizlemekten hoşlanmam" sözünü söylemekten çekinmedi.

Buna göre Bruno hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Açık sözlüdür.
B) Zorluklar karşısında pes etmez.
C) Kararlı ve cesurdur.
D) Hata yapmaktan korkmuştur.

10. "Başarılı bir bilim insanında 3 temel özelliğin bulunması gerektiğine inanıyorum: Bilgiye dayalı yaratıcılık, sıkı çalışmak ve başarısızlık karşısında direnmek." (Prof. Dr. Aziz SANCAR)

Aziz Sancar'a göre bilim insanlarında;

- I. Azimli olma
- II. Mücadeleci davranma
- III. Yılgınlık gösterme

özelliklerinden hangileri yer almalıdır?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

Bilimsel Etik

Yaptığımız çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranırız.

Öğreten Sorular

1

Araştırma yaparken yararlandığımız kaynakları belirtmek bilimsel etik açısından önemlidir. Kaynakça bölümünde yer alan bilgilerin neler olduğunu "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

1. Eserin adı

2. Eserin fiyatı

3. Eser sahibinin adı

4. Eserin basım yılı

5. Yayınevi adı

6. Eserin basım yeri

2

Aşağıda öğrencilerin söylediği bilgilerden doğru olanlara "5" beş puan, yanlış olanlara "0" sıfır puan yazınız. Ulaşılan toplam puanı kutucuğa yazınız.

5

Bilimsel bir araştırma yaparken ilk önce araştırma konumuzu belirlemeliyiz.

0

Ansiklopedilerde sadece tarih konuları yer alır.

5

Herhangi bir kaynaktaki bilgiyi kullanıyorsak bunu nereden aldığınızı belirtmeliyiz.

5

Kütüphaneler çok sayıda bilgi kaynağına ulaşabileceğimiz yerlerdir.

5

Genel Ağdan araştırma yaparken internet sayfasının adresini ve erişim tarihini not etmeyi unutmamalıyız.

0

Başkalarının çalışmalarını olduğu gibi kopyalayabiliriz.

PUAN TOPLAMI

20

3

Aşağıda verilen kaynakça gösterimlerinde hatalar yapılmıştır. Doğrusunu uygun şekilde yazınız.

A. Hatalı Kaynakça Gösterimi	B. Doğru Kaynakça Gösterimi
✓ Metin, Atatürk Bilim ve Üniversite, Ankara, ÖZATA, TÜBİTAK Yayınları, 2007,	Metin ÖZATA, Atatürk Bilim ve Üniversite, TÜBİTAK Yayınları, Ankara, 2007
✓ BAYRAKDAR, 2009, Mehmet, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, İslam'da, Bilim ve Teknoloji Tarihi,	Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2009
✓ Sayı 98, 2006, Bilim Çocuk Dergisi,	Bilim Çocuk Dergisi, Sayı 98, 2006
✓ TÜBİTAK Yayınları, 2010, Leonardo'dan Edison'a Mucitler, REİD, Struan, Ankara,	REİD Struan, Leonardo'dan Edison'a Mucitler, TÜBİTAK Yayınları, Ankara, 2010
✓ 26 Mart 2019, www.meb.gov.tr,	www.meb.gov.tr (26 Mart 2019)

4

Bilimsel çalışma yaparken farklı kaynaklardan bilgi ediniz. Aşağıdaki kaynaklardan süreli yayın özelliğine sahip olanları işaretleyiniz.

ANSİKLOPEDİ

DERGİ

GAZETE

KİTAP

5

Araştırma yaparken izlenecek adımları doğru şekilde sıralayınız.

A. Araştırma konumu belirledim.

C. Edindiğim bilgilerin asıllarını koruyarak not aldım.

B. Kaynakça hazırladım.

D. Kullanacağım kaynakları temin ettim.

E. Araştırma konuma uygun bilgileri derledim.

1.

Araştırma yaparken kullandığımız kaynaklar birinci elden ve ikinci elden kaynaklar olmak üzere iki gruba ayrılır. Hakkında bilgi verilen kişi, olay ya da çalışmaya tanıklık etmiş insanlar tarafından ortaya konan yazılı, sözlü, görsel ya da somut eserler birinci elden kaynaklardır. Birincil kaynaklara orijinal kaynak da denilir.

Aşağıdaki kaynaklardan hangisi birincil kaynak kapsamında değerlendirilebilir?

- A) Ülkemizin iklimi hakkında bilgi veren ansiklopediler
- ☒ B) Lidyalılar döneminden kalan paralar
- C) 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı
- D) Bölgelerimizi gösteren atlaslar

3.

Bilimsel araştırma yaparken izlenecek adımlar aşağıda gösterilmektedir:

- ✓ Araştırma konusunu seçmek
- ✓ Araştırma konusu hakkında bilgi edinebileceğim kaynakları temin etmek
- ✓ Bilgi kaynaklarından araştırma konusuna uygun bilgileri derlemek
- ✓ Edindiğim bilgileri asıllarını koruyarak not almak
- ✓ Kaynakça hazırlamak

5. sınıf öğrencisi Bahar, ilkçağ uygarlıkları ile ilgili araştırma konusu seçmiştir. Kütüphanedeki kitaplardan ve Genel Ağ'dan yararlanarak konuyla ilgili bilgileri derlemiştir. Sonunda yaptığı çalışmanın çıktısını alarak öğretmenine teslim etmiştir.

Buna göre Bahar yaptığı araştırma ödevinde aşağıdaki basamaklardan hangisini atlamıştır?

- ☒ A) Kaynakçayı hazırlamak
- B) Araştırma konusunu seçmek
- C) Konuyla ilgili araştırma yapmak
- D) Araştırma konusuna uygun bilgileri derlemek

2.

Mehmet ansiklopedi, kitap ve dergileri inceleyerek hakkında araştırma yapmak istediği konuyu belirlemiştir. Ayrıca not alırken hangi bilgiyi hangi kaynaktan aldığını yazmayı da unutmadı. Çalışmasının sonunda tüm yararlandığı kaynakları kaynakça bölümünde topladı.

Buna göre Mehmet hakkında;

- I. Araştırmasının güvenilirliğini artırmıştır.
- II. Eser sahiplerinin emeğine saygı göstermiştir.
- III. Bilimsel etik ilkelerine uygun davranmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- ☒ C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

Sosyal Bilgiler ders kitabını inceleyen Eren kitabın sonunda aşağıdaki bölümle karşılaşmıştır:

- ✓ ATALAY, İ. (2001). Genel Fiziki Coğrafya. İzmir: Ege Üniversitesi Basım Evi.
- ✓ KÖYMEN, M. (1986). Selçuklular Ve Anadolu'nun Türkleşmesi Meselesi. Selçuklu Dergisi, 1.

...

Buna göre Eren'in kitapta karşılaştığı bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- ☒ A) Kronoloji
- B) Künye
- ☒ C) Kaynakça
- D) Sözlük

5.

KİTAP ADI: 'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi Cahit Arf.

YAZARI: T. Yılmaz Terzioğlu,

YAYINEVİ: TÜBA Yayınları

BASIM YILI: 2005

BASIM YERİ: ANKARA

Ebru yaptığı araştırmada kaynakçaya yer vermek istemektedir.

Buna göre Ebru'nun kaynakçayı doğru şekilde gösterdiği seçenek hangisidir?

- A) 2005, T. Yılmaz Terzioğlu, 'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi Cahit Arf, TÜBA Yayınları, Ankara.
- B) T. Yılmaz Terzioğlu, 'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi Cahit Arf, TÜBA Yayınları, Ankara, 2005.**
- C) TÜBA Yayınları, Ankara, T. Yılmaz Terzioğlu, 'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi Cahit Arf, 2005.
- D) TÜBA Yayınları, Ankara, T. Yılmaz Terzioğlu, 2005, 'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi Cahit Arf.

6.

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte bilgi kaynaklarımız değişikliğe uğramıştır. Eskiden insanlar ansiklopedi, kitap, gazete, dergi vb. basılı

kaynakları kullanarak bilgiye ulaşmaktaydı. Günümüzde insanlar Genel Ağ bağlantılı akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve tabletler yardımıyla sanal ortamda istedikleri bilgiye ulaşmaktadır.

Genel Ağda araştırma yaparken kullanacağımız sitelerin;

- I. Resmi kurumlara ait olması
- II. Tarafli bilgiler içermesi
- III. Güncel bilgilere yer vermesi

durumlarından hangileri güvenilirliği artıracaktır?

- A) Yalnız II
- C) I ve III**
- B) I ve II
- D) I, II ve III

7.

Bilgi Toplamak İçin Başvurulabilecek Kaynaklar

Yukarıda verilenlerden hareketle;

- I. Bilgi toplamak için birçok kaynaktan yararlanılabilir.
- II. Bilgiye ulaşmak amacıyla süreli yayınlar kullanılabilir.
- III. En güvenilir bilgi Genel Ağ sayfalarından elde edilen bilgilerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II**
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8. Aşağıda bir araştırma ödevinde yer alan kaynakça örneğine verilmiştir:

KAYNAKÇA

CAN, Çiğdem, İlginç Hayatlarıyla Bilim İnsanları, Altın Basım, İstanbul, 2016.

Buna göre kaynakçada eserle ilgili;

- I. Yazar adı
- II. Basım yılı
- III. Basım adedi

bölümlerinden hangileri yer almaz?

- A) Yalnız III**
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1.

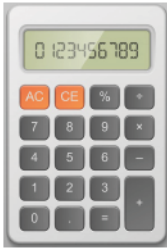

Merhaba ben Ziya. Eskiden bilgiye ulaşmak oldukça zahmetli iken günümüzde teknolojinin gelişimi ile bu sorun ortadan kalkmıştır. Ülkemizde MEB tarafından oluşturulan çevrimiçi bir sosyal eğitim platformu olan EBA'nın web sitesi, 18 milyon öğrenci ve 1 milyon öğretmen tarafından kullanılıyor. EBA'ya öğretmenler özel hazırladıkları içerikleri yükleyebilirken yine başka öğretmenler tarafından paylaşılan not ve sunumlara rahatlıkla ulaşabilecek.

Ziya Bey'in ifadelerine göre teknolojinin hangi alanda sağladığı kolaylık vurgulanmıştır?

- A) Ulaşım
B) Eğitim
C) Sağlık
D) İletişim

2.

"Ünlü Fransız matematikçi, fizikçi ve filozof Blaise Pascal'ın (Bileyz Paskal) babası vergi dairesinde çalışıyordu. Babası aritmetiksel hesaplamaları kâğıt üzerinde yaparken oldukça zorlanıyordu. Pascal, bu problemi tespit ettikten sonra sorunun üstesinden gelebilmek için hemen çalışmaya koyuldu ve yoğun araştırmalar yaptı. Sorunun çözümünü planlayarak yapabilecekleri ile ilgili bir iş süreci oluşturdu. Sorunun çözümü için yapılması gereken belliydi artık. Bir proje geliştirmeliydi. Pascal, babasına yardımcı olabilecek bir hesap makinesi geliştirerek babasının iş yükünü oldukça azaltmayı başardı..."

Buna göre Pascal'ın;

- I. Çalışkan
II. Araştırmacı
III. Planlı

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3.

Kaynaklar yazılırken yazarın adı, soyadı, kaynağın tam adı, basım tarihi, basım evi ve basım yeri gibi hususların tam olarak belirtildiğinden emin olunmalıdır. Kaynakçada kitabın sayfa numarası yazılmaz. Kaynak bilgi internetten alındıysa web sitesinin adı ve bilginin uzantısı ile yazılır. Forum sitelerinden bilgi almaktan uzak durulmalıdır. Güvenirliği sağlam olan gov.tr uzantılı resmi kurum siteleri, edu.tr uzantılı üniversitelerin siteleri, .org uzantılı vakıflara ait sitelerden ve sivil toplum kuruluşlarının sitelerinden bilgiler toplamaya özen gösteriniz.

Yukarıda verilen metinde;

- I. Kaynakçada eserle ilgili hangi bilgiler yer almaktadır?
II. İnternette araştırma yaparken hangi siteleri tercih etmek güvenilirliği artırır?
III. Geçmişten günümüze bilgiye ulaşma araçları hangileridir?

sorularından hangilerinin cevabına ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

4.

Bilim insanı, bulduğunu paylaşır. Herkesin anlayabileceği, faydalanabileceği bir şey üretmekle yükümlü hisseder kendini. İnsanlığın en büyük buluşlarından birisi olan elektrik, sadece mucidi tarafından kullanılmamıştır. Hatta elektrik, icat edildiği toplumun da malı olmaktan çıkıp insanlığın tümünün hizmetine sunulmuştur.

Yukarıdaki metinden hareketle;

- I. Bilim insanı, insanlığın ortak faydası için çalışır.
II. İcatlar yalnızca mucitleri tarafından kullanılmıştır.
III. Buluşlar bir süre sonra evrensel bir nitelik kazanabilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

5.

SİBERKONDRI

Sağlıklarıyla ilgili endişeleri olan bireylerin bu konudaki bilgilere ulaşmak için internette tekrarlayıcı biçimde ve uzun süre araştırma yapmaları ile tanımlanan bir bozukluğa siberkondri denilir. Halk arasında "hastalık hastası" tabiriyle tanımlayabileceğimiz insanlar, sağlıkları konusunda aşırı merak, korku ve endişe duyarlar. Bu hastalar temiz çıkan tetkik sonuçlarına rağmen bir türlü rahatlamazlar. Konuyla ilgili, internet sayfalarına girip orada okudukları tedavi yöntemlerini uygulamaya başlarlar. Bu nedenle gerçek bir hastalıkları varsa bile tedavi alamadıkları için gerçek sağlık sorunlarıyla karşı karşıya kalırlar. (Genel Ağ haberi)

Buna göre siberkondri hastası olmamak için;

- Genel Ağda ulaşılan her bilginin doğru olmadığı bilinmelidir.
- Sağlık sorunlarıyla ilgili bilgi almak isteyenler öncelikle bir uzmana başvurmalıdır.
- Sanal ortamda açıklanan bilgilerin güvenilirliği sorgulanmalıdır.

yargılarından hangilerine dikkat edilmesi gereklidir?

- A) I ve II
C) II ve III

- B) I ve III
D) I, II ve III

6.

Sanal ortamı iyi niyetli insanlar kullanabildiği gibi kötü niyetli insanlar da kullanmaktadır. Bu nedenle sanal ortamda kullandığımız kişisel bilgileri korumak zorunluluk hâline gelmiştir. Bu nedenle sanal ortamdaki güvenlik kurallarını bilmeli ve uygulamalıyız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sanal ortamda uyulması gereken kurallar arasında yer almaz?

- A) Konum, aile bilgileri, isim soy isim gibi kişisel bilgilerini paylaşma!
B) Sanal ortamda tanımadığın kişilerle iletişime geçme!
C) Şifrelerimizi unutmamak için kolay tahmin edilebilir sembollerden oluşturmalıyız!
D) Yaşının uygun olduğu siteleri tercih et!

7.

HANGİ ALAN UZANTILARINI KİMLER KULLANIR?

- .com:** Özel şirketler
.net: İnternet hizmeti sağlayan firmalar
.org: Kâr amacı olmayan vakıf veya dernek gibi kuruluşlar
.gov: Devlet kurumları
.edu: Üniversiteler
.info: Bilgi içerikli siteler
.meb.k12.tr: İlkokul, ortaokul ve liseler

Görseldeki uzantıları kullanarak doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmak isteyen bir öğrenciye;

- I. edu
II. gov
III. com
IV. net

adreslerinden hangilerini tavsiye etmek uygundur?

- A) I ve II
C) III ve IV

- B) II ve III
D) I, II, III ve IV

8.

1816'da Fransız Doktor Rene Laennec (Rön Lenek) Paris sokaklarında dolaşırken oynamakta olan iki çocuk gördü. Çocuklardan biri elindeki tahta sopanın bir ucuna kulağını dayamıştı, diğeri ise tahtanın öteki ucuna iğneyle vuruyordu. Vuruş sesleri tahtanın içinden iletiliyordu. Daha sonra Laennec bir sayfa kâğıdı rulo yaparak iple bağladı. Bunu hastanın göğsüne dayadığında kalp atışlarını dinleyebiliyordu. Bu alete stetoskop adı verildi. "Keşifler ve İcatlar" (TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları)

Yukarıda hakkında bilgi verilen bilim insanı için hangi özelliğe sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yaratıcı zekaya sahiptir.
B) Zorluklar karşısında sabırlıdır.
C) Yüksek özgüvene sahiptir.
D) Tarafsız davranmıştır.

1. Duygu arkadaşı Bilge'ye aşağıdaki görselde yer alan mesajı göndermiştir:

Yukarıdaki görselde teknolojinin topluma etkileriyle ilgili olarak;

- I. Türkçemizde bozulma meydana gelmiştir.
- II. Yüz yüze iletişim artmıştır.
- III. Dilde yozlaşma görülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2.

Başkalarının düşüncelerini, söylemlerini, verilerini ve yapıtlarını kaynak göstermeden kullanmaya denir. Bu durum, başkalarının düşüncelerini ve başkalarına ait söylemleri kendine aitmiş gibi sunmak anlamına geleceğinden, bir tür bilgi hırsızlığıdır.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi gelmelidir?

- A) Alıntı
B) İntihal
C) Dip not
D) Kaynakça

3.

Birçok problemi çözmek için yılmadan yüzlerce kez deney yapan bilim insanları olmasaydı fen bilimleri birkaç yüzyıl içinde bu kadar ilerleyemezdi. Meraklı ve yaratıcı kişiliğe sahip Edison'un, elektrik ampulünü icat edinceye kadar yaptığı deneyleri biliyor musunuz? Elektrik ampulünde kullanılan direnç teli için günlerce çalışarak binlerce deney yapan Edison ve arkadaşları sonunda 21 Ekim 1879'da özel, yüksek gerilimli elektrik üreteçlerinden elde ettiği akımla çalışan elektrik ampulünü halka tanıttı.

Edison'un binlerce deney yapmasına rağmen vazgeçmeyip sonuca ulaşmasını hangi atasözü ile açıklayabiliriz?

- A) Damlaya damlaya göl olur.
B) Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.
C) Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
D) Meyve veren ağacı taşlarlar.

4.

İtalya'da Floransa yakınlarında doğan Leonardo da Vinci, gelmiş geçmiş en büyük ressamlardan biri olmanın yanında yetenekli bir müzisyen, heykeltıraş ve büyük bir mucitti. Leonardo, yaşamı boyunca defterlerini, insan vücudunun, uçan kuşların ve tasarladığı makinelerin çizimleriyle doldurmuştur. Leonardo'nun icatları arasında kuşların kanatlarına benzer uçuş makineleri, su altında yolculuk yapmak için araçlar, dev bir yay, bir helikopter ve güçlü silahlar bulunuyordu. Bunlardan bazıları yapıldı ve hâlen de benzerleri kullanılmaktadır.

Buna göre Leonardo da Vinci hakkında;

- I. Çok yönlü kişilik özelliğine sahiptir.
- II. Hava araçları dâhil birçok ürün tasarlamıştır.
- III. Kendisinden önceki bilim insanlarının eserlerini incelemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. Hangi biçimde olursa olsun bilgi ileten kişi bilginin kaynağını gösterme sorumluluğunu taşımaktadır. Başkalarının bilgi birikiminden ve düşüncelerinden yararlanan her çalışmada yararlanan bilginin kaynağı, neyin nereden ödünç alındığı açıkça belirtilmelidir. Bir araştırmada ya da bir eserde yararlanan kaynakların gösterildiği bölüme kaynakça denir.

Araştırmacıların çalışmalarında kaynakça göstermesi;

- I. Bilginin gerçek sahibinin hakkının teslim edilmesine,
- II. Yapılan çalışmanın güvenilirliğinin artmasına,
- III. Bilimsel etiğe uygun davranılmasına

durumlarından hangilerinin gerçekleşmesini sağlar?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

Neve Çiftçioğlu Nasa (Amerika Uzay ve Havacılık Dairesi) ile birlikte çalışarak bulduğu; hastalıklara sebep olan mikrop çeşidinin özellikleri ile Mars'tan dünyaya düşen bir taşın aynı özelliklere sahip olduğunu fark etti. Daha sonra NASA'dan birlikte çalışma teklifi geldi. NASA'da çalışmaya başladı. Keşfettiği bu buluşu sayesinde dünyanın her yerinden davetler ve ödüller aldı. Bugüne kadar 10 uluslararası ödüle layık görüldü.

Verilen metinden hareketle Neve Çiftçioğlu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gerçekleştirdiği başarılı çalışmalar kendisine ödüller kazandırmıştır.
- B) Sağlık alanında çalışmalar yapmıştır.
- C) Ülkemizin tek kadın bilim insanıdır.
- D) Çalışmaları sayesinde dünyaca tanınır hale gelmiştir.

6. Teknolojinin ve internet kullanımının yaygınlaşması, kaynak kullanımı açısından birçok kolaylıklar getirmiştir. Eskiden bilgiye ulaşmak için sadece kitaplara, dergilere, ansiklopedilere başvurmak gerekiyordu. Artık internetle birlikte saniyeler içinde bilgiye ulaşabilmekteyiz. Ancak internet ortamı doğru bilgiyi kirlüten bir unsur olarak başka bir etkiyle karşımıza çıkıyor. Çünkü;

Yukarıdaki metnin doğru şekilde tamamlanması için hangisi ile devam etmesi beklenebilir?

- A) internete her isteyen, istediği bilgiyi yazabilmektedir.
- B) internette birçok site denetime tabi tutulmadan bilgi paylaşmaktadır.
- C) internette resmi kurumların sayfaları da yer almaktadır.
- D) internette yanlış olan bilgiler, doğru bilgilerle bir arada yer alabilmektedir.

8.

Yaşamın her alanında haklarımız olduğu gibi, haklarımızı kullanırken uymamız ve dikkat etmemiz gereken kurallar vardır. İletişim özgürlüğü içinde yer alan internet kullanımında da dikkat etmemiz gereken kurallar vardır.

Buna göre;

- I. İnternet ortamında tanımadığınız kişilerle sohbet etmemek,
- II. Bize ait kredi kart numaraları bilgilerimizi başkalarına vermemek,
- III. İnternet ortamında başkalarını rahatsız edecek davranışlarda bulunmamak

durumlarından hangileri internet ortamında dikkat etmemiz gereken kurallar arasında yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1.

- .gov** → Resmi siteler en güvenilir sitelerdir. Gov uzantılıdır.
- .com** → Bu uzantılı siteler ticari sitelerdir, yanlış bilgi içerebilir.
- .org** → Bu uzantılı siteler kâr amacı olmayan kuruluşlara aittir ama bilgilerin başka kaynakla teyidi önerilir.

Google

Ankara'nın su kaynakları

I	[ANKARA İÇME SUYU RAPORU] TMMOB İnşaat..... org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=20055&tipi=2&sube=3 7 Nis 2017 – Kit kaynaklara gösterilecek özen sadece tüketicilerden beklenemez.... TAM 2 YIL OLDU KIZILIRMAK'TAN ANKARA'YA SU İLETİLMEDİ
II	Ankara'nın Su Sorunu ve Bilinmeyen Gerçekler Yapı com.tr > Haberler > Gündem 10 Ağu 2007 – Ankara'nın Su Sorunu ve Bilinmeyen Gerçekler haberini okumak için hemen... Su kaynaklarının yönetimi Devlet Su İşleri'nin (DSİ) görevidir.
III	Ankara'nın yeraltı kaynak suları incelendi – Son Dakika Haberler com.tr > Gündem 5 May 2008 – Ankara ve ilçelerindeki yeraltı su kaynaklarının sulama kalitesini belirlemek için yapılan araştırmanın raporu, Ankara İli Çevre Koruma Vakfı...
IV	Su Kaynaklarımız – Aski gov.tr/tr/815-su-kaynaklarimiz-icerik.html Elmadağ ilçesinin su sorununu çözmek için Kargalı mevkiine ASKİ imkanlarıyla bir... Kavşakkaya Barajı, Ankara İli Kazar İlçesinin 25km kuzey doğusundadır.

Buna göre yukarıda verilen açıklamalardan hareketle numaralı alanların hangisinde güvenli bilgiye ulaşmak daha kolaydır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

2.

Son yıllarda günlük yaşamımızın bir parçası haline gelen tabletler, akıllı telefonlar, sosyal medya ve internet beraberinde bazı riskleri de barındırıyor. Kimlik hırsızlığı, özel hayatın ifşası gibi konular bu sorunların başında geliyor. Bilinçsizce kullanılan sosyal medya hesapları ve bilinçsizce atılan mesajlar kimlik bilgilerinizin deşifre olmasına neden olabiliyor. Sanal ortamda kimlik hırsızlığı ve dolandırıcılıkla karşılaşmamak için almamız gereken şifrelerin güçlü olması oldukça önemlidir. Çünkü şifreler ne kadar karmaşık olursa, hesaplara erişme o denli güçleşir.

Buna göre sanal ortamda şifre oluşturmak isteyen bir kişi için aşağıdakilerden hangisi daha güvenli bir şifre olur?

A) 123456

B) ABC2020

C) N1+r2.6

D) ABC000

3.

Verilen görsel incelendiğinde;

- I. Teknoloji insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler oluşturabilir.
- II. Sosyal medya bağımlılığı psikolojik açıdan çeşitli rahatsızlıklara sebep olur.
- III. Dijital ortam bireylerin sosyalleşmesini artırmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız III

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

4. 5. Sınıf öğrencisi Leman "Anadolu Uygarlıkları" ile ilgili araştırma yapmıştır. Araştırmanın sonuna kaynakça bölümünü eklemeyi de unutmamıştır.

KAYNAKÇA

1. Çiğdem Maner, Hititler, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008.
2. <http://www.aktuelarkeoloji.com.tr/kral-midasin-son-aksam-yemegi> (20.05.2017)
3. Bilim Çocuk Dergisi, Sayı 108, Ankara, 2007

Buna göre Leman'ın yaptığı bilimsel çalışma ile ilgili olarak;

- I. Bilimsel etiğe uygun şekilde hazırlanmıştır.
- II. Araştırmada bilgiye erişim tarihine yer verilmiştir.
- III. Kitap ve derginin yanında Genel Ağ üzerinden de bilgiye ulaşılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

1.

Yukarıda verilen karikatür incelendiğinde;

- I. Aile üyeleri teknolojiye bağımlı bireyler haline gelmiştir.
- II. Aile bireyleri arasındaki sözel iletişim azalmıştır.
- III. Modern iletişim araçları bireylerin sosyal becerilerini güçlendirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

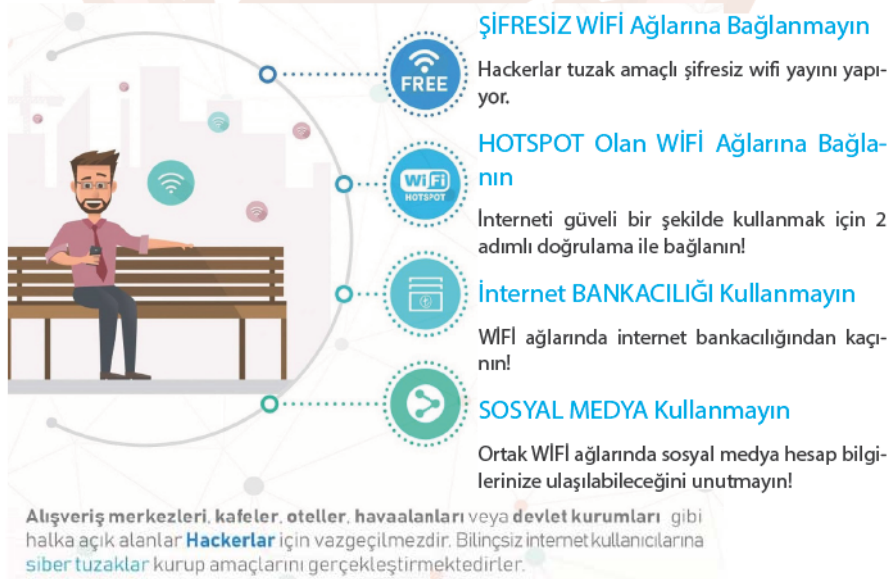
A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

2.

Yukarıda verilen uyarıların aşağıdaki konulardan hangisi ile yakından ilgili olduğu söylenebilir?

A) İnternette doğru bilgiye ulaşma

B) Güvenli Genel Ağ kullanımı

C) E- ticaret kullanımı

D) Teknolojinin faydalı yönleri

3.

Görselden hareketle sanal ortamda şifre oluştururken;

- I. Şifrelerin kolay tahmin edilmeyen, büyük ve küçük harf, rakam, noktalama işaretleri içermesine dikkat edilmelidir.
- II. Ardışık harf ve sayılardan oluşan ifadeler kullanılmamalıdır.
- III. Unutmamak için doğum tarihi gibi kolay tahmin edilebilir tarihler verilmelidir.

maddelerinden hangilerinin dikkate alınması doğrudur?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

4.

Cahit Arf
1910 - 1997

"Matematik sabır olayıdır. Bellek değil keşfederek anlamak gerekir"

Verilen görsele göre Cahit Arf ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çalışmaları sayesinde Türkiye'de ve Dünya'da tanınmasını sağlamıştır.
- B) Bilimsel alanda çalışmalar yapan kuruluşlarda görev almıştır.
- C) Çalışmalarının tamamını yurt dışında yapmıştır.
- D) Matematiğe yeni terimler kazandırmıştır.

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Ekonomik Faaliyetler Meslekleri Etkiler

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Ekonomi ve Sosyal Hayat

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Üretim, Dağıtım ve Tüketim Ağı

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Yeni Fikirler Geliştirelim

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Bilinçli Tüketici

Öğreten Sorular
Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Beceri Temelli Test 1

Beceri Temelli Test 2

5. Ünite

Kazanımlar

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler

- Yaşadığımız bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirleriz.

Ekonomik Faaliyetler Meslekleri Etkiler

- Yaşadığımız bölgedeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanırız.

Ekonomi ve Sosyal Hayat

- Çevremizdeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz ederiz.

Üretim, Dağıtım ve Tüketim Ağı

- Kullandığımız temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz ederiz.

Yeni Fikirler Geliştirelim

- İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştiririz.

Bilinçli Tüketici

- Bilinçli bir tüketici olarak haklarımızı kullanırız.

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler

Yaşadığımız bölgenin ekonomik faaliyetlerini belirleriz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen tarım ürünlerini en çok üretimi yapıldığı bölge ile eşleştiriniz.

4

BUĞDAY

2

HAŞHAŞ

7

KIRMIZI MERCİMEK

3

FINDIK

5

PORTAKAL

1

AYÇİÇEĞİ

6

KAYISI

2

ZEYTİN

7

PAMUK

2

Aşağıda verilen görsellerin hangi ekonomik faaliyete ait olduklarını yazınız.

Ticaret

Sanayi

Tarım

Turizm

Hayvancılık

Madencilik

3

Aşağıda verilen açıklamalarla ait olduğu ekonomik faaliyet kavramını uygun şekilde eşleştiriniz.

Hayvanların yetiştirilmesine, bakılmasına ve hayvanlardan elde edilen ürünlerin pazarlanmasına denir.

A

Toprağın ekilmesi ve işlenmesi yoluyla topraktan faydalanma işlerinin tümüne denir.

B

İnsanların yaşadıkları yerden ayrılarak başka yerlere kısa süreli geziler yapması faaliyetlerinin bütününe verilen isimdir.

C

Kâr elde etmek amacıyla yapılan alım satım işlemine denir.

D

İnsanların ham maddeleri, işlenmiş veya yarı işlenmiş ürün hâline getirmek için yaptıkları faaliyetlerin tümüdür.

E

D

A

E

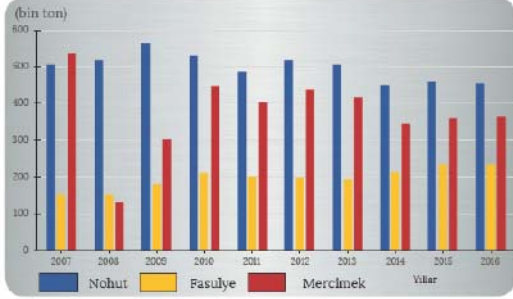

B

C

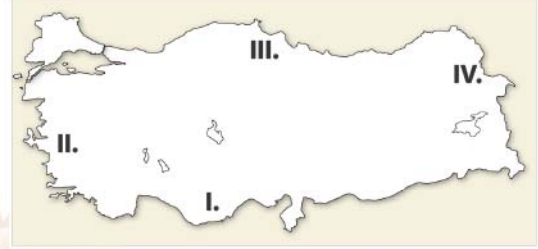
1. Türkiye’de 2007-2016 yılları arasında baklagiller üretimi verilmiştir.

Yukarıda verilen ürünler hangi ekonomik faaliyetin sonucunda elde edilirler?

- A) Tarım B) Hizmet
C) Madencilik D) Ticaret

3. Tarımsal üretim yapabilmenin koşullarından biri iklimin elverişli olmasıdır. Sıcaklığın düşük, yağışın yetersiz olduğu alanlar, tarıma elverişli değildir. Bu nedenle iklim koşullarının elverişli olduğu kıyı kesiminde tarım ürünü çeşidi ve tarımsal ürün üretimi fazladır.

Buna göre haritada verilen numaralı alanların hangisinde tarım ürünü çeşitliliğinin daha az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV

2.

Hayvanların yetiştirilmesine, bakılmasına ve hayvanlardan elde edilen ürünlerin pazarlanmasına hayvancılık denir. Erzurum - Kars yöresinde

yaz yağışları fazla olduğu için otlak alanlar geniştir. Bu durum büyükbaş mera hayvancılığının bu çevrede gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre Erzurum-Kars yöresinde hayvancılığın gelişiminde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Akarsu kaynakları B) Bitki örtüsü
C) Toprak verimliliği D) Enerji üretimi

4.

Ben ülkemizde fındık üretiminin en yaygın olduğu yerlerden biri olan Ordu ilimizin Perşembe ilçesinde yaşıyorum. Bölgemizde fındık üretimiyle uğraşan, ara-

larında benim ailemin de olduğu 300 bin aile bulunmaktadır. Ürettiğimiz fındıklar fabrikalarda işlenmek üzere fabrikalara satılıyor. Fabrikalarda işlenen fındıklar ise daha sonra market ve bakkalların raflarını süslüyor.

Verilen parçada hangi ekonomik faaliyetten söz edilmemiştir?

- A) Ticaret B) Tarım
C) Turizm D) Sanayi

5.

Yer şekillerinin engebeli olduğu yerlerde tarım alanı dardır. Buna karşın düzlüklerin geniş yer kapladığı yerler ise tarıma en uygun alanlardır. Üretilen ürünlerin dağıtımı için de ulaşım önemli bir faktördür. Ulaşım elverişli olmayan yerler aynı zamanda dağıtım da elverişli değildir. Bu durum tüketimi de olumsuz yönde etkilemektedir.

Buna göre aşağıda verilen yörelerden hangisinde üretim ve dağıtım olumsuz etkilenir?

- A) Çukurova
B) Bursa Ovası
C) Gediz Ovası
D) Ağrı Dağı

7.

- ✓ Doğu Karadeniz'de yağışlar fazla olduğu için otlak alanlar geniştir. Bu durum büyükbaş mera hayvancılığının bu çevrede gelişmesini sağlamıştır.
- ✓ Karasal iklimin etkisiyle bozkır bitki örtüsünün yaygın olduğu Konya, Ankara ve çevresinde küçükbaş hayvancılık gelişmiştir.

Bu verilere göre;

- I. Ülkemizde farklı iklimler görülür.
II. İklimin hayvancılık üzerinde etkisi vardır.
III. Büyükbaş hayvancılıktan elde edilen verim daha fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

NAR TEST

6.

Elma, susam, antepfıstığı, fındık, patates, domates, mercimek, tütün, karpuz, incir ve muz gibi ürünler iklimin, su kaynaklarının ve toprağın uygun olduğu yerlerde yetiştirilir.

Tarımsal üretim yapan ve geçimini tarımla sağlayan kişilere çiftçi denir. Çiftçiler tarafından yetiştirilen tarım ürünleri market, manav ve pazarlara ulaşır. İhtiyaç ve isteklere göre bu ürünler müşteriler tarafından satın alınır.

Bu metinde ekonomik faaliyetlerle ilgili;

- I. Üretim
II. Dağıtım
III. Tüketim

aşamalarının hangilerinden bahsedilmiştir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

8.

Eti ve yumurtası için beslenen tavuk, hindi, kaz, ördek gibi kanatlı hayvanlar kümes hayvanları olarak adlandırılır. Özellikle büyük şehirlerin etrafında modern çiftlik-

lerde yoğun şekilde yapılır. Amaç büyük kentlerin beyaz et ve yumurta ihtiyacını karşılamaktır.

Buna göre Kümes hayvancılığının büyük kentlerin etrafında toplanmasında;

- I. Büyük kentlerde beyaz et ve yumurtaya olan talebin fazla olması,
II. Büyük kentlerin modern çiftlik kurmak için gerekli iklim şartlarına sahip olmaları,
III. Tüketim merkezlerine yakın olmaları

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

Ekonomik Faaliyetler Meslekleri Etkiler

Yaşadığımız bölgedeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıyınız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki görsellerde yer alan mesleklerden günümüzde geçerli olanlara "✓", unutulmaya yüz tutmuş olanlara "X" sembolünü yazınız.

Arzuhalci ☒

Veteriner ☒

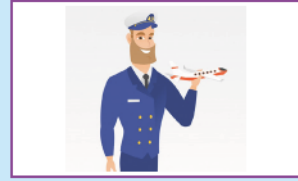
Çömlekçi ☒

Avukat ☒

Nalbant ☒

Pilot ☒

2

Aşağıda verilen ekonomik faaliyetleri en yoğun yapıldığı şehirler ile eşleştiriniz.

1. Madencilik

2. Hayvancılık

3. Turizm

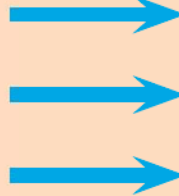
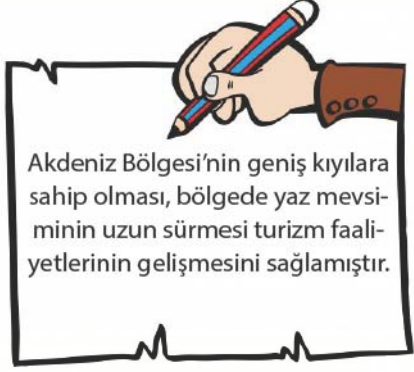
4. Tarım

5. Sanayi

3

Aşağıdaki bilgilerde bölgelerimize ait ekonomik faaliyetler verilmiştir. Ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri doğru şekilde belirleyiniz.

MESLEKLER

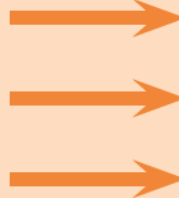
Aşçılık

Tercümanlık

Marangozluk

MESLEKLER

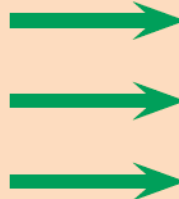
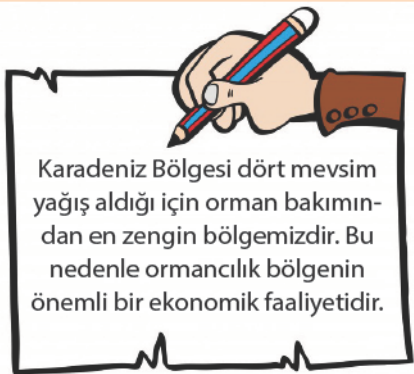
Maden işçiliği

Makine teknikerliği

Mühendislik

MESLEKLER

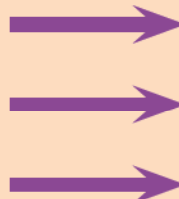
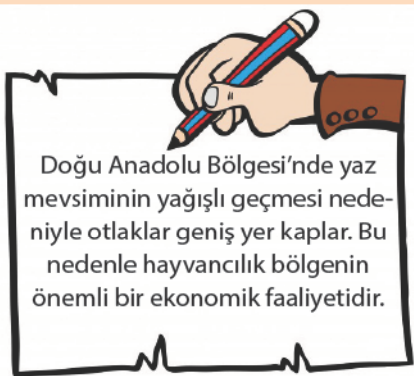
Mobilyacılık

Resepsiyonistlik

Kerestecilik

MESLEKLER

Besicilik

Çobanlık

Veterinerlik

1. Ben Karadeniz Bölgesi'nde yaşıyorum. Bölgemiz dört mevsim yağış aldığı için orman bakımından oldukça zengindir. Bu nedenle ormancılık bölgenin önemli bir ekonomik faaliyetidir.

Buna göre Karadeniz Bölgesi'nde aşağıdaki mesleklerden hangisinin daha çok görülmesi beklenemez?

- A) Orman mühendisliği B) Kerestecilik
C) Mimarlık D) Mobilyacılık

3. Türkiye önemli yer altı ve yer üstü su kaynaklarına sahiptir. Ülkemizin Akdeniz, Karadeniz, Marmara ve Ege Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır. Akdeniz ve Ege kıyıları özellikle yaz aylarında çok ziyaretçi çekmektedir. Ülkemiz Fırat, Dicle, Kızılırmak ve Yeşilırmak gibi önemli akarsulara sahiptir. Bu akarsular sayesinde ekili alanlar sulanır. Ülkemiz jeotermal kaynaklar bakımından dünyada yedinci, Avrupa'da birinci sıradadır. Karadeniz su ürünleri avcılığında ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca bazı akarsularımız üzerindeki hidroelektrik santralleri sayesinde elektrik üretilir.

Buna göre akarsularımız;

- I. Tarım
II. Hayvancılık
III. Turizm
IV. Enerji üretimi

faaliyetlerinden hangilerinde kullanılmaktadır?

- A) I ve II B) I, II ve III
C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

2. Yazın tatil için Antalya'ya giden Doruk, gittikleri şehirde şu mesleklere sahip kişilerle sıkça karşılaşmıştır:

Aşçı

Resepsiyonist

Buna göre Doruk'un gittiği şehirde hangi ekonomik faaliyetin yoğun şekilde yapıldığı söylenebilir?

- A) Tarım B) Hayvancılık
C) Ticaret D) Turizm

- 4.

Nihal'in babası mobilya ustasıdır. Ormanlardan elde edilen ağaçları mobilya fabrikasında şekillendirerek, evlerimizde kullandığımız

güzel mobilyaları yapmaktadır. Her bahar, Nihal ve babası ağaç dikmeye giderler. Babası, ormanlar sayesinde mesleğini yaptığını, kendisi gibi birçok insanın buralardan gelir elde ettiğini söylemektedir.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bir yerin doğal kaynakları ile ekonomik faaliyetleri arasında ilişki bulunmaktadır.
B) Meslekler bölgelerin coğrafi özelliklerinden bağımsız olarak ortaya çıkar.
C) Nihal'in yaşadığı yerde tek meslek mobilyacılıktır.
D) Bölgede ormanların geniş yer kaplaması mobilyacılığın olumsuz etkiler.

5.

Ürün elde edilmeyen ama hizmet üreten meslekler vardır. Bu meslekleri yapan kişiler hizmetlerinin karşılığında gelir elde ederler. Hizmet sektörünün amacı insanların barınma, giyinme, beslenme, eğitim, sağlık, güvenlik ve ulaşım ihtiyaçlarını karşılamaktır. Hizmet sektöründeki meslek çeşitliliği oldukça fazladır.

Buna göre aşağıdaki mesleklerden hangisi hizmet sektöründe yer almaz?

- A) Otobüs şoförlüğü
- ☒ B) Makine mühendisi
- C) Emlakçılık
- D) Doktorluk

6.

Büyükbaş hayvancılık, gür otlakların bulunduğu yerlerde mera hayvancılığı şeklinde yaygın olarak yapılır. Özellikle yaz yağışlarının etkisiyle otlakların ve çayır-
ların geniş yer kapladığı

Karadeniz'in doğu kıyısı ve Doğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

Buna göre hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde;

- I. Veterinerlik,
- II. Besicilik,
- III. Kasaplık

mesleklerinden hangilerinin geliştiği söylenebilir?

- A) I ve II
- ☒ B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

Merhaba ben Emrah. Ailemle birlikte taş kömürü yataklarının bulunduğu Zonguldak'ta yaşıyorum. Buralarda kara elmas olarak bilinen taş kömürü biz Zonguldaklılar için çok

önemlidir. İlimizde benim ailem de dâhil olmak üzere binlerce aile geçimini bu doğal kaynaktan sağlıyor. Taş kömürü Bartın, Karabük gibi komşu illerin ekonomilerinde de önemli yer tutuyor.

Buna göre Emrah'ın yaşadığı yerde hangi ekonomik faaliyetin ve buna bağlı olarak hangi mesleğin gelişmesi beklenir?

- A) Turizm – Otel işletmeciliği
- B) Tarım-Çiftçilik
- ☒ C) Madencilik- Maden mühendisi
- D) Hayvancılık- Veterinerlik

8.

Yazları uzun ve güneşli geçen, Akdeniz ikliminin etkisi altında olan kıyı kesimler deniz turizminin merkezi hâline gelmiştir. Turizm, Antalya'daki önemli ekonomik faaliyetlerden biridir. Şehirde çeşitli meslek gruplarından pek çok insan geçimini turizmden sağlar. Otellerde çalışan aşçılar, servis elemanları, bahçıvanlar, animatörler, tur operatörleri ve şoförler turizmle ilgili meslek elemanlarından bazılarıdır. Turizmle ilgili bir diğer meslek ise turist rehberliğidir. Rehberler turistlere tarihî ve kültürel varlıklarımız ile doğal güzelliklerimizi gezdirerek ülkemizin tanıtımında önemli rol oynarlar.

Verilen parçadan hareketle Antalya için;

- I. Coğrafi özellikler ekonomik faaliyeti ve meslekleri belirlemiştir.
- II. Ekonomik faaliyet olarak yalnızca turizm yapılmaktadır.
- III. İklim şartları turizm faaliyetini etkilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- ☒ B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

Ekonomi ve Sosyal Hayat

Çevremizdeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki Genel Ağ haberini okuyunuz. Yapılan ekonomik faaliyetle ilgili soruları “Evet” ya da “Hayır” şeklinde cevaplandırınız.

KÖYÜN KADERİ 'KARANFİL'LE DEĞİŞTİ!

Isparta merkeze bağlı Deregümü köyündeki seralarda üretilen karanfil, ihracatçı firmalar aracılığıyla İspanya, Bulgaristan, İngiltere, Hollanda, Rusya ve Ukrayna gibi ülkelere ihraç ediliyor. Bu durum köyden kente göçü tersine çevirdi. Karanfil üretiminin her geçen yıl arttığı 2 bin nüfuslu köyde, köylülerin yanı sıra başka köy ve illerden gelen tarım işçileri de iş imkânı buluyor. Özenle kesilerek hasadı yapılan karanfiller, temizlenip paketlenmesinin ardından soğuk hava depolarında muhafaza ediliyor. Renklerine göre belirli ülkelerden alıcı bulan karanfilden kente 40 milyon liralık girdi oluyor. Bu durum köyü göç veren değil, göç alan bir köy haline getirmiş durumda. İş problemi olanlara, karanfil üretimi iş imkânı sunuyor. **(Genel Ağ haberi)**

NO	AÇIKLAMALAR	E	H
1.	Karanfil üretimi sayesinde köyde istihdam artmış mıdır?	☒	☐
2.	Üretilen karanfil yalnızca ülke içinde mi tüketilmektedir?	☐	☒
3.	Köyün karanfil üretimiyle birlikte nüfusu artmış mıdır?	☒	☐
4.	Yapılan tarımsal faaliyetle birlikte işsizlik artmış mıdır?	☐	☒
5.	Karanfil üretimi ülkenin dış satımında yer bulmakta mıdır?	☒	☐

2

Aşağıda verilen bilgileri doğru “D” veya yanlış “Y” şeklinde değerlendiriniz.

	AÇIKLAMALAR	D	Y
a.	İnsanlar geçimlerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak için ekonomik faaliyetler yaparlar.	☒	☐
b.	Bir yörede yapılan ekonomik faaliyetin nüfus, yerleşme, eğitim ve kültür üzerinde etkisi vardır.	☒	☐
c.	Ülkemizde sanayi gelişmeden önce temel ekonomik faaliyetler, tarım ve hayvancılıktı.	☒	☐
d.	Bir yerde sanayinin gelişmesi o yerin sosyal yaşamını etkilemez.	☐	☒
e.	Akdeniz ve Ege kıyılarında bulunan yerleşim yerleri yaz turizmi sayesinde çok gelişmiştir.	☒	☐
f.	Bir bölgede üretilip ticareti yapılan ürünün ülke ekonomisine herhangi bir katkısı yoktur.	☐	☒

3

Aşağıda verilen soruları metni inceleyerek cevaplandırınız.

Selanik Ziraat Mektebi mezunu Zihni Derin, botanikçi Ali Rıza Erten'in yaptığı çalışmaların izini sürerek Rize'ye gelir. Oradan araştırmalar yapmak için Batum'a geçer. Kafasına takılan soru şudur: Batum'da yetişen çay aynı özelliklere sahip olan Rize'de yetişmez mi? Bir rivayete göre her gidişinde yanında taşıdığı şemsiyenin içine gizlice atarak getirdiği fideleri Rize'de diker. Bir de fidanlık kurar. 1938 senesinde Ziraat Vekâleti Çay Organizatörlüğüne getirilmesiyle aradığı fırsatı bulur. Hemen Rize'ye gider. Batum'dan getirttiği iki ton çay tohumu ile enstitüye bağlı üç fidanlıkta çay fidanı üretimine girer. Bildiği, öğrendiği bütün bilimsel teknikleri uygular, toprağa, neme, kirece, suya, sulamaya büyük özen gösterir. 1940'lı yıllara gelindiğinde emeklerinin karşılığını

almaya başlar. Aynı yıl çıkarılan bir kanunla çay üreticilerine bazı maddi kolaylıklar getirilir ve üretilen çayların devlet tarafından satın alınacağı garanti edilir. Bu özendirici tedbir ve teşvikler üzerine yöre halkı çay üretimine yönelir, 1947'de Rize'de ilk çay fabrikası kurulur. Fabrika Rize'nin ve Rize'nin kaderini değiştirecektir. İstihdamın yanı sıra üretici de ekonomik anlamda rahatlar. **(Genel Ağ haberi)**

S.1. Çay yetiştiriciliği Rize'de iş bulabilme imkânlarını nasıl etkilemiş olabilir?

C.1. Bölge insanı için iş imkanları ortaya çıkmış, bölgedeki işsizlik oranı azalmıştır.

S.2. Çay yetiştiriciliği hangi mesleklerin gelişimine katkıda bulunmuş olabilir?

C.2. Tarım işçisi, çiftçilik, ziraat mühendisliği, mevsimlik işçilik.

4

Aşağıdaki habere göre yerli otomobil fabrikasının kurulacağı yerle ilgili hangileri söylenebilir?

TOGG YERLİ OTOMOBİLİN FABRİKASI BELLİ OLDU!

Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun, 2022 yılında üretimine başlayacağı yerli otomobil Gebze'de tanıtıldı. Türk Otomotiv endüstrisinin kalbi olan Marmara Bölgesi'nde kurulacak fabrikasının temelini 2020 yılında atacak. Fabrikanın Bursa'da kurulması planlanmış durumda. **(Genel Ağ haberi)**

İstihdam artar.

Dışarıya göç verir.

Nüfusu artar.

Konut ihtiyacı artar.

Ulaşım gelişir.

İşsizlik artar.

1.

Kındıra Köyü Kartalkaya Kayak Merkezi'ne varmadan önceki son köydür. Türkiye'nin en gözde kayak merkezlerinden birisi olan Kartalkaya Kayak Merkezi Bolu ilinin güneydoğusunda Koroğlu dağları üzerinde yer almaktadır. Kayak merkezinde aralık ayı başından mart ayı sonlarına kadar kayak yapılabilir. Kındıra Köyü'nün Kartalkaya Kayak Merkezi'nin geçiş güzergâhında yer alması, oradan geçenlerin ihtiyacını karşılayacak yeni iş yerlerinin açılması fikrini ortaya çıkarmıştır.

Buna göre;

- I. Otellerin inşa edilmesi
- II. Benzin istasyonlarının açılması
- III. Dinlenme tesislerinin yapılması

yatırımlarından hangileri Kındıra Köyü için doğru bir karar olur?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3.

Afyonkarahisar'ın Dazkırı ilçesine bağlı İdris Köyü lavanta ekimine yönelik ve önemli gelir elde eden yerleşim yerlerinden sadece biri. İdris Köyü'nün muhtarı Sami Şahin konuyla ilgili şu açıklamalarda bulunuyor: "Önceden köyümüz sürekli dışarıya göç veriyordu. İşsizlik çoktu. Lavanta üretiminden güzel gelir elde edilince insanlar köylerine dönmeye başladı. Her çiftçinin evine güzel para giriyor. Herkesin çift çeker traktörü olmaya başladı. Denizli ve İzmir'e yerleşenler geri dönmeye başladı. Özellikle emekli olan arkadaşlarımızın çoğu tekrar köylerine yerleşerek lavanta bahçeleri kuruyor. Şu anda lavanta yetiştiriciliğinin buğday ve arpa üretimine göre daha iyi getirisi var. Artık köyümüze 'lavanta diyarı' diyorlar." (Genel Ağ haberi)

Buna göre lavanta yetiştiriciliği İdris Köyü için;

- I. Ekonomik refah sağlamıştır.
- II. Dışarıya verilen göçü artırmıştır.
- III. İşsizliği azaltmıştır.

sonuçlardan hangilerini ortaya çıkarmıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2.

Bursa'nın İnegöl ilçesinin çevresindeki dağlar ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlarda çok sayıda çam, kayın, köknar, meşe ağacı bulunur. Bu nedenle İnegöl'de imalat sanayi gelişmiş, ağaç ve kereste işletmeciliği faaliyetleri ön plana çıkmıştır. Ayrıca üretilen ürünlerin taşınması için yeni yollar yapılmıştır.

Buna göre İnegöl hakkında verilenlerle ilgili olarak;

- I. İnsanlara iş imkânı sağlanmıştır.
- II. İlçe nüfusu azalma göstermiştir.
- III. Ulaşım hizmetleri gelişmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

Akdeniz ve Ege kıyılarında bulunan yerleşim yerleri yaz turizmi sayesinde çok gelişmiştir. Antalya'da bulunan Alanya, Manavgat ve Kemer; Muğla'da bulunan Marmaris, Fethiye ve Bodrum ilçeleri yerli ve yabancı birçok turistin uğrak yeri olmuştur.

Yukarıda verilen bilgilere göre bahsedilen yerlerde hangisinin gerçekleşmesi beklenemez?

- A) Kültürümüzün tanıtılması kolaylaşır.
- B) Turizmle ilgili meslekler ortaya çıkar.
- C) Yabancılar karşı ön yargılar artar.
- D) Ekonomik kazanç elde edilir.

5.

Sanayinin gelişmesiyle birlikte insanlar geçimlerini sağlamak amacıyla sanayi tesislerinin çok olduğu şehirlere göç etmeye, farklı iş kollarında çalışmaya başladılar.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde sanayi sektörü diğerlerine göre daha az gelişmiştir?

- A) Kocaeli
B) Adana
C) Eskişehir
D) Niğde

6.

Ülkemizde sanayi gelişmeden önce temel ekonomik faaliyetler, tarım ve hayvancılıktı. Tarımsal faaliyetlerde insan gücüne duyulan ihtiyaç fazlaydı. Büyük evlerde geniş aile şeklinde bir yaşam söz konusu idi. İnsanların sosyal hayatları buna göre şekilleniyordu. İnsanlar ihtiyaçlarının büyük bir kısmını kendileri karşılamaktaydı. Toprağı işleyerek tarım ürünleri, hayvancılık yaparak et ve süt ürünleri elde etmekteydi. İnsanlar düğün, kına gecesi ve sünnet gibi sosyal aktivitelerini evlerinin önünde yapardı. İnsanlar arasında yardımlaşma ve dayanışma oldukça fazlaydı.

Buna göre;

- I. Ekonomik faaliyetler insanların sosyal yaşamlarını etkilemektedir.
- II. Sanayinin gelişmesi günlük hayatta değişimleri de beraberinde getirmiştir.
- III. Geçmişte insanlar arasında birlik ve beraberlik zayıf iken günümüzde daha güçlü hale gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7.

Merhaba ben Kütahya'da bir ilçede yaşıyorum. Önceleri burada tarımsal faaliyetlerle uğraşıyordum. Şimdi ise; ilçemize termal oteller yapılmaya başlanınca bir otelin restoranında garson olarak çalışmaya başladım. Böylece ülkeyimizin farklı illerinden gelen insanlara hizmet veriyorum. Belediyemiz ilçemize gelen misafirler için sosyal tesisler, sinema ve konaklama yerleri açtı. Buralardan artık bizler de faydalanabiliyoruz.

Verilen metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ekonomik faaliyetler, insanların sosyal hayatlarını etkiler.
B) Tarımsal faaliyetlerle uğraşmak garsonluk mesleğine göre daha kolaydır.
C) Bireylerin meslekleri bulundukları yerin coğrafi özelliklerinden etkilenmez.
D) Ülkemizde en fazla gelir termal turizmden elde edilmektedir.

8.

Yaşadığım kente geçen yıl üniversite yerleşkesi için birçok bina yapıldı. Okulun açılmasıyla birlikte çok sayıda öğrenci farklı yerlerden eğitim almak için buraya geldi. Onların kalabileceği yurtlar yapıldı. Şehrimiz öğrencilerin gelmesiyle birlikte kalabalıklaştı. Yaşadığımız mahalleye otobüs seferleri arttı. Ayrıca yakında tramvay da yapılacaktı. Semtimize alışveriş yapanlar çoğaldı. Çarşıda yeni lokanta ve kafeler açıldığını gördüm. Ayrıca bizim mahalleye büyük bir alışveriş merkezi yapılıyor.

Metinde bahsedilen şehre üniversite kurulması aşağıdaki alanların hangisinde değişime neden olmamıştır?

- A) Ulaşım
B) Sosyal
C) Ticaret
D) Dini

Üretim, Dağıtım ve Tüketim Ağı

Kullandığımız temel ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz ederiz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda yer alan görsellerin hangi ekonomik faaliyet türüne (üretim, tüketim ve dağıtım) ait olduğunu belirleyerek verilen boşlukları doldurunuz.

Tüketim

Üretim

Dağıtım

2

Üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili duraklarda yazan kavramlar ile otobüsleri uygun şekilde eşleştiriniz.

Bir ticaret girişiminin gerçekleştirilmesi ve yürütülmesi için gerekli olan, bu işte kullanılan anapara.

1

Ekonomik faaliyetler sonucunda yeni bir mal elde edilmesi olayıdır.

2

Üreticiler tarafından elde edilen malların, üretildiği yerden tüketiciler tarafından satın alınacağı yere çeşitli araçlarla taşınmasıdır.

3

Üretilen malların ihtiyacı olan insanlar tarafından satın alınması ve kullanılıp harcanmasına denir.

4

3

Aşağıdaki görsellerde ekmeğin üretim - dağıtım - tüketim serüveni verilmiştir. Bu serüvenin aşamaları doğru şekilde sıralayınız.

2

1

6

5

4

3

4

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanları "✓", yanlış olanları ise "X" sembolü ile işaretleyiniz.

	AÇIKLAMALAR	D	Y
1.	Fabrikalarda üretilen salça, bisküvi, peynir gibi ürünlerin kamyonlarla marketlere taşınması dağıtımına örnek verilebilir.	✓	
2.	Günümüzde ulaşımdaki gelişmeler sayesinde hız kazanan dağıtım, hem üretim hem de tüketimde büyük artışa neden olmuştur.	✓	
3.	Satışa sunulan kıyafet, deterjan, elektronik eşya ve ilaç gibi malların tüketiciler tarafından satın alınması üretim aşamasında gerçekleşir.		X
4.	Günlük yaşamda kullandığımız tüm ürünler, kullanımımıza sunulana kadar birçok aşamadan geçer.	✓	
5.	Tarım ve hayvancılıktan elde edilen ürünler, aynı zamanda sanayide ham madde olarak kullanılmaktadır.	✓	

5

Aşağıdaki tabloda verilen işlenmemiş ürün ve işlenmiş ürün başlıklarına uygun kavramları yazınız.

İŞLENMEMİŞ ÜRÜN (HAMMADDE)

Ağaç

Domates

Zeytin

Buğday

Süt

İŞLENMİŞ ÜRÜN

Kâğıt

Salça

Zeytinyağı

Ekmek

Yoğurt

1.

Bazılarımızın yakın çevresinde sanayi, bazılarımızın yakın çevresinde ormanlık, bazılarımızın yakın çevresinde ise hayvancılık ekonomik faaliyet olarak yaygındır. Bu ekonomik faaliyetler sonucunda çeşitli ürünler üretilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi hayvancılık faaliyetine bağlı olarak üretilen ürünler arasında yer almaz?

- A) Peynir B) Sucuk
C) Salça D) Yumurta

2.

Şeker pancarı çiftçiler tarafından tarlalarda yetiştirilir. Hasat mevsiminde toplanan şeker pancarları fabrikalara götürülür ve burada şeker yapılır. Paketlenmiş şekerler, çeşitli araçlarla satış yerlerine (alışveriş merkezi, zahireci, bakkal, süpermarket vb.) getirilir. Şekere ihtiyacı olan insanlar da bu ürünleri satın alır.

Buna göre yukarıda verilen metinde;

- I. Üretim
II. Dağıtım
III. Tüketim

aşamalarından hangilerine yer verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

3.

(I) Zeytin üreten çiftçiler bir yıl boyunca zeytin ağaçlarının bakımını yapar. Üreticiler hasat mevsiminde ağaçlardan zeytinleri toplar. Temizlenen zeytinler fabrikaya taşınır. (II) Fabrikada bulunan makineler zeytini ezerek hamur hâline getirir. Elde edilen yağlar ise uygun kaplara doldurulur. (III) Zeytinyağı kapları çeşitli ulaşım araçlarıyla market ve mahalle pazarı gibi satış yerlerine ulaştırılır. (IV) İhtiyacı olan insanlar zeytinyağını satın alırlar.

Buna göre numaralı alanların hangisinde tüketim aşaması vurgulanmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

4.

Üretim, bilgi ve iş gücünü kullanarak, emek verip veya bir sermayeyi harcayarak karşılığında ürün elde etme etkinliğidir. Üretim sonucunda elde edilen ürün bazen doğrudan tüketilir. Bazen de bu ürünler işlenerek yeni bir ürünün elde edilmesinde ham madde kaynağı olurlar.

Buna göre aşağıda verilen ham madde ve işlenmiş ürün eşleştirmelerinden hangisi hatalıdır?

	Ham madde	İşlenmiş ürün
A)	Süt	Peynir
B)	Un	Bisküvi
C)	Tuğla	Toprak
D)	Ağaç	Kâğıt

5.

KÂĞIDIN HİKÂYESİ

Kâğıdın ham maddesi olan selüloz ağacın işlenmesiyle ortaya çıkıyor. Selüloz suda eritilip, kâğıt hamuru işlenirken içine mürekkep eklenir. Kâğıt hamuru 15 dakika

kadar karıştırıldıktan sonra, borularla beraber kâğıt makinesine gönderilerek işlenmeye hazır hale gelir. Basınç ve vakum yardımıyla kâğıttaki basıncın yarıya düşmesi sağlanarak sıcak silindirlere geçirilen hamur kâğıt şeklini alır.

Buna göre yukarıda verilen parça kâğıtla ilgili aşamalardan hangisini yansıtmaktadır?

- A) Tüketim B) Dağıtım
C) Pazarlama D) Üretim

6.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan, ağırlıklı olarak da Şanlıurfa'dan gelen tarım işçilerinin elleriyle ya da makineli hasatla toplanan pamuk, çuvalara doldurularak kamyonlara yüklenerek çırçır fabrikalarının yolunu tutuyor. Çırçır fabrikalarında pamuğun lifi ile 'çiğit' diye tabir edilen çekirdeği birbirinden ayrılıyor. Yağ sektörünün hammadde olan çiğit, yağ fabrikalarına; lifi ise tekstile yolculuğun ilk durağı olan iplik fabrikalarına gönderiliyor. Rengârenk ipliklere dönüşen pamuk, tekstil fabrikalarının yolunu tutuyor. Tekstil fabrikalarında kumaşa dönüşen pamuk, üretimin son durağı olan hazır giyim fabrikalarının ardından mağazalarda yerini alıyor. Müşteriler de istek ve ihtiyaçları doğrultusunda alışveriş yapıyorlar.

Verilen parçadan hareketle pamukla ilgili olarak;

- I. Yalnızca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yetiştirilmektedir.
- II. Farklı alanlarda hammadde görevini üstlenmiştir.
- III. Üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarından geçmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7.

Yukarıda verilen görselin ekonomik faaliyetlerin hangi aşamasına ait olduğu söylenebilir?

- A) Tüketim
B) Dağıtım
C) Sermaye
D) Üretim

8.

Kâğıt genellikle ağaçtan elde edilen bir tüketim malzemesidir. Bu nedenle kâğıdın israf edilmesi daha fazla ağacın kesilmesi anlamına gelmektedir. Oysa bizler ağaçların kesilmesini, ormanlarımızın yok olmasını istemeyiz. O hâlde kâğıt kullanırken tasarruf etme bilinciyle hareket ederek kâğıt israfına yol açacak hareketlerden kaçınmalıyız.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kâğıt israfını önlemek amacıyla yapılacak davranışlar arasında yer almaz?

- A) Kâğıdın her iki tarafını da kullanmalıyız.
B) Atık kâğıtları çöp kutularına atmalıyız.
C) Bilgilerimizi kâğıt yerine bilgisayar ortamında korumalıyız.
D) Yapacağımız işin niteliğine uygun olarak doğru kâğıdı kullanmaya özen göstermeliyiz.

9.

- ✓ Şeker üretiminin ilk aşaması şeker pancarı ekimidir.
✓ Şekerpancarından elde edilen şekerler paketlenir ve tüketim yerlerine gönderilir.
✓ Marketlerden satın alınan şeker; baklava, kek ve çikolata gibi ürünlerin yapımında kullanılır.

Buna göre şekerle ilgili verilenlerden hareketle;

- I. Şekerin ham maddesi şeker pancarıdır.
- II. Mutfaklara gelene kadarki süreçte birçok aşamadan geçmektedir.
- III. Şekerin tüketim yerlerine gönderilmesi dağıtım evresinde gerçekleşir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

Yeni Fikirler Geliştirelim

İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştiririz.

Öğreten Sorular

1

Girişimcilerin özellikleri arasında yer alan kavramları "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

Çalışkandır.	☒	Üretkendir.	☒
Yeniliklere kapalıdır.	☐	Planlıdır.	☒
Öngörü sahibidir.	☒	Kararsızdır.	☐
Risk almaz.	☐	Meraklıdır.	☒

2

5. Sınıf öğrencisi Aybüke ülke ekonomisine ve üretime katkı sağlamak istemektedir. Aşağıda verilen fikirlerden Aybüke için uygun olanlara "✓" sembolü koyalım.

Enerji üretimine destek olmak için izlenmediğinde televizyonu kapatmalıdır.

Su tasarrufu için dişlerini fırçalarken muslukları kapatmalıdır.

Enerji üretimine destek olmak için buzdolabının kapısını açık unutmamalıdır.

Markete girdiğinde yiyebileceğinden çok daha fazla gıda ürünleri almalıdır.

Kullanılmış kâğıtları ve kartonları çöpe değil geri dönüşüm kutularına atmalıdır.

Kullanmadığı giysileri yardım kuruluşlarının giysi toplama kutularına bırakmalıdır.

Üretime destek için okula gitmeyerek doğrudan bir işe girip çalışmalıdır.

Aşağıda verilen girişimcilik hikâyelerini okuyarak soruları cevaplandırınız.

Üniversiteden üç arkadaş, iş kurmaya karar verirler. Kendi ayaklarının üzerinde durmak, hayallerinin peşinden koşmak için Nisan 2008'de bir iş fikri ortaya atarlar. Çikolata şelalesinin görkemi ve çekiciliğinden yararlanarak, çikolatayı katı değil erimiş hâlde müşterileriyle paylaşacaklardı. Üç arkadaş en lezzetli çikolata çeşidini belirlerken, öte yandan da iş modelini geliştirdiler. Perakende sektöründeki gelişmeleri gözlemlediler. Alışveriş merkezleri başlangıç için doğru adreslerdi. Erimiş gerçek çikolatayı taptaze meyvelerle sunacaklardı. Yatırım için kaynak ise harçlıklarından biriktirdikleri ve ailelerinden ya da eş dosttan aldıkları paralar idi. Bu parayla çok iyi makineler alma şansları yoktu. Yine de uygun fiyatlı üç adet şelale satın aldılar. Tezgâhın başına geçtiler ve kendi çikolatalarını kendileri sattılar. Daha sonra çikolata şelalelerini üretmek için bir makine atölyesiyle anlaştılar. Artık gündüzleri alışveriş merkezinde, geceleri ise makine atölyesinde zamanları geçiyordu. İlk dört denemede başarısız oldular ama pes etmediler ve uzun ömürlü olacak bir makine üretmeyi başarmışlardı. Çok geçmeden mütevazı bir ofis kiraladılar ve muhasebe programında iş süreçlerini takip etmeye başladılar. Büyümeleri hızla devam etti, ikinci altı ayda on üç yeni şube açtılar ve kısa zamanda toplamda otuz şubeden fazla noktaları oldu. **(Genel Ağ haberi)**

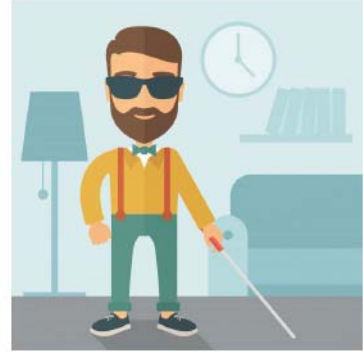
a) Girişimci üç arkadaş hangi kişilik özelliklerine sahiptir?

Çalışkan, kararlı, mücadeleci, yeniliklere açık ve azimlidir.

b) Parçada bahsedilen girişimcilerin başarısızlık karşısındaki tutum ve davranışları nasıl olmuştur?

Pes etmemek ve mücadeleye devam etmek.

Ortaokul 8. sınıf öğrencisi Efe Çetinkaya, görme engelliler için proje geliştirdi. Beyaz baston üzerine uyguladığı sensör, belli bir mesafede ve belli yükseklikteki engellerde sesli ve titreşimli uyarı vererek, kullanıcıyı yönlendiriyor. Çetinkaya, bu projesiyle hem görme hem de işitme engellilerin hayatını kolaylaştırmayı amaçlıyor. Projesiyle ilgili açıklama yapan Çetinkaya, uzun zamandır üzerinde çalışma yapmak istediğim bir proje olduğunu söyledi. Çetinkaya, engellilerin daha ez desteğe ihtiyaç duyarak hayatlarını sürdürmesini istediğini belirterek, "Engelli insanların önlerindeki engelleri kaldırabilmek, daha az insan desteğine ihtiyaç duyarak daha rahat bir yaşam sağlayabilmeleri için bu sisteme bir de titreşim ve ses özelliği ekleyerek hem görme, hem işitme engellilerin kullanabilmesini hedefledim. Cihaz, belli bir mesafedeki ve yükseklikteki engellerde sesli ve titreşimli uyarı vererek, kullanıcıyı yönlendiriyor." diye konuştu.

a) Efe Çetinkaya hangi kişilik özelliklerine sahiptir?

Yardımsöver, yenilikçi.

b) Parçada bahsedilen projenin toplumsal hayatta engelli vatandaşlara sağlayacağı faydalar nelerdir?

Hayatlarının kolaylaşması, ulaşımındaki engellerinin azalması

1.

Yeni bir iş kurma ekonomi ile ilgili fikirlerimizi hayata geçirme işine girişimcilik adı verilir. Yeni iş alanı kurarak veya mevcut işleri geliştirerek mal veya hizmet üreten kişilere de girişimci denir.

Girişimciler insanlara iş alanı oluşturur. Böylece ülke ekonomisine büyük katkıda bulunurlar. Girişimci bir insanların birtakım özellikleri bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi girişimci insanların özellikleri arasında yer almaz?

- A) Uyumludur. ☐ B) Plansızdır. ☒
C) İleri görüşlüdür. ☐ D) Risk alır. ☐

3.

Girişimciler insanlara iş imkânı sağlar. Girişimcilerin kurduğu tesislerde üretim yapılır. Üretim arttıkça hem ülkemizde yaşayan insanların ihtiyaçları karşılanır hem de ihtiyaçtan fazla olan ürünler satılarak ülkemize döviz girişi sağlanır. Bu sayede ülke ekonomisi güçlenir.

Buna göre girişimcilerle ilgili olarak;

- I. Ülke ekonomisine katkıda bulunurlar.
II. Ülkemizin dış alım miktarını artırır.
III. İnsanlara çalışmaları için iş olanakları oluştururlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II ☐ B) I ve III ☒
C) II ve III ☐ D) I, II ve III ☐

2.

Nuri Demirağ, Türkiye'de uçak fabrikasının kuruluşu, paraşüt üretimi gibi ilkleri gerçekleştirmiştir. Demirağ, demiryolu yapımı yanında büyük inşaat projeleri de gerçekleştirmiştir. Devrin en zengin iş adamı olan Nuri Demirağ, 1936 yılında Türkiye'nin ilk uçak fabrikasını kurmak için girişimlere başladı. O yıllarda ordunun uçak ihtiyacı halktan ve zengin işadamlarından toplanan bağışlarla karşılanıyordu. İstanbul'da atölye binası inşa edildi. Deneme uçuşlarını yapabilmek için Yeşilköy'de arazi satın aldı.

Buna göre Nuri Demirağ ile ilgili olarak;

- I. Planlı ve çalışkan bir girişimcidir.
II. Ulaşım, mimarlık ve havacılık gibi farklı alanlarda çalışmalar yapmıştır.
III. Yeniliklere kapalı bir özelliğe sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II ☒ B) I ve III ☐
C) II ve III ☐ D) I, II ve III ☐

NAR TEST 4.

Adından çok fazla insan haberdar değildir ama hepimiz onun bulduğu ürünü biliriz. Mestral, bir gün köpeğiyle birlikte dışarıda yürüyorken hayvanın kürküne bazı otların yapışmış olduğunu gördü. Aslında o hepimizin hayatımız boyunca karşılaştığı ve yanımızdan geçip gitmesine izin verdiği fırsatlardan biriyle karşılaşmıştı. İki seçeneği vardı. Tüylerin o kısmını kesip atarak köpeğe söylenmek ve aynı şeyi bir daha yapmamasını ummak ya da tüyleri inceleyip kürke yapışma konusunda nasıl etkili olduğunu görmek... George ikinci yolu seçti. Otları mikroskop altında inceledi ve ayakkabılarda kullanılan cırtlı bantları icat etti.

(Yrd. Doç. Dr. Serpil DÖM, Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği, s.19)

Yukarıdaki parçadan hareketle George De Mestral hakkında hangisi söylenemez?

- A) Fırsatları değerlendirme konusunda başarılıdır.
B) İyi bir gözlem yeteneğine sahiptir.
C) Fikrini hayata geçirmek için inceleme yapmıştır.
D) Geliştirdiği fikir herhangi bir sorunun çözümüne katkı sağlamamıştır. ☒

5.

İş fikirlerinin hayata geçirilmesi aşamasında iş birliği yapmak oldukça önemlidir. Ortak amaç ve çıkarlar doğrultusunda insanların güçlerini birleştirerek birlikte hareket etmelerine iş birliği denir. İş birliği sayesinde kişiler hedeflerine daha kolay ulaşır. Girişimcilerin iş birliği yapması yeni iş fikirlerinin daha kolay ortaya çıkmasını sağlar.

Buna göre;

- I. Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- II. Birlikten kuvvet doğar.
- III. Yalnız taş duvar olmaz.

atasözlerinden hangileri işbirliği yapmayı vurgulamaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

Ekonomiye katkı sağlayan projeler çocuklar ve gençler tarafından da yapılabilir.

Buna göre 5. Sınıf öğrencisi Zehra;

- I. Gereksiz yere yanan lambaları kapatmak,
- II. Suyu tasarruflu kullanmak,
- III. Karton, plastik ve camları geri dönüşüm kutusuna atmak

davranışlarından hangilerini yaparsa ekonomiye katkı sağlamış olur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

6.

Yukarıda verilen görselin öncelikle aşağıdakilerden hangisine katkı sağlaması beklenir?

- A) Ulaşım
- B) Ekonomiye
- C) Eğitime
- D) Güvenliğe

8.

Türkiye'nin ilk makarna fabrikası, Hasan Tahsin Piyale tarafından "Türk Makarna Fabrikası" adıyla 1922'de İzmir'de kuruldu. Küçük tesis olan Türk Makarna Fabrikası'nda sadece 10 kişi çalışıyordu. El gücü ile makarnalar yapılmaktaydı. Teknolojiyi yakından takip eden Hasan Tahsin Bey, ilerleyen yıllarda İtalya'dan makarna kalıpları getirerek ürün çeşitlerini arttırdı ve 1930 yılında İzmir Alsancak'ta 2.564 kg. günlük kapasiteli yeni bir fabrika kurdu. **(Genel Ağ haberi)**

El gücü ile makarnalar yapılmaktaydı. Teknolojiyi yakından takip eden Hasan Tahsin Bey, ilerleyen yıllarda İtalya'dan makarna kalıpları getirerek ürün çeşitlerini arttırdı ve 1930 yılında İzmir Alsancak'ta 2.564 kg. günlük kapasiteli yeni bir fabrika kurdu. **(Genel Ağ haberi)**

Buna göre Hasan Tahsin Piyale hakkında;

- I. Yenilikçidir.
- II. Ön yargılıdır.
- III. Azimlidir.

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

Bilinçli Tüketici

Bilinçli bir tüketici olarak haklarımızı kullanırız.

Öğreten Sorular

1

Bilinçli tüketici temalı şiiri okuyunuz. Şiire göre tüketicilerin yapması ve yapmaması gerekenleri belirleyiniz.

EY TÜKETİCİ KARDEŞ

Kusurlu mal aldıysan,
Sakin hakkını yedirme.
Sessiz sakın kalıp da
Bir köşeye çekilme.

Senin de hakların var,
Parana yazık etme.
Koş malını değiştir,
Göğsünü gere gere.

Satan kabul etmezse
Git Hakem Heyetine.
Yine de olmuyorsa
Diğer yerleri dene.

Ey tüketici kardeş,
Sakin hakkını yedirme.
Kusurlu mal alıp da
Bir köşeye çekilme.

Ayşe AÇIKALIN

YAPILMASI GEREKENLER	YAPILMAMASI GEREKENLER
Hakkını aramak	Hakkını savunmamak
Gerekli makamlara başvurmak	Bir köşeye çekilmek
Arızalı ürünü değiştirmek	Arızalı ürünü kabul etmek

2

Tüketicilerin haklarını korumak ve sorunlarına çözüm bulmak amacıyla oluşturulmuş kurum ve kuruluşları belirleyiniz.

Tüketici Koruma Derneği

Alo 175 Tüketici Hattı

Tüketici Sorunları Hakem
Heyeti

Türkiye İstatistik Kurumu

Tüketici Mahkemeleri

Tüketici Bilgi Sistemi

3

Mustafa Bey'in karşılaştığı sorunla ilgili izlediği çözüm yollarından doğru olanları "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

Mustafa Bey yeni almak istediği televizyon için bütçesini hazırlamıştır. Araştırmalarından sonra beğendiği televizyonu satın almıştır. Ancak aldığı televizyon 1 ay sonra arızalanmıştır.

1

Ürünü satın aldığı mağaza ile kavga ederek hakkını aramalıdır.

2

Ürünün faturası ve garantisi ile mağazaya başvurulmalıdır.

3

Ürünün iadesini ya da değişimini talep etmelidir.

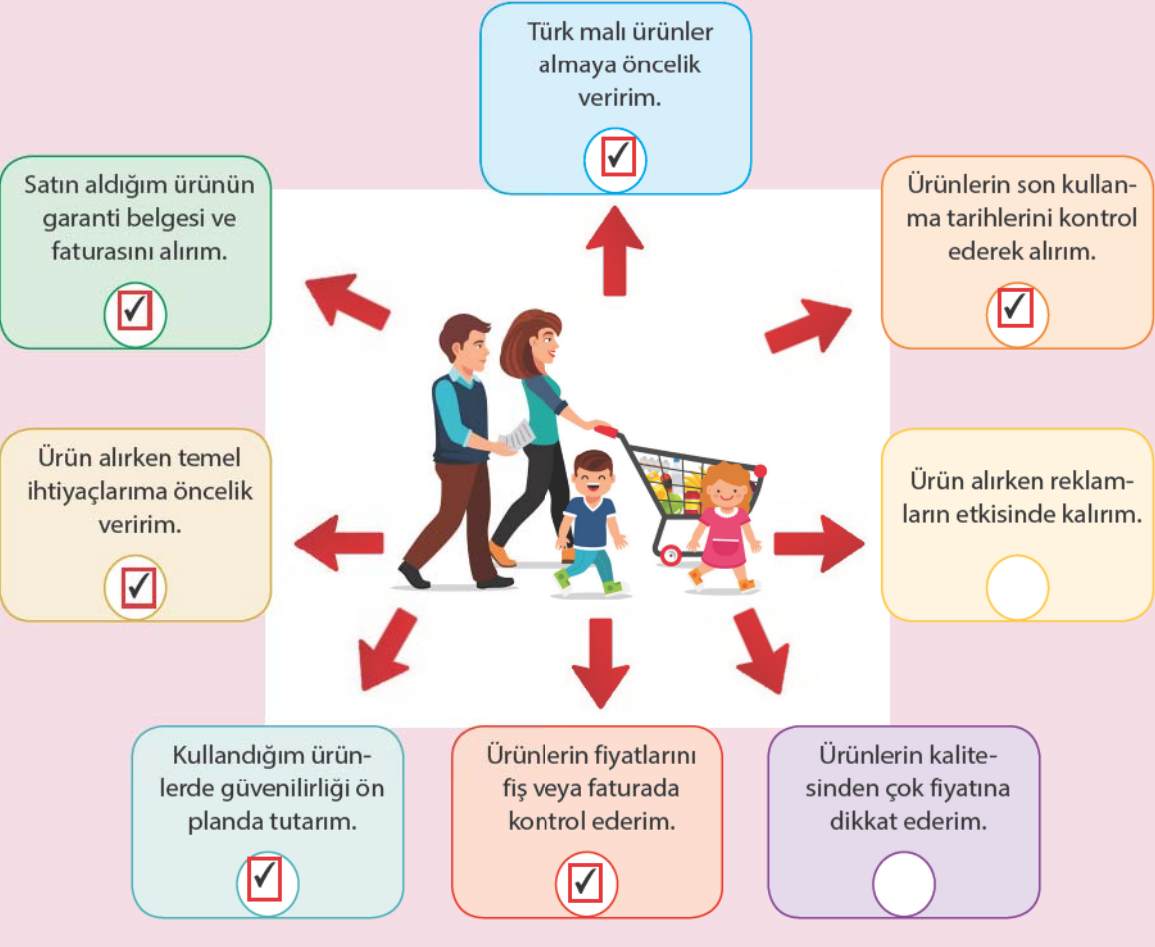
4

Mağazadan gerekli çözümü bulamadığın- da tüketici mahkemelerine başvurulmalıdır.

3

Bilinçli tüketiciler alışverişleri sırasında alacakları ürünlerle ilgili birçok kurala dikkat ederler. Aşağıda verilenlerden bilinçli bir tüketicinin yapacağı davranışları "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

1. Filiz Hanım oğlu Mehmet ile alışverişe çıkmıştır. Daha önce hazırladığı ihtiyaç listesine göre alışverişe başlamışlardır:

Mehmet: Anne, az önce domates salçasının olduğu rafı görmüştüm. Ben hemen alıp geliyorum.

Filiz Hanım: Tamam, oğlum. 1 kg'lık salçalardan al. (Mehmet, domates salçasını alışveriş sepetine koymak üzereyken Filiz Hanım salça kutusunu aldı ve dikkatle incelemeye başladı.)

Mehmet: Anneciğim, incelediğin nedir? Yoksa yanlış mı almışım?

Filiz Hanım: Hayır, oğlum. Doğru ürünü almışsın. Ancak ambalajlı ürünleri satın alırken son kullanma tarihlerine dikkat etmeliyiz.

Buna göre Filiz Hanım ile ilgili olarak;

- Bilinçli bir tüketicidir.
- Sağlık açısından gıdaların son tüketim tarihini kontrol eder.
- Etiket fiyatı düşük olan ürünleri tercih eder.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Bilinçli bir tüketicinin sahip olması gereken çeşitli özellikler bulunur.

Buna göre bilinçli bir tüketicinin;

- Alışverişte ihtiyacı olan ürünlere öncelik vermek
- Alışveriş sonrası mutlaka ürünün fişini almak
- Kaliteye dikkat etmeden sadece ucuz ürün almayı tercih etmek

davranışlarından hangilerini sergilemesi beklenir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

3. Satın alacağımız ürünlerde aramızda gereken özelliklerden biri de ambalajlarının geri dönüştürülebilir malzemelerden üretilmiş olmasıdır. Ambalajın üzerindeki işaretlere bakarak geri dönüşüme uygun malzemeden yapıp yapılmadığını kolayca anlayabiliriz.

Buna göre aşağıdaki işaretlerden hangisi ürünün geri dönüştürülebilir nitelikte olduğunu gösterir?

4. Alışverişlerden sonra fiş veya fatura almak bir vatandaşlık görevidir. Çünkü satın aldığımız ürünler için ödediğimiz paranın bir bölümünü vergiler oluşturur. Bu vergilerin devletimizin hazinesine ulaşabilmesi biz vatandaşların fiş veya fatura istemesiyle mümkündür. Çünkü alışveriş sonrasında alacağımız belgenin üzerindeki miktar yazar kasa aracılığıyla kayıtlara geçer. Devlet de bu kayıtlar üzerinden vergi toplar. Fiş veya fatura alınmadığında ise satış işlemi kayıtlara geçmez. Ayrıca fiş ürünün nereden alındığının da belgesidir.

Parçada verilen bilgilerden hareketle;

- Alınan her fiş ülke ekonomisine katkıdır.
- Alışverişten sonra fiş talep etmek bir vatandaşlık ödevidir.
- Ürünün satın alındığı yeri kanıtlamak için fiş gereklidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. Herhangi bir malı satın alarak kullanan, para karşılığı hizmetlerden yararlanan kişilere tüketici adı verilir. Bilinçli bir tüketicinin dikkat etmesi gereken bazı kurallar vardır:

- I. Televizyon, gazete ve Genel Ağ üzerinde yayınlanan reklamlardaki aldatıcı bilgilere inanmaz.
- II. Gıda ürünlerini satın alırken üretim ve son kullanma tarihlerine dikkat eder.
- III. Gıda ürünlerinin ambalajlarının yırtık, hasarlı veya açık olmamasına özen gösterir.
- IV. Satın aldığı veya yararlandığı bir hizmetle ilgili sorun yaşadığında ilk önce Tüketici Hakları Hakem Heyetine başvurur.

Yukarıda numaralandırılmış yerlerden hangisi bilinçli tüketiciye ait durum ve davranışlar arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV

6.

Ülkemizde tüketici haklarını korumak için Tüketiciyi Koruma Kanunu çıkarılmıştır. Tüketicilerin karşılaştığı sorunlar bu kanuna göre çözüme kavuşturulur. Ancak bu kanundan yararlanabilmek için alışveriş sırasında ve sonrasında bazı sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz.

Bu sorumluluklar arasında;

- I. Alışverişten sonra ürünle ilgili fiş veya fatura almalıyız.
- II. Dayanıklı tüketim malları için garanti belgesi talep etmeliyiz.
- III. Özellikle elektronik ürünleri kullanma kılavuzuna gerek duymadan kullanmalıyız.

davranışlarından hangilerini sergilemek yer alır?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

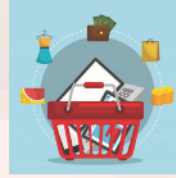
7. **Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Bazı Maddeleri (2013) şöyledir:**

- ✓ Satıcı, malı satış sözleşmesine uygun olarak tüketiciye teslim etmekle yükümlüdür.
- ✓ Tüketici, yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin taksitle satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.
- ✓ Ambalajında, etiketinde veya kullanma kılavuzunda yer alan veya satıcı tarafından vaat edilen özelliklere aykırı olan, eksiklik içeren mal ve hizmetler ayıplı olarak kabul edilir.

Buna göre tüketici hakları devlet tarafından hangi alanda güvence altına alınmıştır?

- A) Siyasi B) Hukuki
C) Kültürel D) Toplumsal

8.

Satılan malın taşınması gereken veya vadeliden nitelikleri taşınmaması durumunda o mal ayıplı olarak nitelendirilir. Ayıplı mal konusunda Tüketici Hakları Kanunu tüketiciye seçenekler sunar.

Buna göre ayıplı mal ile karşılaşan tüketiciler;

- I. Ürünü iade etme
- II. Ürünü değiştirme
- III. Ücretsiz tamir ettirme

taleplerinden hangilerinde bulunabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

9.

Zeynep Hanım satın aldığı bilgisayarı kutusundan çıkardığında ekranının kırık olduğunu görmüştür. Ancak satıcı Zeynep Hanım'ın sorunuyla ilgilenmemiştir. Biraz araştırma yapan Zeynep Hanım, tüketici olarak hakkını talep etmek için başvurabileceği bazı kuruluşların olduğunu görmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Zeynep Hanım'ın başvuracağı kuruluşlar arasında yer almaz?

- A) Tüketici hakları hakem heyeti
B) 175 Alo Tüketici hattı
C) Radyo, televizyon üst kurulu
D) Tüketici Bilgi Sistemi

1. Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde nüfusun büyük bir kısmı kırsal kesimde yaşar. Bu insanların en önemli etkinlikleri arazide geçer. Toprağı sürme, tohum atma, fide dikme, hasat ve hayvanları otlatma insanların başlıca etkinlikleridir. Bu etkinliklere bağlı olarak insanların bilgi birikimleri de daha çok bu alandadır. Buralarda çiftçilik, ziraat mühendisliği, besicilik gibi meslekler çok sık görülür. Kırsal kesimde eğitim olanakları sınırlıdır. Karadeniz Bölgesi'nde mısır ekmeği ve hamsi vazgeçilmez yiyeceklerdir. Aynı şekilde daha çok buğday yetiştirilen iç bölgelerde ise buğday ürünleri en fazla tüketilen besin maddeleridir.

Yukarıda verilenlerden hareketle;

- I. İnsanların ekonomik faaliyetleri, sosyal yaşamlarını etkilemektedir.
- II. İnsanların beslenme alışkanlıkları ile üretilen ürünler arasında ilişki vardır.
- III. Bireylerin meslekleri bulundukları yerin ekonomik faaliyetinden bağımsızdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

2.

Turistik değeri olan doğal ve tarihî unsurlar turizm gelirlerini birinci derecede etkilemektedir. Bu bakımdan Türkiye dünyanın şanslı ülkeleri arasında yer almaktadır. Coğrafi konumundan dolayı Türkiye'de birçok medeniyete ait kalıntılar bulunmaktadır. Ülkemizin bu zenginlikleri turistlerin dikkatini çekmektedir. Bu durum turizm alanında hizmet veren meslekleri de ortaya çıkarmıştır.

Buna göre turizm bölgelerinde aşağıdaki mesleklerden hangisinin daha çok görülmesi beklenemez?

- A) Turist rehberliği
B) Aşçılık
C) Mobilyacılık
D) Garsonluk

3.

CZN BURAK'IN HİKÂYESİ

Burak Özdemir, küçük yaşta dede mesleğini sürdürmeye karar verdi, Hatay'da dedesine ait olan küçük bir lokantayı işletmeye başladıktan sonra İstanbul'da da şube açtı. Sosyal medyada

paylaştığı video ve resimlerle ile binlerce kişiye ulaştı. Türkiye'nin en iyi mutfağı arasında yer alan Hatay mutfağı, 25 yaşındaki bir genç tarafından tüm dünyaya tanıtılmaya devam ediliyor. Ayrıca Burak Özdemir açtığı lokantalar da birçok kişiye de çalışma imkânı sunuyor. **(Genel Ağ haberi)**

Yukarıda verilen Genel Ağ haberine göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Başarılı bir girişimcilik örneği göstermiştir.
B) Mesleğindeki başarının tamamını sosyal medyaya borçludur.
C) İnsanlara çalışmalarını için iş fırsatı oluşturmuştur.
D) Türk mutfağının tanıtılmasında rol oynamaktadır.

4.

Necati Amca ve Behiye Teyze tarımla uğraşüyor. Yetiştirdikleri pamuk ve domatesi satarak geçiniyorlar. sattıkları pamuklardan fabrikalarda iplik üretiliyor. Bu ipliklerle giydiğimiz güzel kazaklar dokunuyor. Dokunan kazaklar mağazalara dağıtılıyor. Yetiştirdikleri domateslerin bir kısmını pazarda satıyorlar, bir kısmını fabrikalar alıyor. Fabrikalar bu domateslerden salça üretir. Müşteriler bu ürünleri satın alıyor ve yemeklerimize lezzet katan ürünler mutfaklarımıza kadar geliyor.

Buna göre yukarıda verilen metinde;

- I. Üretim
- II. Dağıtım
- III. Tüketim

aşamalarından hangilerine yer verilmiştir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5.

ma çevreye duyarlı ve sosyal sorumluluğun farkında olmaktır.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisi bilinçli tüketici özelliklerine uygun bir yaklaşım değildir?

- A) Alışveriş öncesi liste hazırlar ve öncelikli ihtiyaçlarını belirler.
- B) Teknolojik bir ürün almak istediğinde; ürünün teknik özellikleri hakkında bilgi alır.
- ☒ C) Yabancı markaları taşıyan her ürünün kaliteli olduğunu düşünür.
- D) Gıda maddelerinde mutlaka üretim ve son kullanma tarihlerine bakar.

6.

Atık kâğıtlar, hamur hâline getirilerek geri dönüştürülüyor. Böylelikle kâğıt üretimi için ağaç kesmek gerekmiyor. 1 ton kâğıt ve kartonun geri dönüşümü ile 17 ağacın kesilmesi önleniyor.

Atık kâğıtların yeniden kâğıt elde etmek için kullanılmasıyla;

- I. Ülke ekonomisine katkı sağlanır.
- II. Doğal çevre daha az zarar görür.
- III. Günlük ağaç kesim sayısı artar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- ☒ A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

İnsanların orman ürünlerine ve hizmetlerine olan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaptıkları faaliyetlerin tümüne ormancılık denir. Ülkemizde % 26 oranla Karadeniz Bölgesi orman bakımından en zengin bölge iken % 3 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi en az ormana sahip bölgemizdir.

Buna göre orman alanlarının bu şekilde farklılık göstermesi aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanabilir?

- ☒ A) İklim
- B) Yer altı kaynakları
- C) Yer yüzü şekilleri
- D) Nüfus

8.

Bazı dünya devi şirketlerin drone (uçan göz) ile kargo teslimatları konusunda attığı adımlardan sonra yenilikçi şirketler de bu alanda çalışmalar yürüttüğünü açıkladı. Ülkemizde de drone ile

teslimat konusunda bazı haberler gelirken, PTT de bu alanda bir proje hazırladığını söyledi. PTT Genel Müdürü katıldığı bir yayında PTT'nin drone ile kargo taşıma projesinden bahsetti. İnsansız hava aracı ile kargo taşıma projesi de son alıcı tarafından kuryeye ihtiyaç duymadan drone ile kargonun teslim edilmesine imkân tanıyor.

Buna göre yukarıda anlatılanlar ekonomik faaliyetlerin hangi aşaması ile ilgilidir?

- A) Üretim
- B) ☒ Dağıtım
- C) Tüketim
- D) Sermaye

1.

Temel Tüketim Ürünü	Üretim	Dağıtım	Tüketim
MAKARNA	Ham madde olarak un kullanılır. Durum buğdayından elde edilen un makarna fabrikasına getirilir.	Fabrikalarda paketlenen ürünler araçlarla satış yerlerine ulaştırılır.	Marketten satın aldığımız makarnalar mutfağımızda yer alır.

Verilen tabloya göre;

- I. Makarna; üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarından geçmiştir.
- II. Üretim aşamasında tarım ve sanayi, tüketim aşamasında ise ticaret sektörü kullanılmıştır.
- III. Dağıtım aşamasında daha çok hava yolu ulaşımı tercih edilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

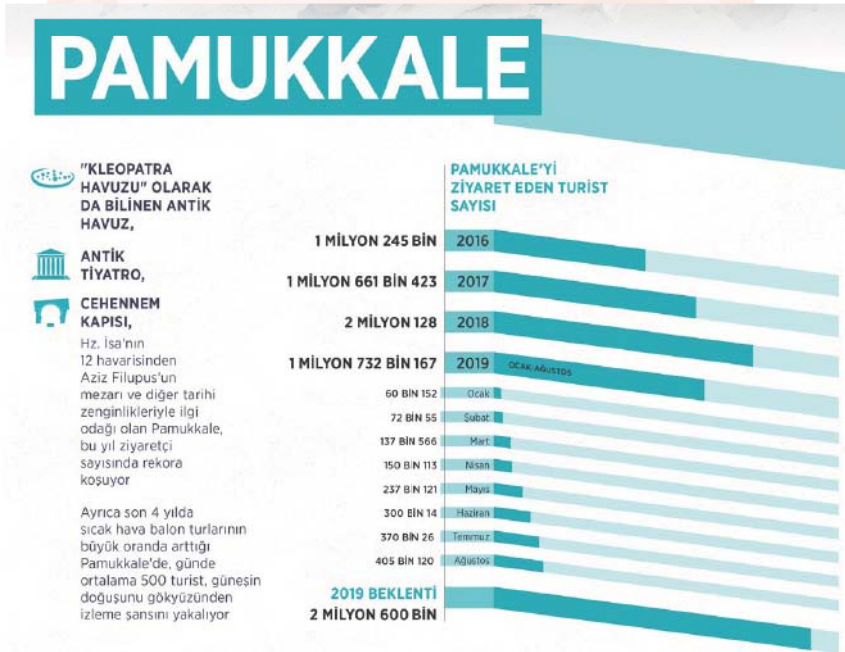
B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

2.

PAMUKKALE'Yİ SON 8 AYDA 1 MİLYON 732 BİN TURİST ZİYARET ETTİ

Verilen görsel incelendiğinde Pamukkale'nin önemli turizm merkezlerinden biri haline gelmesinde;

- I. Sahip olduğu doğal varlıklar
- II. Tarihi ve kültürel eserler
- III. Sunulan etkinlikler

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

3.

Verilen görselde numaralanmış faaliyetlerden hangisi tüketim aşaması ile ilgilidir?

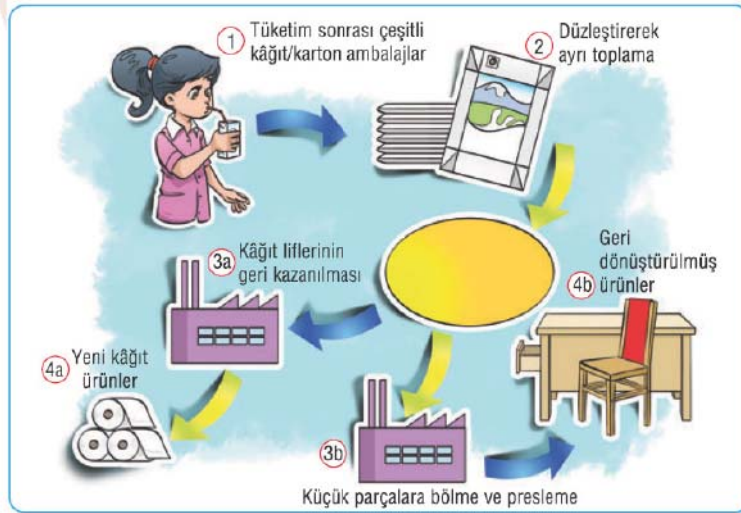
A) 2

B) 3

C) 4

D) 5

4. Aşağıda geri dönüşüm aşamaları ile ilgili bir görsele yer verilmiştir:

Buna göre aşağıdakilerden hangisi geri dönüşümün faydaları arasında yer almaz?

A) Hem doğa hem de doğal kaynaklar korunur.

B) Kaynak tasarrufu sağlanır.

C) Ekonomiye katkı oluşturulur.

D) Doğadaki atık miktarı artar.

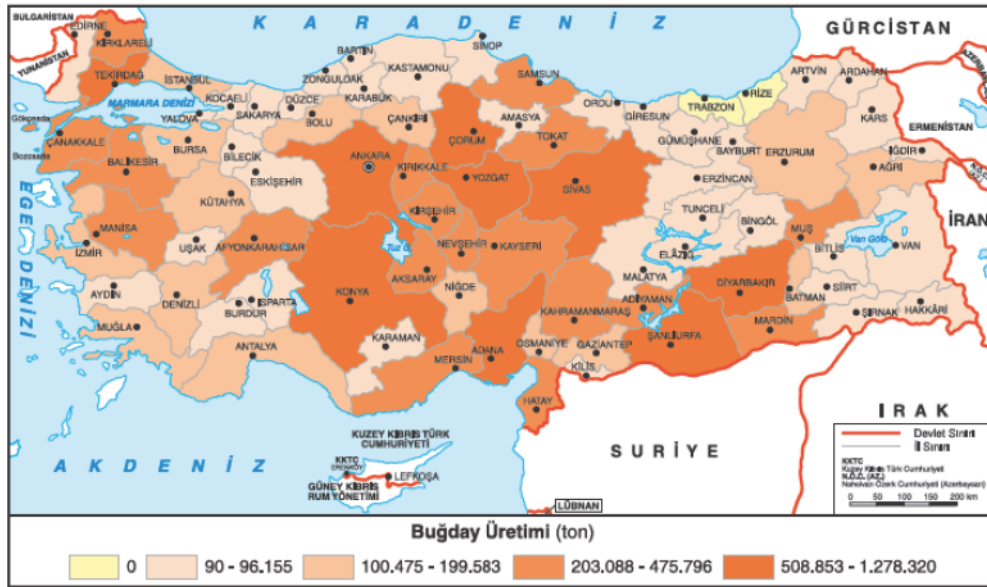
1. Aşağıdaki görselde İŞKUR tarafından yoğun olarak aranan bazı mesleklerle ilgili iş ilanına yer verilmiştir:

Buna göre yukarıdaki mesleklerin yoğun olarak arandığı yerle ilgili hangi ekonomik faaliyetin geliştiği söylenebilir?

- A) Madencilik B) Turizm C) Sanayi D) Tarım

2. Aşağıdaki haritada ülkemizde illere göre buğday üretimi (2016) verilmiştir:

Yukarıdaki haritadan hareketle;

- I. Konya'ya bisküvi fabrikası kurulması,
- II. Ankara'ya makarna fabrikası kurulması,
- III. Rize'ye un fabrikası kurulması,

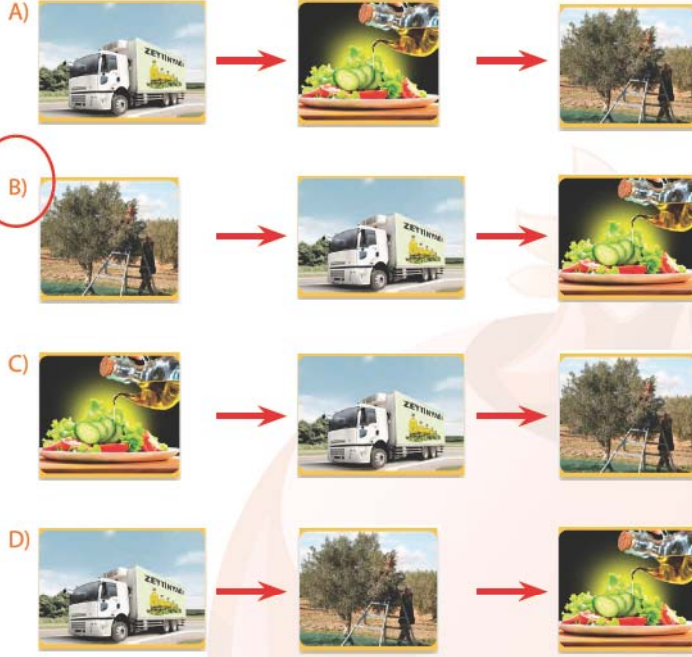
fikirlerinden hangileri girişimcilik açısından uygun olmaz?

- A) Yalnız III B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

3.

Bir malın üretimi, dağıtımı ve tüketimi birbirini tamamlayan unsurlardır. Örneğin, çiftçiler tarafından zeytin yetiştirilir. Hasat mevsiminde toplanan zeytinlerden fabrikalarda zeytinyağı üretilir. Şişelenen yağlar, çeşitli araçlarla tüketim yerlerine (alışveriş merkezi, bakkal, süpermarket vb.) getirilir. Zeytinyağına ihtiyacı olan insanlar da bu tüketim yerlerinden ürünü satın alırlar.

Buna göre zeytinyağının üretim, dağıtım ve tüketim aşamasını gösteren görsel hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

4.

Afyonkarahisar'ın Hocalar ilçesinde oturan Niyazi Çimen, dağdan gelen suyun üzerine kurduğu türbinle 11 yıldır kendi elektriğini üretiyor. Çimen, aynı suyun önüne yaptığı havuzlarda ise alabalık yetiştiriyor. Çimen, "Bölgeye piknik yapmaya gelenler bizden balık alıyor. Çevreye zarar vermeden, doğanın içinde yaşarken, aynı zamanda sattığımız balıkla yaşantımızı sürdürüyoruz." dedi.

Buna göre verilen haberdeki girişimci ile ilgili olarak;

- I. İmkanları fırsata dönüştürmüştür.
- II. Ekonomik olarak gelir elde etmiştir.
- III. Doğal kaynakları kullanarak enerji üretimi yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

ETKİN VATANDAŞLIK

Halka Hizmet Veren Kurumlar

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Yaşadığım Yerin Yönetimi

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Tane Tane Test 2

Temel Haklarımızı Öğrenelim

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Bayrağımız ve İstiklâl Marşı

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Beceri Temelli Test 1

Beceri Temelli Test 2

6. Ünite

Kazanımlar

Halka Hizmet Veren Kurumlar

- Çevremizdeki toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendiririz.

Yaşadığımız Yerin Yönetimi

- Yaşadığımız yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklarız.

Temel Haklarımızı Öğrenelim

- Temel haklarımızı ve bu hakları kullanmanın önemini açıklarız.

Bayrağımız ve İstiklâl Marşı

- Bayrak ve İstiklâl Marşı gibi millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer veririz.

Halka Hizmet Veren Kurumlar

Çevremizdeki toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendiririz.

Öğreten Sorular

1

Yeşilçam oyuncularına ait açıklamaları okuyunuz. Verilen bilgilerin hangi sivil toplum kuruluşuna ait olduğunu belirleyiniz.

1

Ben, sağlık alanında hizmet veren önemli sivil toplum kuruluşlarından birinde gönüllüyüm. Bu sivil toplum kuruluşu sigara, içki ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapan maddelerin zararlı etkilerine karşı insanları korumaya ve bilinçlendirmeye çalışır. Ayrıca madde bağımlılarının tedavisine de yardımcı olur.

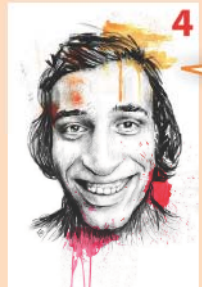
2

Benim gönüllü olduğum kuruluş ise, 1863'te yoksul ve yetim çocukların eğitim-öğretimine destek olmak amacıyla kuruldu. Ülkemizin eğitim alanındaki ilk sivil toplum kuruluşu oldu. Kelime anlamı "şefkat yuvası"dır. Babası veya annesi hayatta olmayan, maddi olanakları yetersiz, sınavla seçilmiş öğrencilere burs ve yatılı öğrenim vermektedir.

3

Bu kuruluş; ülkemizin ve milletimizin güvenliği için canlarını hiçe sayarak görev yapan erbaş ve erlerimizden şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybedenlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlamak amacıyla 17 Mayıs 1982 tarihinde kurulmuştur.

4

Benim gönüllü olduğum sivil toplum kuruluşu; lösemili çocuklara yardımda bulunan ve birçok ihtiyacını karşılayan bir vakıftır. 1998 yılında kurulmuştur. Şu an İstanbul, İzmir, Eskişehir, Bursa ve Antalya'da şubeleri bulunan vakfın bünyesinde 20.000 civarında lösemili çocuk bulunmaktadır.

2

Darü'ssafaka
1863 CEMİYET

1

4

3

2

Toplumsal ihtiyaçların yazılı olduğu kutucuklar ile bu ihtiyaçları karşılamak için hizmet veren kurumları eşleştiriniz.

1 Bu kurum sayesinde vatandaşlar haberleşme ve iletişim ihtiyacını karşılar.	2 Bu kurum sayesinde vatandaşlar eğitim hakkını elde etmiş olur.	3 Vatandaşların barınma ihtiyacını karşılayan kurumdur.
4 Vatandaşların huzur ve güvenliğinin sağlanması konusunda görevli bir kurumdur.	5 Sağlık sorunu yaşayan vatandaşlar bu kuruma başvurur.	6 Vatandaşlar arasındaki anlaşmazlıkları kanunlara uygun şekilde çözüme kavuşturan kurumdur.
 5	 1	 6
 4	 2	 3

3

Aşağıda verilenlerden sivil toplum kuruluşlarının özellikleri arasında olanları "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

Çalışanları hizmetleri karşılığında herhangi bir gelir elde etmez.

Masrafları, çalışmalara destek veren üyelerin bağışlarıyla karşılanır.

Maddi kazanç sağlama amacı güderler.

Çalışanlar arasında yardımlaşma ve dayanışma duygusu vardır.

1. Toplumların ihtiyaçları zaman içerisinde farklılaşmış ve çoğalmıştır. Yurttaşlar karşılaştıkları sorunları çözebilmek ve bu sorunlarını duyurabilmek için sivil toplum kuruluşlarını (STK) oluşturmuşlardır. Sivil toplum kuruluşları resmî kurumlar dışında toplumsal, kültürel, hukuki ve çevresel amaçlarla çalışır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sivil toplum kuruluşları arasında yer almaz?

A)

B)

C)

D)

2. Devletimiz toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamakla sorumludur; ancak son derece büyük bir ülkede yaşıyoruz. Nüfusumuz da giderek artmaktadır. Bu nedenlerle devletimize sivil toplum kuruluşları (STK) destek olmaktadır.

Aşağıdaki öğrenciler sivil toplum örgütlerinin özellikleri hakkında açıklamalarda bulunmuştur:

KİRAZ: "Devletin yükünü azaltmaya çalışırlar."

OSMAN: "Kanunlara uygun şekilde çalışmalar yaparlar."

FATMA: "Masrafları, devlet tarafından karşılanır."

BAHAR: "Gönüllülük esasına göre çalışırlar."

Yukarıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

A) KİRAZ

B) OSMAN

C) FATMA

D) BAHAR

3.

Yukarıda verilen afiş hangi sivil toplum kuruluşunun çalışmalarını yansıtmaktadır?

A) Kızılay

B) Yeşilay

C) LÖSEV

D) TEMA

4.

Toplumu oluşturan bireylerin mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşayabilmesi eğitim, sağlık ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlıdır. İnsanlar temel ihtiyaçlarının birçoğunu kendi başına karşılayamaz. Bu nedenle temel ihtiyaçların karşılanması için pek çok kurum görev yapmaktadır.

Buna göre aşağıda verilen kurum ve hizmet eşleştirmelerinin hangisinde hata yapılmıştır?

A) Eğitim → Okul

B) Sağlık → Hastane

C) Güvenlik → Mahkeme

D) Barınma → Huzurevi

5. Teknolojinin gelişmesi ve Genel Ağ kullanımının yaygınlaşması ile beraber e-devlet uygulaması vatandaşlara hizmet vermeye başladı.

- ➔ Aile Hekim Bilgisi Sorgulama
- ➔ E-nabız Sorgulama
- ➔ İlaç Raporları Sorgulama

Buna göre yukarıdaki işlemler e- devlet uygulamasının hangi alanda verdiği hizmete örnek gösterilebilir?

- A) Güvenlik
- B) Eğitim
- C) Ulaşım
- D) Sağlık**

6.

Ömer Bey elektrik mühendisidir. Çalıştığı devlet kurumunun müdürü, Ömer Bey'e uzmanlığı olmayan işleri de yaptırmak istemiştir. Uzmanlığı ve görevi dışındaki bu işleri yapmak istemeyen Ömer Bey, müdürüne itiraz etmiştir. Müdürü ise Ömer Bey'i istemediği hâlde uzak bir ilçeye görevlendirmiş ve sonrasında yine Ömer Bey'in isteği dışında bir ile tayini çıkmıştır.

Yukarıda anlatılan olaya göre Ömer Bey sorununu çözmek için hangi alanda hizmet veren bir kuruma başvurmalıdır?

- A) Güvenlik
- B) Adalet**
- C) Sağlık
- D) Barınma

7.

İnsanlar toplumun çeşitli sorunlarını çözmek ve birtakım ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir araya gelerek bazı sosyal kuruluşlar oluştururlar. Yardımlaşma, dayanışma ve iş birliği içinde hareket ederek toplum yararına hizmet eden bu kuruluşlara sivil toplum kuruluşu adı verilir. Bu kuruluşlardan Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı; eğitim parkları ve öğrenim birimleri kurarak devlet tarafından verilen temel eğitime katkı sağlar. Kızılay ise afetlerde ve olağan dönemlerde korumasız ve ihtiyaç sahiplerine yardım sağlar.

Buna göre sivil toplum kuruluşları ile ilgili olarak;

- I. Farklı alanlarda hizmet verebilirler.
- II. Yardımlaşma faaliyetlerinde bulunurlar.
- III. Toplumsal birlik ve beraberliğe katkı sağlarlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III**

8.

Ali'nin yaşadığı mahallede son bir hafta içinde 3 kez hırsızlık olayı yaşanmıştı. Durumdan rahatsız olan mahalle sakinleri polis merkezine giderek olayla ilgili önlem alınması isteklerini iletiler. Akşamları mahalle ve civarında devriye atan polis ekipleri bir binanın alt katına girmek üzere olan iki kişiyi yakalarlar. Polis merkezinde yapılan sorgularında daha önceki hırsızlıkları da bu kişilerin gerçekleştiği ortaya çıkar. Nöbetçi mahkemeye sevk edilen hırsızlık zanlıları tutuklanarak cezaevine gönderilirler.

Yukarıda anlatılan bilgilerde devletin;

- I. Adalet
- II. Güvenlik
- III. Sağlık

alanlarından hangileri ilgili hizmetlerinden bahsedilmiştir?

- A) I ve II**
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1.

Sel felaketi yaşanan bir yöreye giden gazeteci, 80 yaşındaki Ayşe Teyze'nin yaşanan felaketle ilgili olarak duygu ve düşüncelerini almak istemiştir. Ayşe Teyze duygu ve düşüncelerini şöyle dile getirmiştir:

- Ah yavrum, yağmur durmadan yağdı, çocuklar çok korktu. Hepimiz bir yere toplandık. Yağmurun dinmesini bekledik. Kaybımız çoktur ama devlet elini uzattı. Hemen geldiler, var olsunlar. Yatacak yer ayarlayıp sıcak çorba verdiler. Yaralı insanlarımızı tedavi ettiler.

Ayşe Teyze'nin açıklamalarına göre, sel felaketinin yaşandığı yerde devlet;

- I. Barınma
- II. Sağlık
- III. Beslenme

hizmetlerinden hangileriyle ilgili çalışma yapmıştır?

- A) I ve II
- C) II ve III

- B) I ve III
- D) I, II ve III

3.

Teknolojinin gelişmesi ve Genel Ağ kullanımının yaygınlaşması ile beraber e-devlet uygulaması vatandaşlara hizmet vermeye başladı. e-devlet, devlet tarafından verilen bazı hizmetlerin elektronik ortamda sunulmasıdır. Bu sayede devlet hizmetlerinin vatandaşlara en kolay ve etkili yoldan hızlı ve kesintisiz bir şekilde ulaştırılması hedeflenmektedir.

Buna göre vatandaşlar e-devlet sayesinde;

- I. Zamandan tasarruf edebileceklerdir.
- II. Devletin verdiği hizmetlere kolay ulaşabileceklerdir.
- III. Teknolojiyi aktif olarak kullanabileceklerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- C) II ve III

- B) I ve III
- D) I, II ve III

4.

Merhaba benim adım Zehra. Sağlık alanında hizmet veren önemli sivil toplum kuruluşlarından birinde gönüllüyüm. Bu sivil toplum kuruluşu sigara, içki ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapan maddelerin zararlı etkilerine karşı insanları korumaya ve bilinçlendirmeye çalışır.

Buna göre Zehra'nın aşağıdaki sivil toplum kuruluşlarından hangisine üye olduğu söylenebilir?

- A) LÖSEV
- C) Yeşilay

- B) Kızılay
- D) AKUT

2.

TEMA Vakfı, 11 Eylül 1992 tarihinde Hayrettin Karaca tarafından kurulmuştur. Ülkemizin en önemli çevre sorunlarından biri olan erozyonla mücadele etmek için ağaçlandırma kampanyaları düzenler, vatandaşları erozyonla mücadele konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapar.

Verilen parçadan hareketle TEMA Vakfı'yla ilgili olarak hangi bilgiye ulaşılamaz?

- A) Kurucusuna
- C) Kurulduğu şehre

- B) Kurulduğu tarihe
- D) Kurulma amacına

6.

Günümüzde insanlar teknolojinin etkisiyle istedikleri kanalda haber programlarını izleyip ülke ve dünya gündemi hakkında bilgi sahibi olabilmekte, cep telefonlarıyla dünyanın herhangi bir yerindeki insanlarla konuşabilmektedir.

Buna göre insanlar teknoloji sayesinde;

- I. Haberleşme
- II. Barınma
- III. İletişim

hizmetlerinden hangilerini kolayca alabilmektedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8.

Çağlar Bey, İstanbul'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir okulda, Türkçe öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Çağlar Bey'in çalıştığı kurumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çalışma düzeni kanunlara uygun şekilde yürütülür.
- B) Çalışanları hizmetleri karşılığında herhangi bir gelir elde etmezler.
- C) Eğitim alanında hizmet verir.
- D) Belirli bir çalışma saati vardır.

9.

RESMİ KURUMLAR

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Yukarıda verilen resmi kurum ve sivil toplum kuruluşlarının ortak noktaları arasında;

- I. Yasalara uygun şekilde çalışmak,
- II. Topluma hizmet etmek,
- III. Ast-üst ilişkisinde çalışmak

özelliklerinden hangileri sayılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

Toplum yaşamında herkesin kanunlara uygun hareket etmesi toplumsal düzenin aksamadan yürütülmesine katkı sağlar. İnsanlar kendilerini güvende hissetmek ister. Huzur ve güvenliğin sağlanması da devletin görevlerinden biridir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi vatandaşların güvenlik ihtiyacını karşılayan meslekler arasında yer almaz?

- A) Ayukat
- B) Polis
- C) Jandarma
- D) Bekçi

Yaşadığımız Yerin Yönetimi

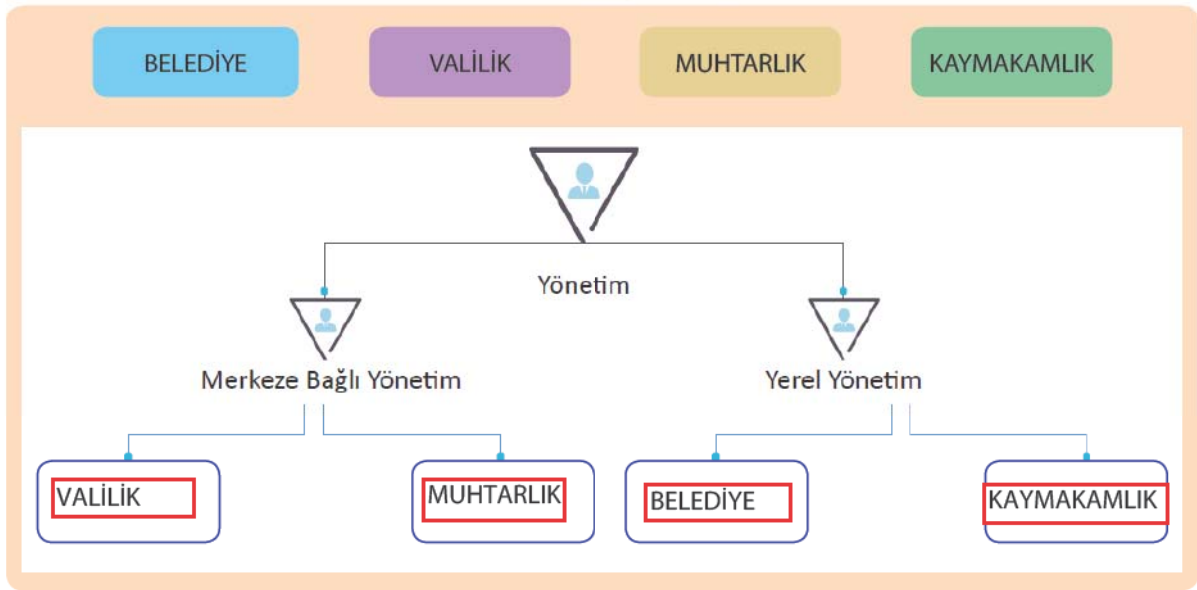
Yaşadığımız yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki şemada boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yazınız.

2

Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara ise "Y" harfini yazınız.

	İFADELER	D	Y
a.	Yürütme organının başında Cumhurbaşkanı bulunur.	✓	
b.	İl müdürlükleri kaymakama karşı, ilçe müdürlükleri ise valiye karşı sorumludur.		✓
c.	Sokakların bakımı, temizliği, aydınlatması, esnafın denetimi gibi hizmetleri karşılamak amacıyla kurulan yerel yönetim birimlerine belediye denir.	✓	
d.	Muhtarlar atama ile iş başına gelir.		✓
e.	Nüfusu 2000'den az olan yerleşim yerlerine köy denir.	✓	

3

Aşağıda verilen görevleri valiye ait olanlar ve kaymakama ait olanlar şeklinde eşleştiriniz.

1.

İlin ekonomik kalkınması için projeler geliştirmek.

4.

İlçe sınırları içerisinde kanunları ve Bakanlar Kurulunun kararlarını uygulamak.

2.

İlçedeki resmi kurum ve kuruluşların çalışmalarını takip etmek.

5.

İlin eğitim, kültür, ulaşım, sanayi gibi alanlarda gelişip kalkınmasını sağlamak.

3.

İlde bulunan vatandaşların yönetimle ilgili istek ve şikâyetlerini dinlemek.

6.

İlçedeki vatandaşların istek ve şikâyetlerini dinlemek.

VALİ

KAYMAKAM

4

Aşağıdaki görsellerde belediyelere ait hizmetlerin hangi alanda yapılmış olduğunu belirleyiniz.

SAĞLIK

ULAŞIM

TEMİZLİK

SU

SANAT

İTFAİYE

SU

TEMİZLİK

SANAT

ULAŞIM

SAĞLIK

İTFAİYE

1. ✓ Yol, su, kanalizasyon gibi altyapı çalışmaları yaparım.
- ✓ Satılan ürünlerin sağlığa uygunluğunu denetlerim.
- ✓ Çöpleri toplar, çevrenin temizliği için gerekli tedbirleri alırım.
- ✓ Parklar inşa eder, bunların bakımını yaparım.

Buna göre görevleri hakkında bilgi verilen yerel yönetim sorumlusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muhtar B) Kaymakam
- C) Belediye Başkanı D) Muhtar

3.

Kanunlar ve yönetmelikler uyarınca kanun koymak ve yönetmek için bir veya daha çok aday arasından belli bir veya birkaçını seçme olayına seçim denir. Ülkemizde bazı yöneticiler atama ile göreve gelirken bazıları da halkın tercihi ile yani seçimle iş başına gelir.

Buna göre;

- I. Vali
- II. Muhtar
- III. Belediye Başkanı
- IV. Kaymakam

gibi yöneticilerden hangileri halkın tercihi ile göreve gelir?

- A) II ve III B) I, II ve III
- C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

2.

Ülkemizde belediyeler; tiyatro, sinema, festivaller, fuarlar, konserler, anma programları, sergiler, konferanslar, söyleşiler, paneller, şiir dinletileri gibi etkinlikler

düzenlemektedir. Ayrıca bazı belediyeler yüzme, futbol ve okçuluk gibi kurslar açmaktadır.

Yukarıda verilenler belediyelerin hangi alan-daki görevleriyle ilgilidir?

- A) Su dağıtımı, kanalizasyon, yolların bakım ve onarımı gibi alt yapı hizmetlerini sağlamak.
- B) Kütür ve spor gibi alanlarda vatandaşlara hizmet sunmak.
- C) İl ve ilçe merkezlerinde ulaşım hizmetleri sağlamak.
- D) Halkın planlı ve sağlıklı bir çevrede yaşamasını temin etmek.

4.

Merhaba ben Mehmet. İki yıldır Yenice Mahallesi muhtarlığını yapıyorum. Muhtar olarak birçok görev ve sorumluluğum bulunmaktadır.

Buna göre Mehmet Bey'in görevleri arasında;

- I. Mahalleye yeni taşınanların kayıt işlemlerini yapmak.
- II. Seçimler öncesinde oy kullanacak kişileri gösteren seçmen kâğıtlarını dağıtmak.
- III. Yol, su, kanalizasyon gibi altyapı çalışmaları yapmak.

eylemlerinden hangileri gösterilemez?

- A) Yalnız III B) I ve III
- C) II ve III D) I, II ve III

5.

Sivas Valiliğinden yapılan yazılı açıklamada; "Meteoroloji Müdürlüğünün hava tahmin raporlarında bildirilen meteorolojik veriler doğrultusunda ilde kar yağışının devam edeceği ve kuvvetli buzlanma beklendiği belirtildi. Bu nedenle okullar 10 Şubat Pazartesi günü tatil edilmiştir." denildi.

Yukarıdaki haberde Sivas Valiliği hangi alanla ilgili sorumluluğunu yerine getirmiştir?

- A) Sanayi
C) Sağlık

- B) Eğitim
D) Tarım

6.

İl, ilçe ve beldelerde belediyeler bulunur. Belediyeler yerel seçimlerde belirlenen belediye başkanları tarafından belirli bir süreliğine yönetilir. Halkımız belediye başkanları ile birlikte belediye meclis üyelerini de seçerek belediye yönetimine katılmış olur.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle;

- Belediyeler hangi yönetim birimlerinde bulunur?
- Belediye başkanları iş başına hangi yöntemle gelmektedir?
- Belediye başkanlarının görevleri nelerdir?

sorularından hangilerinin cevabına ulaşılabilir?

- A) I ve II
C) II ve III

- B) I ve III
D) I, II ve III

7.

Ülkemizin yönetim merkezi başkent Ankara'dır. Ancak ülkemizin büyük bir coğrafi alanda kurulmuş olması tüm kurumların merkezden yönetilmesine engel olmaktadır. Merkezî yönetim, kamu hizmetlerinin vatandaşlara daha rahat ulaştırılması ve toplumun ihtiyaçlarının daha kolay karşılanması amacıyla il ve ilçe gibi yönetim birimleri oluşturmuştur.

Yukarıda verilenlerden yola çıkılarak;

- Ülkemizin yüzölçümünün geniş olması, hizmetlerin tek bir merkezden iletilmesini engellemiştir.
- Merkezi yönetim, il ve ilçelerde kendini temsil edecek birimler oluşturmuştur.
- Merkeze bağlı en büyük yönetim birimi ilçelerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
C) II ve III

- B) I ve III
D) I, II ve III

8.

BELEDİYE HİZMETLERİ

Yukarıda verilen görseller belediyelerin hangi alanda verdiği hizmeti göstermektedir?

- A) Ulaşım
C) Temizlik

- B) Sağlık
D) Çevre

1.

Afyonkarahisar Valisi Mustafa Tutulmaz İhsaniye ilçesi Döğer Kasabası'nda bulunan Frig Vadisi içerisindeki Emre Gölü'nü ziyaret ederek yapılan yatırımları inceledi. Vali; "Projeyle ilimizin Türkiye için yeni bir turizm merkezi olmasını hedefliyoruz. Bu hedefimizin sonuna doğru yaklaştık" dedi. (Genel Ağ haberi)

Yukarıdaki Genel Ağ haberi valilerin görevlerinden hangisi ile yakından ilgilidir?

- A) Halkın huzur ve güven içinde yaşamasını sağlamak.
- B) Millî bayramlara merkezî yönetimi temsilen katılmak.
- ☒ C) Bulunduğu ilin tanıtımı için çalışmalar yapmak.
- D) Halkın istek ve şikâyetlerini dinleyerek çözüm üretmek.

2.

BOLU BELEDİYESİ EKMEK FIRINLARINI DENETLEDİ

Bolu Belediyesi Zabıta ekipleri tarafından yapılan denetimlerde hijyen ve gramaj kontrolü, iş yerlerinin temizlik kurallarına uyup uymadıklarının yanı sıra, hijyen eğitim sertifikası ve ilaçlama kontrolleri de yapıldı. Fırınlarda üretim alanlarını titizlikle inceleyen ekipler gördükleri eksiklikleri sözlü ve yazılı olarak işletme yetkililerine bildirerek kısa süre içerisinde giderilmesi konusunda uyardılar.

Buna göre zabıta ekipleri;

- I. Satılan ürünlerin insan sağlığına uygunluğunu denetlemişlerdir.
- II. Ürünlerin gramajını kontrol ederek hileli satış olup olmadığını belirlemişlerdir.
- III. Gıda denetlemesi yapmışlar, eksikliklerin giderilmesi konusunda işletmelere süre tanımışlardır.

durumlarından hangilerini gerçekleştirmiştir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- ☒ C) II ve III
- D) I, II ve III

3.

Huzur ve güvenliğin sağlanması devletin görevlerinden biridir. Aynı zamanda ülkemizin iç ve dış tehditlere karşı korunması da önemlidir. Bu amaçla ülkemizde çeşitli güvenlik kurumları görev yapmaktadır.

Buna göre illerde güvenliğin sağlanması valiliğe bağlı hangi kurum tarafından gerçekleştirilir?

- A) İl Millî Eğitim Müdürlüğü
- ☒ B) İl Emniyet Genel Müdürlüğü
- C) İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- D) İl Sağlık Müdürlüğü

4.

Van'ın Başkale ilçesine bağlı Örmetaş Mahallesi, 7 Nisan'da İstanbul'dan gelen kişide Corona Virüs tespit edilmesi nedeniyle karantinaya alınmıştı. Mahalleye İstanbul'dan gelen başka kişilerin de olduğunun tespit edilmesi üzerine, bu bilgiyi gizleyen muhtar M. D. hakkında soruşturma açıldı. (Genel Ağ haberi)

Yukarıda verilen haberde mahalle muhtarı hangi görevi yerine getirmemiştir?

- A) Halk ile merkeze bağlı yönetim arasındaki evrak işlerini düzenlemek.
- B) Seçmen kâğıtlarının dağıtılmasını sağlamak.
- C) Askerlikle ilgili tebligatların yapılmasını sağlamak.
- ☒ D) Salgın ve bulaşıcı hastalık durumunda yetkililere haber vermek.

5. Yönetim birimlerindeki bazı görevliler iş başına atama yoluyla gelirken bazıları da seçimle gelmektedir.

Buna göre;

- I. Vali → Seçim
II. Belediye başkanı → Seçim
III. Kaymakam → Atama
IV. Muhtar → Seçim

eşleştirmelerinden hangisinde hata yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

6. NİĞDE'DE KIRMIZI DÜDÜK PROJESİ

Niğde Valisi Yılmaz Şimşek, çocuklardan içinde bulundukları otomobilin sürücüsünün kurallara uymaması halinde kırmızı düdüğü çalması istedi. Proje ile ilgili açıklama Niğde Valisi Yılmaz Şimşek, "Bu kampanyadan hedeflenen çocukların aileleri üzerindeki yaptırımlarından faydalanarak trafik kurallarına uymaya teşvik etmek. Aileleri ile birlikte seyahat halindeyken sürücü anne veya sürücü babanın kural hatası yapması durumunda çocuğumuz düdük çalarak uyaracak. Kırmızı ışık, hız limiti ya da cep telefonu kullandığında, emniyet kemeri takmadığında çocuğumuz kırmızı düdüğü çalarak gereken hatırlatmayı yapacak. Ulusal bir seferberlik şeklinde farkındalık oluşturmak ve trafik kazalarını azaltmak birinci hedefimiz" dedi. Ayrıca; valiliğin talimatıyla İl Emniyet Müdürlüğü ile İl Jandarma Komutanlığı projeyi uygulamaya başladı.

Bu parçaya göre;

- I. Niğde Valiliği ulaşım alanında bir proje gerçekleştirmiştir.
II. Proje, trafik kurallarına uyma konusunda bilinçli çocuklar yetiştirmeyi hedeflemektedir.
III. Valilik, kendisine bağlı kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) I, II ve III

7.

Merhaba ben Mine. Mahallemizde çöpler birkaç gündür toplanmıyor. Çöp konteynerlerine atılan atıklar, uzun süre toplanmayınca etrafa saçıldı. Konteynerde ve çevresinde oluşan çöp yığınları giderek arttı.

Mahalle sakinleri olarak ortaya çıkan görüntü kirliliği ve yayılan kötü kokudan bir hayli rahatsız olduk.

Buna göre Mine'nin öncelikle aşağıdaki yönetim birimlerinden hangisine başvurması gerekir?

- A) İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
B) Belediye
C) Valilik
D) Kaymakamlık

8.

Belediye Başkanlığına aday olan kişiler seçimlerden önce bazı hazırlıklar yaparlar. Bu hazırlıklar sırasında seçimi kazandıktan sonra yapacakları vaatler yer alır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir belediye başkanı adayının vaatleri arasında yer almaz?

- A) Yol, su, kanalizasyon gibi altyapı çalışmalarını en iyi şekilde yapacağım.
B) Çocuklarımız için oyun parkı alanlarının sayısını çoğaltacağım.
C) Sosyal yardımlaşmayı artıracak yasalar çıkaracağım.
D) Eğitim, kültür, sanat ve spor faaliyetlerine büyük bütçeler ayıracağım.

Temel Haklarımızı Öğrenelim

Temel haklarımızı ve bu hakları kullanmanın önemini açıklarız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen açıklamalar ile temel haklarımızı eşleştiriniz.

1

Kişinin isteği olmadan ya da yasalarla belirtilen durumlar dışında vücut bütünlüğüne dokunulamaz.

2

Anayasa'ya göre kimsenin evine kanuni zorunluluklar dışında izinsiz girilemez.

3

Gezme, görme, araştırma ve yer değiştirme gibi davranışların başkasına zarar vermeden yapılmasıdır.

4

İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.

5

Vatandaşlar bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir.

6

Kimse ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz.

DİN VE VİCDAN
ÖZGÜRLÜĞÜ

6

EĞİTİM HAKKI

4

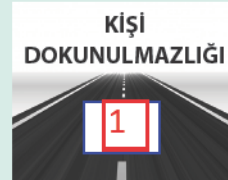

SEYAHAT
ÖZGÜRLÜĞÜ

3

SEÇME VE SEÇİLME
HAKKI

5

KİŞİ
DOKUNULMAZLIĞI

1

KONUT
DOKUNULMAZLIĞI

2

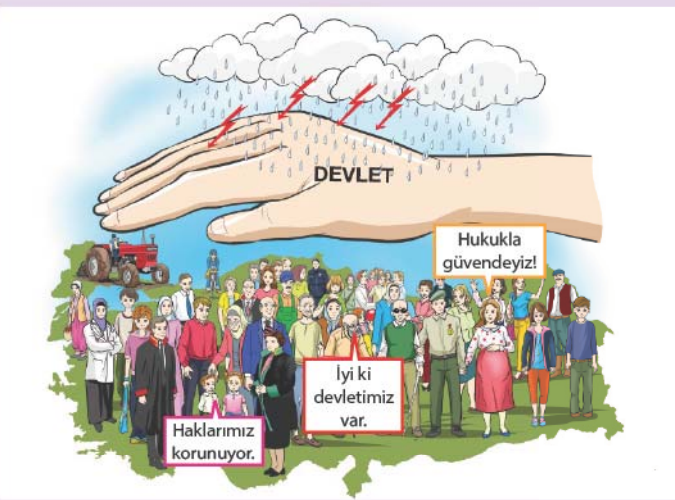
2

Aşağıda ifade edilen durumların haklarımız arasından hangisi ile ilgili olduğunu bularak "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

 Cep telefonuma gelen mesajları benden izinsiz kimse okuyamaz.	☐ Kişi dokunulmazlığı ☒ Özel hayatın gizliliği ☐ Tüketici hakkı ☐ Yaşama hakkı
 Okul öğrenci temsilcisi seçimlerinde aday oldum ve kazandım.	☒ Katılım hakkı ☐ Tüketici hakkı ☐ Mülkiyet hakkı ☐ Yaşama hakkı
 Her sene, yaz tatilinde dedemlerin yanına şehir dışına gidiyoruz.	☐ Kişi dokunulmazlığı ☐ Özel hayatın gizliliği ☒ Seyahat özgürlüğü ☐ Yaşama hakkı
 Benimle aynı fikirde olmayan arkadaşlarıma saygı duyarım.	☐ Kişi dokunulmazlığı ☐ Özel hayatın gizliliği ☐ Mülkiyet hakkı ☒ Düşünce özgürlüğü

3

Aşağıda verilen yargıları, karikatürü de göz önünde bulundurarak doğru ve yanlış şeklinde değerlendiriniz.

	☒ D Temel haklar devlet tarafından anayasa ile korunma altına alınmıştır.
	☒ Y Temel hakların ihlal edildiği toplumlarda barış ortamı oluşur.
	☒ D İnsanların huzur ve güven içerisinde yaşamaları için hakların korunması gereklidir.
	☒ D Hakların korunduğu ülkelerde insanlar arasında birlik ve beraberlik sağlanır.

1.

MADDE 17 – Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz.

Yukarıda verilen Anayasa maddesinden hareketle;

- I. Haklarımız kanunla güvence altına alınmıştır.
- II. Kişinin vücut bütünlüğüne dokunulması belli şartlara bağlıdır.
- III. Anayasamızın 17. maddesi özel hayatın gizliliği ile ilgilidir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

3.

Ailem benimle ilgili konularda düşüncemi soruyor, ben de düşüncelerimi onlara söylüyorum. Okulda da sosyal kulüp çalışmalarında özgürce düşüncemi belirtiyor, alınan kararlara katkıda bulunuyorum. Okul öğrenci temsilcisi seçimlerinde aday oldum. Arkadaşlarımla oylarıyla temsilci seçildim. Şimdi okul idaresiyle birlikte öğrencilerle ilgili kararlarda görüşlerimi belirtiyor ve alınan kararlara katkı yapıyorum.

Buna göre yukarıdaki öğrenci için;

- I. Demokratik bir ortamda yaşamaktadır.
- II. Seçme ve seçilme hakkını kullanmıştır.
- III. Fikirlerini ifade edebildiği bir ortama sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2.

Ülkemizde vatandaşlar, genel ve yerel seçimlerde oy kullanabilir veya aday olabilir. Sivil toplum kuruluşlarında yer alabilirken, çevremizdeki sorunlarla ilgili düşüncelerini yetkililere iletebilir.

Buna göre vatandaşlar temel haklardan hangisini kullanmışlardır?

- A) Temiz çevre hakkı
B) Tüketici hakkı
C) Sağlık hakkı
D) Katılım hakkı

4.

“Bir kimsenin düşüncesini açıklayamaması köleliktir.”

Yukarıda verilen söz aşağıdaki temel haklardan hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) İfade özgürlüğünün
B) Seyahat özgürlüğünün
C) Haberleşme özgürlüğünün
D) Özel hayatın gizliliğinin

5. Dili, dini, ırkı ne olursa olsun her çocuk, sadece çocuk olduğu için hak ve özgürlüklere sahiptir. Bu haklar uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmıştır. Çocukların bu hak ve özgürlükleri elde etmek için herhangi bir çaba göstermesi gerekmez. Ancak kimi zaman hak ve özgürlüklerimizin ihlal edildiği durumlarla karşılaşabiliriz. Bu durumda kendimizi dışlanmış, değersiz ve incinmiş hissediyoruz. Bu nedenle kendimize yapılmasını istemediğimiz bir davranışın başkalarına da yapılmaması için çaba göstermeliyiz.

Parçada verilenlerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çocuklar, kendilerine tanınan haklar bakımından eşittir.
B) Hak ve özgürlüklerimizi kullanırken empati kurmak gereklidir.
C) Çocuklar her alanda sınırsız özgürlüğe sahiptir.
D) Hak ve özgürlüklerimiz belgelerle korunma altına alınmıştır.

6.

Ünlü bir sinema sanatçısı olan Ali Yıldız evlenerek bir yuva kurar. Bir yıl sonra bebeği olan Ali Bey, çocuğunun fotoğraflarının basın-
da yer almasını istemez. Fakat "Magazin Haber" gazetesine ait bir gazeteci, Yıldız ailesinin evine gizlice girerek bebeğin fotoğraflarını çeker ve gazetede yayınlar.

Yukarıda anlatılan olayda Yıldız ailesinin hangi temel hakkı ihlal edilmiştir?

- A) Kişi dokunulmazlığı hakkı
B) Özel hayatın gizliliği
C) Din ve vicdan hürriyeti
D) Düşünce ve kanaat özgürlüğü

7.

Ülkemizde koronavirüs önlemleri kapsamında sokağa çıkma kısıtlaması önümüzdeki günlerde de uygulanıyor. 30 büyükşehir ve Zonguldak'ta sokağa çıkma kısıtlaması başladı. Yaklaşık 64 milyon kişi 96 saat süreyle evinde kalacak. Kısıtlama 26 Nisan pazar gecesi gece 24'te sona erecek. **(Genel Ağ haberi)**

Verilen Genel Ağ haberinde aşağıdaki temel haklardan hangisinin kısıtlandığı söylenebilir?

- A) Seyahat özgürlüğü
B) Özel hayatın gizliliği
C) Haberleşme özgürlüğü
D) Düşünce ve kanaat özgürlüğü

8.

Ömer ve Yiğit'in yukarıda verilen konuşmalarına bakıldığında;

- I. Yiğit demokratik bir tutum sergilemiştir.
II. Ömer, arkadaşlarının konu ile ilgili düşüncelerini önemsememiştir.
III. Yiğit, arkadaşlarının fikirlerini söylemesine engel olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

Bayrağımız ve İstiklâl Marşı

Bayrak ve İstiklâl Marşı gibi millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer veriz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen kavramlar arasında bağımsızlık sembollerimiz olanları "✓"sembolü ile işaretleyiniz.

Milli bayramlarımız

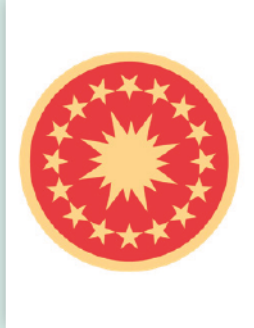
Doğal güzelliklerimiz

Dilimiz

Paramız

Cumhurbaşkanlığı forsu

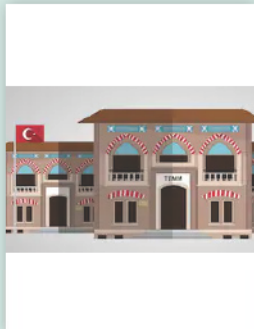
Üniversitelerimiz

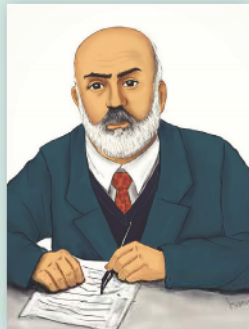
Bayrağımız

Başkentimiz

TBMM

İstiklâl Marşımız

Anayasamız

El sanatlarımız

2

Aşağıda verilen açıklamalar ile milli bayramlarımızı eşleştiriniz.

1

Türkiye'de bu tarihin ulusal bayram olarak kabul edilmesinin nedeni; 1920'de o gün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmış olmasıdır. Bu olayla hâkimiyetin millete ait olduğu kabul edilmiştir.

1

2

Türkiye'de bu tarihin ulusal bayram olarak kabul edilmesinin nedeni; 1923'de devletin yönetim şeklinin belirlenmesidir. Türk halkı artık demokratik bir anlayışla yönetilecektir.

3

3

Türkiye'de bu tarihin ulusal bayram olarak kabul edilmesinin nedeni; 1922'de Mustafa Kemal'in başkomutanlığında zaferle sonuçlanan Büyük Taarruz'u hatırlamak ve gelecek nesillere anlatmaktır.

2

3

Aşağıda verilen şiirlerin egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden hangisine ait olduğunu belirleyiniz. (Bayrak, Türk dili, İstiklal Marşı)

Nutkum tutuldu, şaşırdım merak
ettim,
Dolandığınız yerlerdeki Türkçe
olmayan isimlere,
Gördüklerine, duyduklarına
üzüleniniz var mı?
Tanıtımın demo, sunucun spiker,
Gösteri adamının showmen,
radyo sunucusunun discjokey,
Hanım ağanın, firstlady
olduğuna şaşıranınız var mı?
YUSUF YANÇ

Ben ezelden beridir hür
yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir
vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim:
Bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere
sığmam taşarım.
MEHMET AKİF ERSOY

Dalgalandığın yerde ne
korku, ne keder...
Gölgende bana da, bana da
yer ver.
Sabah olmasın, günler
doğmasın ne çıkar:
Yurda ay yıldızının ışığı yeter.
Tarihim, şerefim, şiirim, her
şeyim:
Yeryüzünde yer beğen!
Nereye dikilmek istersen,
Söyle, seni oraya dikeyim!
ARİF NİHAT ASYA

1.

TBMM'nin açılışıyla birlikte milli iradeye dayanan yeni bir Türk devleti kurulmuş oldu. Yönetme yetkisini ifade eden yasama, yürütme ve yargı güçleri Türk milleti adına onun temsilcilerinden oluşan TBMM tarafından kullanılmaya başlandı. Böylece Türk tarihinde ilk defa tek kişinin hâkimiyetinden, yönetimde halkın söz sahibi olduğu bir yönetim anlayışına geçildi.

Buna göre yukarıda vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milli bağımsızlık
- ☒ B) Milli egemenlik
- C) Milli eğitim
- D) Kişi egemenliği

2.

“
Atalarım gökten yere
İndirmişler ay yıldızı,
Bir buluta sarmışlar ki
Rengi şafaktan kırmızı.
HASAN ALİ YÜCEL

Yukarıda verilen dörtlükte bağımsızlık sembollerimizden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Anayasa
- B) Başkent
- ☒ C) Milli marş
- D) Bayrak

3.

Millî egemenlik ve bağımsızlığımız çok zor şartlar altında kazanılmıştır. Bu nedenle milletimiz için vazgeçilmez değerler hâline gelmiştir. Bağımsızlığımızın kanıtı olan sembollerimiz vardır.

Bu semboller arasında;

- I. Türk lirası
- II. Türk futbol kulüpleri
- III. Türk dili

kavramlarından hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II
- ☒ B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

Millî Mücadelede Bir Kadın Üsteğmen Fatma Seher Erden

- Kara Fatma lakabıyla bilinmektedir.
- Millî Mücadele döneminde kadınlardan birlik kurarak düşmana karşı kahramanca savaştı.
- 1. ve 2. İnönü Muharebesi
- Sakarya Meydan Muharebesi
- Dumlupınar Meydan Muharebesi
- İstiklal Savaşı'ndaki kahramanlıkları nedeniyle kendisine
- Üsteğmen rütbesi,
- İstiklal madalyası verildi.

Buna göre Fatma Seher Erden'in aşağıdaki kavramlardan hangisine önem verdiği söylenebilir?

- ☒ A) Milli bağımsızlığa
- B) Milli egemenliğe
- C) Milli bayramlara
- D) Milli marşa

5. Türk bayrağı bizim varlığımızın ve bağımsızlığımızın göstergesidir. Bayrağımız rengini bu vatan için şehit olan vatandaşlarımızın kanlarından almıştır. 1983 yılında çıkarılan Türk Bayrağı Kanunu ile bayrağımızın boyutları, şekli, nerelerde ve nasıl kullanılacağı belirtilmiştir.

Buna göre Türk bayrağı ile ilgili olarak hangisi doğru değildir?

- A) Türk bayrağı; yırtık, söküklük, yamalı, delik, kirli, soluk, buruşuk şekilde kullanılamaz.
- B) Resmî yemin törenleri dışında her ne maksatla olursa olsun masalara, kürsülere örtü olarak serilemez.
- C) Elbise veya üniforma şeklinde giyilebilir.
- D) Bayrak yırtılamaz, yakılamaz, yere atılamaz, gerekli özen gösterilmeden kullanılamaz.

6.

Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) belirlediği standartlar ve ilgili yönetmelikler gereği yüzde 75'i Türkçe olmayan tabelalar zabıta ekipleri tarafından söküldü. Ülkemizde birçok şehirde gelişigüzel tasarlanmış, yabancı kelimelerin kullanıldığı, imla hatalarının olduğu tabela, poster ve afişler zabıta ekipleri tarafından kaldırıldı.

(Genel Ağ haberi)

Verilen Genel Ağ haberinde bağımsızlık sembollerimizden hangisine önem verildiği söylenebilir?

- A) Dil
- B) Başkent
- C) Milli marş
- D) Bayrak

7. Millî marşımızı törenlerde, millî bayramlarda ve spor müsabakalarında okuruz. Uluslararası spor müsabakalarında sporcularımız dereceye girdiklerinde bayrağımız göndere çekilir ve İstiklâl Marşımız okunur. Ancak İstiklâl Marşımızı okurken dikkat etmemiz gereken bazı davranışlar bulunmaktadır.

Buna göre İstiklâl Marşımız okunurken;

- I. Dikkatli bir şekilde eşlik etmek,
- II. Ayağa kalkmak ve saygı duruşuna geçmek,
- III. Başka şeylerle ilgilenmek

davranışlarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8. Onun yazdığı şiir, 724 şiir arasından birinci seçilir. Dönemin Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver de şiiri, Türkiye Büyük Millet Meclisinde okur. Şiir, mecliste büyük bir coşkuyla ve heyecana neden olur. 12 Mart 1921 tarihinde İstiklâl Marşı, millî marşımız olarak kabul edilir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen şairimiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel
- B) Necip Fazıl Kısakürek
- C) Mehmet Akif Ersoy
- D) Arif Nihat Asya

9.

Salgınla mücadele kapsamında sokağa çıkma kısıtlaması nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin (TBMM) açılışının 100. yıl dönümü ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı evlerde kutlandı. Vatandaşlar, saat 21.00'i gösterdiğinde çocuklarıyla birlikte balkon ve pencerelerden İstiklâl Marşı'nı hep bir ağızdan coşkuyla seslendirdi. Balkonlar, Türk bayrağı ile donatıldı.

(Genel Ağ haberi)

Buna göre Türk milleti hakkında;

- I. Milli değerlere önem vermektedir.
- II. Bağımsızlık sembollerini ön plana çıkarmıştır.
- III. Milli birlik ve beraberlik örneği sergilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

10.

Mehmet Akif Ersoy'un yukarıdaki sözünden yola çıkılarak istiklâl Marşı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Herhangi bir maddi beklenti olmadan yazılmıştır.
- B) Milli Mücadele yıllarında, zorlu bir dönemde kaleme alınmıştır.
- C) TBMM'de okunarak kabul edilmiştir.
- D) Bağımsızlık sembollerimizin en önemlisidir.

1. Belediye başkanları il, ilçe veya belde belediye binalarında görev yapar.

Belediyelerin görevleri ile ilgili olarak;

- I. Vatandaşların nikâh ve cenaze işlerini yerine getirir.
- II. Eysel atıkları toplar, cadde ve sokakların temizliğini yapar.
- III. Ülkenin millî güvenlik ile ilgili konularında tavsiye niteliğinde kararlar alır.

maddelerinden hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

2. Bir vatandaş, Ankara'nın Gölbaşı ilçesi Karşıyaka Mahallesi'nde bir sitenin bitişiğinde bulunan yamaç alanda yerin altındaki bir tünelde yavru köpeklerin mahsur kaldığı ihbarında bulundu. Gelen ihbar üzerine ekipten 5 gönüllü yavru köpekleri kurtarmak için operasyon düzenledi. Köpeklerin mahsur kaldığı tünelin kıvrımlı oluşu ve uzunluğu üzerine köpek yavrularını bir an önce kurtarmak için ekibe 5 gönüllü daha katıldı. İlk ekip 0,5 cm çapında olan tünelin ağzını genişletirken ikinci ekip tünelin 4. metresinde ikinci bir giriş açtı. Ekipler tünelin her iki girişini genişleterek yavru köpeklerle ulaştı ve köpeklerin güvenli alana nakillerini sağladı.

(Genel Ağ haberi)

Yukarıdaki Genel Ağ haberinde yavru köpeklerin kurtarılmasında görevli kişiler hangi sivil toplum kuruluşunun üyesi olabilir?

- A) AKUT
B) TEMA
C) TEV
D) Yeşilay

- 3.

Ankara'da sert geçen kışın ardından kent genelinde zarar gören yollardaki asfalt bakımı başladı. Büyükşehir Belediyesine bağlı 15 gündüz 2 gece ekibi bozulan yolları onarıyor.

(Gazete haberi, 6 Mart 2017)

Yukarıdaki haberde belediyenin hangi alanda çalışma gerçekleştirdiği söylenebilir?

- A) Ulaşım
B) Sağlık
C) Temizlik
D) Çevre

4.

Teknolojinin gelişmesi ve Genel Ağ kullanımının yaygınlaşması ile beraber e-devlet uygulaması vatandaşlara hizmet vermeye başladı. E-devlet, devlet tarafından verilen bazı hizmetlerin elektronik ortamda sunulmasıdır. Bu sayede devlet hizmetlerinin vatandaşlara en kolay ve etkili yoldan hızlı ve kesintisiz bir şekilde ulaştırılması hedeflenmektedir. Bireyler devlet kurumlarının sundukları hizmetlere bu uygulama sayesinde kolayca erişebilmektedir.

Yukarıda verilen bilgilere göre;

- I. E-devlet uygulaması vatandaşlar için zaman kaybı oluşturmuştur.
- II. Bireyler devlet kurumlarına gitmeden internet üzerinden işlemlerini yapabilmektedir.
- III. Devlet hizmetlerinin vatandaşlara ulaşması kolaylaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

5. (I) Her devlet, milletin duygu ve heyecanını yansıtan bir marşı millî marş olarak kabul etmiştir. (II) Millî marş, milletler için bayrak ve vatan gibi önemli millî değerler arasında sayılmıştır. (III) Halkın heyecan ve millî duygularını canlı tutmak, millî birlik ve beraberliğini sağlamak, vatan ve millet sevgisini güçlendirmek için ordunun ve halkın moralini yükseltmek için millî marş yazılması fikri gündeme geldi. (IV) Mehmet Akif tarafından kaleme alınan İstiklal Marşı, 12 Mart 1921'de millî marş olarak kabul edildi.

Buna göre numaralı alanların hangisinde millî marşın yazılma gerekçesi vurgulanmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

7. Ülkemizde temel hak ve özgürlüklerimiz anayasa ile güvence altına alınmıştır. Anayasamıza göre insanların temel hak ve özgürlükleri sebepsiz yere sınırlandırılmaz. Anayasamızda hangi durumlarda temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılabilceği açıkça belirtilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanma sebepleri arasında yer almaz?

- A) Savaş
B) Doğal afet
C) Milli bayramlar
D) Salgın hastalıklar

6.

Bence günümüzün en önemli sorunlarından biri bazı çocukların sokakta yaşamak zorunda kalmalarıdır. Çocukların evlerinin olmaması, bir yer bulamayıp sokakta kalmaları ve yeterince gıda alamamaları gerçekten çok üzücü bir durum. Ayrıca her çocuğun hastalıklara karşı aşılanma hakkı vardır. Ben dünyadaki yöneticilerden bir an önce bu sorunlara çözüm bulmalarını bekliyorum.

Yukarıdaki parçada bazı çocukların;

- I. Barınma
II. Oyun
III. Beslenme
IV. Sağlık

haklarından hangilerini almakta zorluk çektikleri vurgulanmıştır?

- A) I ve II B) III ve IV
C) I, II ve IV D) I, II, III ve IV

8.

Yukarıda verilen afiş hangi sivil toplum kuruluşunun çalışmalarını vurgulamaktadır?

- A) Kızılay B) Yeşilay
C) LÖSEV D) TEMA

1.

MADDE BAĞIMLILIĞININ

VÜCUDUMUZDAKİ EN BELİRGİN ETKİLERİ NELERDİR?

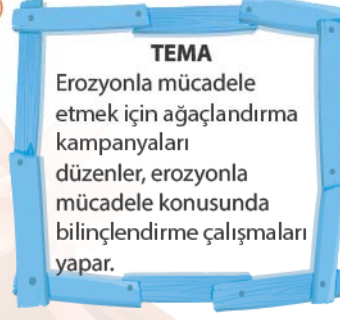
TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI ADIM ADIM BAŞLAR!

Verilen görseller aşağıdaki sivil toplum örgütlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

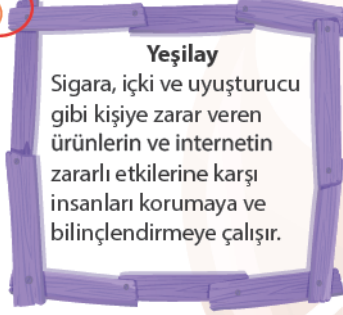
A)

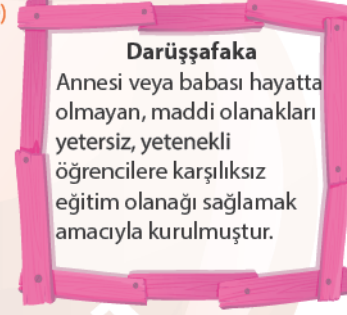
B)

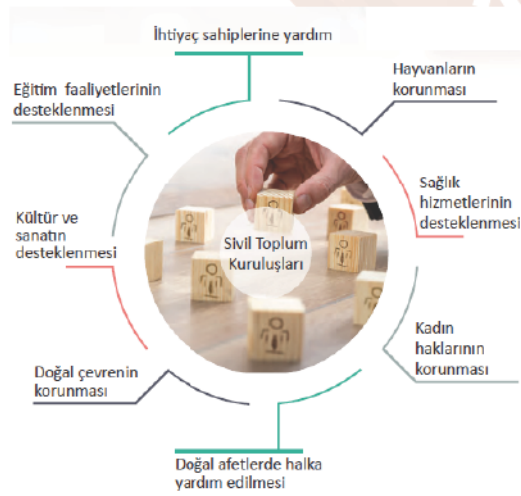
C)

D)

2.

YARGILAR

- I Verdikleri hizmetler sağlık alanı ile sınırlıdır.
- II Temel ihtiyaçların karşılanmasında etkin rol oynarlar.
- III Toplumda yardımlaşma ve dayanışmayı artırır.

Yukarıdaki görsel incelendiğinde sivil toplum kuruluşları ile ilgili olarak verilen yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) I ve II

D) I, II ve III

3.

Yukarıda verilen afişi incelediğimizde;

- I. Sokakta yaşamak zorunda kalan vatandaşlarımıza sahip çıkmıştır.
- II. İhtiyaç sahiplerine özellikle barınma alanında yardım edilmek istenmiştir.
- III. Sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya önem verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

4.

- Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı
- Zorla çalıştırma yasağı
- Kişinin hürriyeti ve güvenliği
- Özel hayatın gizliliği ve korunması
- Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
- Din ve vicdan hürriyeti
- Düşünce ve kanaat hürriyeti
- Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti
- Bilim ve sanat hürriyeti
- Toplantı hak ve hürriyetleri
- Mülkiyet hakkı

**TEMEL
İNSAN
HAKLARI**

Verilen görselden hareketle;

- I. Temel insan hakları tek bir alanla sınırlı değildir.
- II. Bireylerin düşüncelerini ifade edebilme hak ve özgürlüğü bulunmaktadır.
- III. Vatandaşlar sosyal ve ekonomik alanda birtakım hak ve özgürlüklere sahiptir.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

1. Aşağıda E-devlet tarafından hizmet sunan kurumların logoları verilmiştir:

Yukarıda verilen görseller incelendiğinde e-devlet sayesinde;

- I. Sağlık
- II. Güvenlik
- III. Din
- IV. Eğitim

alanlarının hangilerinden hizmet alınabildiği söylenir?

- A) I ve II B) I, II ve III C) I, II ve IV D) I, II, III ve IV

- 2.

Yukarıdaki görselde egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden hangisinin önemi vurgulanmıştır?

- A) Başkent B) Türk lirası C) Bayrak D) Türk dili

- 3.

Yeni tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadele kapsamında 23, 24, 25 ve 26 Nisan'da 30 büyükşehirle Zonguldak'ta sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. Alınan kararlara uymayan vatandaşlara idari para cezası verilecek.

Buna göre sokağa çıkma kısıtlaması kararı ile vatandaşların hangi temel hak ve özgürlüğünün korunması için amaçlanmıştır?

- A) Kişi dokunulmazlığı B) Seyahat özgürlüğü C) Özel hayatın gizliliği D) Sağlık hakkı

4.

Verilen görsel belediyelerin görevlerinden hangisi ile doğrudan ilgilidir?

- A) Su dağıtımı, kanalizasyon, yolların bakım ve onarımı gibi alt yapı hizmetlerini sağlamak.
- ☒ B) Parklar inşa etmek ve bunların bakımını yapmak.
- C) Çöpleri toplamak, çevrenin temizliği için gerekli tedbirleri almak.
- D) İhtiyaç sahibi halka yardım ulaştırmak.

5. Ülkemiz millet egemenliğine dayanan yönetim biçimi olan demokrasi ile yönetilmektedir. Buna göre halk; kendisini temsil edecek yöneticileri yine kendisi belirlemektedir. Bu yetki Türk milletinin en temel hakları arasında yer alır.

Buna göre Anayasamızda yer alan maddelerden hangisi yöneticileri halkın belirlediğinin bir göstergesidir?

- A) MADDE 56. – Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.
- ☒ B) MADDE 67. – Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme ve seçilme hakkına sahiptir.
- C) MADDE 42. – Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.
- D) MADDE 20. – Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.

6. Yardımlaşma, dayanışma ve iş birliği içinde hareket ederek toplum yararına hizmet eden bu kuruluşlara sivil toplum kuruluşu adı verilir. Sivil toplum kuruluşları yaptıkları çalışmalarla devletin resmi kurumlarına destek olurlar. Gönüllülük esasına göre çalışırlar. Çalışanları hizmetleri karşılığında herhangi bir gelir elde etmezler. Masrafları, çalışmalara destek veren üyelerin bağışlarıyla karşılanır.

Buna göre aşağıdaki kurum ve kuruluşlardan hangisinin masrafları üyeleri tarafından karşılanır?

- A)
- ☒ B)
- C)
- D)

KÜRESEL BAĞLANTILAR

YAŞADIĞIM YERİN ÜLKE EKONOMİSİNE KATKISI

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

EKONOMİK İLİŞKİLERDE TEKNOLOJİ

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

TURİZM ve ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

ORTAK MİRASIMIZ

Öğreten Sorular

Tane Tane Test 1

Ünite Değerlendirme Testi 1

Beceri Temelli Test 1

Beceri Temelli Test 2

7. Ünite

Kazanımlar

Yaşadığımız Yerin Ülke Ekonomisine Katkısı

- Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde yaşadığımız ilin yerini ve önemini araştırırız.

Ekonomik İlişkilerde Teknoloji

- Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışırız.

Turizm ve Uluslararası İlişkiler

- Sahip olduğumuz hakların farkında olan bir birey olarak katıldığımız gruplarda aldığımız rollerin gerektirdiği görev ve sorumluluklara uygun davranırız.

Ortak Mirasımız

- Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler veririz.

Yaşadığımız Yerin Ülke Ekonomisine Katkısı

Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde yaşadığımız ilin yerini ve önemini araştırırız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki haritada gösterilen iller ile açıklamaları eşleştiriniz.

AÇIKLAMALAR

1. Özellikle madencilik alanında faaliyet gösteren bir şehrimizdir.
2. Büyükbaş hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı ilimizdir.
3. Ege bölgesinde önemli bir ticaret limanına sahip şehrimizdir.
4. Yaz turizminin geliştiği ve seracılık faaliyetlerinin yoğun şekilde yapıldığı ilimizdir.
5. Ülkemizde çay tarımının yapıldığı şehrimizdir.
6. Türkiye'nin İstanbul'dan sonra en büyük sanayi merkezidir.
7. Ülkemizin tahıl ambarı olarak nitelendirilir.
8. Güneydoğu Anadolu Projesi sayesinde pamuk üretiminin artış gösterdiği şehrimizdir.

2

Aşağıdaki Genel Ağ haberlerini okuyunuz. Haberde yer alan şehirlerin ülke ekonomisine hangi alanda katkı sağladığını belirtiniz.

Mersin'de mandalina ve portakal üretiminden ocak-kasım döneminde gerçekleştirilen 1 milyon 230 bin ton ihracat karşılığında 560 milyon dolar gelir elde edildi.

Tarım

Doğu Karadeniz İhracatçıları Birliği verilerine göre, Türkiye'den 1 Ocak-25 Mart döneminde Rusya'ya 3 bin 701 tonluk balık ihracatı gerçekleştirildi. Söz konusu dış satımdan 17 milyon 348 bin 160 dolar kazanç sağlandı.

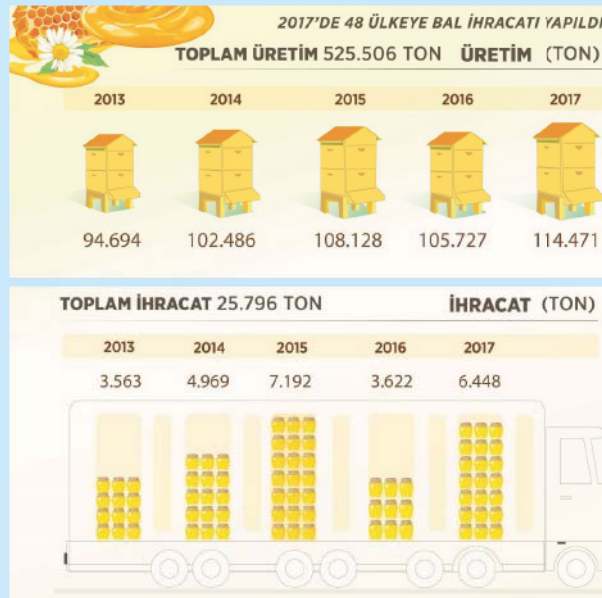
Balıkçılık

Şanlıurfa, 2019'un "Göbeklitepe Yılı" ilan edilmesinin etkisiyle yakaladığı yabancı ziyaretçi yoğunluğunu 2020'de taçlandırarak arttırmayı hedefliyor. Bu hedef sayesinde hem bölgeye hem de ülkemize döviz girdisi sağlanacak.

Turizm

3

Aşağıda ülkemizde bal üretimi ile ilgili verilen infografiği inceleyerek açıklamalardan doğru olanlara "✓", yanlış olanlara ise "X" sembolünü yazınız.

AÇIKLAMALAR	✓	X
1. 2013-2017 yılları arasında bal üretimi sürekli artış göstermiştir.		X
2. Verilen senelerde bal üretiminin en çok olduğu yıl, ihracat da en fazla olmuştur.		X
3. 2013 ile 2016 yıllarındaki bal ihracat miktarı birbirine yakındır.	✓	
4. Verilen yıllar içerisinde bal ihracatından elde edilen gelir 2015 yılına aittir.	✓	
5. 2013 ile 2017 yılları arasında üretilen toplam bal miktarı 500.000 tonu geçmiştir.	✓	

4

Aşağıda boş bırakılan yerlere ihracatımızda ve ithalatımızda önemli paya sahip ürünleri yazınız.

İHRACATIMIZ (Dış satım)

Fındık
Hazır giyim
Bor madeni

İTHALATIMIZ (Dış alım)

Doğal gaz
Petrol
İlaç

Doğal gaz

Fındık

Hazır giyim

İlaç

Petrol

Bor madeni

1. Müge ve Mine alışveriş yapmak üzere bir markete girdiler ve ihtiyaçları olan ürünleri beğenerek satın aldılar.

Müge'nin aldığı ürünün üzerinde şu logo yer almaktadır:

Mine'nin aldığı üründe ise şu logoya yer verilmiştir:

Buna göre;

- I. Müge'nin aldığı ürün ülkemizin ithal ettiği ürünler arasındadır.
- II. Mine yerli malı kullanmaya özen göstermiştir.
- III. Mine'nin satın aldığı ürün ülkemizde üretilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2. İnsanlar yaşayabilmek için çeşitli işler yaparlar. Hayvanlardan ve topraktan yararlanırlar, ticaretle uğraşırlar veya çeşitli işyerlerinde çalışırlar. Bunların hepsine birden ekonomik faaliyet denir. Ekonomik faaliyetlerin ülkenin her yerinde aynı şekilde yapılması zordur.

Ülkemizin her yerinde aynı ekonomik faaliyetin yapılamamasının nedenleri arasında hangisi yer almaz?

- A) Yeryüzü şekillerinin farklılık göstermesi.
B) Farklı iklim tiplerinin görülmesi.
C) Yüzölçümünün geniş olması.
D) Turizm çeşitliliğinin fazla olması.

3. Ülkeler kendi ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yaparlar. Ancak bir ülkenin tüm ihtiyaçlarını kendi başına karşılaması oldukça zordur. Örneğin, ülkemizde ihtiyacımızı karşılayacak miktarda petrol çıkmaz. Bu nedenle petrolü başka ülkelere satın almak zorunda kalırız. Ülkemizde ihtiyaçtan fazla üretilen üzüm, portakal, fındık ve incir gibi tarım ürünleri de başka ülkelere satılır. Bu sayede ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler gelişir.

Yukarıda verilenlerden hareketle;

- I. Ülkeler kendi ülkelerinde üretilmeyen veya talebi karşılanmayan ürünleri başka ülkelere alır.
- II. Ülkelerin ihtiyaç ve gereksinimleri ticaretin ortaya çıkmasını sağlar.
- III. Türkiye'nin dışarıya sattığı ürünler, tarım ürünleri ile sınırlıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

4. Afyonkarahisar, Eskişehir, Ankara ve Kütahya sınırlarında yer alan 506 kilometrelik yürüyüş yoluyla Frigya, oyma kaya mezarları, peribacaları ve Emre Gölü'ndeki aktivitelerle yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı haline geldi. 2018'de bölgeye gelen yerli ve yabancı turist sayısı 100 bin iken bu sayı 2019'da 200 bine yaklaştı. Bu durum bölgede istihdamın artmasını ve mesleklerin çeşitlenmesini sağladı.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. Turizm faaliyeti ülke ekonomisine katkı sağlamıştır.
- II. Bölgenin gezmek için tercih edilmesinde tarihi ve doğal güzellikler etkili olmuştur.
- III. Yabancı turistlerin gelmesiyle kültürel etkileşim meydana gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. "Türkiye'nin dışarıdan aldığı ürünler, sattıklarından daha fazladır. Bu durum ülke ekonomisini olumsuz etkilemektedir."

Yukarıdaki cümleyi söyleyen bir kişi aşağıdakilerden hangisini vurgulamak istemiştir?

- A) Ülkede dış ticaret açığının meydana geldiğini.
B) Ülkemizin ihracatının ithalatından fazla olduğunu.
C) Ülkeler arasındaki ticaretin kaçınılmaz olduğunu.
D) Yerli malı üretiminin azaltılması gerekliliğini.

7.

Kuyucaklılar kırk beş yıldır lavanta yetiştiriyorlar. Hiçbir zaman geçimlerini sağlayacak kadar para kazanamamışlar. Ta ki Lavanta Kokulu Köy Projesi başlayana kadar. Köyün muhtarı Mehmet Aydemir, lavantayı pazarlamakta güçlük çeken köy halkının lavanta turizmi sayesinde, çok iyi para kazandıklarını söylüyor. Köydeki pansiyonların şubat ayından itibaren dolduğunu, 2 bin yatılı misafirin ilk yıl için müthiş bir rakam olduğunu belirtiyor. Lavanta Kokulu Köy, misafirlerini, 25 Haziran-15 Ağustos tarihleri arasında ağırlıyor. Lavanta tarlalarının görsel şöleninden nasibini almak isteyenler, bu tarihlerde belirtilen rotaları geziyor. Fotoğraflar çekip, bu güzellikleri ölümsüzleştiriyorlar.

(Genel Ağ haberi)

Lavanta Kokulu Köy Projesi'nin aşağıdakilerden hangisine katkı sağlayacağı söylenemez?

- A) Bölgenin ekonomik gelişimine
B) Yörenin tanıtımına
C) İş bulabilme imkânlarının artmasına
D) Köyden kente göçün hızlanmasına

6.

İnsanların birbirleriyle ilişkileri olduğu gibi ülkeler arasında da ekonomik ilişkiler vardır. Ülkeler bu ilişkilerini kaynaklarına ve ihtiyaçlarına göre belirlemektedir. Ülkelerin ihtiyacından fazla ürettiği ürünleri başka ülkelere satmasına ihracat (dış satım), ürettiği kaynakları ile karşılayamadığı ihtiyaçlarını başka ülkelerden satın almasına ithalat (dış alım) denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ülkemizin dış alımında büyük paya sahip ürünler arasında yer almaz?

- A) Petrol
B) Giyim eşyaları
C) Optik ürünler
D) Doğal gaz

8.

Yurt dışından ülkemize üniversite okumak için gelen öğrenciler bulundukları ilde barınma, beslenme vb. ihtiyaçlarını karşılarken harcama yapmaktadır. Böylece bu kişiler bulundukları illerin ekonomisine katkı sağlar.

Buna göre aşağıdaki kavramlardan hangisinin ekonomiye olan katkısı vurgulanmıştır?

- A) Eğitim
B) Sağlık
C) Turizm
D) Sanayi

Ekonomik İlişkilerde Teknoloji

Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışınız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda "Demir İpek Yolu" hakkında bilgi veren bölümü okuyunuz. Metinden hareketle oluşturulan açıklamaları doğru ise "D", yanlış ise "Y" şeklinde değerlendiriniz.

Demir İpek Yolu

Tarihi İpek Yolu, demir yolu hattıyla yeniden hayat buldu. 30 Ekim 2017'de ilk seferin gerçekleştiği Bakü – Tiflis – Kars demir yolu hattı sayesinde Londra'dan kalkan bir tren Pekin'e kadar kesintisiz gidebilecek. 10 yılda tamamlanan projenin ilk yolculuğuna Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Gürcistan Başbakanı Giorgi Kvirikashvili tanıklık etti. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Ahmet Arslan, "Londra'dan kalkan bir trenin Pekin'e kadar kesintisiz gidebilmesi için önünde iki engel vardı. Bunlardan biri boğaz, diğeri ise Kars ile Ahılkelek arasında eksik kalan kesim. Bu amaçla Asya ile Avrupa'yı deniz altından demir yoluyla bağladık (Marmaray). İkinci halkada da Kars ile Gürcistan'ın Ahılkelek kenti arasındaki eksik kısmı tamamladık." Türkiye'ye maliyeti 600 milyon dolar olan projenin yıllık getirisinin 1 milyar doları bulması bekleniyor. Marmaray ile bütünleşecek olan BTK (Bakü – Tiflis – Kars) Demir Yolu Projesi, Avrupa'dan Çin'e demir yoluyla kesintisiz yük taşınmasını da mümkün hale getirecek.

(www.trthaber.com)

	AÇIKLAMALAR	D	Y
a)	Ulaşım alanındaki gelişmeler ülkeler arasındaki ticaretin kolaylaşmasını sağlamıştır.	D	
b)	Demir İpek Yolu Projesi'ne birçok devlet adamı destek vermiştir.	D	
c)	Demir İpek Yolu Projesi, ülkemize önemli bir ekonomik kaynak sağlayacaktır.	D	
d)	Bakü- Tiflis- Kars demir yolu hattı ülkemizin jeopolitik önemini azaltacaktır.		Y
e)	Ulaşım teknolojisi, ticari faaliyetlerin daha hızlı ve daha etkin gerçekleşmesini sağlar.	D	

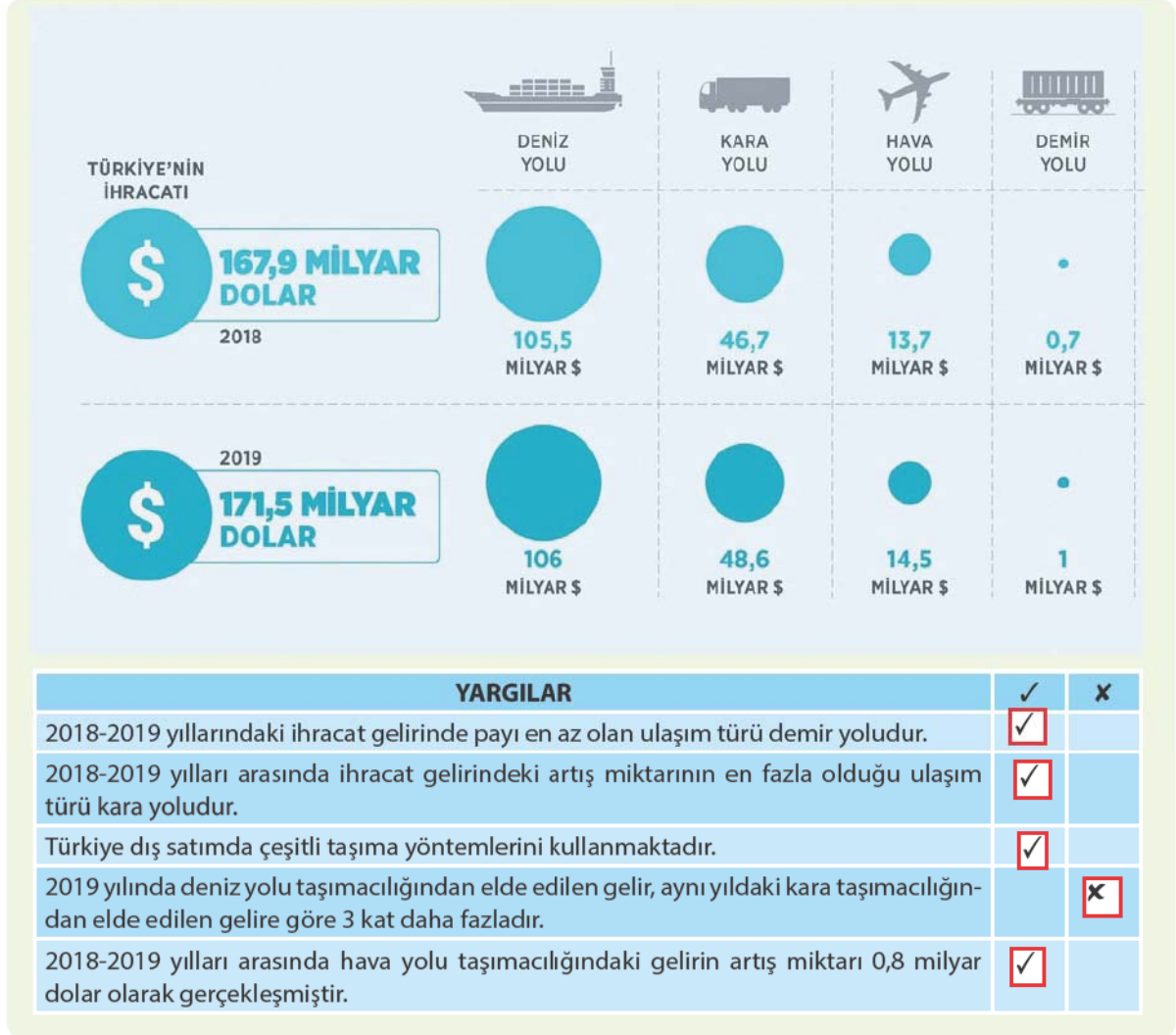
2

Aşağıda verilen ulaşım çeşitlerini kutucuklardaki açıklamalarla eşleştiriniz.

HAVA YOLU 1	KARA YOLU 2	DEMİR YOLU 3	DENİZ YOLU 4
Kentleri, kasabaları birbirine karadan bağlayan, üzerinde motorlu taşıtların gidip geldiği, her türlü taşıma işinin yapıldığı anayoldur. Ülkemizde en yaygın olan ulaşım türüdür. Yük taşımacılığının % 70'i, yolcu taşımacılığının da %90'ı bu yolda yapılmaktadır.	Büyük oranda uçaklarla, insan ve yük taşımada kullanılan yoldur. Hızlı bir taşıma türü olan bu yoldaki taşımacılık diğer yollara göre pahalıdır. Bu yolun kullanılabilmesinde hava limanları önemli rol oynar.	Türkiye'nin üç tarafının sularla çevrili olması ve iki önemli boğaza sahip olması bu yolun önemini artırmıştır. Dünya ticaretinde en fazla kullanılan yoldur. Çok büyük gemilerin üretilmesi, bu yolun kullanımını büyük ölçüde geliştirmiştir.	Bir yerden bir yere madeni bir yol üzerinde, mekanik bir güçle hareket ettirilen araçlar içinde, insan ve eşya taşımalarını temin eden tesislere denir. Bu yol bir ülke de ekonomi ve ticari geliştirir. Ayrıca geri kalmış bölgelerin kısa zamanda kalkınmasında önemli rol oynar.
2	1	4	3

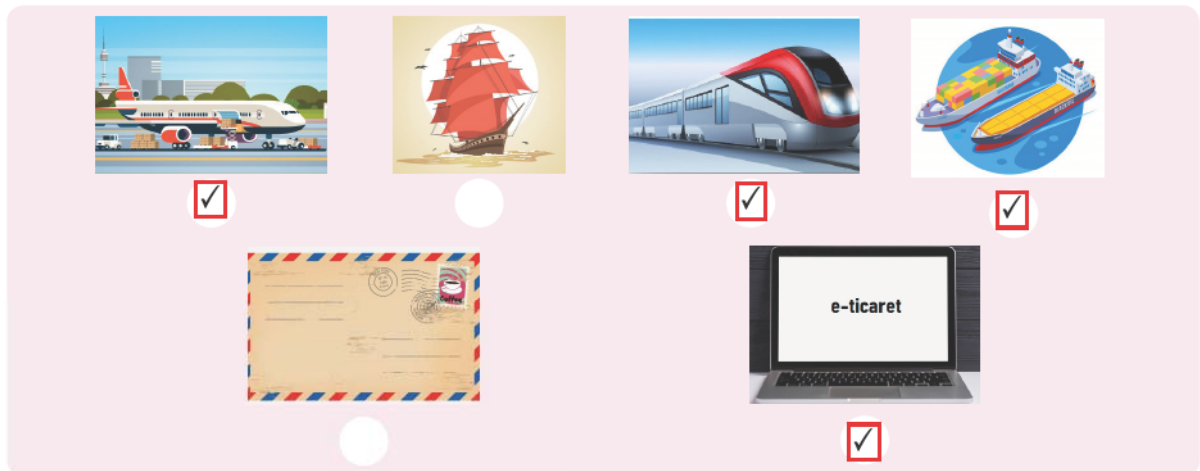
3

Aşağıda verilen görseli inceleyiniz. Açıklamalarda verilen yargılardan doğru olanlara "✓", yanlış olanlara "X" sembolünü yazınız.

4

Ülkelerarası ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisi büyük önem taşımaktadır. Aşağıdaki görsellerde günümüzde önemli hale gelmiş iletişim ve ulaşım araçlarını belirleyerek işaretleyiniz.

1.

Türkiye'nin en büyük Genel Ağ kitapçısının her yıl düzenlediği ve artık geleneksel hale gelen Sanal Kitap Fuarı, bu yıl 10. kez düzenleniyor.

Fuar, 23 Kasım- 23 Aralık tarihleri arasında kitap firmasının sitesinde yer alacak. 81 ilin tamamından sipariş alarak Türkiye geneline yayılan fuar, e-ticaret imkânı ile birçok kişiye ulaşabiliyor.

Bu habere göre;

- I. Sanal kitap fuarı yapan firma ticaretle iletişim teknolojilerini etkin şekilde kullanmaktadır.
- II. Sanal fuar sayesinde insanların ürünlere ulaşması kolaylaşmıştır.
- III. Ticaretin gerçekleşmesi için insanların yüz yüze iletişim kurması şarttır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

2.

Ulaşım sistemlerinin birleşme noktası olan limanlar, ülkelerin dünyaya açılan kapısıdır. Limanlar, gemilerle gelen yüklerin farklı alanlara kara yolu, demir yolu veya daha küçük deniz taşıtlarıyla taşındığı, kara ve demir yoluyla gelen yükün başka yerlere gönderilmek üzere yüklendiği, yolcunun inip bindiği yerlerdir. Türkiye, deniz ticareti ve yolcu taşıma gibi konularda önemli bir yere sahiptir.

Ülkemizin deniz yolu ulaşımında önemli bir yere sahip olmasında;

- I. Üç tarafının denizlerle çevrili olması,
- II. İstanbul ve Çanakkale gibi önemli boğazlara sahip olması,
- III. Akarsu rejimlerinin düzensiz olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

3.

Türkiye'de 2013-2017 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönemde gerçekleştirilen yaklaşık 753 milyar dolarlık ihracatın yüzde 55,5'i deniz yoluyla yapıldı. Bu dönemde uluslararası ulaştırma en fazla kullanılan taşımacılık türü olan deniz yoluyla 417 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirildi.

Buna göre deniz yolu taşımacılığı ülkemizin hangi alanda gelişimine katkı sağlamıştır?

- A) Sosyal
B) Ekonomik
C) Siyasi
D) İletişim

4.

2000 YIL ÖNCE İPEK YOLU

İpek Yolu; o dönemde Çin'in Şian kentinden başlayıp İstanbul, İzmir ve Bursa'ya kadar uzanır ve Avrupa'ya kadar devam ederdi. Yol üzerinde ipek kumaş, porselen ve kâğıt, altın, gümüş gibi değerli madenler taşınmaktaydı. Eşyalar genellikle yük hayvanları ile taşınırdı. Yolculuklar kimi zaman aylarca sürebiliyordu.

2019'DA DEMİR İPEK YOLU

Çin'in Xi'an şehrinden yola çıkıp, Ankara Tren Garı'ndaki törenin ardından Marmaray'ı geçerek Prag'a gidecek ilk yük treni, Uzak Doğu'dan Batı Avrupa'ya Demir İpek Yolu hayalini gerçekleştirecek. Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Hattı ile Çin ve Türkiye arasındaki yük taşıma süresi 1 aydan 12 güne inerken, Marmaray'ın bu hatta bağlanmasıyla Uzak Doğu ve Batı Avrupa arasındaki süre de 18 güne düşmüş olacak.

Verilenlerden hareketle;

- I. İpek Yolu tarihi önemini günümüzde de sürdürmektedir.
- II. Ulaşım teknolojisindeki gelişmeler zamandan tasarruf sağlamıştır.
- III. Demir İpek Yolu, ülkelerarası işbirliğini artırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5. Bebek bezi üreten bir firmanın yetkilileri ürettikleri malın tüketiciler tarafından bilinmesini ve kullanılmasını isterler. Televizyon, gazete ve Genel Ağ gibi iletişim teknolojilerinden yararlanarak bebek bezi reklamını yaparlar ve binlerce kişiye ulaşırlar. Ardından bebek bezinin hedef kitleye gönderilebilmesi için ulaşım teknolojilerinden yararlanırlar. Ürettikleri ürünleri gemilerle, tırlarla veya uçaklarla satış noktalarına ulaştırırlar.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Firmalar reklamlarını iletişim teknoloji sayesinde geniş kitlelere ulaştırabilmektedir.
- B) Ürünlerin alıcıya ulaştırılmasında daha çok kara yolu tercih edilmektedir.
- C) Firmalar ürün tanıtımlarını kitle iletişim araçları ile yapmaktadırlar.
- D) Ürünlerin taşınmasında farklı ulaşım teknolojileri kullanılmaktadır.

6. Burak derslerinde öğrendiklerini pekiştirmek amacıyla etkinlik içerikli bir soru bankası almak ister. Genel Ağ ortamında araştırma yaptıktan sonra "Tane Tane 5. Sınıf Soru Bankası" kitabını almaya karar verir ve kitabı sipariş verir. Sipariş verdikten sonra son olarak aşağıdaki görselle karşılaşır:

1 2 3 4

Sipariş Mağaza Sipariş Alışveriş
Alındı Onayladı Kargolandı Tamamlandı

✓ Mağaza ürünü onayladı,
kargoya hazırlıyor.

Tüm siparişinizi görmek için [buraya](#)
tıklayın.

Sipariş Kodu: 2036973356 Sipariş Tarihi: 05.04.2020

Mağaza: Nartest

Buna göre Burak hakkında;

- I. İletişim teknolojilerinden faydalanmıştır.
- II. E-ticaret etkinliğinde bulunmuştur.
- III. İthal bir ürün satın almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7. (I) Yavuz Bey bir kargo şirketinde şoför olarak çalışmaktadır. Her sabah aracına yüklenen ürünleri yakındaki il ve ilçelere teslim etmektedir.
- (II) Kömür, maden cevheri, şekerpancarı, büyük makineler, tank, top vb. ağır silahlar ağır maddelerin ulaştırılmasında raylı sistem araçlardan faydalanılmaktadır.
- (III) İzmir, Mersin, Zonguldak, Ereğli, Iskenderun, Antalya, Bandırma, Samsun, Trabzon önemli liman kentlerimizdir.

Yukarıda numaralandırılmış cümlelerdeki ulaşım türü hangi seçenekte sırasıyla verilmiştir?

	(I)	(II)	(III)
A)	Deniz Yolu	Kara Yolu	Demir Yolu
B)	Kara Yolu	Demir Yolu	Deniz Yolu
C)	Deniz Yolu	Demir Yolu	Kara Yolu
D)	Kara Yolu	Deniz Yolu	Demir Yolu

- 8.

Özellikle son dönemlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmeler, insanoğlunun hayatında birçok ilke imza atmaktadır. İşte bu ilklerden bir tanesi "Elektronik ticaret (e-ticaret)" tir. Elektronik ticaret; mal veya hizmetin elektronik ortamda, Genel Ağ üzerinden alınması ve satılmasıdır. E-ticaretin yapılmasını sağlayan araçlar ise telefon, faks, televizyon, Genel Ağ gibi araçlardır.

Yukarıdaki bilgilere bakılarak;

- I. E-ticaret nedir?
- II. E-ticaret hangi teknolojik ürünlerle yapılabilir?
- III. E-ticaretin sağladığı avantajlar nelerdir?

sorularından hangilerinin cevaplarına ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

Turizm ve Uluslararası İlişkiler

Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde yaşadığımız ilin yerini ve önemini araştırınız.

Öğreten Sorular

1

Aşağıda verilen görsellerdeki yerlerin ülkemizin hangi şehrinde olduklarını numaraları yazarak eşleştiriniz.

1

2

3

4

5

6

2

6

3

6

4

1

TANE TANE ÖĞREN

2

Aşağıda verilenlerden turizmin faydaları arasında olan cümleleri "✓" sembolü ile işaretleyiniz.

1 Ülkemizin tanıtımına yardımcı olur.	2 Toplumlar arasındaki ön yargıyı artırır.	3 İstihdam oluşturur, işsizlik azalır.
4 Farklı kültürlerden insanların barış içerisinde yaşamasına katkı sağlar.	5 Ülkemiz için önemli bir ekonomik gelir kaynağıdır.	6 Ülkemiz için önemli bir ekonomik gelir kaynağıdır.

3

Aşağıdaki açıklamalarda anlatılan kavramları uygun şekilde işaretleyiniz.

 İnsanların dinlenmek, eğlenmek, alışveriş yapmak gibi amaçlarla seyahat etmelerine denir.	☒ TURİZM ☐ TARIM ☐ TİCARET ☐ SANAYİ
 Ülke halkının kendi ülkesinde yaptığı gezilerdir.	☐ DIŞ TURİZM ☒ İÇ TURİZM ☐ YAZ TURİZMİ ☐ YAYLA TURİZMİ
 Turistlerin kendi ülkesi dışına yaptığı gezilerdir.	☒ DIŞ TURİZM ☐ İÇ TURİZM ☐ KIŞ TURİZMİ ☐ SANAYİ
 Dolaylı olarak "turizm" kelimesinin yerini almıştır.	☐ BEYAZ ALTIN ☐ TAHİL AMBARI ☒ BACASIZ SANAYİ ☐ KARA ELMAS

1.

Dağların geniş yer kapladığı Türkiye’de dağ turizmi gelişmiştir. Uludağ, Ilgaz, Erciyes, Palandöken ve Sarıkamış dağları kayak merkezleri durumundadır. Kaçkar, Bolkar, Aladağ, Ağrı Dağı ve Buzul Dağı dağcılık turizmine elverişlidir. Doğu Karadeniz Dağları ile Toroslar aynı zamanda yayla turizminin de geliştiği yerlerdir. Özellikle Doğu Karadeniz’de yaylalarda her yıl şenlikler ve panayırılar düzenlenmektedir.

Yukarıda verilenlere göre Türkiye’de turizmin gelişmesinde etkili olan coğrafi özelliklerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) İklim
B) Yer şekilleri
C) Bitki örtüsü
D) Su kaynakları

3.

Turizm faaliyeti genellikle seyahat şirketleri tarafından yürütülür. Bu kuruluşlar insanlara gidecekleri ülkeleri önceden tanıtmak amacıyla görsel ve yazılı iletişim araçlarını kullanırlar. Bu araçlarla gezi yapacakları yerin doğal ve tarihi mekânları hakkında bilgiler verirler.

Buna göre aşağıdaki tanıtımlardan hangisi ülkemizdeki tarihi mekânlardan biriyle ilgilidir?

- A) Kuş Cenneti- Balıkesir
B) Kapadokya- Nevşehir
C) Eğirdir Gölü- Isparta
D) Sümela Manastırı- Trabzon

2.

Tarih boyunca insanlar gezip görmek, yeni birilerini tanımak, dinlenmek, eğlenmek gibi amaçlarla seyahatlere çıkmışlardır. Gezme geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemli bir ihtiyaçtır. Bu nedenle insanlar farklı ülkeleri gezerek meraklarını giderip bilgilerini artırmaya çalışırlar.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ticaret
B) Ulaşım
C) Turizm
D) Göç

4.

Yaz tatilinde Macaristan’a turist olarak giden Deha, gittiği ülkeyle ilgili şunları anlatmıştır: “Macaristan’da en çok rastlanan erkek isimlerinden biri sultan anlamına gelen ‘Zoltan’dır. Osmanlı Dönemi’nden kalan bu ismin yanı sıra ‘Imre’ ve ‘Attila’ da yaygın olarak kullanılan isimlerdendir. Mutfaqlarıyla gurur duyan Macarların dünyaca ünlü yemeği gulaştır. Dana eti ve soğanla yapılan gulaştır. Bir çeşit çorbadır. Davet edildiğiniz eve çiçek veya çikolata gibi hediyeler götürmeniz beklenir ve bu oldukça nazik bir hareket olarak kabul edilir. Ayrıca eve ayakkabı ile girmek uygun bir davranış olarak görülmez.”

Buna göre Macaristan’ı gezip gören Deha ile ilgili olarak;

- I. Dış turizm faaliyetinde bulunmuştur.
II. Farklı bir kültürü yakından tanıma imkânı bulunmuştur.
III. Macaristan’ın doğal güzelliklerini ziyaret etmiştir.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

5.

İnsan kendisinden farklı olana saygılı olursa karşısındaki de ona saygı duyar. Aksi hâlde aynı karşılığı alır ve karşılıklı saygı yerini çatışmaya bırakır. Bu nedenle daha yaşanabilir bir dünya için

insanlar birbirlerinin doğuştan gelen farklılıklarına saygılı olmalıdır. Farklılıklara saygı gösterildiği ölçüde insanlar arasındaki düşmanlık duyguları ve ön yargılar ortadan kalkar. Böylece barışın ve sevginin hâkim olduğu, insan onurunu yücelten bir dünya kurulur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi insanların birbirini daha yakından tanımlarını sağlayacak faaliyetlerden biri değildir?

- A) Uluslararası fuarlar
- B) Yurt dışı turizm faaliyetleri
- ☒ C) İş amaçlı yapılan şehirlerarası seyahatler
- D) Ülkelerarası spor müsabakaları

6.

Bodrum'a tatil için eşiyle birlikte geldiğini ifade eden bir İskoç: "Burada özgür bir ortamda yaşıyoruz ve çok mutluyuz. Türklerin inançlarına saygı gösteriyoruz. Onlar da bizim inançlarımıza saygı gösteriyorlar. Ayrıca Türk yemekleri çok güzel. Burası yaşamak için çok ucuz bir ülke, kendi ülkemize göre. Türk gelenek ve göreneklerini çok seviyor buna saygı duyuyoruz. Burada ailelerin çocuklarına ne kadar sahip çıktıklarına tanık olduk. Özellikle bu durum çok hoşumuza gidiyor. Burada en fazla çayı seviyoruz, çok güzel." diye konuştu.

Yukarıdaki Genel Ağ haberinden hareketle turizmle ilgili olarak;

- I. Türk kültürünün yabancılar tarafından tanınmasını kolaylaştırmıştır.
- II. Toplumlar arasında ön yargı ve ayrımcılığı artırmıştır.
- III. Ülkemiz ekonomisine döviz girdisi sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- ☒ B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

Turizm, ülkemizde yapılan ekonomik faaliyetler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle turizm, bacasız sanayi olarak da adlandırılır. Ülkemizdeki doğal güzellikler, tarihî

mekânlar, yapıtlar ve nesneler dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan insanların dikkatini çekmektedir. Bu insanların bir kısmı ülkemizi turist olarak ziyaret ederler. Ülkemizde turizmin gelişmesi için yapılacak hamleler daha fazla turistin ülkemize gelmesini sağlayacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ülkemizde turizmin gelişmesi için yapılacaklar arasında yer almaz?

- A) Tarihi alanlar, mekânlar ve bölgeler koruma altına alınmalıdır.
- B) Turistik alanlarda ulaşım, sağlık, güvenlik hizmetleri oluşturulmalıdır.
- ☒ C) Kış turizminden ziyade yaz turizmine önem verilmemelidir.
- D) Turizm sektöründe çalışacak iyi ve kaliteli eğitim almış kişiler yetiştirilmelidir.

8.

Fransalı, Avustralyalı, Brezilyalı ve birçok farklı milletten turist, ülkemizden olumlu yönde etkilendiklerini ve kendi ülkelerinden Türkiye'ye turist gelmesi için çaba sarf ettiklerini söylemiştir. Ülkemizi ziyaret eden her turist, bizi yurt dışında tanıtan gönüllü bir turizm elçisidir. Bu kişiler ülkemizde yaşadıklarını, gördüklerini kendi ülkelerinde yaşayan insanlara anlatırlar. O nedenle turistlere karşı sergileyeceğimiz tutum ve davranışlar, onların ülkemizi tekrar tercih edip etmemesini belirleyecektir.

Buna göre;

- I. Kibar ve nazik olmak,
- II. Farklılıklara saygı duymak,
- III. Ön yargılı olmamak

davranışlarımızdan hangileri turistlerin ülkemize yeniden gelmelerini sağlayabilir?

- A) I ve II
- ☒ B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

Ortak Mirasımız

Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler veririz.

Öğreten Sorular

1

Aşağıdaki görsellerde yer alan dünya miras öğelerini "Bilim Mirası", "Edebiyat Mirası", "Düşünce Mirası" ve "Sanat Mirası" şeklinde gruplandırınız.

THOMAS EDİSON

Bilim Mirası

SUÇ VE CEZA ROMANI

Edebiyat Mirası

YUNUS EMRE

Düşünce Mirası

TAÇ MAHAL

Sanat Mirası

ALİ KUŞÇU

Bilim Mirası

DEDE KORKUT HİKAYELERİ

Edebiyat Mirası

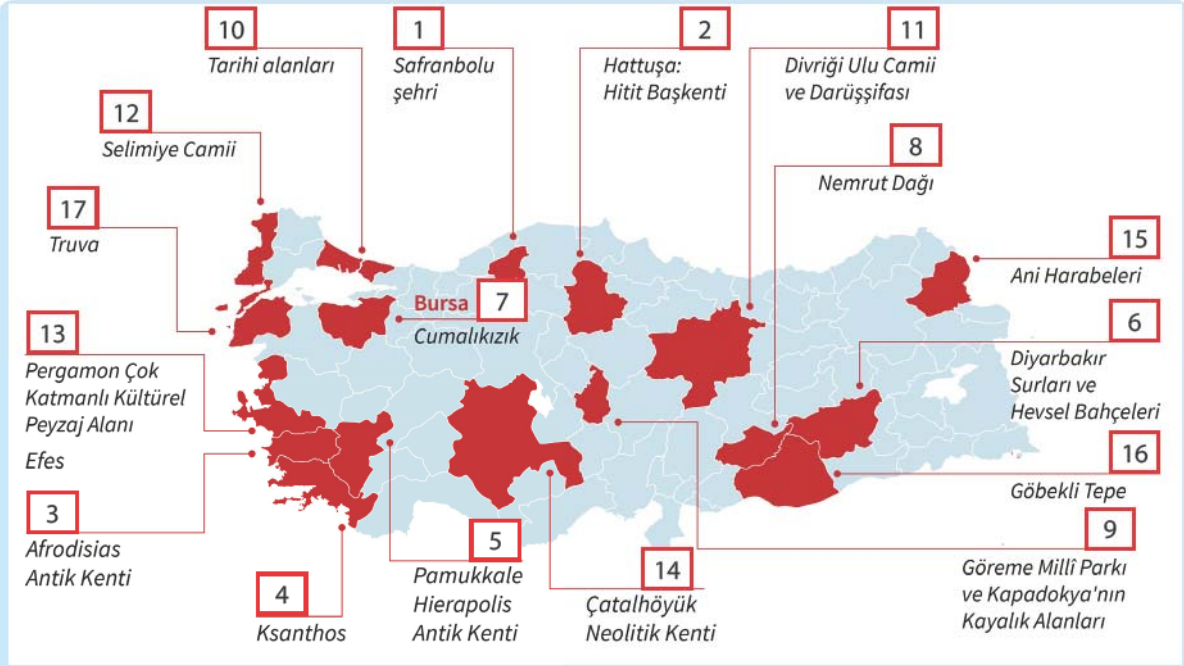
2

Aşağıda açıklamaları doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazarak değerlendiriniz.

	AÇIKLAMALAR	D	Y
a)	İnsanlığın tarih boyunca sonraki kuşaklara bıraktığı maddi ve manevi değerlerin tümüne ortak miras denir.	☒	☐
b)	Yunus Emre; dil, din, ırk ve sosyal statü ayrımı yapılmaksızın her insanın değerli olduğunu vurgulamıştır.	☒	☐
c)	İtalyan Ressam Gentile Bellini (Gentil Belini) tarafından yapılan Fatih Sultan Mehmet tablosu edebiyat mirasına örnektir.	☐	☒
d)	Bilim insanlarının yaptığı çalışmalardan yalnızca kendi ülkesindeki insanlar faydalanmıştır.	☐	☒
e)	İnsanlar bilim, düşünce, sanat ve edebiyat alanlarında eserler ortaya koymuştur.	☒	☐

3

Aşağıdaki haritada verilen ve numaralandırılan "UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi"nde yer alan mekânlarımızın hangi şehirlerde olduklarını yazınız.

16	Şanlıurfa	17	Çanakkale	12	Edirne
15	Kars	1	Karabük	6	Diyarbakır
8	Adıyaman	2	Çorum	9	Nevşehir
11	Sivas	14	Konya	5	Denizli
4	Muğla	10	İstanbul	13	İzmir
7	Bursa	3	Aydın		-

1.

Farklı milletlerden birçok insan tarih boyunca dünyayı ortak yaşam alanı olarak kullanmıştır. Bir topluluğun geliştirdiği ürünler, elde ettiği bilgiler karşılıklı etkileşim sonucunda diğer topluluklar tarafından da kullanılmıştır.

Örneğin, pusula Çinliler tarafından icat edilmiştir ancak daha sonraları diğer insan toplulukları da pusulayı geliştirmiş ve ondan yararlanmıştır. Pusula tüm insanlığa ait ortak bir değerdir.

Verilen bilgilerden hareketle pusula ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çin'de icat edilmiş olsa da tüm insanlık bu icattan faydalanmıştır.
- B) İnsanlığın ortak mirası haline gelmiştir.
- C) Kullanım alanı icat edildiği ülke ile sınırlı kalmıştır.
- D) Pusulanın geliştirilmesinde farklı toplumların katkısı olmuştur.

3.

Ortak miras eserleri hangi ülkede olursa olsun dünyadaki her insan bu eserlerden yararlanma hakkına sahiptir. Burada bizlere düşen en önemli görev, ortak miras eserlerini korumak, sahip çıkmak ve bunların gelecek nesillere en iyi şekilde aktarılabilmesini sağlamaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ortak miras alanlarını koruma ve sahip çıkma konusunda yanlış bir davranıştır?

- A) Edison tarafından icat edilen ampulün geliştirilerek kullanılması.
- B) Pamukkale Travertenlerinin tüm dünyaya tanıtılması için çalışmalar yapılması.
- C) Yunus Emre'nin düşüncelerinin yabancı dillere çevrilmesi.
- D) Efes Antik kentinin bulunduğu sit alanına evler yapılması.

NAR TEST

2.

İnsanlığın tarih boyunca sonraki kuşaklara bıraktığı maddi ve manevi değerlerin tümüne ortak miras denir. İnsanlar bilim, düşünce, sanat ve edebiyat alanlarında eserler ortaya koymuştur. Bu eserler nesilden nesile aktarılmış ve insanlığa önemli katkılar sunmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilim alanında insanlığın ortak mirasına örnek verilemez?

- A) İskoçya asıllı ABD'li bilim insanı Alexander Graham Bell'in telefonu icat etmesi.
- B) Rus edebiyatçı Fyodor Mihayloviç Dostoyevski tarafından Suç ve Ceza romanının kaleme alınması.
- C) Aziz Sançar'ın DNA'ların onarımı üzerinde çalışmalar yapması.
- D) Kanser hastalığını tedavi eden radyoaktivite ışınlarını bulan Madam Curie'nin çalışmaları.

4.

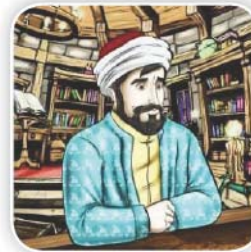
Cahit Arf

Uluğ Bey

?

Ali Kuşçu

Yukarıda verilen görseller ortak miras öğelerinden hangisiyle yakından ilgilidir?

- A) Edebiyat
- B) Sanat
- C) Bilim
- D) Düşünce

5.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) görevlerinden biri, dünyadaki ortak miras eserlerini belirlemek ve korumaktır. Bu amaçla

UNESCO, Dünya Miras Listesi oluşturmuştur. 2018 yılı itibarıyla Dünya genelinde UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kayıtlı 1073 kültürel ve doğal varlık bulunmaktadır. Ülkemizde bulunan 18 eser ve doğal varlık da UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi UNESCO Dünya Miras Listesi'nde ülkemizde yer alan varlıklar arasında yer almaz?

- A) Göbeklitepe
- ☒ B) Mostar Köprüsü
- C) Divriği Ulu Camii
- D) Efes Antik Kenti

7.

İnsanlığın ortak mirası geçmişten günümüze kadar tüm insanların, toplumların, uygarlıkların ve ulusların oluşturduğu maddi ve manevi değerlerdir. İnsanlığın ortak mirası tarihin en eski dönemlerinden başlayarak pek çok insanın bilgi birikimi, deneyimi ve emeği sonucunda oluşmuştur. Bu nedenle ortak mirasın bazı özellikleri vardır.

Buna göre, ortak miras öğelerinin özellikleri arasında;

- I. Mirası korumak ve geliştirmek ait olduğu ülkenin sorumluluğudur.
- II. Tek bir millete değil, bütün insanlığa aittir.
- III. Birçok kişi ve toplumun katkısıyla meydana gelmiştir.

yargılarından hangileri yer alır?

- A) I ve II
- ☒ C) I ve III
- B) I ve III
- D) I, II ve III

8.

Bitki ve hayvan hayatı yönünden Baykal Gölü bir yaşayan müze durumundadır. Ancak hassas olan göl ekosisteminde bozulmalar başlamıştır. 1950'li yıllardan itibaren fazla miktarda balık avlanması ve Irkutsk Barajı'nın yapımı göl sularının yükselmesine ve sığ sularda yaşayan balıkların ölmesine neden olmuştur. Gölü besleyen Selenga Nehri'nden gelen atıklar gölün kirlenmesine neden olmuştur. Çevrecilerin hareketi ile göle dökülen nehirlerle atık boşaltan fabrikalarda arıtma tesisleri yapılmasıyla kirlilik azalmıştır. Baykal Gölü 1996 yılında UNESCO tarafından dünya mirası listesine eklenerek koruma altına alınmıştır.

(İbrahim Atalay, Dünya Coğrafyası, s. 224)

Buna göre Baykal Gölü hakkında;

- I. Bilinçsiz şekilde kullanılması göle zarar vermiştir.
- II. Alınan birtakım önlemlerle su kirliliği azaltılmaya çalışılmıştır.
- III. Bütün insanların ortak miras değeridir.

yargılarından hangileri yer alır?

- A) I ve II
- ☒ D) I, II ve III
- C) II ve III
- B) I ve III

6.

Doğada insan eli değmeden oluşan, gezilip görülebilecek eşsiz güzellikteki yerler ve unsurlar doğal varlık olarak nitelendirilir. Doğal olaylar sonucu ortaya çıkan yeryüzü şekilleri de tüm insanlığın ortak mirasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğal olaylar sonucu oluşmuş ortak miras öğelerinden değildir?

- A) Büyük Kanyon Milli Parkı- ABD
- B) Victoria Şelalesi- Zambiya
- ☒ C) Keops Piramidi- Mısır
- D) Peri Bacaları- Türkiye

NARTEST

1. Ülkeler kendi ülkelerinde üretilmeyen veya talebi karşılanmayan ürünleri başka ülkelere alır. Kendi ürettikleri ürünleri de başka ülkelere satar. Böylece ülkeler arasında ticaret ortaya çıkar. Ülkeler arasındaki ticaret kaçınılmazdır. Çünkü her ülkenin kaynakları, teknolojisi, insan gücü birbirinden farklıdır. Türkiye de diğer ülkeler gibi ihtiyaç duyduğu(I)..... gibi ürünleri ithal ederken ihtiyaç fazlası olan(II)..... vb. ürünleri ihraç eder.

Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi kelimeler gelmelidir?

	I	II
A)	Petrol	Doğal gaz
B)	Fındık	Petrol
C)	Petrol	Tekstil
D)	Tekstil	Doğal gaz

2.

Denizli'nin Tavas ilçesine bağlı Kızılcabölük beldesinde 650 yıldır geleneksel yöntemlerle üretimi sürdürülen el dokuması peştamal, ABD, İngiltere, İtalya, Fransa, Almanya, Avustralya gibi ülkelere ihraç ediliyor. Dokudukları kumaşın Truva gibi tarihi filmlerin kostümlerinde kullanıldığını belirten yöre sakinleri, Osmanlıdan bugüne bu geleneği sürdürdüklerini, ürettikleri ürünlerin büyük çoğunluğunu ihraç ettiklerini söyledi.

(Genel Ağ haberi haberi 5 Aralık 2013)

Buna göre peştamal üretiminin aşağıdakilerden hangisine katkı sağlayacağı söylenemez?

- A) Yöre ve bölge ekonomisine
B) İstihdam oranının artmasına
C) Geleneklerin yaşatılmasına
D) Kırdan kente göçün artmasına

3. Ormanlık alanlarda doğal ortamda yetişen, genellikle ilaç sanayisi, başta olmak üzere kimya, boya, kozmetik gibi birçok alanda ham madde olarak kullanılan defneden, bu yıl orman köylülerinin 1 milyon TL civarında gelir elde ettiği bildirildi. Toplandıktan sonra İzmir'e gönderilen ve buradan da Avrupa ve ABD'ye ihraç edilen defne yaprağının üretiminde Türkiye'nin dünyada ilk sırada yer almaktadır.

(Genel Ağ haberi haberi)

Yukarıdaki Genel Ağ haberinden hareketle;

- I. Defne yaprağı, farklı sanayi alanlarında işlenerek kullanılmaktadır.
II. Bitkinin başka ülkelere satılması; Türkiye'nin ithalat yaptığını gösterir.
III. İlaç sanayisindeki önemi ile ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

4.

Türk yaş meyve, sebzelerini ihraç pazarına daha hızlı ulaştırmak ve değerinde satmak için hava kargo talebinde bulunan gıda ihracatçılarının çağrısına, Türk Hava Yolları'ndan olumlu yanıt geldi. İhracatta var olabilmenin ürünü müşteriye gönderirken gidiş süresini kısaltmaktan geçtiğini belirten Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı, özellikle yaş meyve sebze sektörü gibi raf ömrü kısa olan ürünlerde bunun hayati olduğuna işaret etti.

(Genel Ağ haberi)

Genel Ağ haberinde aşağıdaki kavramlardan hangisinin önemine değinilmiştir?

- A) Ulaşım teknolojisinin
B) İletişim teknolojisinin
C) Üretim teknolojisinin
D) Haberleşme teknolojisinin

5.

Ülkeler arası ekonomik ilişkilerin kolaylaşmasında iletişim teknolojileri etkili olmuştur. Eskiden istenilen bilgiye ulaşmak kolay değildi. Günümüzde ise telefon, internet gibi pek çok iletişim aracı var. Günümüzde iletişim için kullandığımız araçlar haberleşme dışında, ülkeler arasında yapılan ticaretin de önemli bir unsuru olmuştur. Bu araçlar sayesinde ihtiyacımız olan ürünün hangi ülkede ve hangi firma tarafından üretildiğini öğrenebiliyoruz. Elektronik ticaret adı verilen bu sistemde farklı ülkelerdeki üreticilere dilediğimiz an ulaşabiliyoruz. Onlarla iletişim kurup kolayca ticaret yapabiliyoruz. Sorunlarımızı giderip, nakliye sırasındaki yolculuğunu internet sayesinde takip edebiliyoruz.

Buna göre iletişim teknolojisindeki gelişmeler;

- I. Uluslararası ticaretin gelişmesi,
- II. Ürünün dağıtım aşamasının takip edilmesi,
- III. Ürün hakkındaki bilgilere ulaşılması

durumlarından hangilerini kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

6.

Turizm halklar arasında kültürel etkileşimin en önemli araçlarından biridir. Turizm farklı bölgelerden ya da farklı ülkelerden insanları bir araya getirir. Turizmin gelişmesi ve turist sayısının aynı oranda artması, farklı kültürlerden insanların barış içerisinde yaşamasına önemli bir katkıdır.

Buna göre bir ülkede turizmin gelişmesi için;

- I. Tarihi alanlar, mekânlar ve bölgeler koruma altına alınmalıdır.
- II. Doğal ve tarihi mekânların reklam ve tanıtımına önem verilmelidir.
- III. Doğal ortamdaki ekolojik (çevre) sorunlar görmezden gelinmelidir.

durumlarından hangilerine dikkat edilmelidir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

7.

Türk mimarisinin ve dünyanın sayılı yapılarından biri olan Selimiye Camisi, kendi adıyla anılan külliye içinde yer alır. II. Selim adına yapılmıştır. Mimar Sinan'ın ustalık eseri olarak kabul edilen Selimiye Camisi ve Külliyesi 28

Haziran 2011 tarihinde UNESCO tarafından Dünya Ortak Miras Listesi'ne alındı. Komite, kararında Selimiye Camisi ve Külliyesi'ni Sinan'ın yaratıcı dehasının en yüksek ifadesi olarak nitelendirirken eserin koruması ile ilgili bazı önerilerde bulundu.

Buna göre Selimiye Camii ortak miras öğelerinden hangisiyle yakından ilgilidir?

- A) Edebiyat
B) Sanat
C) Bilim
D) Düşünce

8.

Doğal ve tarihî değerler bakımından oldukça zengin olan ülkemiz yabancı turist sayısı bakımından dünyada 6. sırada bulunmaktadır. Sağladığı gelirler sebebiyle turizme ülkemizde "bacasız sanayi" denilmiştir. Turizm bazı bölgelerimizin temel geçim kaynağı hâline gelmiştir. Açılan oteller, konaklama tesisleri, restoranlar ve işletmeler halk için iş olanakları oluşturmuştur. Ayrıca yöre insanları kendi ürünlerini pazarlama imkânı bulmuşlardır.

Verilen metinde turizm faaliyetlerinin hangisine olan katkısı vurgulanmıştır?

- A) Eğitime
B) Sağlığa
C) Ekonomiye
D) Kültüre

1.

Yukarıdaki görsele bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kiraz ihracat miktarında düzenli bir artış yaşanmıştır.
- B) En fazla kiraz ihracatı yapılan ülke Avrupa'da yer almaktadır.
- C) 2020 yılında kiraz ihracatından elde edilecek gelir hedefi, 2018 yılında elde edilen gelirden fazladır.
- D) Kiraz ihracatından elde edilen en yüksek gelir 2019 yılına aittir.

2.

Program Bilgileri	Açıklama
Tur tarihi	01-07 Temmuz 2014
Grup sayısı	15 kişi
Malzemeler	Uyku tulumu, küçük sırt çantası, yağmurluk
Konaklama	6 gece Ayder Yaylası'nda konaklanacaktır.
Rezervasyon	20 gün öncesinden kesinleştirilmelidir.
Kişisel sorumluluk	Tur, doğa turudur. Riskler en aza indirgenmiştir. Sağlıkla ilgisi probleminiz varsa bunu kayıt sırasında belirtiniz.
Yemek	Yöresel yemekleri yeme şansını bulacağınız menüler, tur fiyatının içindedir.

Yukarıda verilen şema aşağıdaki faaliyetlerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Ticaret B) Bankacılık C) Turizm D) Tarım

3.

Verilen görseli incelediğimizde;

- I. 2004, 2011 ve 2018 yıllarında İstanbul'u en fazla ziyaret eden ülkelerden biri değişmemiştir.
- II. İstanbul'a dünyanın farklı ülkelerinden ziyaretçi gelmiştir.
- III. İstanbul'u en çok ziyaret eden ülkeler arasında komşu ülkeler de yer almaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III **D) I, II ve III**

4.

E-ticaretin en büyük avantajı vakit ve mekândan bağımsız olarak dünyanın herhangi bir yerinde ve herhangi bir saatinde müşterilere alışveriş imkânı sunabilmesidir. E-ticarette süreçlerin büyük kısmı dijital ortamda yürütüldüğü için kısıtlayıcı vakit ve mekân problemleri bulunmamaktadır. E-ticaret geleneksel alışverişe göre müşterinin süre kaybını azaltır. Binlerce müşteri beklemeksizin aynı anda alışveriş ve ödeme yapılabilir.

Yukarıdaki parçada e-ticaretin özellikle hangi avantajı vurgulanmıştır?

- A) Ürünler hakkında kolay bilgi edinilmesi B) Dağıtım süreçlerinin takip edilebilmesi
- C) Zamandan tasarruf sağlanması** D) Ürün çeşitliliğinin bulunması

1.

ÜRÜN CİNSİ ML/KG	
SATIŞ FİYATI	_____ TL
BİRİM FİYATI	_____ TL/Kg.
FİYAT DEĞİŞİKLİK TARİHİ	/...../20.....
ÜRETİM YERİ	TÜRKİYE
ISPARTA BAKKALLAR ve BAYİLER ESNAF ODASI	

Yerli Üretim Logosu ile etikette, malın nerede üretildiği, satış fiyatı ve birim fiyatı gibi bilgilerin bulunması gerekecek. Ayrıca etiketler görünebilir ve okunabilir özelliğe sahip olacak.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı hazırladığı yerli üretim logosu ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamış olamaz?

- A) Pisayadaki fiyat dalgalanmalarının önüne geçmek.
- B) Yerli ürünler hakkında bilgi sahibi olunmasını kolaylaştırmak.
- C) Yerli ürün tüketimini özendirmek.**
- D) Yerli malı kullanımını teşvik etmek.

2.

Türkiye'den

Unesco Dünya Kültür Miras Listesi'ne Giren 18 Eser

Göbeklitepe Tapınağı	Şanlıurfa	(2018)
Afrodisiyas	Aydın	(2017)
Anı Arkeolojik Alanı	Kars	(2016)
Efes Antik Kenti	İzmir	(2015)
Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri		(2015)
Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı	İzmir	(2014)
Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu		(2014)
Çatalhöyük ve Taş Devri Yerleşimi	Konya	(2012)
Selimiye Camii ve Külliyesi	Edirne	(2011)
Truva Antik Kenti	Çanakkale	(1998)
Safranbolu Şehri	Karabük	(1994)

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Ksanthos - Letoon	Antalya - Muğla	(1988)
Pamukkale ve Hierapolis Milli Parkı	Denizli	(1988)
Nemrut Dağı	Adıyaman	(1987)
Hattuşaş: Hitit Başkenti	Çorum	(1986)
İstanbul'un tarihi alanları: Sultanahmet Kent-sel Arkeolojik Sit Alanı, Süleymaniye Koruma Alanı, Zeyrek Koruma Alanı, İstanbul Kara Suları Koruma Alanı		(1985)
Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası	Sivas	(1985)
Kapadokya ve Göreme Milli Parkı	Nevşehir	(1985)

Verilen görsel incelendiğinde;

- I. Ülkemizde birçok eser Unesco Dünya Kültür Miras Listesi'nde yer almaktadır.
- II. Türkiye'de doğal olaylar sonucu ortaya çıkan yeryüzü şekilleri de listede yer bulmuştur.
- III. İstanbul, Unesco Dünya Kültür Miras Listesi'ne birden çok tarihi alanla katılmıştır.
- IV. Ülkemiz, Unesco Dünya Kültür Miras Listesi'nde en fazla eseri bulunan ülkedir.

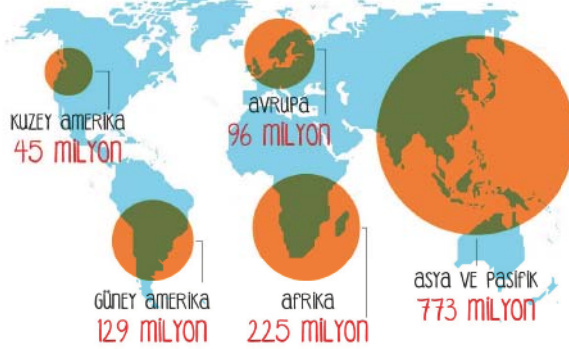
yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I, II ve IV
- D) I, II ve III**

3.

DÜNYA DİJİTALLEŞİYOR, TİCARET İNTERNETE TAŞINIYOR

SON 4 SENEDE E-TİCARETE KATILAN KULLANICI SAYISI

ONLINE ALIŞVERİŞİ TERCİH ETME NEDENLERİ

	Kolay Olduğu İçin	Ucuz Olduğu İçin	Diğer Nedenler
ABD	58	32	10
ALMANYA	56	35	9
AVUSTRALYA	40	47	13
BREZİLYA	42	54	4
ÇİN	62	36	2
FRANSA	47	47	6
GÜNEY AFRİKA	57	30	13
İTALYA	49	42	9
RUSYA	47	45	8
TÜRKİYE	36	56	8
DÜNYA ORTALAMASI	38	43	10

Verilen görselden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dünya ticaretinde iletişim teknolojisi önem kazanmıştır.
- B) Türkiye'nin online alışverişi tercih etmesindeki neden; ucuzluk faktörüdür.
- C) Türkiye, online alışverişin kolay olduğunu düşünen ülkeler arasında ilk sıradadır.
- D) Son 4 senede, Asya ve Pasifik'te e-ticarete katılanların sayısı, diğer 4 kıtanın toplamından fazladır.

4.

Da Vinci'nin en önemli eserleri

Mona Lisa / 1503
Da Vinci, tabloyu "sfumato" tekniğiyle yaptı 77x53 cm büyüklüğünde

Son Akşam Yemeği
1495-1498
Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesinde önce yediği son akşam yemeğini anlatıyor.
Milano'daki Santa Maria delle Grazie Kilisesi'nde bulunuyor.

Beşaret
1472-1475
Tablo Floransa'daki Uffizi Galerisi'nde sergileniyor.
Cebrail meleğinin Meryem Ana'nın karşısında diz çökerek bir haberi müjdelemesini içeriyor.

Yukarıdaki görsel incelendiğinde Leonarda da Vinci'nin insanlığın dünya ortak mirasına hangi alanda katkı verdiği söylenebilir?

- A) Bilim
- B) Sanat
- C) Edebiyat
- D) Düşünce

CEVAP ANAHTARI

BİREY VE TOPLUM

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDEN ÖĞRENDİKLERİMİZ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	A	C	D	B	B	D					

OLAYLAR VE SONUÇLAR

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	A	C	A	A	A	D	A	D			

HAKLARIMIZ VE SORUMLULUKLARIMIZ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	D	C	B	B	C	A	D	B	B		

ÇOCUK HAKLARI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	A	C	A	C	A	D	C			

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	C	D	B	B	A	D	D	B	
2	D	D	B	B	A	D	A	C		

BECERİ TEMELLİ SORULAR

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	B	A	C	A	A			
2	C	D	C	B	D			

KÜLTÜR VE MİRAS

UYGARLIKLARI ÖĞRENİYORUM

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	B	A	B	C	D	B	A	D	D		
2	B	A	C	B	A	A	C	C				

ÇEVREMİZDEKİ GÜZELLİKLER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	B	A	D	A	D	C	D	C			

KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	D	D	D	A	A	C					

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM – GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	D	D	A	A	A	D	C				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	C	A	B	C	A	C	D	B	D	
2	B	B	C	A	D	D	A	D		

BECERİ TEMELLİ SORULAR

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	A	C	B	B	C			
2	C	B	C	D	D			

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	A	B	A	B	D	A	A	D			
2	D	B	D	A	D	A	D	C				

İKLİMİN İNSAN FAALİYETLERİNE ETKİSİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	B	A	B	A	C	C	A	C	A		
2	D	D	D	C	C	D	A					

NÜFUS VE YERLEŞME

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	B	D	D	B	A	A	C	A		
2	A	A	A	B	C	B	D	A	C	D		

AFETLER VE ÇEVRE SORUNLARI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	A	D	A	C	D	B	B			
2	C	C	C	C	A	A	B	C				

DOĞAL AFETLERİN YAŞAMIMIZA ETKİLERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	B	B	C	C	C	B	D				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	D	C	A	C	D	D	B	B	A	
2	A	D	C	B	C	A	D	D		

BE CERİ TEMELLİ SORULAR

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	B	B	A	C				
2	B	A	B	A				

BİLİM TEKNOLOJİ VE TOPLUM

TEKNOLOJİ VE TOPLUM

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	C	B	A	A	B	B	D				

DOĞRU VE GÜVENİLİR BİLGİ – SANAL ORTAMDA GÜVENLİK

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	D	B	B	D	D	A	D				
2	D	B	B	C	B	C	D	B				

BİLİM İNSANLARININ ORTAK ÖZELLİKLERİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	D	D	D	C	B	B	D	D	B		

BİLİMSEL ETİK

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	D	A	C	B	C	A	A				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ										
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	D	B	C	D	C	A	A		
2	B	B	B	A	D	C	C	D		

BECERİ TEMELLİ SORULAR								
Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	D	C	A	D				
2	A	B	A	C				

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

ÇEVREMİZDEKİ EKONOMİK FAALİYETLER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	B	D	C	D	D	A	D				

EKONOMİK FAALİYETLER MESLEKLERİ ETKİLER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	D	D	A	B	D	C	B				

EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	A	B	C	D	B	A	D				

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM AĞI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	D	D	C	D	C	B	B	D			

YENİ FİKİRLER GELİŞTİRELİM

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	A	B	D	D	B	D	A				

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	A	B	D	D	A	B	D	C			

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ										
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	C	B	D	C	A	A	B		

BECERİ TEMELLİ SORULAR								
Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	A	D	D	D				
2	C	A	B	D				

ETKİN VATANDAŞLIK

HALKA HİZMET VEREN KURUMLAR

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	C	B	C	D	B	D	A				
2	D	C	D	C	B	B	A	B	A			

YAŞADIĞIM YERİN YÖNETİMİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ												
Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	B	A	A	B	A	A	A				
2	C	D	B	D	A	D	B	C				

TEMEL HAKLARIMIZI ÖĞRENELİM

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	D	D	A	C	B	A	A				

BAYRAĞIMIZ VE İSTİKLÂL MARŞI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	D	B	A	C	A	A	C	D	B		

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	A	A	C	C	C	C	D		

BECERİ TEMELLİ SORULAR

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	C	C	D	D				
2	C	D	D	B	B	B		

KÜRESEL BAĞLANTILAR

YAŞADIĞIM YERİN ÜLKE EKONOMİSİNE KATKISI

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	D	C	A	D	A	B	D	A				

EKONOMİK İLİŞKİLERDE TEKNOLOJİ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	A	B	D	B	A	B	A				

TURİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	B	C	D	A	C	B	C	D				

ORTAK MİRASIMIZ

TANE TANE KAZANIM TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	C	B	D	C	B	C	C	D				

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTLERİ

Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	C	D	B	A	D	A	B	C		

BECERİ TEMELLİ SORULLAR

Test	1	2	3	4	5	6	7	8
1	A	C	D	C				
2	C	D	C	B				